

Ym

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK

Wydawca: M. Skłodowska-Curie, Warszawa, ul. Chałubińskiego 1, tel. 22 21 11 11.

1 9 3 0

**POLSKIE
KOPALNIE SKARBOWE**

NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
SOCIÉTÉ FERRIÈRE DES MINES
FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS
EN HAUTE-SILÉSIE.

**KRÓLEWSKA HUTA G. ŚL.
RYNEK, L. 915.**

TELEFONY: KRÓLHUTA 636-640 I KATOWICE 972.

SPRZEDAŻ

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW I SIARCZAMONU
Z KOPALNÍ KRÓL' BIELSZOWICE, KNURÓW.

ADR. TELEGR. **SKARBOFERME** KRÓL. HUTA.

PAŃSTWOWA FABRYKA ZWIĄZKÓW AZOTOWYCH W CHORZOWIE

DOSTARCZA NA DOGODNYCH WARUNKACH:

AZOTNIAK
SALETRE „NITROFOS”
SALETRE AMONOWĄ
SYNTETYCZNA SALETRE SODOWĄ
KWAS AZOTOWY
WODE AMONJAKALNĄ
AMONJAK SKROPLONY

AZOTNIAK I SALETRE „NITROFOS” MOŻNA NABYĆ ZA POŚREDNICTWEM
WSZYSTKICH ORGANIZACJI ROLNICZO-HANDLOWYCH W KRAJU

WSZELKICH INFORMACJI UDZIELA:
PAŃSTWOWA FABRYKA ZWIĄZKÓW AZOTOWYCH
W CHORZOWIE

PAŃSTWOWY MONOPOL SPIRYTUSOWY

Od dnia 7 maja 1930 r. obowiązują
następujące ceny detaliczne wyrobów
monopolowych

WÓDKI CZYSTE

w butelkach pojemn. l $\frac{1}{1}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$
złoty ch

Z W Y K Ł A

40° 6'00 3'20 1'80
45° 6'60 3'50 1'90

WYBOROWA

40° 6'90 3'70 2'00
45° 7'60 4'00 2'20

LUKSUSOWA

45° 10'40 5'50 —

SPIRYTUS

na cele leczn. i domowe 95° 14'50 7'50 4'00

DENATURAT

(spirytus skażony) 92° 1'60 0'85 —

DO SPRZEDANIA

KOMPLETNE URZĄDZENIE DO TŁUCZENIA KAMIENI

O ZDOLNOŚCI PRZERÓBCZEJ 90
TONN NA GODZINĘ, ZNAJDUJĄCE
SIĘ W ATENACH (GRECJA)

CAŁOŚĆ KONSTRUKCJI AMERY-
KAŃSKIEJ, UŻYWANA BYŁA TYL-
KO W CIĄGU DWÓCH LAT PRZY
BUDOWIE TAMY MARATOŃSKIEJ

WYCZERPUJĄCYCH INFORMACYJ UDZIELA NA ŻĄDANIE

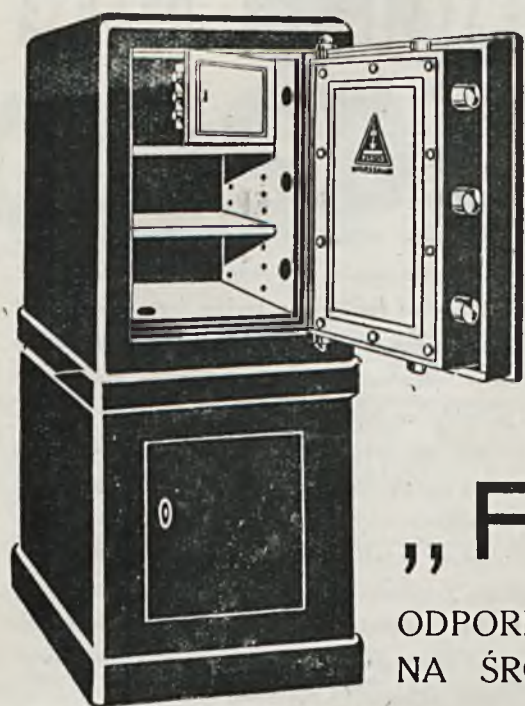
ULEN & Co
23, PHILHELLENES ST.
ATENY, GRECJA

PAŃSTWOWY MONOPOL SPIRYTUSOWY

Od dn. 7 maja 1930 r. obowiązują niżej podane ceny sprzedażne za 1 hl
spirytusu monopolowego, wydanego w składzie wyznaczonym przez Dyрекcję
P. M. S.

	zł		zł
Za spirytus oczyszczony do wyrobu wódek ga- tunkowych, do wzmacniania win i soków oraz do wyrobu wszelkiego rodzaju esencji do naczyń odbiorcy	1.300 00	Za spirytus surowy rolniczy lub drugie gatunki rektyfikatu do wyrobu octu	175 00
Za spirytus oczyszczony na cele leczniczne, do- mowe i naukowe oraz do wyrobu cukier- ków i t. p. przedmiotów spożywczych do naczyń odbiorcy	1.500 00	Za spirytus surowy lub poślednie gatunki rek- tyfikatu na wszelkie inne cele przemysłowe, aniżeli wyżej wymienione	120 00
Za spirytus oczyszczony do aptek, szpitali, do wyrobu środków galenowych oraz do wy- robu alkoholu absolutnego i specyfików far- maceutycznych	1.040 00	Za spirytus oczyszczony na tle same cele	135 00
Za spirytus oczyszczony do wyrobu perfum, wody kolońskiej i wszelkiego rodzaju kosmety- ków oraz mydeł glicerynowych	500 00	Za spirytus bezwodny na te same cele (z wyłā- czeniem celów napędowych)	145 00
Za spirytus oczyszczony do wyrobu środków leczniczych syntetycznych oraz preparatów organo-terapeutycznych	150 00	Za spirytus do wyrobu prochu na cele wojskowe: surowy	70 00
		rektyfikowany	80 00
		Za spirytus rektyfikowany do wyrobu jedwabiu sztucznego	80 00
		Za spirytus podwójnie oczyszczony i niefiltro- wany o zł 20 drożej od cen powyższych	
		Za spirytus podwójnie oczyszczony i filtro- wany o zł 35 drożej od cen powyższych	
		Za 1 hl 100° spirytusu skażonego ogólnym środ- kiem (denaturat)	100 00

„FORTIS”, Sp. z o. o., Warszawa

ul. Towarowa 33

Tel. 257-31

**JEDYNA FABRYKA
W POLSCE PRO-
DUKUJĄCA PA-
TENTOWANE**

KASY BETONOWE

synt.

„FORTIS”

**ODPORNE NA OGIEŃ I WŁAMANIE BEZ WZGLĘDU
NA ŚRODKI STOSOWANE PRZEZ WŁAMYWACZY**

KATALOGI I OFERTY GRATIS I FRANCO

**TOWARZYSTWO
ELEKTRYCZNE**

Rok założ. firmy 1911.

„BEZET”

Kap. Zakł. Zł. 1,500'000

**SPÓŁKA AKCYJNA
W WARSZAWIE**

Rok założ. fabryki 1920.

Dyrekcja i biura: Warszawa, Marszałkowska 119, Tel. 274-84.

związane prawem korzystania z patentów, konstrukcji i laboratoriów, oraz posiadające
Generalne Przedstawicielstwo na Polskę i W. M. Gdańsk

**Ateliers de Constructions Electriques de Charleroi
„A. C. E. C.”**

Wyroby własne. Fabryka maszyn i aparatów dekr. Nagroda Państwowa Medal Srebrny 1929 r. Wielki medal w Warszawie, ul. Skierniewicka Nr. 7. Tel. 37-41. srebrny PWK. za całokształt produkcji i twórczość inowacyjną.

Wyroby „A. C. E. C.” Fabryki elektrotech. w Charleroi i Ruysbroek (Belgja). Rok założenia 1886.

Nadto **BEZET** prowadzi:

Dział Napraw Tel. 274-49. Dział Instalacyjny Tel. 9-98. Biuro Projektów Dział Dostaw—Oferty Tel. 31-40
Urządza instalacje elektryczne w fabrykach i domach. Urządza nowoczesne chromownie, niklowanie i t. p. Projektuje i buduje kompletne elektrownie.

Czy wiesz, że nasze lotnictwo komunikacyjne szczyli się pełnym 100% bezpieczeństwem, a zatem, że jest najlepiej zorganizowane w świecie.

Czy wiesz, że samoloty komunikacyjne poza pasażerami codziennie przewożą również listy i towary tanio i najszybciej na linjach:

Warszawa — Poznań, Warszawa — Katowice — Kraków, Warszawa — Lwów, Warszawa — Gdańsk, Kraków — Katowice — Wiedeń, Poznań — Bydgoszcz — Gdańsk

NOWY SPOSÓB BUDOWY DRÓG SYSTEMEM HAŁASA

(Zgłoszenie patentowe Nr. P. 28477 kl. 19C).²

Kwestja rozbudowy sieci drogowej w Polsce, której niezwykle wagi dla całokształtu zagadnień gospodarczych dziś już nikt nie zaprzecza, jest dla naszej administracji niezwykle trudna do rozwiązania ze względu na wymagane w tym celu olbrzymie fundusze — zwłaszcza że przy dotychczasowych systemach budowy dróg nietylko ich konstrukcja, ale ponadto coroczna konserwacja jest nadzwyczaj kosztowna.

Już obecnie, przy układaniu budżetów drogowych, czynniki gospodarcze w samorządach zadają sobie pytanie, z jakich źródeł należałoby pokrywać koszty konserwacji, jeżeli ilość dróg zostanie z biegiem czasu powiększona odpowiednio do potrzeb danego powiatu lub miasta, skoro dotychczasowe koszty nieraz przekraczają wpływy na ten cel dostępne. Nawet u naszych sąsiadów zachodnich, w Niemczech, problem ten przed wojną, a więc w stosunkach daleko więcej uporządkowanych, nastroczał wiele trudności, które starano się złagodzić dodatkowymi dochodami z wydzierżawienia drzewek owocowych i trawników, zakładanych w rowach przydrożnych, jednakże i ten sposób okazał się nie wystarczający, co spowodowało przejście od powłok szabrowych do systemu dróg brukowanych, których wykonanie i utrzymywanie oddano pod opiekę specjalnie w tym celu utworzonemu i działającemu na ściśle określonych uprawnieniach rzemiosłu brukarskiemu. Drogą ewolucji technika brukarska, dobierając odpowiedni materiał i sposób wykonania bruków doprowadziła, zdawałoby się mogło, do zupełnego opanowania sytuacji, dochodząc do tak wspaniałych wyników, jak jezdnie z rozmaitego asortymentu kamieni, których wytrzymałość przekraczała niekiedy 20 lat. Dopiero wobec postępu techniki w innych dziedzinach, zwłaszcza wprowadzenia lokomocji motorowej, umożliwiającej znaczne powiększenie szybkości i nośności pojazdów, ten sposób budowania jezdni okazał się niedostatecznym i nieodpowiadającym wymaganiom od niego nowoczesnym warunkom.

Jako powód usterek, wynikających z intensywniejszego ruchu kołowego, a przede wszystkim samochodów ciężarowych, ustalono t. zw. działania dynamiczne, występujące z braku elastycznego podłoża niedostatecznie silnej płaszczyzny tarcia i wadliwego ułożenia kamienia.

Szukając sposobów usunięcia tych wad, zalecano „usadzanie” podłoża przez silne nawodnienie, oraz zamiast brukowania młotkiem, układanie kamieni sposobem murarskim, przy użyciu kielni, co jednak wydawało pewne dodatnie wyniki tylko tam, gdzie można było zastosować regularną prostokątną kostkę, a więc — z powodów budżetowych — tylko na terenie samorządów bardzo zasobnych, i to tylko na bardzo małych odcinkach.

Opierając się na wyżej wspomnianych wskazaniach teoretycznych oraz na długoletniej praktyce i specjalnie w tym celu przeprowadzonych badaniach, doszedł P. Władysław Hałas stopniowo do wniosku, że konieczne dla zwiększania trwałości bruku pomnożenie płaszczyzny tarcia może być osiągnięte jedynie przez użycie mniejszego formatu kamienia oraz przez zastąpienie praktykowanego dotąd zalewania zaprawą zwierzchu, mechanicznym wprasowaniem kamienia w elastyczną masę uszczelniającą, któraby, wnikając od dołu w wszelkie szczeliny i wypełniając nierówności stopy i ścianek kamienia, stanowiła jednocześnie jego podłożę. W ten sposób zamiast 3 zasadniczych czynników, spotykanych w bloku drogowym, otrzymujemy z kamienia, masy uszczelniającej i podłoża jednolitą całość, równą pod względem spistości i wytrzymałości w wszystkich swych częściach. Trudność praktycznego zastosowania tego systemu w bloku drogowym pokonano przez wykonywanie tego ulepszonego bruku fabrycznie, w t. zw. płytkach mozaikowo-asfaltowych. Zastosowanie tych płytek eliminuje zatem te wadliwości, które przy stale rozrastającej się sile trakeji motorowej obniżały wartość bruku, a o których wspomina często fachowa literatura, jak np. Otto Schneider w swem dziele „*Moderner Strassenbau*”, przypisując winę tego symptomu nierównomiernej spistości podłoża, w którym spoczywa kamień, oraz masy uszczelniającej. Poza tem przez wykonanie bruku w jezdniach „systemem Hałasa” uzyskujemy idealnie równą powierzchnię o estetycznym wyglądzie i konkurującą również pod względem gospodarczym bezapalacyjnie z wszelkimi innymi systemami: koszt budowy 1 km bruku w płytkach mozaikowo-asfaltowych nie przekracza bowiem $\frac{1}{3}$ kosztu bruku z kostki regularnej.

Zainteresowanym nowym systemem rozbudowy dróg w Polsce dostarczy bezpłatnie, na żądanie, wyczerpujący opis techniczny wraz z rysunkami firma „Wielkopolskie Przedsiębiorstwo Budowy Dróg Systemem Hałasa”, Warszawa, ul. Kredytowa 10.

POLSKA GOSPODARCZA

DAWNIEJ
PRZEMYSŁ I HANDEL

TYGODNIK WYDAWANY PRZEZ MINISTERSTWO PRZEMYSŁU I HANDLU
PRZY WSPÓŁDZIAŁE MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA ORAZ KOMUNIKACJI
WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	STR.		STR.
KRYZYS I PROGRAM GOSPODARCZY — C. P.	877	KRONIKA BIEŻĄCA:	
PODWYŻKI CELNE NIEMIEC W ŚWIELE ICH POLI- TYKI TRAKTATOWEJ — A SYTUACJA EKSPORTU POLSKIEGO — DR. T. ŁYCHOWSKI	879	PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ	902
		TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH	902
		SPRAWY SAMORZĄDOWE	904
ŻYCIE GOSPODARCZE:		SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
Konferencja gospodarcza u Pana Ministra Przemysłu i Handlu		PODATKI I OPŁATY	905
GÓRNICTWO I PRZEMYSŁ:		KREDYT	905
PRZEMYSŁ NAFTOWY	886	Nadzór rządowy w instytucjach kredytu długoterminowego — W. Lipiński	
PRZEMYSŁ SOLNY	887	Nowa pożyczka premjowa — L.	
W sprawie wykorzystania zdolności wytwórczej salin — Inż. B. Starnański		RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	907
PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY	889	PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
ROLNICTWO	889	SOWIECKA EKSPANSJA GOSPODARCZA NA DALE- KIM WSCHODZIE — W. MASSALSKI	909
Podział zasłatków na popieranie rolnictwa — J. W.		KRONIKA ZAGRANICZNA:	
W sprawie organizacji Giełdy Mięsnej w Warszawie — Eug. Szysz- kowski		OGÓLNE	911
Komitet do Spraw Owczarstwa — M. M.		FRANCJA	912
HANDEL:		ANGLJA	912
HANDEL ZAGRANICZNY	893	STANY ZJEDNOCZONE AM.	912
Obrót towarami włóknistymi w 1929 r. — H. Walczewska		NIEMCY	913
OKAZJE DO HANDLU Z ZAGRANICĄ	894	AUSTRJA	914
TARGI I WYSTAWY	894	WĘGRY	914
KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	895	WŁOCHY	914
RYNEK AKCYJNY	896	Z. S. R. R.	916
KOMUNIKACJA I TRANSPORT	897	DANJA	916
Współpraca kolei z żeglugą rzeczna — J. G.		BRAZYLJA	916
ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE	899	SPRAWY CELNE ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWNĘTRZ- NEGO W PAŃSTWACH ZAGRANICZNYCH	917
POCZTA I TELEGRAF	900	Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	917
PRAWO I SĄD W ŻYCIU GOSPODARCZYM:		BIBLIOGRAFJA	920
ORZECZNICTWO SĄDOWE	901		

KRYZYS I PROGRAM GOSPODARCZY

NIEDAWNO odbyta konferencja Pana Ministra Przemysłu i Handlu z przedstawicielami sfer gospodarczych wywołała w szerokich kołach społeczeństwa zrozumiałe zainteresowanie, czemu dała szeroko wyraz prasa, a szczególnie prasa opozycyjna. Zarówno przemówienie Pana Ministra, jak i dyskusja, jaka się po tem przemówieniu rozwinęła, dały asumpt, do najróżnorodniejszych komentarzy, a nawet do

ataków na Rząd Tego rodzaju efekt najnormalniejszej wymiany poglądów na obecną sytuację gospodarczą Państwa między jednym z ministrów gospodarczych a sferami gospodarczymi trzeba uznać za mało oczekiwany i zrozumiały. Tem bardziej zaś to stwierdzenie nabiera słuszności, gdy się rozpatrzy charakter stawianych z tego tytułu zarzutów Rządowi a Ministrowi Przemysłu i Handlu w szczególności.

Najgłówniejszym zarzutem, jaki prasa stawia Rządowi, jest to, że nie posiada on rzekomo programu gospodarczego i że jego działalność gospodarcza nosi znamiona przypadkowości. Nie sądzimy, aby tego rodzaju twierdzenie było oparte na jakichkolwiek przesłankach realnych. Można by się zgodzić na to, że nie wszystkim program gospodarczy obecnego Rządu dogadza, i to jest zrozumiałe, i to jest w porządku. Ale musimy uważać co najmniej za bardzo ryzykowne pomawianie Rządu o brak programu gospodarczego, podczas gdy program ten realizowany jest konsekwentnie od lat czterech bez przerwy i daje gospodarstwu narodowemu poważne korzyści — które pozwalają mi, między innymi, skutecznie walczyć z kryzysem.

Czyż bowiem można nazwać brakiem programu gospodarczego: uporządkowanie i zrównoważenie budżetu Państwa; ustabilizowanie waluty; uzyskanie poważnej pożyczki zagranicznej; wprowadzenie w życie samorządu gospodarczego w postaci izb przemysłowo-handlowych, rzemieślniczych i rolniczych; powołanie do życia szeregu instytucji badawczych, jak np. Komisja Ankietowa, Państwowy Instytut Eksportowy, Instytut Badania Konjunktury Gospodarczych i Cen; budowę portu w Gdyni, zapoczątkowanie i rozwój własnej floty handlowej; budowę nowych linii kolejowych i telegraficzno-telefonicznych; zawarcie szeregu umów handlowych i gospodarczych z państwami zagranicznymi; realizację prac nad nową taryfą celną; budowę nowej Fabryki Związków Azotowych w Mościcach i szereg najróżnorodniejszych pierwszorzędnych inwestycji, które wpływają na podniesienie i usprawnienie życia gospodarczego; opracowanie i wydanie na zasadzie pełnomocnictw szeregu pierwszorzędnej wagi ustaw gospodarczych, jak np. prawo o spółkach akcyjnych, ustawa przemysłowa i t. d.? Czy te wszystkie prace rządowe mogłyby być wynikać z doraźności, z wypadku, i czyż nie są one łańcuchem wydarzeń gospodarczych, stanowiących realizację jednej wytycznej linii programowej? I czy dzisiejsze zarządzenia rządowe w dziedzinie gospodarczej, jego troska o podniesienie i przyjsięcie z pomocą rolnictwu, jego zabiegi o rozwój akcji budowlanej — czy to wszystko nie jest dalszym ciągiem działalności programowej? Każdy nieuprzedzony obserwator zjawisk życia gospodarczego musi stwierdzić, że jest to dobrek bardzo poważny i stanowiący rezultat świadomej i dojrzałej myśli programowej. Powszechna Wystawa Krajowa była najlepszym tego świadectwem.

A jeszcze jedno i bodaj czy nie najważniejsze. W ciągu ubiegłych czterech lat panuje w kraju spokój i pewność, tak iż życie gospodarcze może liczyć na normalne warunki bytowania i rozwoju i ma możliwość realnej kalkulacji. Czyż to nie jest także kardynalnym warunkiem już nie tylko programu gospodarczego, ale programu państwowego?

W poszukiwaniach programu gospodarczego Rządu należy odróżnić dwie sprawy: program na dalszą metę i program bieżącego dnia, dla którego w Niemczech ukuto już termin *Sofort-programm* i który jest związany z walką z obecnym kryzysem.

Realizacja tego programu na dłuższą metę, „programu stopniowej naprawy struktury naszego gospodarstwa” — jak się wyraził Pan Minister Kwiatkowski — musi, oczywiście, następować etapami, gdyż wchodzi tutaj w grę posunięcia, których dojrzewanie może się odbywać tylko w dłuższych okresach czasu. Jest to zrozumiałe, skoro się zważy, iż przebudowa gospodarcza musi się odbywać na wszystkich odcinkach polskiego życia gospodarczego, które narastało w warunkach zgoła odmiennych, niż teraz żyjemy. Posunięcia przeto programowe w tym zakresie muszą się odbywać niesłychanie ostrożnie, w atmosferze powszechnego zrozumienia i przeświadczenia o konieczności tych posunięć, i nikt z rozumiejących podstawy życia gospodarczego nie może spodziewać się, ani żądać, aby ta przebudowa strukturalna odbyła się z dnia na dzień. Tak np. na ujednostajnienie i częściową choćby realizację samorządu gospodarczego, który przewidziany jest art. 68 Konstytucji, musieliśmy czekać blisko 8 lat, a nowej taryfy celnej nie można było dotąd jeszcze opracować — tak są wielkie w tego rodzaju posunięciach gospodarczych przeciwności i trudności do pokonania. To też, poruszając na powołanej konferencji tę stronę programu gospodarczego, Pan Minister Przemysłu i Handlu wymienił niektóre wytyczne i nazwał je słusznie „dalszemi wytycznymi programu stopniowej naprawy struktury naszego gospodarstwa”.

Zupełnie co innego, gdy mówimy o programie gospodarczym doraźnym, to jest o tych posunięciach Rządu, które muszą być uczynione w związku z wahaniami konjunktury i w związku z doraźnymi potrzebami wobec panującego kryzysu. Zarządzenia rządowe z tej dziedziny tylko zupełnie doraźnie łączą się z programem zasadniczym, gdyż są one uzależnione od potrzeb bieżących życia. Najlepszym regulatorem tego rodzaju zarządzeń jest bieg samego życia gospodarczego, Rząd dostosowuje więc tylko linię swego postępowania do jego potrzeb. Tu naprzykład podnieść należy wszystkie zarządzenia z dziedziny zbożowej, kredytowej, budowlanej i t. d. Na tego rodzaju program musi się zdobyć każdy Rząd, gdyż każdy Rząd musi się zdobyć na jakiśkolwiek stosunek do bieżących zagadnień gospodarczych.

Stwierdziwszy to, co powyżej, czyż może ktośkolwiek zapytać obecnego Rządu, czy ma on jakiśkolwiek program gospodarczy? Przytoczonych przykładów, zdaje się, wystarcza dla stwierdzenia, że ten program jest; że ten program jest konsekwentnie realizowany; że realizacja tego programu daje bardzo poważne dodatnie efekty; że powodzenie tego pro-

gramu stworzyło stabilizację polskiego życia gospodarczego; że ta stabilizacja jest podstawą, na której życie gospodarcze może walczyć z kryzysem i mieć wszelkie warunki dalszego rozwoju.

Dzisiaj znajdujemy się w okresie kryzysu, kryzysu, który ogarnął nietylko nasz kraj, ale i całą Europę i Amerykę. Przeto do naszych własnych zmartwień gospodarczych przyłączyły się jeszcze skutki światowej ujemnej konjunktury, — i dlatego nie wszystko możemy w tej chwili naprawiać własnymi środkami zaradczeni. Tem niemniej wyciąganie wniosków o katastrofie gospodarczej i jeszcze okraszanie tych wniosków bezgranicznym pesymizmem co do braku możliwości naprawy jest szkodliwą dla polskich interesów gospodarczych przesadą. Tem bardziej, że dają się odczuć pewne, narazie słabiotkie jeszcze zjawiska, świadczące o niejakiach przeciw widokach na poprawę, a w każdym bądź razie możemy stwierdzić, że najgłębsze załamanie kryzysu już mamy poza sobą. Oczywiście, że nie rozporządzamy żadnymi jeszcze kategoriicznymi argumentami, że kulminacyjny punkt kryzysu już minął — nie obserwujemy wszakże żadnych zjawisk nowych, które świadczyłyby o tem, że trwający kryzys się pogłębia. W każdym bądź razie w naszej ciężkiej sytuacji gospodarczej nie jesteśmy w Europie odosobnieni. Dlatego też szukanie za kryzys odpowiedzialności Rządu nie może znaleźć oparcia w obiektywizmie gospodarczego myślenia.

Lecz gospodarstwo społeczne nasze nie wychodzi z trwającego kryzysu bez plusów, „ma (ono) również swoją aktywną kartę w historii przeciwstawiania się naporowi depresji gospodarczej” — jak powiedział w swem przemówieniu Pan Minister Kwiatkowski. „Nie poddawało mu się bez walki. Wskaźniki cen zostały obniżone, praca organizacyjna w rolnictwie, w przemyśle, w handlu i rzemiośle została znacznie pogłębiona, inflacja wekslowa przeszła zdrowy proces sanacyjny, ekspansja eksportowa uległa wzmocnieniu, pogłębione zostało w społeczeństwie zrozumienie konieczności poparcia własnej wytwórczości, wreszcie postępuje naprzód likwidacja nagromadzonych w okresie poprzedzającym zapasów. Wszystkie te objawy

można było dowodnie stwierdzić już na ostatnich Targach Poznańskich, gdzie dokonano wielu transakcyj mimo daleko posuniętej ostrożności kredytowej”¹⁾.

„Ogólna sytuacja nasza jest jeszcze bardzo ciężka. Żyjemy pod naciskiem ogólnej światowej depresji i kryzysu, wynikającego ze szczególnych warunków, w których istnieje gospodarstwo polskie”¹⁾.

Rozumiemy, że społeczeństwo, zwłaszcza jego najszersze masy, niecierpliwi się, pragnie poprawy stosunków z dnia na dzień i jest podobne do ciężko chorego, który chciałby wyzdrowieć w jednym dniu, choćby za cenę jednorazowego zużycia całego lekarstwa, którego działanie rozłożone jest w określonych, strawnych dla organizmu, dozach na czas dłuższy. Obowiązkiem przeto wszystkich ludzi to rozumiejących jest współdziałanie z Rządem w kierunku przełamania istniejących trudności i spopularyzowania konieczności współpracy w tym kierunku.

„Trudności nasze są i pozostaną na długo jeszcze bardzo znaczne. Jeżeli jednak podejmiemy wspólny wysiłek: społeczeństwo, organizacje gospodarcze i Rząd, jeżeli przełamiemy choćby tylko nasze obciążenia psychiczne, jeżeli uchronimy się przez częsty kontakt i dyskusje, nacechowane dobrą wolą, choćby od zasadniczych błędów, jeżeli zdobędziemy zagranicą opinię, że wspólnie umiemy i chcemy walczyć z natężeniem kryzysu w tym zakresie, w jakim ta walka jest możliwa i celowa, jeżeli przez te trudy pogłębimy zrozumienie mechanizmu gospodarczego w społeczeństwie, jeżeli zdołamy ten odcinek zbiorowego życia uchronić choćby tylko od nierzeczowej walki o charakterze politycznym, to uczynimy i zyskamy dużo”¹⁾.

Nie zalecamy tutaj nikomu optymizmu, ale obowiązkiem naszym jest stwierdzić, że sam pesymizm nic nam pozytywnego nie da. Pozytywną rzeczą w walce z kryzysem jest wspólna wytężona praca i tej pracy w imię powszechnego dobra musimy się domagać od wszystkich zainteresowanych czynników.

Oto najlepszy program na dzień dzisiejszy.

C. P.

PODWYŻKI CELNE NIEMIEC W ŚWIETLE ICH POLITYKI TRAKTATOWEJ—A SYTUACJA EKSPORTU POLSKIEGO²⁾

OSTATNIE podwyżki celne, dokonane przez Rzeszę Niemiecką, zachwiały w znacznej mierze równowagą korzyści i ustępstw, na której oparta została umowa gospodarcza polsko-niemiecka z dn. 17 marca r. b. Fakt ten jest powszechnie u nas rozumiany i doceniany, tak, że o merytorycznej jego stronie nie trzeba już dzisiaj mówić. Chodziłoby jednak jeszcze o sprecyzowanie szeregu szczegółów, tyczą-

cych się całokształtu tego zagadnienia, a to przede wszystkim w zakresie ogólnej polityki handlowej i traktatowej Niemiec, na której kształtowanie się podwyżki ostatnie muszą wyrzucić znamieny wpływ.

¹⁾ P. przemówienie P. Ministra Kwiatkowskiego, str. 885/6.

²⁾ P. również artykuł P. S. Fr. Królikowskiego p. t. „Wobec nowej fali protekcjonizmu agrarnego w Niemczech” (tyg. „Polska Gospodarcza” zesz. 16/1930, str. 696).

Dopiero po zdaniu sobie sprawy, jak przedstawiają się one z tego punktu widzenia, będzie można ocenić ich realną wartość i znaczenie w stosunku do nas, co nie uwidoczni się jeszcze przez suche wyliczenie uchwalonych przez Reichstag liczb w odniesieniu do poszczególnych pozycji taryfy celnej. Stwierdzenie poza tem, w jakiej mierze podwyżki te kolidują z interesami innych państw, posiadających w Niemczech poważne interesy wywozowe, pozwala nam na zorientowanie się, kto w sprawie tej może być ewentualnym naszym sprzymierzeńcem. A to na ostateczną decyzję co do drogi naszego postępowania nie może nie mieć wpływu.

Protekcjonizm agrarny w Niemczech, zainicjowany już w uchwałach Reichstagu od 10 miesięcy niemal, nie pozostał bez wpływu, rzecz prosta, na kierunek rozwojowy niemieckiej polityki traktatowej w ciągu tego czasu. Weźmy np. pierwsze 4 pozycje niemieckiej taryfy celnej, odpowiadające 4 najważniejszym złożom, a mianowicie: żytu, pszenicy, jęczmieniowi (browarnianemu i pastewnemu) oraz owsu. Wszystkie podwyżki celne na te artykuły, dokonane od lipca r. ub., byłyby całkowicie iluzoryczne i nam np. nie mogłyby przyczynić najmniejszej szkody, gdyby istniał dotychczas (i miał istnieć nadal) traktat handlowy i nawigacyjny niemiecko-szwedzki z dn. 14 maja 1926 r. W traktacie tym cła na wyżej wymienione produkty były, mianowicie, skonsolidowane na poziomie RM 6—6·50, wzgl. 5 od kwintala. Polska do czasu wejścia w życie umowy gospodarczej z dn. 17 marca posiadała przeciwko sobie w dziedzinie wspomnianych produktów cła bojowe w wysokości RM 10 od kwintala, ale z wejściem w życie umowy klauzula największego uprzywilejowania dawała nam, rzecz prosta, prawo korzystania ze skonsolidowanych stawek szwedzkich. Dopiero, gdy Rząd Rzeszy zdołał w zrewidowanym traktacie ze Szwecją skreślić konsolidację wspomnianych pozycji (nie obowiązują one od dn. 11 lutego r. b.), jednocześnie zaś posunął się z poprzedniej autonomicznej stawki na cło ruchome, z nieograniczoną, nota bene, możliwością podwyżek, sytuacja się zmieniła zasadniczo. Dowodzi to tylko tego, iż przy obecnej tendencji niemieckiej polityki handlowej i traktatowej klauzula największego uprzywilejowania, udzielona nam przez Niemcy w umowie gospodarczej marcowej, a która posiadała jeszcze wartość na schyłku r. ub., obecnie wartość tę w znacznej mierze utraciła.

Weźmy z kolei drugą ważną niemiecką podwyżkę celną, a mianowicie na ziemniaki (poz. 23 niem. taryfy celnej). I tu podwyżka musi się odbić na niemieckim systemie traktatowym. Jeśli obecnie cło na ziemniaki wygląda w ten sposób, iż w okresie od połowy lutego do końca marca wynosi RM 20 od kwintala, przez okres kwiecień-sierpień RM 4, w jesiennych i zimowych miesiącach zaś RM 2, to podwyżki te mogą dać efektywny skutek tylko wtedy, o ile wypowiedziany będzie ze strony Niemiec obowiązujący obecnie traktat handlowy i nawigacyjny włosko-niemiecki z dn. 31 sierpnia 1925 r., w którym cło na ziemniaki, przywożone w okresie kwiecień-lipiec (t. zw. nowalje) skonsolidowano w wysokości RM 1·50 od kwintala (nb. w prowizorycznej umowie między Niemcami a unją celną belgijsko-luksemburską z dn. 4 kwietnia 1925 r. skonsolidowano stawkę tę na tej samej wysokości, ale tylko w odniesieniu do ziemniaków, przywożonych w lipcu). Dlatego więc, aby stawka RM 4

mogła działać, traktat włosko-niemiecki musi być zmieniony. I rzeczywiście, jak głosi fama, ma być on wypowiedziany w czerwcu r. b., z tem, iż przestanie działać w grudniu r. b.

Następną podwyżką celną niemiecką, która musi zaważyć na niemieckiej polityce traktatowej, jest nie obchodząca nas zresztą narówni z powyżej wspomnianymi wiosennymi ziemniakami podwyżka celna na winogrona (poz. 45 niem. tar. celnej). Tutaj jednak zająć się interesy całego szeregu państw, wywołujących owoce południowe. Autonomiczne stawki celne w tej pozycji wynoszą RM 30 od kwintala na winogrona w przesyłkach poniżej 5 kg wagi, na wszystkie inne zaś — RM 45. Stawki te obecnie zostały podniesione na RM 50 wzgl. 55. Jeśli chodzi jednak o pierwszą kategorię przesyłek, to cło konwencyjne w wysokości RM 15 skonsolidowano w prowizorycznej umowie z unją celną belgijsko-luksemburską z 1925 r. oraz w układzie dodatkowym z Holandją z dn. 26 listopada 1925 r. Co więcej, na winogrona, przywożone w okresie sierpień-listopad, Włochy posiadają cło w wysokości RM 5, w traktacie niemiecko-hiszpańskim zaś z dn. 7 maja 1926 r. toż samo cło działa w okresie od września do grudnia, traktat handlowy niemiecko-francuski z dn. 17 sierpnia 1927 r. ustala cło 15-markowe od stycznia do lipca, 5-markowe zaś w pozostałych miesiącach roku. Innymi słowy, w kwestji winogron bezpośrednio zainteresowane są zarówno Belgja, jak Holandja i Hiszpanja, a przedewszystkiem Francja i Włochy, zwłaszcza, iż na drugą kategorię winogron (w przesyłkach powyżej 5 kg) cło waha się od RM 5 do RM 20, co w każdym razie od projektowanej stawki RM 55 wykazuje znaczne odchylenie.

Cła konwencyjne na owce, bydło, trzodę chlewną i mięso wieprzowe, podwyższone wszystkie ostatnimi zarządzeniami celnymi w Niemczech, były skonsolidowane we wspomnianym powyżej traktacie ze Szwecją z dn. 14 maja 1926 r.; cła skonsolidowane przestały obecnie obowiązywać wskutek rewizji postanowień tego układu z dniem 11 lutego r. b. Jeśli chodzi specjalnie o cło na trzodę chlewną, którego stawka autonomiczna była w lipcu r. ub. RM 18, konwencyjna zaś skonsolidowana wynosiła RM 16 (cło bojowe wobec Polski RM 40), to już obecnie wskutek uzyskania przez Niemcy swobody w tej dziedzinie obowiązuje RM 27, z tem, iż cło ruchome dochodzi do RM 36. Cło na mięso wieprzowe z zeszłoroczną stawką autonomiczną RM 45 i szwedzką konwencyjną RM 32 nie zostało wprawdzie podwyższone, ale wobec zniknięcia szwedzkiej stawki obowiązuje cło autonomiczne.

Co do bitego ptactwa (poz. 110 niem. tar. celnej), to na kury, perliczki i kaczki obowiązuje skonsolidowana stawka konwencyjna w wysokości RM 20 zamiast autonomicznego cła RM 30 (traktat niemiecko-jugosłowiański z dn. 6 października 1927 r.). Aby mogło w tej pozycji wejść w życie nowe podwyższone cło RM 35, traktat z Jugosławją musi być wypowiedziany. Co do innych zamierzonych podwyżek na ptactwo, to prócz t. zw. pasztetów strasburskich, na które Francja posiada cło skonsolidowane, innych konsolidacji traktatowych niema. Dotyczy to zwłaszcza gęsi.

W zakresie produktów hodowlanych pozostaje jeszcze masło i śmietana. Co do masła, to w traktacie finlandzko-niemieckim z dn. 26 czerwca 1926 r. skonsolidowano cło na ten produkt w wysokości RM 27·50

(cło autonomiczne wynosiło RM 30). Obecnie wskutek rewizji tego traktatu i skreślenia stawki konwencyjnej będzie obowiązywało nowe podwyższone cło autonomiczne w wysokości RM 50 (z degresją w 1934 r. i 1936 r.). I tutaj zatem polityka traktatowa Niemiec wywalczyła protekcjonizmowi agrarnemu odpowiednie drogi. Śmietana z RM 20 przeszła obecnie na cło równe $\frac{2}{3}$ cła na masło, przyczem jednak 20-markowe cło skonsolidowane dla Finlandji, zdaje się, pozostaje.

Bardzo ważna jest kwestja ceł na jaja. Cło autonomiczne w wysokości RM 6 podniesiono na RM 30. Istnieje jednak tutaj znowu konsolidacja w traktacie niemiecko-włoskim z dn. 31 sierpnia 1925 r. w wysokości RM 5. Pogłoski o wypowiedzeniu traktatu tego przez Niemcy muszą przez fakt ten znaleźć potwierdzenie. Inaczej wszelka podwyżka celna jest iluzoryczna.

W tem, co się tyczy mąki (i to zarówno pszennej i żytniej, jak owsianej i jęczmiennej), konsolidacje celne zniknęły już 11 lipca 1929 r., tak, że i tu Niemcy posiadają całkowitą swobodę regulowania swych ceł. Natomiast kasza (poz. 164 niem. tar. celn.) posiada cło związane w wysokości RM 18.75 w traktatach z Francją i Belgją, tak, iż tutaj podwyżka ostatnia nie da rezultatu, o ile traktaty te istnieć będą.

Pozostaje nam jeszcze jeden artykuł, gdzie istnieją konsolidacje traktatowe, a mianowicie wino (poz. 180 niem. tar. celn.). Wino w beczkach posiadało stawkę autonomiczną w wysokości RM 80, obecnie zaś podwyższona została ona do RM 120. Niemniej jednak na wino czerwone istnieje stawka związana w traktatach z Francją i Włochami w wysokości RM 32, na białe zaś — w traktacie z Grecją z dn. 24 marca 1928 r. w wysokości RM 45. Oprócz tego specjalnie na porto i maderę Portugalja zagwarantowała sobie w traktacie z dn. 20 marca 1926 r. cło skonsolidowane w wysokości RM 32. Na wina mocniejsze, od których stawka autonomiczna wynosiła RM 90, obecnie zaś podwyższona została na RM 135, Grecja, Włochy i Portugalja zastrzegły sobie, każde w swym zakresie zainteresowania, cło skonsolidowane również w wysokości RM 32. Natomiast cło na wino w innych naczyniach niż zawierających powyżej 50 l, wynoszące RM 120 poprzednio, może być obecnie podwyższone do RM 180, gdyż tylko Portugalja ma tutaj skonsolidowaną stawkę na porto i maderę w wysokości RM 55. Wina mocniejsze w naczyniach tego rodzaju płaciły dotąd RM 130, a płacić mają RM 175, z tem, iż wina greckie, portugalskie oraz włoskie „Marsala” zatrzymać muszą cło skonsolidowane w wysokości RM 55.

Powyżej podane wyliczenie bynajmniej, rzecz prosta, nie wyczerpuje wszystkich konsekwencji niemieckich podwyżek celnych w dziedzinie rolniczej. Jeśli podwyżki te w cytowanych powyżej wypadkach zatrącają bezpośrednio o interesy traktatowe innych państw, to, rozumie się, w całym szeregu innych uderzają one w interesy te w sposób praktyczny, niezależnie od tego, iż poszczególne produkty, stanowiące obiekt wywozu danych państw do Niemiec, nie posiadają w traktatach Niemiec z temi państwami stawek związanych, a nawet i zwykłych zniżek konwencyjnych wogóle. Weźmy np. ciągnące się od szeregu lat próby stworzenia ostatecznego traktatu handlowego niemiecko-czeskosłowackiego. Czechosłowacja na pod-

stawie układu handlowego z dn. 29 czerwca 1920 r., uzupełnicznego wymianą not z dn. 15 lutego 1924 r., korzysta wprawdzie w Niemczech z klauzuli największego uprzywilejowania, ale żadnych własnych zniżek konwencyjnych nie posiada. W rokowaniach dotychczasowych głównem ustępstwem, ofiarowywanem ze strony niemieckiej, była zniżka konwencyjna na chmiel. Cło autonomiczne na ten produkt wynosi RM 100, ale istnieje cło konwencyjne w wysokości RM 60 w traktatach Niemiec z Belgją i Francją. Niemcy ofiarowały Czechosłowacji powtórzenie związania owego cła RM 60 w przyszłym traktacie z Czechosłowacją, ale widocznie ta żądała większej zniżki. Jeśli obecnie Niemcy zamierzają podnieść cło z RM 100 na RM 150, to nietylko będą musieli załatwić to z Belgją i Francją, ale muszą zdawać sobie sprawę, że z Czechosłowacją chyba porozumienie wogóle nie jest możliwe... Tego rodzaju wątpliwości znalazłoby się niewątpliwie więcej.

Spróbujmy teraz wprowadzić nieco ładu w te luźne wyliczenia, aby zorjentować się wreszcie w sytuacji. Produkty, na które Niemcy podniosły ostatnio cło, a które przedstawiają dla nas interes wywozowy pierwszego rzędu, możnaby wyliczyć w sposób następujący: żyto, jęczmień, groch, trzoda chlewna, mięso wieprzowe, masło, jaja, cukier i otręby. Do tego możnaby dodać jeszcze kilka mniej ważnych produktów, jak owies, buraki, chmiel i t. d. Zobaczymy, jak się przedstawia sytuacja traktatowa Niemiec w dziedzinie tych produktów.

Odrzućmy, iż, jeśli chodzi o większość z nich, to Niemcy uwolniły się od wszelkich zobowiązań przez zmianę traktatu ze Szwecją z dn. 14/V 1926 r. Zarówno żyto, jak jęczmień i owies, a następnie trzoda chlewna i mięso wieprzowe utraciły swe traktatowe konsolidacje celne z dniem 11 lutego r. b., gdy wszedł w życie nowy traktat ze Szwecją, zawarty w listopadzie r. ub. Tutaj zatem stoimy z naszymi żądaniami naogół sami, zwłaszcza iż, jeśli chodzi o trzodę chlewną i mięso wieprzowe, tylko Holandja mogłaby nieco zaważyć na położeniu. Jeśli chodzi o żyto, to kwestja ta, rozwiązana ponadto jeszcze na drodze premij wywozowych, nie nadaje się wogóle tutaj do rozpatrywania. Pozostawałby zatem jeszcze jęczmień — wyjątkowo ważna dla nas pozycja — co do której szereg państw mogłoby ustosunkować się zgodnie z naszym punktem widzenia.

Jeśli chodzi o groch (przywieźliśmy w 1929 r. około połowy przywozu ogólnego Niemiec tego produktu), to możność podwyżek, jaką otrzymał Rząd Rzeszy w kwietniu r. b., nie będzie mogła być wykorzystana, dopóki nie zmienią się postanowienia niemiecko-jugosłowiańskiego traktatu handlowego z dn. 6/X 1927 r., gdzie istnieje skonsolidowana stawka na groch jadalny w wysokości RM 2.40 (autonomiczna RM 4). Masło nie posiada już obecnie skonsolidowanej stawki konwencyjnej z traktatu niemiecko-finlandzkiego (nowy traktat nie wszedł jeszcze w życie), obowiązuje więc stawka autonomiczna. Niewątpliwego sprzymierzeńca mamy tu w Danji, której podwyżka ta zawadza. O jajach w zakresie traktatów z Włochami i Jugosławją mówiliśmy już. W zakresie cukru nie możemy wiele zdziałać, gdyż nawet przy dawnem cle Niemcy raczej były eksporterami tego produktu niż importarami (w 1929 r. wywóz trzykrotnie przewyższył wartość przywóz). Natomiast w kwestji otręb, za których „świadectwa czystości” obowiązuje od marca r. b. opłata w wysokości połowy cła na żyto (RM 4.5),

mamy wspólny front wszystkich państw rolniczych, gdyż w przywozie do Niemiec stanowią zaledwie mniej niż $\frac{1}{5}$ ogólnego przywozu.

Innymi słowy, sytuacja przedstawia się mniej więcej w ten sposób: Niemcy przygotowały sobie rewizję traktatów ze Szwecją i Finlandją teren pod najważniejsze swe podwyżki celne. Traktatowo zatem nie mamy tutaj żadnego punktu oparcia. Inna rzecz, iż nasi naturalni sprzymierzeńcy w niektórych z tych dziedzin mają niewątpliwie tak poważne stanowisko w niemieckim handlu zagranicznym, że Niemcy muszą się z nimi liczyć. Taka np. Holandia, której interesy w wywozie nierogacizny są powszechnie przecież znane, sprowadza z Niemiec (1929 r.) za RM 1.355 miljn. produktów niemieckiego eksportu. Niewiadomo dotychczas, rzecz prosta, jak zareaguje ona na obowiązujące obecnie cło na trzodę chlewną w wysokości RM 27, zwłaszcza iż ma w perspektywie możliwość jego wzrostu do RM 36. Jeśli chodzi o masło, to wspomniana powyżej Danja sprowadza z Niemiec do RM 500 miljn. towarów eksportowych. Wszystko to są elementy, które trzeba brać pod uwagę przy ogólnej ocenie sytuacji, a zwłaszcza — w ocenie zapowiedzi ewentualnego korzystania przez Rząd Rzeszy z uprawnień do dalszych jeszcze podwyżek ceł.

Jeśli chodzi o stosunki z Włochami, z którymi traktat Rzeszy jest dla nas, jak powiedziano, szczególnie ważny z uwagi na niżkę skonsolidowaną na jaja, to perspektywy dla jego rewizji bynajmniej nie wypadają dla Niemiec pomyślnie. Wzrost stały niemieckiego wywozu do Włoch przy jednoczesnym stałym spadku wywozu włoskiego do Niemiec doprowadził w rezultacie w r. ub. do powstania salda pasywnego obrotów niemiecko-włoskich dla Włoch w wysokości 900 miljn. lirów na ogólną sumę 4.450 miljn. lirów obrotu. Jeśli teraz weźmiemy skład włoskiego wywozu do Niemiec, gdzie 10% przypada na produkty gotowe, 40% — na surowce i 50% — na produkty rolne, to naturalną rzeczą staje się obawa, panująca obecnie we Włoszech przed skutkami niemieckiego protekcjonizmu agrarnego. Już obecnie odzywają się we Włoszech głosy protestu, tak iż wszelkie dalsze koncesje na rzecz Niemiec w zakresie rolnictwa przy ewentualnym omawianiu rewizji traktatu włosko-niemieckiego natrafiają na poważne trudności.

Co do traktatu z Jugosławją, gdzie oprócz konsolidacji ceł na jaja mamy jeszcze wspomnianą dopiero co konsolidację cła na groch jadalny — Niemcy sądzą jakoby, iż uda im się usunąć te konsolidacje, jak i w traktacie włoskim, drogą „przyjaznych porozumień”. Nie zdaje się, aby to było możliwe, a w każdym razie nie przyjdzie zbyt łatwo.

Specjalną uwagę należy opatrzyć cło na wino. Posiada ono tę cechę, iż z kwestji podwyżek celnych Niemiec tworzy problem międzynarodowy. Dotychczas kwestja tego cła, jakkolwiek pozytywnie przesądzona w sensie podwyżki ustawą z dn. 15 kwietnia, niemniej jednak nie narzuca się Francji bezpośrednio, gdyż Niemcy, o ile się zdaje, nie zamierzają jej poruszać chwilowo w żadnych specjalnych rokowaniach, czekając, widocznie, na wynik szych bliższych prób. Tem należy tłumaczyć całkowitą obojętność Francuzów wobec ostatnich podwyżek celnych Niemiec. Chwilowo wcale ich jeszcze nie uderzają. Niemniej jednak już przewiduje się w pewnych kołach niemieckich, iż z okazji zamierzonych podwyżek w poz. poz. 164 i 165 niem. taryfy celnej, o czym była już mowa po-

wyżej, może wyniknąć poważna kontrowersja między Niemcami a Francją i Belgią, posiadającymi w tych pozycjach niżki skonsolidowane. O ile nadmiar tego poruszone jeszcze zostałyby cło na wino, który to produkt, jak wiadomo, wobec doskonałej organizacji i wielkich wpływów, jacyemi się cieszą we Francji jego wytwórcy, otaczany jest specjalnymi względami francuskiej polityki handlowej, kontrowersja ta mogłaby się zaostrzyć. To zaś musiałyby konsekwentnie doprowadzić do wysunięcia sprawy podwyżek rolnych Niemiec na szersze forum niż dotychczas. Dodać należy, iż bilans obrotów francusko-niemieckich zmienił się po ostatniej umowie z 1927 r. wyraźnie na korzyść Niemiec, gdyż, będąc ujemny w 1927 r. dla Niemiec, a wyrównany naogół w 1928 r., wykazuje w r. ub. nadwyżkę niemieckiego wywozu do Francji nad przywozem w wysokości RM 292 miljn. na ogólną sumę niemal RM 1'6 miljard. obrotów.

Niemieckie koła przemysłowe doskonale zdają sobie sprawę, iż silnie wybujały protekcjonizm agrarny w Niemczech może doprowadzić do fatalnych skutków, jeśli chodzi o losy wywozu przemysłowego Rzeszy. Cały szereg danych i liczb, zamieszczonych w ostatnich czasach w szeregu pism niemieckich, doskonale odzwierciedla ten niepokój. Odpowiednie wyliczenia wskazują, że do 12 państw, posiadających w traktatach z Niemcami niżki skonsolidowane na produkty rolne (Holandia, Szwajcaria, Danja, Finlandja, Włochy, Hiszpanja, Francja, Portugalia, Grecja, Belgja, Jugosławja, Turcja), wywóz niemiecki wynosił w r. ub. wartość ok. RM 5'25 miljard., podczas gdy przywóz z tych krajów globalnie wynosił zaledwie RM 3'5 miljard. Te dwie kwoty dobitnie wskazują na położenie Niemiec wobec tych krajów.

Sytuacja Polski jest zupełnie specjalna. Nie posiada ona dotychczas umowy gospodarczej z Niemcami, będącej w mocy, a przez to nie korzysta za pośrednictwem klauzuli największego uprzywilejowania ze niżek skonsolidowanych w traktatach Niemiec z innymi państwami. Z szeregu niżek tych zrezygnowała przez sam fakt zawarcia umowy gospodarczej dn. 17 marca, t. j. wtedy, gdy nie obowiązywał już tak ważny dla niej traktat niemiecko-szwedzki i niemiecko-finlandzki. Obecnie przy ocenie położenia, wynikłego po ostatnich podwyżkach niemieckich, należałoby, zdaniem naszym, brać pod uwagę 2 rzeczy:

1) porozumienie się i wzajemna wymiana opinii z temi państwami, które poszkodowane są przez podwyżkę ceł autonomicznych w Niemczech (jak np. Holandia w zakresie trzody chlewnej);

2) zbadanie, jak ewentualnie rozwinąć się mogą projektowane przez Rząd Rzeszy „przyjazne porozumienia”, mające na celu wyrzucenie z dotychczas istniejących traktatów jeszcze kilka ważniejszych niżek skonsolidowanych, jakie pozostają.

O ile pierwsze zadanie pozwoli nam zorientować się w nastrojach państw, poszkodowanych przez ostatnie podwyżki niemieckie, drugie — wyjaśnić nam powinno dokładny zasięg naszej klauzuli największego uprzywilejowania, której korzyści są obecnie jeszcze zupełnie niewymierne (wiadomo tylko, że są... bardzo niewielkie). Jeśli przypomnimy, iż przez klauzulę, udzieloną ze strony Polski, Niemcy korzystałyby po wejściu w życie umowy marcowej z czterystu niżek konwencyjnych, udzielonych Czechosłowacji, i tyluż co najmniej, udzielonych Francji, wartość klauzuli dla

każdego z obu kontrahentów staje się przejrzysta i łatwa do oceny.

Zachodzi teraz jeszcze jedno pytanie: co będzie w wypadku, gdy Niemcom nie uda się odebrać poszczególnym państwom ich zniżek skonsolidowanych w traktatach z Niemcami w drodze „przyjaznych porozumień”, jak twierdzą sfery, zbliżone do Rządu Rzeszy? W Niemczech się tą sprawą wybitnie interesują, czego dowodem choćby następujące uwagi Dr. Feliksa Pinnera z „*Berliner Tageblatt*”, który przed kilku tygodniami pisał:

„Nie należy się również uspakajać wobec oświadczeń Rządu Rzeszy, że bynajmniej nie zamierza on wypowiedzieć traktatów handlowych, lecz że pragnie spróbować z temi państwami, wobec których skonsolidowane są na niskim poziomie podniesione obecnie w drodze autonomicznej cła, wyrównać różnice drogą „przyjaznych porozumień” (*freundschaftliche Vereinbarungen*). Jeśliby nawet tego rodzaju dążenia powiodły się, to wspomniane kraje każą sobie dość drogo zapłacić mimo jak najprzyjaźniejszych porozumień za swe ustępstwa na polu agrarnem odpowiednimi ustępstwami w dziedzinie polityki przemysłowej. Jeśli

nie powiodą się, to nastrojona na wysokie cła i popędzona na drogę wysokich ceł część rolnictwa napewno nie zadowolili się teoretycznymi podwyżkami ceł autonomicznych, ale zażąda od gabinetu, do którego należy jej mąż zaufania, Schiele, i którego losy zależą zawsze od głosów secesjonistów narodowo-niemieckich, zamiast pięknych paragrafów — realnych czynów. I napewno nie cofnie się przed żądaniem wypowiedzenia traktatów, które nie dadzą się prze-modelować na wzór życzeń rolnictwa. Wydaje się wysoce wątpliwe, aby obecny Rząd, który już dotąd tak wyraźnie stracił zrozumienie dla proporcji gospodarczych i postawił sprawy gospodarcze w niezrozumiały sposób za „narzucającymi się politycznymi koniecznościami”, potrafił oprzeć się następnemu i dalszym naciskom...”

Głos P. Pinnera jest pod względem oceny psychologicznej wysoce znamienny i należy go wraz z całością powyższych podanych uwag zapamiętać jako dokładnie określający tendencję polityczną obecnych Niemiec w dziedzinie traktatowej.

Dr. T. Lychowski

W składzie Redakcji Naczelnej naszego wydawnictwa następuje zmiana: z dniem dzisiejszym ustępuje z niej P. Władysław Gieysztor, organizator naszego pisma i jego pierwszy Redaktor Naczelny.

Gdy od wspólnego warsztatu pracy odchodzi długoletni pracownik, jest to zawsze strata dla danego warsztatu pracy. Cóż dopiero, gdy po 11 blisko latach odchodzi założyciel tego warsztatu i jego pierwszy długoletni kierownik! Dlatego też ustąpienie P. Władysława Gieyszтора wydawnictwo nasze odczuwa bardzo żywo, tracąc w Jego osobie wytrawnego redaktora, doświadczonego publicystę i sprężyste kierownika.

P. Gieysztor przenosi się na stałe do Gdyni, gdzie obejmuje stanowisko Szefa Biura Ekonomiczno-Handlowego w zarządzie Portu Gdynińskiego. Jesteśmy przekonani, że i na tym nowym posterunku P. Gieysztor będzie miał możność rozwinięcia wszystkich swoich uzdolnień i zdobędzie tam taki sam szacunek i przyjaźń, jakie zdobył Sobie wśród całego zespołu kolegów i pracowników naszego wydawnictwa.

Z żalem więc żegnając P. Władysława Gieyszтора i życząc Mu najserdeczniej w imieniu całego naszego wydawnictwa najlepszego powodzenia w nowej dziedzinie pracy, cieszymy się zarazem, że nie zrywamy całkowicie z Nim stosunków redakcyjnych, lecz będziemy mieli możność z Nim współpracować chociaż na zwężonym terenie: uprosiliśmy bowiem P. Gieyszтора o zatrzymanie w swych rękach kierownictwa działu morskiego naszego pisma i na tym odcinku będziemy mieli możność korzystać z Jego światłych uwag i rozległego doświadczenia wydawniczego.

WYDAWNICTWO TYG. „POLSKA GOSPODARCZA”

Ż Y C I E G O S P O D A R C Z E

KONFERENCJA GOSPODARCZA U PANA MNISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU. — W dn. 8 maja r. b. Pan Minister Przemysłu i Handlu Inż. E. Kwiatkowski podejmował herbatką w sali recepcyjnej Ministerstwa przedstawicieli Rządu oraz sfer gospodarczych.

W przyjęciu wzięli udział Panowie Ministrowie: Rolnictwa Janta-Połczyński, Pracy i Opieki Społecznej Prystor oraz Reform Rolnych Staniewicz, Pan Podsekretarz Stanu w Min. Skarbu Grodyński, P. Prezes Banku Polskiego Wróblewski, P. Prezes Banku Gospodarstwa Krajowego Górecki, P. Prezes Państwowego Banku Rolnego Ludkiewicz.

Do licznie zebranych gości P. Minister Kwiatkowski wygłosił następujące przemówienie:

„Natężenie depresji gospodarczej związane jest zawsze i we wszystkich organizmach gospodarczych z dwoma czynnikami: materialnym i psychicznym.

Następnie będę usiłował wykazać w najogólniejszym skrócie, w ujęciu syntetycznym, jakimi czynnikami materialnymi rozporządzamy lub rozporządzać chcemy dla opanowania, a raczej dla złagodzenia naporu faktów gospodarczych, powodujących obecną depresję. Obecnie zaś — jako zadanie wstępne — podejmuję próbę rozprawy z czynnikami natury psychicznej, które w Polsce szczególnie silnie ciążyą nad ekspansją życia gospodarczego, i to zarówno w okresie konjunktury, jak też i w okresie depresji. W obu wypadkach te wpływy psychiczne wyrzucają nas poza granice, nakreślone

przez istniejące fakty gospodarcze, i stąd amplituda naszych wahań pomiędzy krańcowym optymizmem i pesymizmem jest znacznie większa, niż wynikałoby to z samych czynników materialnych i istotnego stanu faktycznego.

Przyczyny obecnie przeżywanego kryzysu gospodarczego są szczególnie na terenie Polski bardzo różnorodne; źródła tego stanu leżą zarówno nazewnątrz Państwa — w strukturze i koniunkturze gospodarstwa międzynarodowego, powojennego, jak i wewnątrz Państwa. Źródła wewnętrzne biorą swój początek zarówno w dalszej przeszłości, w okresie niewoli, wojny i okupacji i pierwszych lat powojennych, jak też i w historii lat ostatnich. Temu stanowi faktycznemu musimy przeciwstawić program zasadniczy, trwały — jeżeli idzie o przebudowę struktury gospodarstwa, i program doraźny — jeżeli idzie o zjawiska chwilowych wahań koniunkturalnych. Niemniej jednak natężenie depresji gospodarczej odczuwane jest u nas silniej, niżby to usprawiedliwiały realne fakty ekonomiczne, gdyż obok depresji materialnej wchodzi w rachubę depresja psychiczna. Ta druga część depresji jest niewątpliwie przesadna, a rezultatem jej są obiektywne szkody społeczne i państwowe.

Wychodzę z założenia, że nie może istnieć takie ugrupowanie, taka organizacja czy partja polityczna, stojąca w zasadzie na gruncie państwowym, któraby — ze względu na swój opozycyjny, choćby krańcowo opozycyjny charakter w stosunku do Rządu — dążyła do rozegrania swej walki z Rządem na płaszczyźnie kulturowanego pogłębienia, wyjaskrawienia depresji gospodarczej, przez zatrucie tej nikłej jeszcze wiary i samopoczucia społeczeństwa w jego własne żywotne siły. Zaden bowiem polityk, a przedewszystkiem polityk gospodarczy, nie może ani na chwilę tracić z przed oczu wielkiej perspektywy historycznej, która wskazuje, że zarówno przeszłość jak i przyszłość kładzie u wrót Polski potężne, olbrzymie, niesłychanie ciężkie i skomplikowane problemy, których rozwiązanie musi być dokonane nie tylko w sposób właściwy, ale i we właściwym czasie, jeżeli nie chcemy ponownie rzucić na los gry samego bytu Państwa. Różne prądy i siły zewnętrzne mogą być dla nas pomyślnie i wrogi. Jednakże takimi nie stają się one same przez się. Pomyślnie będą wtedy, gdy sami wykazemy zdolność przełamania oporów życia i pokonywania narzuconych nam przez historję problemów, wrogi staną się wówczas, gdy tych zdolności i sił ze siebie samych nie wydobędziemy.

Gospodarstwo światowe — mimo różnych wstrząsów koniunkturalnych — idzie zawrotnie szybko naprzód. Każdy szczegół życia współczesnego przeimpregnowany jest postępem, wynikającym z organizacji i racjonalizacji życia. Kto usiłowałby pozostać w tyle — będzie stratowany.

Na osłabianie więc społecznych i państwowych sił gospodarczych Polski, przy użyciu środków, stosowanych w walce wewnętrzno-politycznej — niema miejsca i niema czasu. W dziedzinie politycznej, związanej najistotniej ze źródłami sił gospodarczych Państwa, muszą obowiązywać pewne niezłomne zasady, których nie należy i nie wolno wciągać do arsenału walki wewnętrzno-politycznej. Są to zasady następujące:

1. — Pokój zewnętrzny jest niewzruszalnym, dziś i w przyszłości, fundamentem polityki państwowej. Imputowanie tendencji zrykownych posunięć Polsce — może być dziełem tylko zdeklarowanego wroga naszego państwa lub płatnego agenta.

Przyszłość naszą budujemy na trwałym pokoju, pokoju politycznym i pokoju gospodarczym, a w utrzymaniu go widzimy najistotniejszą naszą rację stanu.

2. — Polityka finansowa, walutowa i gospodarcza Państwa musi być wolna, i jest wolna, od jakichkolwiek niedojrzałych eksperymentów. Zasadniczym celem tej polityki jest i pozostanie stabilizacja waluty, równowaga budżetu państwowego, ochrona produkcji rolnej i przemysłowej i oparty na niej stopniowy wzrost dobrobytu człowieka pracującego, oddającego się pracy wytwórczej lub pracy w handlu. Jesteśmy państwem o ustroju kapitalistycznym, które zapewnia swobodę działalności gospodarczej, które uznaje, że celem wysiłku gospodarczego jest jego rentowność, że podstawą tego wysiłku jest inicjatywa prywatna, oraz że będzie ona podlegała tem mniejszym skrupułom, im bardziej oddalimy się od nienormalnych warunków życia, wytworzonych w okresie powojennym.

3. — Polityka wewnętrzna Rządu nie szuka żadnych „rozgrywek”, nie pożąda zaognienia w ak partyjnych. Istotnym celem jej jest doprowadzenie do takiej organizacji Państwa i wzajemnego ustosunkowania władz naczelnych, by Państwo teraz i w przyszłości było zdolne do sprawnego, jednolitego pokonania tych trudności, które się przed niem piętrzą.

Oto więc trzy naczelne zasady, koło których krystalizuje się całe współczesne życie Państwa, a więc i życie gospodarcze. Wydaje mi się, że żadna z tych zasad nie może stwarzać psy-

chozy depresji, że w istocie — niezależnie od gwałtownych form walki wewnętrzno-politycznej — płaszczyzna tej walki jest znacznie węższa w Polsce niż w innych współczesnych państwach, że hasła pozytywne twórczej i pokojowej pracy nad odbudowaniem i rozwojem gospodarstwa społecznego posiadają w Polsce większy walor niż gdziekolwiek indziej.

Jeżeli więc istnieje u nas obecnie psychoza depresji, tak jak dawniej istniała psychoza koniunktury, to obowiązani jesteśmy wszyscy do przeciwstawienia się jej, do jej opanowania, do wtłoczenia jej w ramy, nakreślone przez fakty materialne.

Obecnego położenia gospodarczego Państwa nie mam potrzeby analizować szczegółowo przed Panami. Badanie wszystkich cyfr i zjawisk ekonomicznych wskazuje, że natężenie kryzysu w ostatnim półroczu przybrało ostre formy. Długość diagnoza nie wymaga obecnie dyskusji; wymagają jej metody leczenia. Choroba organizmu gospodarczego ma skład podwójny; jest to choroba organiczna, strukturalna, przewlekła i choroba infekcyjna, doraźna, koniunkturalna.

Elementami przyczynowemi choroby pierwszej są:

1) nadmiar wolnej, rozporządzalnej, niewyzyskanej pracy w stosunku do warsztatów, i w konsekwencji nadmiar warsztatów pracy w stosunku do konsumpcji;

2) zniszczenie majątku narodowego w okresie wojny oraz zniszczenie kapitałów obrotowych i zwężenie dróg dopływu kredytu długoterminowego;

3) zrastanie się trzech dzielnic o różnej strukturze gospodarczej i różnym wyposażeniu;

4) odcięcie od naturalnych rynków zbytu.

Przytoczone cztery fakty, dotyczące struktury naszego gospodarstwa społecznego, wskazują dobitnie i jasno, że źródła tej choroby tkwią bardzo głęboko, że nie może być mowy o szybkim, doraźnym usunięciu źródeł zła, a więc, że program terapii w tym zakresie musi się posługiwać tylko ogólnymi zasadami, stosowanymi stopniowo i z uwzględnieniem wszystkich momentów istotnych. Jest to zagadnienie analogiczne do wielu zagadnień fizjologicznych, które uczą, że zastosowanie radykalnego środka leczenia przeciwko jednemu zjawisku, wywołuje natychmiast gwałtowne zjawiska chorobowe w innej dziedzinie. Dobitym przykładem może tu być zagadnienie podatkowe. Gdyby została przeprowadzona natychmiast zupełnie radykalna reforma podatkowa, usuwająca wszelkie obciążenia gospodarstwa narodowego, to niewątpliwie warunki naszego rozwoju ekonomicznego doznałyby radykalnej zmiany, teoretycznie puls życia gospodarczego stałby się zupełnie inny, wielokrotnie silniejszy. Ale gdyby w wyniku takiej reformy załamana została równowaga budżetowa i następnie stabilizacja waluty, gdyby w konsekwencji zahamowane zostały główne inwestycje państwowe, a aparat administracyjny pogorszył się jakościowo — to wszystkie zyski takiej reformy zostałyby jednym pociągnięciem przekreślone.

Niemniej jednak z nakreślonego położenia wynika zupełnie konkretny i jasny program. Przedewszystkiem więc — obok niewzruszalnej zasady pokoju zewnętrznego — warunki naturalne domagają się równomiernego rozwoju polskiego rolnictwa i wytwórczości przemysłowej. Program agrarny trzykrotnie związany jest nierozdzielnie z programem przemysłowym, i to w ten sposób, że rozluźnienie tych węzłów jest synonimem upadku rolnictwa w Polsce. Produkcja przemysłowa ma stworzyć warunki udoskonalenia, podniesienia rentowności warsztatu rolnego, przez bezpośrednie dostarczenie niezbędnych środków pomocniczych, wśród których na pierwszym miejscu stoją maszyny rolnicze i nawozy sztuczne. Powtóre rozwój miast, a więc przemysłu i handlu, a w konsekwencji rozwój wewnętrznej konsumpcji produktów rolnych, niezależnie od samego rolnictwa — może jedynie urealnić stworzoną ochronę celną dla tej dziedziny produkcji, a tem samem zapewnić trwałą opłacalność warsztatu rolnego. Po trzecie, zdrowa polityka agrarna możliwa jest jedynie w państwie, którego wieś nie stoi przed widmem proletaryzacji.

Analizując dla produkcji przemysłowej, fabrycznej i rzemieślniczej oraz dla handlu decydujące znaczenie posiada rynek wewnętrzny. Ze wzrostem konsumpcji wewnętrznej — istnieje i potęguje się automatycznie zdolność ekspansji gospodarczej nazewnątrz. Zamiera rynek wewnętrzny — to równocześnie ginie eksport polski, albo musi być utrzymywany w sposób sztuczny, kosztowny, a więc bez korzyści społecznej. Ta zasada równowagi rozwoju miast i wsi musi znaleźć pełne zrozumienie w polityce gospodarczej Państwa. Jest ona już obecnie przestrzegana zarówno w konstrukcji nowych traktatów handlowych, jak też i w polityce celnej i kredytowej. Musi natomiast stopniowo znaleźć swój wyraz w polityce podatkowej, która w pierwszym okresie samodzielnego bytu naszego Państwa skonstruowana została w sposób doktrynerski, jednostronny,

raczej polityczny niż gospodarczy. Jeżeli też abstrahować będziemy od analizy krótkich okresów, podlegających przemocnym wpływom konjunkturalnym, to należy stwierdzić, że proces ten, proces uprzemysłowienia Polski i jej urbanizacji, dokonywa się stale, a współczynnik tego rozwoju jest znaczny. Gdy bowiem w pięcioleciu 1925—1929 przeciętny roczny wzrost produkcji przemysłowej wynosił w Anglii 1·3%, w Stanach Zjedn. 2·8%, w Niemczech 4·9%, w Szwecji 5%, we Francji 5·4%, to w Polsce wynosił on 10·3% i był mniejszy tylko w porównaniu z niektórymi państwami zamorskimi, jak np. Kanada, wykazująca wzrost w wysokości 11·3%.

Dalszemi wytycznymi programu stopniowej naprawy struktury naszego gospodarstwa są:

1. — Przygotowanie warunków dopływu długoterminowego kredytu zagranicznego i zagranicznych kapitałów, z tem jednakże zastrzeżeniem, że podstawowym elementem jest nietyle czas tego dopływu, ile raczej warunki, na jakich kredyty te mogą wejść do pracy gospodarczej w Państwie.

2. — Zagadnienie inwestycji państwowych — po szeregu dyskusyj i nieskoordynowanych wysiłków — znalazło wyraz w opinii Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów, stwierdzającej, że Państwo powołane jest przedewszystkiem do podjęcia tych inwestycji, które służą całemu gospodarstwu społecznemu Polski, które stają się czynnikiem wzmocnienia i rozwoju zdrowej inicjatywy prywatnej, przynosząc w czasie najkrótszym największy efekt gospodarczy. Program ten koncentruje się więc na rozbudowie sieci kolejowych i pocztowych, dróg, portu handlowego w Gdyni, floty handlowej, produkcji związków azotowych, celem zapewnienia pełnej samowystarczalności w tej dziedzinie, szkół ogólnokształcących i zawodowych. W opracowaniu znajdują się: nowy projekt ustawy budowlanej, mający rozstrzygnąć problemat olbrzymiej doniosłości dla Państwa i społeczeństwa, projekt zasadniczego rozstrzygnięcia zagadnienia elektryfikacji kraju — bądź to przy współdziałaniu kapitałów zagranicznych, bądź też w oparciu o kapitały krajowe i inicjatywę Państwa, na dalszym zaś planie: projekt regulacji Wisły i innych dróg wodnych oraz projekt osuszenia Polesia.

3. — Dalsza rozbudowa jednolitego ustawodawstwa gospodarczego, z tem, że tendencją Rządu i Państwa jest zabezpieczenie wszystkim czynnikiem samorządu gospodarczego, wykazującego coraz większą aktywność i koordynację, jak najsilniejszego wpływu na bieg prac kodyfikacyjnych.

4. — Stopniowa rozbudowa samorządu terytorjalnego i decentralizacja administracji, równoległe z podniesieniem sprawności administracji i poczucia odpowiedzialności wobec gospodarczych przedewszystkiem interesów Państwa i społeczeństwa.

5. — Współdziałanie z organizacjami gospodarczymi w zakresie reorganizacji produkcji i uzdrowienia kosztów własnych produkcji i wymiany, celem uczynienia ich z jednej strony zdolnymi do konkurencji na rynku wewnętrznym i zewnętrznym, z drugiej zaś do podniesienia ich rentowności. Tym celem służy praca Instytutu Badania Konjunktur i Cen, który w wielu wypadkach mógł już stwierdzić, że i na tem polu następuje stopniowe uzdrowienie produkcji polskiej, z inicjatywą samych przedsiębiorstw i ich organizacji gospodarczych. Wiąże się z tem zagadnienie importu maszyn i rozbudowy własnego przemysłu maszynowego, oraz udostępnienie najdogodniejszych źródeł zakupu surowca. Tym samym celem służy współdziałanie Państwa w odbudowie pozycji gospodarczej poszczególnych gałęzi wytwórczości (np. przemysłu naftowego), zniszczonych i zachwianych w swym bycie w okresie długotrwałej wojny i inflacji, jak również współdziałanie w stworzeniu jednolitych organizacji zawodowych, zdolnych do współdziałania międzynarodowego oraz przeciwstawienia się — w razie potrzeby — tendencjom dumpingowym zorganizowanej jednolitej produkcji zagranicznej.

6. — Otworzenie dla naszej ekspansji gospodarczej nowych zewnętrznych rynków zbytu. Współdziałanie Państwa w tej dziedzinie jest bardzo wszechstronne. Zdołaliśmy zawrzeć szereg nowych traktatów, a prawie każdy po próbie czasu wykazał, jeżeli nie rezultaty zupełnie pomyślne, to w każdym razie poprawę naszej sytuacji zewnętrznej. Formalnie zdołaliśmy nawet rozwikłać jeden z najtrudniejszych problematów zewnętrzno-gospodarczych przez podpisanie traktatu handlowego z Niemcami. Ponadto zdołaliśmy rozwinąć ekspansję eksportową nowych bardziej wartościowych towarów, dotarliśmy na nowe rynki zbytu (mimo dość znacznego niewyrobienia naszych producentów), uruchomiliśmy Instytut Eksportowy, rozbudowaliśmy znacznie system zwrotu ceł, zdołaliśmy zawrzeć nowe dwie umowy weterynaryjne, stworzyliśmy podstawy prawne dla kredytu eksportowego, powołaliśmy do życia instytucję, opiekującą się systematycznie eksportem pionierskim, a wreszcie w licznych wypadkach dopomogliśmy przez transakcje kompensacyjne

państwowe do ułatwienia eksportu inicjatywie prywatnej. Wkońcu podjęliśmy zagadnienie standaryzacji eksportu, posuwając się w tej dziedzinie naprzód bardzo oględnie i w oparciu o opinie zainteresowanych sfer kupieckich.

7. — W tym „długoterminowym” programie nie pominęliśmy i zagadnień pozornie drobniejszych, posiadających jednak dużą dynamikę rozwoju i ekspansji. Tak np. od kilku lat wspomagamy wydatniej rozbudowę przemysłu ludowego, celem wyzyskania rozporządzalnej pracy ludzkiej, propagujemy rozwój wytwórczości i przerobu lnu i t. d.

Są to w krótkim zarysie wytyczne programu gospodarczego, dotyczącego przebudowy struktury naszego gospodarstwa. Niezależnie od popełnianych błędów i niedomagań naszej administracji, które istnieją również i w starych państwach, można stwierdzić, że w programie tym posuwamy się stale naprzód, choć niewątpliwie znaczna część pozytywnych rezultatów ujawni się w całej pełni dopiero w przyszłości. Pracujemy bowiem w tej dziedzinie za swoje własne pokolenie i za pokolenia przyszłe.

Znacznie trudniejszą sprawą jest ustalenie i realizowanie drugiego programu, programu doraźnego, związanego z objawami ujemnej konjunktury. I to nie dlatego, iż zawsze łatwiejsze jest ustalenie programu do zagadnień, analizowanych z odległości lat, z pewnej perspektywy, niż do problemów doraźnych, wyrastających nagle i krzyżujących się w chaosie współczesności. Trudność główna wynika stąd, że kryzys, obejmujący gospodarstwo społeczne, jest równoczesnym „memento”, że i Skarb Państwa z pewnym opóźnieniem ulegnie tym samym wpływom, szczególnie silnie w państwie młodem, nie posiadającym rezerw i świadomem, że właśnie w tym okresie najmniej może się uciekać do pomocy kredytów zagranicznych, wyzyskujących zawsze taką sytuację (jak to miało miejsce już i w naszej nowej historii).

Natężenie kryzysu i jego objawy są Panom znane. I w tym wypadku powstrzymuję się od analizy, a mówić będą tylko o warunkach i możliwościach złagodzenia jego natężenia. W tej akcji uzdrawiającej mają poważny głos trzy czynniki: sam kryzys, jako taki, łączący w swojej trudnicie pewną dozę lekarstwa, następnie czynniki społeczno-gospodarcze i wreszcie Rząd.

Co działał dotychczas sam kryzys? I niewątpliwie spowodował on znaczne upłynnienie rynku pieniężnego. Że zaś kryzys obecny — z większym lub mniejszym natężeniem — ogarnął rynki i gospodarstwo całego świata, przeto zjawisko upłynnienia rynku finansowego stało się powszechne i przyjęło formy, jakich po wojnie wogóle nie spotykaliśmy. Stan zaś rynku pieniężnego jest podstawowym punktem wyjścia dla konjunktury lub kryzysu. Jeżeli więc sytuacja obecna się utrwali, możemy przewidywać, iż okres nowego, powszechnego ożywienia produkcji, handlu i konsumpcji nie jest już zbyt odległy.

Gospodarstwo społeczne Polski ma również swoją aktywną kartę w historii przeciwstawienia się naporowi depresji gospodarczej. Nie poddawało mu się bez walki. Wskaźniki cen zostały obniżone praca organizacyjna w rolnictwie, w przemyśle, w handlu i rzemiośle została znacznie pogłębiona, inflacja wekslowa przeszła zdrowy proces sanacyjny, ekspansja eksportowa uległa wzmocnieniu, pogłębione zostało w społeczeństwie zrozumienie konieczności poparcia własnej wytwórczości, wreszcie postępuje naprzód likwidacja nagromadzonych w okresie poprzedzającym zapasów.

Wszystkie te objawy można było dowodnie stwierdzić już na ostatnich Targach Poznańskich, gdzie dokonano wielu transakcji, mimo daleko posuniętej ostrożności kredytowej.

Z jakim programem znalazł się w tej ciężkiej sytuacji Rząd? — Zagadnieniem najważniejszym stała się kwestja absolutnej równowagi budżetowej. Jest ona w całej pełni zapewniona przez dostosowanie miesięcznych wydatków państwowych do sumy realnych wpływów.

Drugim zagadnieniem stała się pomoc bezpośrednia i pośrednia dla rolnictwa. W okresie sierpień-marzec w latach ubiegłych sprzedawało rolnictwo polskie na rynku wewnętrznym i zagranicznym ok. 2 miljn. tonn zbóż. W tym samym okresie 1929/30 r. sprzedano ok. 2.200.000 tonn. Ze sprzedaży tej osiągnęto w dwóch latach ubiegłych ok. 800 miljn. W ostatnim roku gospodarczym osiągnięto w przybliżeniu 550 miljn. Jeżeli weźmie się pod uwagę cały rok gosp. i wszystkie produkty rolne, można z pewnym przybliżeniem twierdzić, że rolnictwo polskie w realizacji zbiorów osiągnęło w ostatnim roku ok. 600 miljn. mniej niż w latach ubiegłych. Tu więc leży najcięższe uderzenie w całokształt gospodarstwa społecznego Polski. Akcja Rządu i instytucyj państwowych z natury rzeczy była ograniczona. Przez premijowanie eksportu i pomoc organizacyjną osiągnięto jednak poważne rezultaty eksportowe.

które prawdopodobnie zaważą dodatnio i na sytuacji gospodarczej rolnictwa w roku przyszłym. Wyeksportowano bowiem w ciągu 8 miesięcy roku gosp. 1929/30 6-krotnie więcej zbóż niż w roku 1927/28 i prawie 4-krotnie więcej niż w roku 1928/29. Import został prawie całkowicie zahamowany. Rozszerzono znacznie akcję kredytową dla rolnictwa i jego organizacji, wprowadzono premje eksportowe i zwroty cła dla szeregu produktów przetwórczych. Ponadto Rada Ministrów powzięła szereg decyzji, które zarówno oddziaływały na sytuację w rolnictwie, jako też i innych dziedzinach życia gospodarczego.

Tak więc wprowadzane są stopniowo nowe ulgi podatkowe, szczególnie przy eksporcie produktów polskich, i w dziedzinie podatku przemysłowego od obrotu, zmierzając do przeprowadzenia małej reformy podatkowej, jako pierwszej fazy do przebudowy systemu podatkowego, opracowywanej obecnie przez Ministerstwo Skarbu. Zmobilizowano już dotychczas kilkadziesiąt milionów na ruch budowlany w 1930 r., a dalsze ważne i nowe projekty są w opracowaniu i niewątpliwie w czasie najbliższym zostaną pomyślnie zrealizowane, doprowadzając nowych kilkadziesiąt milionów — w myśl intencji P. Ministra Skarbu — na ten sam cel. Powołano do życia komisję, która opracowała zasady rozdziału zamówień rządowych w r. b. celem ich przyspieszenia i stworzenia z nich jednego ze środków ożywienia produkcji krajowej. Ustalono bardziej rygorystyczne zasady dla szybkiego pokrywania należności za dostawy rządowe i ustalono pierwszeństwo wytwórczości krajowej przy realizacji inwestycji państwowych i samorządowych. Podjęto prace celem realizacji dalszej rozbudowy zwrotu cel przy eksporcie towarów gotowych, przyczem najważniejsze zarządzenie, posiadające doniosłe znaczenie dla przemysłu włókienniczego w tej dziedzinie, znajduje się w fazie wykończenia. Wzrastające szybko oszczędności skierowuje się w sposób celowy dla ożywienia gospodarczego kraju. Obniżono w poszczególnych wypadkach taryfy kolejowe. Udzielono poważnych gwarancji kredytowych dla nowych tranzakcji eksportowych. Wreszcie rozszerzono znacznie opiekę nad bezrobotnymi ze środków państwowych.

Ogólna sytuacja nasza jest jeszcze bardzo ciężka. Żyjemy pod naciskiem ogólnej, światowej depresji i kryzysu, wynikającego ze szczególnych warunków, w których istnieje gospodarstwo polskie.

Wyczerpamy jednak nasze siły celem złagodzenia zła. Idzie zorganizowana pomoc państwa, która stopniowo rozszerza się poza rolnictwo i na inne działy życia gospodarczego i obejmując wciąż nowe formy. Budżet — mimo kompresji — realizuje nadal ważne inwestycje państwowe, ułatwiające ekspansję naszego gospodarstwa; ulgi podatkowe — jakkolwiek narazie w skromnym zakresie — jednakże są realizowane i rozszerzane. Kredyt jest tańszy i coraz bardziej dostępny.

Rezultaty tych akcji muszą być pozytywne. Ostatnie tygodnie przynoszą coraz więcej wiadomości dodatnich. W ostatnim tygodniu sprawozdawczym bezrobocie spadło bardzo silnie, gdyż o ok. 10 tys. osób. Z Targów Poznańskich sygnalizowano ożywienie się konsumpcji wewnętrznej.

Wszystko to oczywiście nie pozwala na optymistyczne nastawienie się. Trudności nasze są i pozostaną na długo jeszcze bardzo znaczne. Jeżeli jednak podejmiemy wspólny wysiłek — społeczeństwo, organizacje gospodarcze i Rząd, jeżeli przełamiemy choćby tylko nasze obciążenia psychiczne, jeżeli uchrońmy się przez częsty kontakt i dyskusję, nacechowaną dobrą wolą, choćby od zasadniczych błędów, jeżeli zdobędziemy za granicą opinię, że wspólnie umiemy i chcemy walczyć z natężeniem kryzysu, w tym zakresie, w jakim ta walka jest możliwa i celowa, jeżeli przez te trudy pogłębimy zrozumienie mechanizmu gospodarczego w społeczeństwie, jeżeli zdołamy ten odcinek zbiorowego życia uchronić choćby tylko od nierzeczowej walki o charakterze politycznym, to uczynimy i zyskamy dużo.

Uczynimy nie tyle dla Rządu, ile dla Państwa i społeczeństwa i historycznej naszej przyszłości, nakazującej nam — właśnie na odcinku gospodarczym — niemarnowania choćby najmniejszej możliwości postępu i konsolidacji".

W wymianie zdań, jaka wywiązała się po przemówieniu Pana Ministra, wzięli udział PP.: Prezes Klarner, Prezes Dr. Wróblewski, Wiceminister Grodyński, Prezes Stecki, Prezes Herse, Dyr. Fajans, Dyr. Szydłowski, Pos. Wiślicki.

ODZNACZENIA BELGIJSKIE DLA PANA MINISTRA I URZĘDNIKÓW MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU.—W dn. 14 b. m. Poseł Nadzwyczajny i Minister Pełnomocny Belgji w Warszawie P. B. de l'Escaille wręczył Panu Ministrowi Przemysłu i Handlu Inż. E. Kwiatkowskiemu odznakę Wielkiego Krzyża orderu Korony Belgijskiej.

Jednocześnie został odznaczony Szef Sekretarjatu Ministra i Redaktor Naczelny naszego tygodnika P. Czesław Peche — Komandorją Korony Belgijskiej, i Radca Ministerjalny P. Marjan Piasecki — Krzyżem Oficerskim Korony Belgijskiej.

GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ

PRZEMYSŁ NAFTOWY

PRZEMYSŁ GAZOLINOWY W I KWARTALE

1930 R.¹⁾ — Stan przemysłu gazolinowego w I kwartale 1930 r. przedstawia następujące zestawienie:

	Liczba czynnych zakładów	Liczba robotników	Przerobiono gazu ziemnego m ³	Wyrobiono gazoliny kg	Zbyt gazoliny — w kg:	— wewnątrz kraju	— zagranicą	— razem
Styczeń	21 232	24,390.413	3,250.568	3,210.191	—	—	—	3,210.191
Luty	21 232	21,794.020	2,955.627	3,041.712	—	—	—	3,041.712
Marzec	21 231	23,677.427	3,322.952	3,326.151	—	—	—	3,326.151
Razem:		69,861.860	9,529.147	9,578.054	—	—	—	9,578.054

Ilość przerobionego gazu ziemnego obniżyła się zatem w stosunku do IV kwartału 1929 r. (72,063,090 m³), lecz wzrosła w porównaniu z odpowiednim okresem r. ub. (w I kwartale r. ub. przerobiono 67,456,543 m³).

Mimo mniejszych ilości przerobionego gazu produkcja gazoliny wzrosła, ponieważ w IV kwartale r. ub. wynosiła ona

¹⁾ Dane za IV kwartał 1930 r. — p. tyg. „Polska Gospodarcza” zes. 6/1930 r. str. 240.

9,479.790 kg, w I zaś kwartale r. ub. 7,952.482 kg. Wzrost produkcji w stosunku do odpowiedniego okresu w 1929 r. wynosi zatem prawie 20%.

W I kwartale r. b. wydobywano przeciętnie 13 64 kg gazoliny ze 100 m³ przerobionego gazu ziemnego, podczas gdy wydobyte to wynosiło: w I kwartale r. ub. 11'8 kg, w IV kwartale r. ub. 13'1 kg, przeciętnie zaś w całym 1929 r. 12'45 kg.

Stan przemysłu gazolinowego w I kwartale według okręgów górniczych przedstawia się następująco:

	Przerobiono gazu ziemnego m ³	Wyrobiono gazoliny kg
Okrąg Drohobycz (Borysław, Schodnica, Rypne)	61,603.698	8,712.687
Okrąg Stanisławów (Bitków) .	8,258.162	816.460

Zbyt gazoliny w kraju (do rafinerji, celem mieszania z benzynami ciężkimi) wynosił w I kwartale 9,578 t (w IV kwartale r. ub. 9,112 t). Eksport gazoliny (w stanie czystym, czyli nie w postaci mieszanki z benzynami, otrzymanymi z destylacji ropy) ustał w I kwartale r. b. zupełnie (w IV kwartale r. ub. wynosił ten eksport 59 5 t).

PRZEMYSŁ SOLNY

W SPRAWIE WYKORZYSTANIA ZDOLNOŚCI WYTWÓRCZEJ SALIN. —

Organiczną chorobą polskiego przemysłu solnego od czasów powstania Państwa Polskiego jest niedostateczny zbyt soli w stosunku do zdolności produkcyjnej zakładów salinarnych, które pracują wskutek tego anormalnie, nie wykorzystując swych instalacji, urządzeń oraz personelu technicznego i robotniczego. Podczas gdy zdolność produkcyjna istniejących 3 kopalń soli i 10 warzelń wynosi około 600.000 tonn soli rocznie, produkują one, przeciętnie, w ostatnich latach 400.000 tonn.

Zatem sprawność produkcyjna polskiego przemysłu solnego wynosi około 66%.

Najbardziej dotkliwie odczuwają dysproporcję pomiędzy zbytem a zdolnością wytwórczą saliny wielickie, największy w Polsce producent soli, [słynne historycznie kopalnie, o zdolności wytwórczej 220 tys. t soli kamiennej rocznie, i nowoczesnie wyposażona warzelnia, systemu próżniowego, o zdolności wytwórczej do 60.000 t luksusowej soli warzonej stołowej rocznie, zatrudniające łącznie 1.580 robotników i 81 urzędników.

Szczegółowe dane produkcji tych zakładów w ciągu ostatniego dziesięciolecia oraz w 1913 r. przedstawiają się następująco (w tonnach):

S ó l k a m i e n n a

Gatunek soli	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1913
Jadalna	81.774	117.216	122.510	125.498	112.865	77.140	82.403	93.579	106.273	103.758	105.692	40.867
Przemysłowa . .	4.349	6.434	3.702	5.500	6.034	7.087	7.734	11.747	14.670	17.264	15.574	44.935
Bydlęca	2.489	1.276	7.675	6.745	10.343	5.341	2.446	4.925	7.401	13.307	12.130	20.868
Razem:	88.612	124.126	133.887	137.743	129.242	89.568	92.583	110.251	128.344	134.329	133.396	106.670

S ó l w a r z o n a

1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929
15.587	18.223	22.721	20.014	22.982	21.441	22.002	20.995	29.808	34.414	36.791

Zestawienie powyższych danych z odnośniami danymi zdolności wytwórczej wykazuje, że stosunkowo najlepiej wykorzystana była zdolność wytwórcza kopalń wielickich w okresie dewaluacji marki polskiej oraz w ostatnich 3 latach, nie przewyższając jednak 65% sprawności. O ile wzrost produkcji w pierwszym z tych okresów spowodowany był tworzeniem zapasów przez handlarzy solą, którzy lokowali w niej gotówkę, jako w towarze, broniąc się przed szybko następującą dewaluacją pieniądza papierowego, o tyle w okresie drugim zwiększenie produkcji odpowiadało rzeczywistej konsumpcji i maksymalnemu poziomowi zbytu soli, w okresie pomyślnej konjunktury gospodarczej.

O spekulacyjnym charakterze wzrostu produkcji soli kamiennej w Wieliczce w okresie dewaluacji świadczy załamanie się jej w 1924 r., czyli z chwilą ustabilizowania waluty polskiej, w związku z konsumowaniem nagromadzonych zapasów.

Jako czynnik, hamujący rozwój produkcji soli kamiennej w Wieliczce, należy wymienić również szybko wzmagający się wzrost produkcji soli kamiennej w prywatnej, należącej do T-wa "Solvay", kopalni soli w Wapnie (woj. poznańskie), która została uruchomiona w 1920 r., i w ciągu 10 lat swej egzystencji podniosła swoją produkcję z 17.234 t w pierwszym roku po uruchomieniu do około 96.000 t w 1929 r., czyli przeszło pięciokrotnie.

Nie wchodząc bliżej w analizę wpływu tego czynnika na niedobór produkcji w Wieliczce, a to ze względu na odrębną jakość soli z kopalni wapińskiej w porównaniu z solą wielicką, oraz ze względu na pewną ustaloną politykę fiskalno-monopolową w stosunku do tego zakładu, musimy przyjąć, że zbyt soli

kamiennej z kopalń wielickich ustabilizował się na poziomie 130.000 t soli rocznie, i że do wyzyskania całkowitej zdolności wytwórczej należy znaleźć lokatę dla mniej więcej 90.000 t rocznie soli kamiennej i około 24.000 t soli warzonej.

O ile w stosunku do soli warzonej wielickiej zwiększenie jej zbytu, w miarę wzrostu produkcji, nie napotka na większe trudności, ze względu na wzmagający się stale popyt na nią w kraju oraz pomyślnie rozwijający się jej eksport zagranicę, o tyle ulokowanie 90.000 t soli kamiennej wielickiej stanowi zagadnienie bardzo poważne i niełatwe do rozwiązania.

Jak widzimy z tablicy produkcji, na dotychczasowy zbyt soli kamiennej wielickiej składało się, w ostatnich latach, 105.000 t soli jadalnej, około 15.000 t soli przemysłowej i około 12.000 t soli bydlęcej.

Wymieniony wyżej poziom konsumpcji soli kamiennej jadalnej z Wieliczki należy uważać, przy obecnym ukształtowaniu się podziału produkcji przez Monopol Solny pomiędzy poszczególne zakłady produkujące, za maksymalny, i to tem bardziej dlatego, że w zakresie konsumpcji spożywczej ujawnia się stale zwiększający się popyt na sól warzoną, jako szlachetniejszy gatunek soli, która może nawet wypierać stopniowo z rynku szarawą i ordynarniejszą sól kamienną. W tym kierunku zatem należy raczej dbać o utrzymanie dotychczasowego stanu konsumpcji, nie łudząc się możliwością poważniejszego wzrostu zbytu dla tego gatunku soli.

Rozwiązanie więc zagadnienia lepszego wykorzystania zdolności produkcyjnej kopalń wielickich może leżeć jedynie we wzmożonym zbycie wewnętrznym soli kamiennej, jako soli bydlęcej i przemysłowej, oraz w eksporcie.

Przedewszystkiem winna być zwrócona uwaga w kierunku zwiększenia zbytu soli bydłowej, która ma doniosłe znaczenie w gospodarstwie rolnem, jako niezbędna część składowa karmy dla bydła, oraz jako środek, sprzyjający racjonalnej konserwacji nawozu stajennego. Nawóz bowiem, powstały z przetrawionej solnej karmy, zawiera składniki, przeciwdziałające pleśni.

Rolnicy w krajach zachodnich powszechnie zaprawiają solą paszę, by bydło ją lepiej przetrawiało i więcej produkowało nawozu i płynu. Bydło, dobrze przetrawiające karmę, jest zdrowe, przybiera na wadze, lepiej rośnie, a krowy produkują więcej mleka.

Potrzebna ilość soli dla organizmu zwierzęcego, według opinii weterynarzy, wynosi dziennie dla bydła dorosłego 40 g, dla jałowizny 10 g, dla owiec 25 g, dla koni 30 g i dla świń 15 g. W krajach zachodnich, a szczególnie w Anglii, odpowiednie kwoty są o 20—25% wyższe.

Na podstawie powyższych liczb dzienne zapotrzebowanie soli dla inwentarza domowego w Polsce możnaby ustalić na około 400 t, a zatem rocznie około 150.000 t.

W rzeczywistości jednak zużycie soli bydłowej wyraża się w znacznie niższych liczbach (w tonnach):

	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929
Wieliczka . . .	2.489	1.307	7.675	6.745	10.343	5.341	2.446	4.925	7.371	13.242	12.088
Bochnia. . . .	256	1.057	480	3.716	1.281	1.275	1.047	649	2.821	4.628	5.957
Inne saliny . .	216	433	1.040	720	2.173	1.560	1.059	1.396	2.668	1.983	1.880
Razem:	2.763	2.797	9.095	11.181	13.797	8.176	4.552	6.970	12.860	19.853	19.925

Zużycie soli bydłowej przez różne województwa waha się od 200 do 1.500 t, w zależności od wyższego poziomu kultury rolniczej i częściowo od bliskości źródła produkcji. Największe zużycie przypada na województwa: poznańskie, śląskie i krakowskie, najmniejsze — na województwa: wołyńskie i lubelskie. Na województwa: poleskie, wileńskie i nowogródzkie — zapotrzebowania nie było.

W Niemczech przypada soli bydłowej na głowę ludności rocznie 3·5 kg, w Polsce 0·66 kg. Jeżeli przyjąć niemieckie roczne zużycie soli bydłowej na głowę ludności, to roczne zużycie soli bydłowej w Polsce wypadłoby około 100.000 t.

Należyta propaganda przez fachowców korzyści, wynikających ze solenia karmy dla bydła i z racjonalnego przechowywania nawozu, podniesie kulturę rolniczą, przyczyni się do zwiększenia produkcji soli i zmniejszenia kosztów własnych jej wytwarzania.

Nie mniejszą rolę w podniesieniu produkcji salin wielickich może odegrać zwiększenie zużycia soli na cele przemysłowe.

Dotychczasowa produkcja soli przemysłowej we wszystkich salinach państwowych przedstawia się następująco (w tonnach):

1919	21.951	1925	14.274
1920	36.657	1926	15.231
1921	35.480	1927	17.018
1922	45.388	1928	18.651
1923	46.796	1929	16.646
1924	40.544		

Do powyższych ilości soli przemysłowej dochodzi produkcja od paru lat uruchomionej przez T-wo „Solvay” eksploatacji solanki w Baryczu pod Wieliczką i Solnie w Inowrocławiu, która w przeliczeniu na sól stałą, licząc 30 kg soli w 1 hl solanki, wyniosła w 1929 r. 162.861 t.

Ogólna zatem produkcja soli przemysłowej w 1929 r. w Polsce wynosiła 204.246 t, co stanowi na głowę ludności 6·8 kg.

W Niemczech zużycie soli przemysłowej wynosiło w 1913 r. 15 kg na głowę ludności, a w Austrii 8·42 kg.

Opierając się na normie niemieckiej, zużycie soli przemysłowej w Polsce winno wynosić 450.000 t,

a według normy austriackiej (przy słabym rozwoju przemysłu chemicznego) 255.000 t.

Zasadniczą przeszkodą do pomyślnego rozwoju zbytu w kraju soli na cele przemysłowe jest za wysoka cena na nią, wynosząca zł 40 za tonnę loco wagon salina. Konkurencyjne gałęzie przemysłu chemicznego w Niemczech otrzymują sól kamienną jako surowiec po cenie około RM 8 za tonnę, czyli więcej niż o połowę taniej niż przemysł polski. W następstwie tego mamy dosyć znaczny import produktów chemicznych, przy fabrykacji których głównym surowcem jest sól kamienna — jak kwas solny, siarczek sodu, wapno bielące i t. p., które z wielkim powodzeniem mogłyby być produkowane przez istniejący w Polsce przemysł chemiczny, przy odpowiednio niskich cenach na sól przemysłową.

Pozostaje trzecie źródło zbytu — eksport soli, który jest więcej skomplikowany i trudniejszy do zrealizowania w obecnych warunkach.

Przedewszystkiem należy rozważyć, jakie gatunki soli nadają się na eksport. Sól kamienna z salin Bochni i Wieliczki, pomimo zawartości 97—98% Na Cl, a gipsu tylko od 0·6 do 1·4%, jest szara, zabarwiona iłem i piaskiem i optycznie przedstawia się niekorzystnie i nie może, wskutek tego, jako sól jadalna, konkurować z białą solą niemiecką. Natomiast jako sól przemysłowa i bydłowa może zdobyć pewne rynki w Czechosłowacji, na Węgrzech i Morawach, przy jak najdalej idącej polityce niskich cen i przy specjalnej taryfie kolejowej na sól eksportową.

Jadalna sól kamienna z Wapna konkuruje z solą niemiecką i zdobywa stopniowo rynki Łotwy, krajów skandynawskich, Prus Wschodnich, Danji i Litwy. Litwa jednak otrzymuje sól polską pod marką niemiecką. Niemcy, które mają sól jadalną kamienną taniej, jako poboczny produkt (Abraumsalz) przy eksploatacji więcej wartościowych soli potasowych, wchodzą na rynki z bardzo niskimi cenami i utrudniają utrzymanie przez Polskę już zdobytych rynków. Prowadzi się przy zdobywaniu rynków formalną wojnę. Na obniżoną cenę przez Zakłady Solvay Niemcy odpowiadają dalszą zniżką i doszło do tego, że Niemcy ogłosili cenę na sól kamienną mieloną o sh 1 niżej ceny, oferowanej

przez Zakłady Solvay. Pomimo tych trudności Zakłady Solvay zdobywają zółwim krokiem rynki. Eksport z kopalni Wapno wzrósł od 1924 r., w którym to roku wysłano 9.890 t., do 27.108 t w 1929 r.

O wiele łatwiejsza jest sprawa eksportu soli warzonej panwiowej z Inowrocławia i luksusowej Vacuum z Wieliczki. Konkurencja jest łatwiejsza z tego powodu, że koszty produkcji jak jednej, tak i drugiej są niższe od kosztów produkcji w innych krajach.

Ważnym bardzo czynnikiem w eksporcie jest możliwie tani transport, w tym więc kierunku należy zwrócić uwagę na kwestję ulgowej taryfy kolejowej, na sprawę kierowania transportów przez Gdynię i na kwestję frachtów powrotnych.

Należyta organizacja eksportu jest sprawą trudną i skomplikowaną, wymaga specjalnych środków i sposobów i winna być skoncentrowana w jednym ręku, gdyż tylko w tych warunkach można wejść w układy z innymi państwami.

Sprawę eksportu soli należy ująć P. Prof. E. Trepka w specjalnym referacie, wygłoszonym w 1927 r. na ankiecie solnej, zwołanej w Ministerstwie Przemysłu i Handlu. W referacie tym P. Trepka, powołując się na doświadczenia innych krajów, uważa za konieczne utworzenie dla sprzedaży soli na rynkach zagranicznych specjalnej organizacji, wydzielonej w samoistną jednostkę prawną, o charakterze syndykatu, nabywającego sól zarówno od salin państwowych, jak i T-wa

„Solvay” i w swej działalności handlowej zupełnie nieskrępowanego w zakresie eksportu.

Dotyychczasowy eksport soli z Polski odbywa się w bardzo skromnych rozmiarach (w tonnach):

	1924	1925	1926	1927	1928	1929
Saliny państwowe .	17.425	6.360	6.787	11.943	16.070	15.000
Zakłady „Solvay” .	9.890	7.995	14.695	13.470	26.613	27.108
Razem:	27.315	14.355	21.482	25.413	42.683	42.108

Eksport w Niemczech wynosi 25% ogólnej produkcji i w 1926 r. doszedł do pokaźnej kwoty 750.000 t. Nasz eksport wynosi zaledwie 8% ogólnej produkcji i jest ilościowo 40 razy mniejszy od niemieckiego.

Z powyższego wynika, że przemysł solny w Polsce ma widoki rozwoju i przy należytem ujęciu sprawy zbytu poszczególnych gatunków soli zdolność wytwórcza salin może być w znacznym stopniu wyzyskana, co bardzo dodatnio wpłynęłoby na kształtowanie się kosztów własnych produkcji.

Inż. B. Starnawski

PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY OBRÓT TOWARAMI WŁÓKNISTEMI W 1929 R. — p. str. 893.

ROLNICTWO

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA ROLNICTWA

PODZIAŁ ZASIŁKÓW NA POPIERANIE ROLNICTWA.—W celu możliwie najwcześniejszego poinformowania organizacji rolniczych o tem, jakie środki z funduszy państwowych będą im udzielone w nowym okresie budżetowym na poparcie prac nad podniesieniem rolnictwa, i ułatwienia tą drogą organizacjom opracowania planów gospodarki pieniężnej—Ministerstwo Rolnictwa w ciągu kwietnia r. b. ustaliło zgóry na cały rok podział większości swych kredytów subwencyjnych.

Dokonywany podział dotyczy m. in. kredytu subwencyjnego, objętego działem 3 § 10 budżetu Ministerstwa. Kredyt ten, ustalony ustawą skarbową na 1930/31 r. w wysokości zł 5 miljn. pod tytułem „zasiłki na popieranie rolnictwa”, przeznaczony jest na cele, wspólne różnym gałęziom wytwórczości rolnej, oraz na cele, nieobjęte innymi specjalnymi pozycjami budżetu Ministerstwa Rolnictwa.

Z wymienionego kredytu Ministerstwo do maja r. b. definitywnie podzieliło zł 4,077.800. Przeznaczone z tej sumy zasiłki przyznane zostały na ściśle określone cele, wymienione w zakomunikowanych organizacjom rolniczo-społecznym szczegółowych rozdzielnikach.

Zamieszczamy niżej parę zestawień, przedstawiających dokonany podział kredytu subwencyjnego dz. 3 § 10.

Z podzielonej sumy zł 4,077.800 przyznane zostały poszczególnym organizacjom następujące kwoty zasiłków (w zł):

Wielkopolskiej Izbie Rolniczej i Wielkopolskiemu T-wu Kółek Rolniczych w Poznaniu	150.000
Pomorskiej Izbie Rolniczej, Pomorskiemu T-wu	

Rolniczemu i Związkowi Rewizyjnemu Spółdzielni Rolniczych w Toruniu	198.000
Śląskiej Izbie Rolniczej w Katowicach i subwencyjonowanym za jej pośrednictwem organizacjom w woj. śląskiem	60.000
Centralnemu T-wu Organizacji i Kółek Rolniczych w Warszawie dla centrali tego T-wa i 5 woj. towarzystw organ. i kółek roln. w 5 woj. centralnych	1.200.000
Wileńskiemu T-wu Organizacji i Kółek Rolniczych w Wilnie	228.000
Wojewódzkiemu T-wu Organizacji i Kółek Roln. w Łucku (w tem zł 60.000 na pokrycie niedoboru z okresu ubiegłego)	252.000
Wojewódzkiemu T-wu Organizacji i Kółek Roln. w Nowogródku	200.000
Małopolskiemu T-wu Rolniczemu—Oddział w Lwowie	500.000
Małopolskiemu T-wu Rolniczemu—Oddział w Krakowie	320.000
T-wu Lniarskiemu w Wilnie	32.000
Związkowi Polskich Zrzeszeń Ogrodniczych w Warszawie	40.000
Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie dla T-wa „Selekcja”	14.000
Związkowi Rewizyjnemu Spółdzielni Rolniczych w Warszawie	350.000
Patronatowi Spółdzielni Rolniczych we Lwowie .	150.000
Towarzystwu Oświaty Rolniczej w Warszawie . .	76.800
Redakcji Wydawnictwa „Roczniki Nauk Rolniczych i Leśnych” w Poznaniu	18.000
Związkowi Instruktorów Gospodarstwa Wiejskiego i Pracy Społecznej w Warszawie	3.000
Centr. T-wu Organizacji i Kółek Roln. w Warszawie—specjalny zasiłek na szkolenie instruktorów w prowadzeniu gospodarstw przykładowych	286.000
Razem:	4.077.800

Reszta nierozdysponowanego narazie kredytu w kwocie zł 922.200 przeznaczona jest na zasiłki dla paru

niewymienionych w powyższym wykazie organizacyj oraz na zasiłki na akcję dokształcania instruktorów, wycieczki rolnicze, wystawy i pokazy oraz na wydatki nowouruchomionej w r. b. Warszawskiej Izby Rolniczej.

Z podzielonej sumy zł 4,077.800 Ministerstwo przeznaczyło na poszczególne działy pracy kulturalno-oświatowo-rolniczej następujące kwoty zasiłków (w zł):

Popieranie rozwoju wytwórczości roślinnej (ogólnej)	406.200
" " lniarstwa	44.800
Podniesienie kultury łąk i pastwisk	36.600
Popieranie chmielarstwa	17.800
" wikliniarstwa	14.300
" uprawy roślin leczniczych i przemysłowych	13.200
Popieranie uprawy tytoniu	6.000
" nasiennictwa	21.000
" ogrodnictwa	192.400
Racjonalne organizowanie gospodarstw drobnych i rachunkowość drobnych gospodarstw	126.700
Organizowanie gospodarstw górskich	15.600
Gospodarstwa przykładowe (kształcenie instruktorów)	206.800
Podniesienie umiejętności gospodarstwa kobiecego na wsi	127.900
Popieranie spółdzielczości rolniczej	644.200
Dokształcanie rolnicze	257.500
Perjodyczne wydawnictwa rolnicze	263.800
Prace ekonomiczno-statystyczne	44.000
Razem:	2,438.800

Kierownictwo ogólne organizacji rolniczych	177.600
Koszty podróży personelu fachowego wymienionych wyżej działów pracy oraz działów wytwórczości zwierzęcej i meljoracji rolnych	1,187.000
Częściowe pokrycie wydatków ogólnoadministracyjnych organizacji rolniczych	214.400
Pokrycie niedoborów organizacji rolniczych z okresu ubiegłego	60.000
Ogółem:	4,077.800

W sumie powyższej na poszczególne rodzaje wydatków przypada (w zł):

Uposażenie personelu fachowego i kierowniczego organizacji rolniczych	1,657.350
Koszty podróży tegoż personelu	1,187.000
Wydatki rzeczowe	401.050
Pokrycie niedoborów ogólnych z okresu ubiegłego i bieżącego	618.000
Wydatki ogólnoadministracyjne	214.400
Ogółem:	4,077.800

Subwencje, przyznane na uposażenia, przeznaczone zostały na częściowe lub całkowite wynagrodzenie następującego personelu kierowniczego i fachowego w organizacjach rolniczych:

	Pracowników
Dział wytwórczości roślinnej (ogólnej)	89
" lniarstwa	6
" uprawy łąk i pastwisk	6
" chmielarstwa	3
" wikliniarstwa	2
" uprawy roślin leczniczych i przemysłowych	3
" uprawy tytoniu	1
" ogrodnictwa	27
" organizacji gospodarstw	71
" " górskich	3
" " gospodarstwa kobiec. na wsi	28
" spółdzielczości	18
" dokształcania rolniczego	35
" ekonomiki i statystyki rolniczej	3
" kierownictwa ogólnego i spraw organizacyjnych instytucji rolniczych	17
Sekretarze powiatowych organizacji rolniczych	44
Razem:	356

Na terenach poszczególnych województw ma być zatrudniona następująca liczba personelu, utrzymywanego częściowo lub w całości z kredytów subwencyjnych Ministerstwa dz. 3 § 10:

Województwo:	
Poznańskie	53
Pomorskie	45
Śląskie	2
Warszawskie	28
Lubelskie	14
Łódzkie	22
Kieleckie	22
Białostockie	7
Wileńskie	21
Nowogródzkie	21
Poleskie (subwencji na 1930/31 r. jeszcze nie przyznano)	.
Wołyńskie	22
Lwowskie	7
Krakowskie	23
Stanisławowskie	7
Tarnopolskie	9
2 instytucje centralne w Warszawie (Centr. Tow. Organ. i Kół. Roln. oraz Zw. Polsk. Zrzeszeń Ogrodn.)	37
Instytucja centralna we Lwowie (Oddział M. T. R.)	16
Ogółem:	356

Liczba personelu, jaka ma być utrzymywana z subwencji Ministerstwa (dz. 3 § 10) w woj. warszawskim, łódzkim, kieleckim i lubelskim, obejmuje również personel, zatrudniony w akcji szkolenia instruktorów w zakresie organizowania i prowadzenia gospodarstw przykładowych. Akcja ta ma być prowadzona ogółem w 11 powiatach (okręgach ćwiczebnych), mianowicie: warszawskim, grójeckim, błońskim, rawskim, kolskim, tureckim, sieradzkim, kaliskim, miechowskim, pińczowskim i lubelskim. W każdym z wymienionych powiatów w całości lub częściowo utrzymywany będzie z subwencji Ministerstwa kierownik okręgu ćwiczebnego i 4 instruktorów, przechodzących szkolenie.

J. W.

W SPRAWIE ORGANIZACJI GIEŁDY MIĘSNEJ W WARSZAWIE. — Aczkolwiek produkcja opasów, zarówno bydła, jak i trzody chlewnej, stanowiła oddawna poważny dział gospodarstwa rolnego, tem niemniej w obecnych warunkach znaczenie jej znacznie wzrosło. Podobnie, jak zresztą w całym szeregu dziedzin wytwórczych w Polsce — hodowla materiału rzeźnego podlega silnej sezonowości i w poważnej mierze uzależniona jest od każdorazowego zbioru pasz w kraju. Oczywiście, że powyższy stan wpływa ujemnie na całokształt tej dziedziny gospodarczej, uniemożliwiając w dużym stopniu racjonalną kalkulację i ciągłość produkcji. Ponadto znaczna różnorodność ras i jakości opasów w poszczególnych połaciach kraju w połączeniu z zupełnie chaotycznym niezorganizowanym zbytem obniżają wybitnie zyskowność opasania.

Badania Komisji Ankietowej w zakresie handlu mięsem i żywcem wykazały, iż obrót wewnętrzny materiałem rzeźnym jest zdecydowanie wadliwy. Organizacja skupu bydła jest bardzo różnorodna i odbywa się bądź przez samych rzeźników bezpośrednio u rolnika, bądź też przez pośredników, dostarczających nabyty żywiec większym przedsiębiorcom, przyczem łańcuch pośrednictwa jest w tym handlu niezwykle

długi. Ponadto sposób zakupywania, niejednokrotnie na „oko” u rolników, słabo orjentujących się w cenach, odbywa się z ich wyraźną szkodą.

Brak autorytatywnie stwierdzonych każdorazowych cen materiału rzeźnego w kraju sprawia, iż rolnik zupełnie nie śledzi kształtowania się cen na dany opas, a dopiero przed samą realizacją swego produktu dowiaduje się o cenach od sfer zainteresowanych.

W celu usunięcia powyższych braków i unormowania tak ważnej dla naszego kraju dziedziny gospodarczej, jakim jest obrót materiałem rzeźnym, powstaje w Warszawie Giełda Mięsna, która następnie ma objąć cały obszar Rzeczypospolitej.

Bezpośrednim zadaniem rzeczonoj instytucji będzie:

- 1) usunięcie zbędnego pośrednictwa handlowego, podrażającego towar — z jednej strony, a obniżającego zysk hodowcy — z drugiej;
- 2) ustalenie i ujednostajnienie właściwych form zakupu;
- 3) ujawnienie cen i podawanie ich do wiadomości ogółu zainteresowanych;
- 4) prowadzenie racjonalnej polityki cen drogą unormowania podaży na poszczególnych targowiskach Państwa;
- 5) wprowadzenie właściwej klasyfikacji materiału rzeźnego z punktu widzenia wymagań rynków odbiorczych — krajowych i zagranicznych;
- 6) przeprowadzanie ścisłej statystyki obrotu, uboju, eksportu i spożycia materiału rzeźnego i mięsa;
- 7) dostosowanie przepisów weterynaryjnych i podatkowych do wymagań racjonalnego obrotu żywcem i mięsem.

Odpowiednio do wyżej wymienionych postulatów, Giełda Mięsna, jako instytucja, łącząca w sobie interesy zarówno producentów, jak i handlujących materiałem rzeźnym oraz przetwórców mięsnych i spożywców, składać się będzie z przedstawicieli wszystkich 4 grup.

W myśl statutu Giełdy Mięsnej — sprawami Giełdy zarządza Rada Giełdowa, złożona z 24 członków i 8 zastępców, wybranych przez Ogólne Zgromadzenie członków na przeciąg 3 lat. Głosowanie na kandydatów odbywać się będzie z 4 list, przedstawionych przez grupy zawodowe członków Giełdy, przyczem z listy przedstawicieli producentów rolnych i organizacji społeczno-rolniczych zostanie wybranych 25% ogólnej liczby członków Rady i ich zastępców, z listy związków komunalnych i spółdzielń spożywczych 15%, z listy handlujących zwierzętami rzeźnymi i mięsem oraz przetwórców mięsnych 60%.

Dalsze postanowienia statutowe, zgodne z istniejącymi w tej mierze rozporządzeniami ustawowymi, są jedynie dostosowane do potrzeb handlu materiałem rzeźnym i nie zawierają żadnych specyficznych odrębności. Istotą bowiem całego zagadnienia — zapewnienia Giełdzie jej pełnej roli gospodarczej — jest stworzenie odpowiednich warunków zewnętrznych. Zagadnieniem pierwszorzędnej wagi dla powstającej Giełdy jest jej powszechność — wciągnięcie jak największej ilości jednostek w orbitę działalności, a tem samem ujęcie całego handlu. Z powyższych względów Giełda winna być wyposażona zarówno w pewne atrybucje, jak i przywileje w stosunku do handlu „dzikiego”. Jednym ze znacznych przywilejów przyna-

leżenia do Giełdy byłaby sprawa znowelizowania obecnego systemu pobierania podatku obrotowego od handlu żywcem i mięsem.

Najodpowiedniejszą formą pobierania rzeczonoj podatku, zarówno z punktu widzenia interesów Skarbu Państwa, jak i handlu, wydaje się ściąganie podatku obrotowego od każdej sztuki żywca według wagi, jednorazowo, w formie ostatecznej, przy zawieraniu transakcji kupna-sprzedaży. Pobieraniem podatku obrotowego, jednocześnie z giełdowym, mogliby się zająć zaprzysiężeni maklerzy giełdowi — w wysokości, ustalonej przez Ministerstwo Skarbu, z obowiązkiem natychmiastowego przekazywania go do odnośnych kas skarbowych. Powyższy sposób ściągania podatku obrotowego odciążałby pracę urzędów skarbowych, zapewniłby Skarbowi Państwa całkowitą ściągłość należności i drogą ołożenia na poszczególne transakcje ułatwił i uprościł płacenie tego podatku sferom handlującym.

Dalszem, jeszcze donioślejszem zarządzeniem, stwarzającym podstawy istnienia Giełdy, mogłoby się stać rozporządzenie, mocą którego w miejscowościach, w których powstanie Giełda Mięsna, rzeźnie mogłyby przyjmować do uboju te tylko sztuki, które przeszły przez Giełdę. W tym celu żywiec, idący do uboju, winien byłby posiadać, oprócz weterynaryjnego świadectwa pochodzenia, znak (kolczyk) Giełdy Mięsnej, zatwierdzony przez Ministerstwo Rolnictwa.

Obydwa wyżej wymienione zarządzenia ustawowe, stwarzając warunki należytego funkcjonowania Giełdy Mięsnej, przyczyniłyby się do wytworzenia zdrowego handlu, umożliwiłyby racjonalne nastawienie hodowli krajowej i podniesienie jej opłacalności.

Eug. Szyszkowski

KOMITET DO SPRAW OW CZARSTWA. — W kwietniu 1929 r. został ukonstytuowany Komitet do Spraw Owczarstwa przy Polskiem Towarzystwie Zootechnicznym.

Komitet ten powstał w wyniku prac konferencji w sprawach owczarstwa, która odbyła się w Ministerstwie Rolnictwa dn. 1 lutego 1929 r. Zarząd Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego w dn. 6 kwietnia 1929 r. na wniosek Ministerstwa Rolnictwa uchwalił utworzenie Komitetu do Spraw Owczarstwa, dając tem wyraz doniosłemu znaczeniu, jakie ma owczarstwo w całokształcie życia gospodarczego Państwa.

Komitet ma na celu:

- 1) czuwanie i kontrolę nad wykonaniem ustalonego w porozumieniu z Ministerstwem Rolnictwa planu podniesienia owczarstwa,
- 2) szczegółowe systematyczne zapoznawanie się ze stanem owczarstwa i jego potrzebami na terenie całego Państwa i na podstawie zebranych materiałów opracowywanie szczegółowego planu pracy,
- 3) ustalanie metod pracy w celu podniesienia hodowli owiec,
- 4) przedkładanie wniosków Ministerstwu Rolnictwa w sprawie potrzeb owczarstwa,
- 5) rozpatrywanie preliminarzy budżetowych organizacji, biorących udział w przeprowadzaniu akcji owczarskiej, korzystających z zasiłków publicznych, i opinjowanie tych preliminarzy,
- 6) publikowanie prac z zakresu owczarstwa,
- 7) dokształcanie personelu fachowego w zakresie owczarstwa,

8) załatwianie innych spraw, poleconych przez Ministerstwo Rolnictwa, a związanych z podniesieniem owczarstwa.

Komitet składa się z 10 osób, wybranych w porozumieniu z Ministerstwem Rolnictwa, w tem: profesorów zootechniki wyższych uczelni, specjalnie zapoznanych z owczarstwem, przedstawicieli Ministerstwa Rolnictwa, wybitnych inspektorów hodowli owiec, przedstawicieli sfer handlowych (S. A. „Polskie Runo”) oraz wybitnych hodowców owiec.

W ciągu roku swojej egzystencji Komitet odbył 13 posiedzeń, na których rozważał szereg spraw najbardziej aktualnych dla owczarstwa i rozpoczął kroki dla wprowadzenia w życie powyższych uchwał.

Przedewszystkiem Komitet przyczynił się do ostatecznego ustalenia programu pracy w dziedzinie owczarstwa dla instytucji, pracujących w tym zakresie. Program ten został opracowany przez P. B. Kączkowskiego z polecenia Ministerstwa Rolnictwa jeszcze przed powstaniem Komitetu i przedyskutowany na specjalnej konferencji, zwołanej w tym celu przez Ministerstwo.

Po powstaniu Komitetu program ten następnie został poddany jego opinii, poczem został ogłoszony w druku („Stan owczarstwa i jego organizacja na ziemiach Rzeczypospolitej Polskiej”—Br. Kączkowski) i sankcjonowany przez Ministerstwo, jako obowiązujący na całym terenie Państwa.

Po ostatecznym ukonstytuowaniu się i przyjęciu regulaminu Komitet utworzył 3 komisje: komisję hodowlaną, przemysłowo-handlową oraz do spraw, związanych z ochroną owczarstwa przy parcelacji. Powyższe trzy kierunki pracy Komitetu odpowiadają najbardziej palącym potrzebom krajowego owczarstwa.

W ciągu następnych posiedzeń komisji oraz plenarnych posiedzeń Komitetu w dziedzinie uregulowania obrotu wełną i spraw, związanych z jej przeróbką, zostały poruszone i częściowo przeprowadzone następujące sprawy.

Przedewszystkiem chodziło o wzmożenie wewnętrznej konsumpcji wełn krajowych, o zapewnienie im rynku zbytu wewnątrz Państwa, celem zwiększenia opłacalności hodowli owiec, i, co za tem idzie, zwiększenie produkcji wełny w kraju.

Wobec tego Komitet wystąpił z wnioskiem, popartym przez Ministerstwo Rolnictwa, o zobowiązanie wojskowości i innych zainteresowanych resortów do wymagania pewnej zgóry procentowo określonej domieszki wełn krajowych przy obstalunkach dla armji, korpusu ochrony pogranicza, policji państwowej i t. p. Sprawa ta obecnie jest już na dobrej drodze. Wojskowość i zainteresowane urzędy wymagają już ustalonej domieszki wełn krajowych przy obstalunkach. Obecnie praca w tym zakresie idzie w kierunku dalszego uregulowania tych wymagań, stopniowego ich podwyższania oraz ustalenia najodpowiedniejszych sposobów stwierdzania krajowego pochodzenia wełny.

Plenarne posiedzenia Komitetu dn. 24/VI oraz dn. 26/X r. ub. były prawie wyłącznie poświęcone sprawom obrotu wełną zarówno krajową, jak i zagraniczną.

Referowali sprawę P. Ferster z Łodzi i P. St. Katelbach, Dyrektor S. A. „Polskie Runo”.

Na posiedzeniu dn. 26/X r. ub. został wygłoszony referat przez P. Inż. St. Katelbacha „W sprawie handlu wełną w Polsce”, ujmujący całokształt obrotu wełną zagraniczną w kraju. Referat ten następnie został wydany przez Komitet, jako oddzielna broszurka. Dn. zaś 9/XII r. ub. P. Katelbach wygłosił referat w przedmiocie obrotu wełną polską.

Naczelny postulat pierwszego z wymienionych referatów stanowi takie pokierowanie obrotem wełną, ażeby polski przemysł włókienniczy wytworzył własne składy wełny w kraju, a nie zaopatrywał się ze składów zagranicznych. W tym celu w pierwszym rzędzie powinna być utworzona duża pralnia wełny, co właśnie Komitet stawia sobie w tym zakresie za zadanie na czas najbliższy. Komitet dąży również do utworzenia w najbliższym czasie w Warszawie instytutu wełnoznawczego.

Dużo uwagi poświęcono następnie sprawom ochrony owczarstwa przy parcelacji. Na posiedzeniu Komitetu dn. 26/X r. ub. został wygłoszony referat przez P. M. Markijanowicza p. t. „Podstawy prawne ochrony owczarstwa przy parcelacji na mocy ustawy o wykonaniu reformy rolnej”, a w dn. 15/III r. b. referat przez P. K. Życkiego, Prezesa S. A. „Polskie Runo”, p. t. „Warunki rozwoju krajowej hodowli owiec”. Referaty te, jak również drugi z wymienionych referatów P. St. Katelbacha—zostaną ogłoszone w jednym z najbliższych numerów „Przeglądu Hodowlanego”.

W zakresie, dotyczącym bezpośrednio hodowli owiec, po ogłoszeniu przez Ministerstwo Rolnictwa programu pracy nad podniesieniem hodowli owiec, obowiązującego na terenie Państwa, Komitet w pierwszym rzędzie współdziałał z organizacjami rolniczymi w wykonaniu tego programu. Przedewszystkiem chodziło o odpowiednie zorientowanie organizacyj rolniczych w sprawie zastosowania tego programu w warunkach poszczególnych okręgów. W tym celu kierownik fachowy Komitetu odbył szereg wyjazdów w różne okolice Państwa. W połowie grudnia został zwołany w Warszawie specjalny zjazd inspektorów hodowli owiec, a dn. 29/III i 1/IV r. b. został zorganizowany przez Ministerstwo Rolnictwa w porozumieniu z Komitetem specjalny kurs dla instruktorów rolnych z powiatów, które, zdaniem miejscowych organizacyj rolniczych, najbardziej nadają się do prowadzenia akcji, mającej na celu podniesienie owczarstwa.

Komitet brał bliższy udział w planowaniu konkursu wychowu jagniąt, który został rozpoczęty przez organizacje rolnicze w porozumieniu z Komitetem w jesieni r. ub.

Dążąc do wszechstronnego oświetlenia spraw, związanych z podniesieniem hodowli owiec w kraju, Komitet uchwalił wydawanie przy miesięczniku „Przegląd Hodowlany” specjalnego biuletynu, poświęconego sprawom owczarstwa.

M. M.

H A N D E L

HANDEL ZAGRANICZNY

OBRÓT TOWARAMI WŁÓKNISTEMI

W 1929 R. — Materiały i wyroby włókniste zajmują w przywozie pierwsze miejsce (25·3%), w wywozie zaś w 1928 r. zajmowały szóste miejsce (6·0%), a w r. ub. przesunęły się na piąte miejsce (8·5%). Już z tych liczb wywnioskować nie trudno, jak wielkie znaczenie ma ten dział przemysłu w naszym obrocie handlowym z zagranicą.

Saldo obrotu materiałami i wyrobami włóknistymi jest wybitnie ujemne: za cały 1928 r. wynosiło — zł 691.156 tys., w 1929 r. zmalało do — zł 547.739 tys. Zmniejszenie się salda ujemnego o zł 143.417 tys. tłumaczy się osłabieniem siły nabywczej ludności w związku z przeżywanym kryzysem gospodarczym.

Wzrost wywozu w 1929 r. wynosi zł 90.508 tys., przywóz natomiast spadł o zł 52.909 tys. Tendencja wzrostu wywozu jest zupełnie wyraźna: w stosunku do 1927 r. eksport za 1928 r. wykazywał zaledwie + 1%, gdy tymczasem wywóz w 1929 r. w stosunku do wywozu w 1927 r. wzrósł o 64%.

Spadek ogólnego przywozu, w stosunku do 1928 r., wynosi 6·8%. Największy spadek dotyczy przywozu półproduktów — o 11% i surowców — o 7%. Spadek ten tłumaczy się zarówno zmniejszeniem ilościowym importu głównych artykułów, jakimi są surowe bawełna i wełna oraz przędza bawełniana i wełniana, jak również potaniem tych towarów. Przeciętna wartość 1 tonny bawełny w 1928 r. wynosiła zł 4.380, a w 1929 r. spadła do zł 4.230; jeszcze większy spadek zaznaczył się przy importowanej wełnie, gdzie wartość 1 tonny z zł 10.500 spadła do zł 9.670. Spadła również przeciętna wartość 1 tonny importowanej przędzy wełnianej o zł 660; jedynie cena przędzy bawełnianej wzrosła znacznie, bo o zł 1.150 (w 1928 r. — zł 17.620, w 1929 r. — zł 18.770). Wskazuje to na wyższy gatunek sprowadzonej w 1929 r. przędzy bawełnianej.

Zmniejszony przywóz wszelkich surowców wagowo (o 7.488 tonn) tłumaczy się zastoje, w jakim znajduje się przemysł włókienniczy.

Badając dalej przywóz, stwierdzamy, że wzajemne ustosunkowanie się poszczególnych grup towarów włóknistych nie zmieniło się wiele i wykazuje cechy stałości: w 1928 r. przywieźliśmy 66·9% surowców (w 1929 r. — 66·6%), półfabrykatów — 19·0% (w 1929 r. — 18·0%), wreszcie wyrobów gotowych — 14·1% (15·4%).

Najważniejszą gałęzią produkcji jest przemysł bawełniany z ogólnym przywozem zł 365.485 tys., następnym z kolei jest wełniany z przywozem zł 277.722 tys., potem jedwabny — zł 86.593 tys., jutowy — zł 36.513 tys. i wreszcie lniany i konopny — zł 13.158 tys. Takie jest uszeregowanie sum ogólnych. Jeśli jednak weźmiemy pod uwagę przywóz odpowiednich surowców, które są najważniejszym składnikiem przywozu, to uszeregowanie będzie nieco inne (w tys. zł): bawełna — 271.464, wełna — 199.577, juta — 35.660, kokony i jedwab surowy — 7.929 i wreszcie len i konopie — 4.398. Wskazuje to wyraźnie, że przywozimy na znaczne sumy wszelkich surowców włókienniczych, najmniej z działu przemysłu lnianego i konopnego. Przemysł jedwabny zaczyna

się u nas dopiero rozwijać. Z wyrobów gotowych przywieźliśmy najwięcej tkanin jedwabnych: w stosunku do 1928 r. wzrost wynosi zł 12 miljn. Zjawisko to tłumaczy się tem, że większe skurczenie konsumpcji w związku z kryzysem wykazuje warstwa rolnicza niż warstwy miejskie. Import wszelkich innych tkanin w stosunku do roku poprzedniego wykazuje dość znaczne nawet zmniejszenie (z wyjątkiem jeszcze niewielkiego wzrostu — o zł 0·9 miljn. — przywozu tkanin wełnianych).

Przechodząc do analizy naszego wywozu, trzeba podkreślić przede wszystkim stałą poprawę w tej dziedzinie. Przyjmując bowiem całkowity wywóz w 1928 r. za 100, otrzymujemy, że 25·5% przypada na eksport surowców włókienniczych, gdy w 1929 r. tylko 16·3%, natomiast półfabrykatów — 31·0%, gdy w r. ub. — 36·8%; to samo ustosunkowanie pozostanie i dla wyrobów gotowych: 43·5% i 46·9%. Dobrze to świadczy o rozwoju przemysłu włókienniczego: coraz więcej wywozimy wyrobów gotowych i półfabrykatów. Należy tu wspomnieć o pewnej właściwości przemysłu włókienniczego, którą podkreśla zarówno sprawozdanie Komisji Ankietowej, jak i Izby Przemysłowo-Handlowej w Łodzi, a mianowicie: „przemysł włókienniczy posiada niezwykłą elastyczność i tę szczególną zdolność wzmaganą eksportu w okresach ciężkich dla gospodarstwa kraju, a przez to samo nadaje się wybitnie do tego, aby w chwilach kryzysu drogą specjalnych posunięć polityki państwowej wyrównywać te luki w bilansie handlowym, które spowodowane zostały spadkiem pozycji eksportowych innych słabszych branż produkcji przetwórczej kraju”. Trzeba jednak podkreślić, że w okresie depresji 1925/26 r. wspomniana elastyczność przejawiała się zupełnie wyraźnie w ten sposób, że import surowców był prawie w 100% pokrywany eksportem przędzy i tkanin, np. import surowców włókienniczych (bawełny i wełny) we wrześniu 1925 r. wynosił 14·3 miljn. fr. zł., eksport zaś przędzy i tkanin (bawełny i wełny) — 12·1 miljn., w październiku 1925 r. odpowiednio: 12·9 miljn. i 11·2 miljn. fr. zł. Natomiast w okresach normalnego rozwoju przywóz surowca jest 4—6 razy większy w porównaniu z eksportem przędzy i tkanin. Nie można jednak o okresie 1928/29 powiedzieć tego samego, chociaż wspomniana tendencja przejawia się dość wyraźnie, jeśli weźmiemy nawet okresy roczne: w 1928 r. przywóz wszelkich surowców wynosi 500 w stosunku do wywiezionych przędzy i tkanin, wziętych za 100, w 1929 r. stosunek ten spada do 258, wynosząc w poszczególnych miesiącach: w sierpniu 155, we wrześniu 176, w październiku 194 i t. d.

Chcąc zbadać dokładniej przyczyny wzrostu wywozu, musimy wspomnieć również o premjach, jakich udziela Skarb Państwa przemysłowcom przy eksporcie materiałów i wyrobów włóknistych. Premje te, w postaci kwitów wywozowych, wydawanych przez upoważnione do tego urzędy celne na podstawie zaświadczeń związków eksportowych, po stwierdzeniu wywozu towarów zagranicę, datują się od 1925 r., gdy po raz pierwszy (od 9/VII 1925 r.) wprowadzono kwity wywozowe przy eksporcie gotowych wyrobów włóknistych. Rolę, jaką odegrały zwroty ceł przy wywozie materiałów i wyrobów włóknistych w okresie

1925 — 1930, ilustruje poniższe zestawienie (w złotych obecnych w/g obliczeń Ministerstwa Skarbu):

1925 r. (od września) . . .	955.531
1926/27 (okres 15 miesięcy)	1.417.366
1927/28 (" budżetowy)	1.654.581
1928/29 (" " ")	3.097.660
1929/30 (do 31/XII 1929 r.)	3.768.754

Zestawienie to nie daje takiego pełnego obrazu, jaki można byłoby osiągnąć przy podaniu sum kwitów, wydanych w odpowiednim okresie. Taką jednak statystykę zaprowadzono dopiero od początku roku budżetowego 1929/30. W zestawieniach rocznych liczby jednak wyrównują się, i z podanych liczb wywnioskować można, że zarówno ilość towarów jak i sumy ogólne wywozu stale wzrastają.

Wywóz uprzywilejowanych towarów włóknistych w miesiącach kwiecień—grudzień 1929 r. wynosi zł 136.850 tys., w tym samym czasie wystawiono kwitów wywozowych na sumę zł 4.040.563'97, co stanowi, jeśli uwzględnimy cały eksport jako premjowany—2'8%.

Dla poszczególnych artykułów procent będzie większy, np. stosunek procentowy zwrotu cła do przeciętnej ceny tkanin bawełnianych barwionych wynosi 5'1%, tkanin wełnianych—5'9%, a przy wywozie ceraty procent ten dochodzi nawet do 18'5%.

H. Walczewska

OBROTY TOWAROWE Z KANADĄ.—Opublikowane ostatnio dane statystyczne, dotyczące handlu zagranicznego Kanady w 3 ostatnich kwartałach 1929 r. (w Kanadzie rok gospodarczy liczy się od 1/IV do 31/III), stwierdzają korzystne dla Polski kształtowanie się obrotów towarowych pomiędzy obu krajami. Dane globalne wykazują za wspomniany okres r. ub. import z Polski w wysokości \$ 125.699 (w 1928 r. \$ 67.358) i eksport do Polski \$ 57.364 (w 1928 r. \$ 214.778); jest to więc wynik rekordowy, zbliżający się w imporcie z Polski do najwyższej dotąd liczby za cały rok 1927/28, wynoszącej \$ 135.452, a zapowiadający w efekcie pełnego roku gospodarczego sumę \$ 170.000. W przeciwieństwie do wzrostu importu polskiego, import z Kanady do Polski wykazał spadek niezmiernie silny, wywołany zanikiem transakcji pszenicą i mąką; w wyniku ostatecznym otrzymujemy po raz pierwszy aktywny bilans obrotów z Kanadą.

Dane szczegółowe stwierdzają, iż głównym artykułem importu z Polski są wyroby włókniste; przywieziono ich w okresie 3 ostatnich kwartałów r. ub. za \$ 50.512 wobec \$ 14.128 w całym 1928/29 r.; na drugim miejscu stoją towary pochodzenia roślinnego, poza tem produkty zwierzęce, papier i żelazo.

Liczby powyższe są szczególnie interesujące, zważywszy na gruntowną ich rozbieżność z oficjalnymi danymi polskimi, wedle których rok kalendarzowy 1929 dał nam w obrotach z Kanadą deficyt zł 1.313 tys., przy eksporcie z Polski wartości zł 893 tys. Dowodzi to, iż dostawy towarów polskich do Kanady w znacznej swej części uchylają się z pod kontroli statystycznej, oczywiście, dzięki obcemu pośrednictwu handlowemu; toż samo zresztą, i to w silniejszym stopniu, dotyczy importu z Kanady do Polski.

OKAZJE DO HANDLU Z ZAGRANICĄ

Życzący poznać szczegóły któregokolwiek z wymienionych niżej interesów oraz otrzymać adres odnośnej firmy zagranicznej winni podać Redakcji odpowiedni numer kolejny, umieszczony przy danej wzmiance, oraz załączyć na kosztą odpowiedzi sumę zł 1.— w znaczkach pocztowych (od każdego poszczególnego numeru).

Redakcja Tygodnika „Polska Gospodarcza” nie przyjmuje na siebie odpowiedzialności za konsekwencje handlowe zawartych tą drogą interesów.

ZAPYTANIA Z ZAGRANICY:

Nr. 115/A: Przedsiębiorstwo belgijskie interesuje się importem z Polski odlewów stalowych.

OFERTY FIRM ZAGRANICZNYCH:

Nr. 101/B: Amerykańska wytwórnia lotnego oleju, używanego jako domieszka do benzyny przy motorach spalinowych, poszukuje agenta na Polskę.

TARGI I WYSTAWY

UDZIAŁ POLSKI W TARGACH W LILLE. —

Liczba wystawców na targach w Lille wzrasta konsekwentnie i szybko od 1925 r., w roku bieżącym zaś doszła do rekordowego poziomu 2.675; zważywszy, że około 450 zamówień na standy załatwiono odmownie ze względu na brak miejsca—obesłanie Targów tego-rocznych należy uważać za bardzo korzystne. W organizacji Targów nie zaszły poważniejsze zmiany w porównaniu z latami ubiegłymi, zaznaczyć jedynie należy wyodrębnienie działu mebli nowoczesnych i urządzeń biurowych oraz znaczne rozszerzenie działu automobilowego, na który organizatorzy zwrócili szczególną uwagę, traktując go jako niejako pendant do paryskiego Salonu Automobilowego. W dziale automobilowym wystawiały 44 firmy francuskie i zagraniczne, tam również zaobserwowano najważniejsze obroty.

Stały wzrost liczby wystawców w Lille zdaje się przemawiać za żywotnością tych Targów i ich dobrem dostosowaniem do potrzeb Francji północnej, będącej ważnym ośrodkiem zarówno przemysłowym, jak i rolniczym. Dla Polski Targi w Lille ważne są z racji specjalnie ożywionych stosunków handlowych, łączących nas z tą częścią Francji, jak i na obecność tam licznych emigrantów polskich, w związku z czem od szeregu już lat miejscowy Konsulat Rzplitej organizuje specjalne stoisko polskie oraz t. zw. „dzień polski”. Z pośród innych państw własne stoiska miały w r. b. tylko Belgja (wyłącznie propaganda turystyczna i na rzecz wystaw w Antwerpji i Liège), oraz Rumunja, która nadała swemu standowi charakter propagandowy.

Dział polski składał się z dwóch części odrębnych, a mianowicie propagandowej i handlowej. W stoisku propagandowym pomieszczono wykresy statystyczne, plakaty, propagujące Targi Wschodnie i M. W. K. T. w Poznaniu, makaty buczaćkie, ludowe wyroby ceramiczne i drewniane, fajanse Pacykowa, bomboniere Straszewiczów etc.; część tych eksponatów sprzedano na miejscu.

Stand handlowy stał pod znakiem lnu, stanowiącego dla nas, jak wiadomo, poważny artykuł eksportowy do Francji północnej, a niestety stale jeszcze dostarczany tam drogą pośrednią. Oprócz próbek umiesz-

czono fotografie, wykresy i t. p., ilustrujące stan produkcji lnu w Polsce, przyczem gros eksponatów nadesłało Towarzystwo Lniarskie w Wilnie. Len polski wzbudził zainteresowanie, przejawiające się w konkretnych zabiegach handlowych.

Jak zaznaczono, udział Polski w Targach w Lille posiada już swą tradycję, stwarzającą pewnego rodzaju obbligo do dalszego uczestnictwa. Wprawdzie Targi te nie posiadają charakteru ogólnofrancuskiego, dotyczą jednak terenu, ważnego dla nas zarówno ze względów emigracyjnych, jak i handlowych, gdyż Francja północna jest odbiorcą polskiego drzewa, węgla, lnu i szeregu innych towarów, z których liczne wprowadzają się dopiero na ten rynek i z udziału w Targach mogłyby ciągnąć korzyści zupełnie realne.

W konsekwencji wydaje się, iż w latach przyszłych należałoby przez Konsulat Rzplitej, a polegające na organizowaniu osobnego standu propagandowego i osobnego handlowego, przyczem słuszne byłoby położenie na ten ostatni głównego nacisku. W standzie handlowym winny znaleźć miejsce nietylko sztandarowe (w stosunku do Francji pñ.) towary polskie, jak len, węgiel i drzewo, lecz również i inne, np. artykuły spożywcze, mające tam dobre perspektywy lokaty. Oczywiście, zmiana charakteru ekspozycji polskiej, z propagandowego na coraz wyraźniej handlowy, da się zrealizować jedynie w razie przeprowadzenia odpowiednich prac organizacyjnych przez właściwe czynniki krajowe.

J.

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE

NA PODSTAWIE DANYCH MIN. PRZEM. I HANDLU I MIN. ROLNICTWA, DONIESIEN WYDZIAŁÓW PRZEM. WOJEWÓDZTW, ORGANIZACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH, WŁASNYCH KORESPONDENTÓW, DEPE-SZ „PATA” I „AGENCJI WSCHODNIEJ” I T. D.

ZIEMIOPŁODY

RUCH CEN ZBÓŻ

w okresie od 23 kwietnia do 8 maja 1930 r.
(za kwintal)

	23 — 30/IV		1 — 8/V		Różnica w %/o-ach cen z 1 — 8/V w stos. do cen z 23 — 30/IV
	zł	\$	zł	\$	
Pszennica					
Warszawa . . .	40·83	4·58½	42·50½	4·77½	+ 4·1
Poznań . . .	41·10	4·61½	41·66	4·68	+ 1·3
Lwów . . .	40·20	4·51½	38·75	4·35	— 3·6
Średnia giełd krajowych	40·71	4·57	40·97	4·60	+ 0·6
Zyto					
Warszawa . . .	20·16	2·26	17·67	1·98½	— 12·3
Poznań . . .	21·19	2·38	18·54	2·08	— 12·6
Lwów . . .	19·50	2·19	18·25	2·05	— 6·4
Średnia giełd krajowych	20·28	2·27½	18·15	2·04	— 10·5
Owies					
Warszawa . . .	18·66	2·09½	18·00	2·01	— 3·5
Poznań . . .	20·15	2·26	18·50	2·08	— 8·1
Lwów . . .	17·25	1·93½	17·00	1·91	— 1·4
Średnia giełd krajowych	18·68½	2·09½	17·83	2·00	— 4·5
Jęczmień browarowy					
Warszawa . . .	25·25	2·83½	24·50	2·75	— 2·9
Poznań . . .	24·50	2·75	24·33	2·73	— 0·6
Lwów . . .	—	—	—	—	—
Średnia giełd krajowych	—	—	—	—	—

	Jęczmień zwykły				
	22·16½	2·49	20·70	2·32½	
Warszawa . . .	22·16½	2·49	20·70	2·32½	— 6·5
Poznań . . .	23·25	2·61	23·08	2·59	— 0·7
Lwów . . .	—	—	—	—	—
Średnia giełd krajowych	—	—	—	—	—

NOTOWANIA GIEŁDOWE

za okres od 5 do 10 maja 1930 r.

WARSZAWA. — Na rynku zbóż chlebowych nie przyniósł okres sprawozdawczy niemal żadnych zmian. Przy niewielkich obrotach ceny większości zbóż utrzymały się na dotychczasowym poziomie; jedynie jęczmień przemiałowy oraz otręby pszenne poniosły niewielką stratę. Ceny orientacyjne — w zł za 100 kg franco stacja Warszawa (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): pszenica 42·00 — 43·00 (42·00 — 43·00), żyto 17·50 — 18·00 (17·50 — 18·00), jęczmień brow. 24·00 — 25·00 (24·00 — 25·00), — przemiałowy 20·00 — 21·00 (20·50 — 21·50), owies jednolity 17·50 — 18·50 (17·50 — 18·00), otręby pszenne szale 17·00 — 19·00 (17·00 — 19·00), — pszenne średnie 13·50 — 14·50 (15·00 — 16·00), — żytnie 10·00 — 10·75 (10·00 — 11·00).

— Dla mąki tendencja utrzymana, ceny bez zmiany. Ceny orientacyjne — w zł za 100 kg franco stacja Warszawa (jak wyżej): mąka pszenna luksusowa 72·00 — 77·00 (72·00 — 77·00), — pszenna 4/0 62·00 — 67·00 (62·00 — 67·00), — żytnia (typ przepisowy) 34·00 — 35·00 (34·00 — 35·00).

— Ceny ryżu zostały obniżone. Notowania Syndykatu Ryżowego — w \$ za 100 kg parytet Gdynia; ryż Burma K Superior 8·45, — K glazurowany 8·70, — K 52 7·75, — K 53 7·60, — K łamany 4·50, — Patna 5 gwiazdek 11·30, — 3 gwiazdki 11·00, — 2 gwiazdki 10·70, — 1 gwiazdka 10·30, — Moulmain 5 gwiazdek 11·00, — 3 gwiazdki 10·25, — 3A 10·60, — Arracan 3 gwiazdki 9·20, — 2 gwiazdki 8·60, — 1 gwiazdka 8·15.

POZNAŃ. — Dla zbóż chlebowych panowała w okresie sprawozdawczym tendencja słabsza i większość cen w porównaniu z notowaniami końcowymi okresu poprzedniego wykazuje straty. W ostatnim dniu okresu sprawozdawczego notowano następujące ceny orientacyjne — w zł za 100 kg parytet Poznań (jak wyżej): pszenica 39·50 — 40·50 (41·50 — 42·50), żyto 18·00 — 18·50 (18·50 — 19·25), jęczmień brow. 22·50 — 24·50 (23·50 — 25·50), — przemiałowy 22·00 — 22·50 (23·00 — 23·50), owies 17·00 — 18·00 (18·50 — 19·50), mąka pszenna 65% -owa wraz z workiem 60·00 — 64·00 (63·00 — 67·00), — żytnia 70% -owa wraz z workiem 32·50 (34·50), otręby pszenne 14·00 — 15·00 (15·00 — 16·00), — żytnie 11·50 — 12·50 (12·50 — 13·50).

LWÓW. — Zapotrzebowanie minimalne. Przy ograniczonych obrotach ceny kształtują się zniżkowo. Ceny orientacyjne — w zł za 100 kg parytet Podwoleczyska (jak wyżej): pszenica dworska 37·25 — 38·25 (38·50 — 39·50), — zbiorowa 34·25 — 35·25 (35·50 — 36·50), żyto małopolskie jednolite 16·00 — 16·50 (17·25 — 17·75), — zbiorowe 15·00 — 15·50 (16·25 — 16·75), jęczmień przemiałowy 14·50 — 15·00 (15·50 — 16·00), — pastewny 13·00 — 13·50 (14·50 — 15·00), owies 14·25 — 14·75; loco Lwów: otręby pszenne 12·00 — 12·50 (15·00 — 16·00), — żytnie 9·50 — 10·00 (10·50 — 11·00), mąka pszenna 65% -owa 65·50 — 66·50, — żytnia 35·00 — 36·00.

WILNO. — Usposobienie słabe, obroty niewielkie. Ceny orientacyjne — w zł za 100 kg franco stacja Wilno (jak wyżej): żyto 19·00 — 20·00 (19·00 — 20·00), jęczmień brow. 21·00 — 22·00 (21·00 — 22·00), — przemiałowy 19·00 (19·00 — 20·00) owies 18·00 (18·00 — 19·00), otręby pszenne 15·00 — 16·00 (15·00 — 16·00), — żytnie 12·00 — 13·00 (12·00 — 13·00).

PASZA

KRAKÓW. — Ceny orientacyjne — w zł za 100 kg parytet Kraków: siano słodkie 9·00 — 9·50, — średnie gat. 7·50 — 8·00, — kwaśne 5·00 — 6·00, koniczyna pastewna 13·00 — 14·00, słoma długa 6·00 — 6·50, — mierzwa luzem 4·50 — 5·00, — prasowana 5·00 — 6·00, otręby pszenne 15·00 — 16·00.

LWÓW. — Tendencja mocniejsza. Notowania Centralnej Targowicy — w zł za 100 kg: siano I gat. 10·00 — 12·00, — II gat. 8·00 — 9·00, koniczyna niemłócona 12·00 — 14·00, słoma okładowa 8·00 — 10·00.

LEN I KONOPIE

LUBLIN. — Usposobienie spokojne, zapotrzebowanie wzrosło. Ceny orientacyjne — w \mathcal{Z} za 100 kg loco Lublin: konopie czesane I gat. 240'00, — II gat. 200'00 — 220'00, — surowe I gat. 175'00, pakuły konopne 120'00.

LWÓW. — Rynek konopi nieco się ożywił. Ceny orientacyjne — w \mathcal{Z} za 100 kg loco stacja załadowania: konopie czesane I gat. 20'00, — II gat. 13'00.

WILNO. — Tendencja słaba. Ceny orientacyjne — w \mathcal{Z} za 16 kg (pud): len włókno surowe I gat. I rejon (Wołożyn, Oszmiana, Holszany, Lebedziewo, Gródek Mołodeczański) 20'00 — 21'00, — II rejon (Hoduciszki, Postawy) 19'00 — 20'00, len czysto trzepany I gat. III rejon (Dzisna, Braślaw) 28'00.

WARSZAWA. — Ceny orientacyjne — w \mathcal{Z} za 1 sztukę worki do zboża pojemności 100 kg (zależnie od gatunku) 2'75 — 3'15, worki jutowe najlepszego gat. 3'80, worki czysto lniane o pojemności 100 kg 7'40, postronki do chomąt „Sisal” za 1 kg 3'50.

WARZYWA

WARSZAWA. — Notowania Hurtowego Targu Warzywnego — w \mathcal{Z} za 100 kg: brukiew 3'00 — 4'00, buraki 3'00 — 3'50, cebula twarda I gat. 26'00 — 36'00, — II gat. 16'00 — 24'00, kapusta biała 21'00 — 24'00, marchew 4'00 — 5'00, pietruszka 45'00 — 6'00, seler 20'00 — 30'00, ziemniaki jadalne (transport wozowy) 5'00 — 6'00; za 1 kg: chrzan 1'00 — 1'50, rabarbar 0'50 — 0'60, szczaw 0'15 — 0'20, szpinak 0'20 — 0'25; za 60 sztuk wzgl. pęczków: botwina w pęczkach 32'00 — 40'00, cebula młoda 10'00 — 12'00, kapusta biała w główkach 32'00 — 40'00, — włoska 20'00 — 32'00, — czerwona 24'00 — 40'00, koper w pęczkach 24'00 — 60'00, marchew 120'00 — 180'00, pory 12'00 — 16'00, pietruszka młoda 32'00 — 40'00, sałata w główkach 4'00 — 12'00, szczyptor 8'00 — 12'00; za 1 sztukę: ogórki 1'25 — 2'00, rzodkiewka (za kosz) 10'00 — 12'00.

NASIONA

KRAKÓW. — Ceny orientacyjne — w \mathcal{Z} za 100 kg parytet Kraków: koniczyna nasienna czerwona atest. 200'00 — 230'00, — czerwona surowa 140'00 — 190'00, — biała atest. 270'00 — 300'00, — szwedzka 290'00 — 320'00, seradela 26'00 — 28'00, mak niebieski z workiem 160'00 — 165'00, — szary 145'00 — 155'00, łubin niebieski 27'50 — 28'00, wyka siewna 38'00 — 40'00, bobik pastewny 24'00 — 25'00.

TORUŃ. — Ceny orientacyjne — w \mathcal{Z} za 100 kg loco stacja załadowania: koniczyna czerwona 150'00 — 200'00, — biała 150'00 — 300'00, — szwedzka 170'00 — 260'00, — żółta oduszczone 120'00 — 140'00, — żółta w łuskach 60'00 — 65'00, inkarnatka 200'00 — 220'00, przelot 90'00 — 100'00, rajgras krajowy 170'00 — 200'00, tymotka 30'00 — 40'00, seradela 22'00 — 24'00, wyka letnia 26'00 — 30'00, wiczka zimowa 50'00 — 60'00, peluszka 22'00 — 25'00, gorczyca 50'00 — 60'00, groch Victorja 34'00 — 36'00, — polny 24'00 — 26'00, — zielony 26'00 — 27'00, rzepik 80'00 — 85'00, łubin niebieski 20'00 — 21'00, — żółty 28'00 — 30'00, siemię lniane 70'00 — 75'00, — konopne 70'00 — 80'00, mak niebieski 130'00 — 140'00, — biały 140'00 — 150'00, tatarka 25'00 — 30'00, proso 40'00 — 50'00.

SKÓRY

POZNAŃ. — Dla skór surowych usposobienie słabe, ceny skór cielęcych i skopowych zniżowały. Ceny orientacyjne — w \mathcal{Z} za 1 kg: skóry bydlęce 1'20, — skopowe z wełną 1'60, — skopowe suche z wełną 2'50; za 1 sztukę: skóry cielęce 9'00, — końskie I 25'00.

— Ceny orientacyjne skór gotowych — w \mathcal{Z} za 1 kg: krupony podeszwowe 10'00 — 12'00, faledry 12'00 — 15'00, pergamin 17'00 — 21'00, boki ciężkie 5'00 — 7'00, — lekkie 7'00 — 9'00, karki lekkie 8'50 — 10'00.

LWÓW. — Obroty skórami gotowymi minimalne. Ceny orientacyjne — w \mathcal{Z} za 1 kg loco Lwów (w hurcie): krupony I gat. 10'30, boki lekkie 6'00, — ciężkie 4'20; za 1 sztukę: chromy cielęce czarne I gat. 3'20, — kolorowe 3'50, — chromy bydlęce czarne I gat. 2'70.

KATOWICE. — Ceny orientacyjne skór surowych — w \mathcal{Z} za 1 kg: skóry bydlęce lekkie i ciężkie 1'84 — 2'26, — cielęce 3'24 — 3'60.

TORUŃ. — Ceny orientacyjne skór surowych — w \mathcal{Z} za 1 kg: skóry bydlęce solone bukate bez rogów 2'40 — 2'46, — solone ciężkie bez rogów 1'68 — 1'94, — solone średnie bez rogów 1'86 — 1'88, — skopowe solone gołe 2'36, — skopowe suche 3'00; za 1 sztukę: skóry cielęce solone do 7'5 ft. 10'50 — 11'10, — od 8 ft. 13'00 — 14'50, — cielęce suche 10'00, — końskie solone 32'00.

BYDGOSZCZ. — Ceny orientacyjne skór surowych — w \mathcal{Z} za 1 kg loco Bydgoszcz (w hurcie): skóry bydlęce ciężkie 1'30 — 1'50, — lekkie 1'60 — 1'80, — skopowe długowełniste 1'60, — krótkowełniste 1'40; za 1 sztukę: skóry cielęce ciężkie 11'00 — 12'00, — lekkie 9'00 — 10'00, — końskie 25'00 — 27'00, kozie 5'00 — 8'00.

LUBLIN. — Dla skórek futerkowych zainteresowanie małe. Ceny orientacyjne — w \mathcal{Z} za 1 sztukę: lisy 100'00, kuny kamienne 180'00, — krzakowe 100'00, borsuki 18'00, tchórze zimowe 30'00, gronostaje 30'00, wydry (zależnie od wielkości i gatunku) 20'00 — 200'00.

WŁOSIE I SZCZECINA

LUBLIN. — Tendencja słaba wskutek nadmiernej podaży. Ceny orientacyjne — w \mathcal{Z} za 1 kg (w hurcie): szczecina letniówka 8'00 — 9'00, — nieociągana 13'00 — 14'00, — półtwarda 13'00 — 13'50, blichowana 26'00 — 27'00, — długa twarda 29'00 — 30'00, włosie z ogona 9'50 — 10'00, — wałówka 4'50, — z grzywy 3'50.

CHEMICALIA

WARSZAWA. — Ceny orientacyjne — w \mathcal{Z} za 100 kg loco fabryka bez opakowania: aceton 560'00, alkohol metylowy techniczny 230'00, — czysty 99% 330'00, amoniak skroplony za 1 kg HN_3 1'80, azotniak mielony za 1 kg $\% \text{N}_2$ 1'80, — granulowany za 1 kg $\% \text{N}_2$ 2'00, azotan amonowy 103'60, benzen handlowy 90% 90'50, — czysty 105'00, bisulfat (kw. siarczan sodu) 20'00, chlorek cynku (ług 50%) 55'00, chlorek wapna bielący 40'00, chlorek wapnia (Ca Cl_2) 20'00 — 22'00, chloroform czysty 900'00, — „pro narcosi” 1.800'00, fenol czysty 300'00, formalina 30% 250'00, gliceryna farmaceutyczna 30° B_e 305'00, — techniczna 175'00, karbid 75'00 — 80'00, karbolinum 45'00, klej kostny 265'00, klej skórnny 400'00, krezol 140'00, kwas azotowy 30° B_e w przel. na 100% HNO_3 110'00, kwas mrówkowy 85% 241'00, kwas siarkowy 60° B_e 7'74, kwas solny bez arsenu 14'00, kwas octowy techn. 30% 110'00, fosforyty rachowskie surowe 3'50 — 4'00, mączka fosforytowa rachowska 16'5% $\text{P}_2 \text{O}_5$ 7'20 — 8'25, mączka kostna odklejona 30% $\text{P}_2 \text{O}_5$ 20'00, naftalen surowy prasowy 34'50, — czysty w łuskach 68'00, octan sodu 160'00, — ołowiu 260'00, oleina zwierzęca destylata 300'00, — saponificat 290'00, oleum 20% 20'85, pirydyna czysta (za 1 kg) 12'00, smoła preparowana 19'95, siarczan amonu 43'00, siarczek sodu 60/62% 70'00, soda amoniakalna 25'00, — kaustyczna 60'00, sól glauberka kalcynowana niemielona 16'00, stearyna 290'00, superfosfat 16% 13'76 — 15'20, toluen czysty 120'00, żelatyna techniczna 450'00.

METALE I WYROBY METALOWE

KATOWICE. — Notowania blachy cynkowej — za 1.000 kg franco stacja Chebzie na Górnym Śląsku: blacha cynkowa przy odbiorze 30 tonn £ 25, — od 5 do 30 tonn £ 25.10, — do 5 tonn dla odsprzedawców £ 26.10, — dla konsumentów £ 27.10.

WARSZAWA. — Ceny orientacyjne — w \mathcal{Z} za 1 kg: cyna Banka w blokach 9'50, ołów hutniczy 1'20, cynk 1'20, antymon 2'00, aluminium hutnicze 4'00, blacha miedziana 4'80 — 5'20 i 4'00 — 4'80, blacha cynkowa 1'35.

— Odlewy ze stopów specjalnych, przepisanych przez Min. Komunikacji dla taboru P.K.P., notowano — w \mathcal{Z} za 100 kg: bronz panewkowy VII_2 525'00, — fosforowy VII_3 510'00, mosiądz VIII 400'00 — 490'00, odlew brązowy maszynowy 500'00.

RYNEK AKCYJNY

za okres od 5 do 10 maja 1930 r.

— Okres sprawozdawczy cechowała na giełdzie warszawskiej tendencja niejednolita, naogół mocniejsza, przy-

nosząc w rezultacie tygodniowym zwyżkę większości akcji w wielu wypadkach dość znaczną. Wzrost zainteresowania rynkiem akcyjnym, jaki dał się zaobserwować w ostatnich dniach poprzedniego tygodnia, utrzymał się w okresie sprawozdawczym; ilość notowanych akcji zwiększyła się. Grupa przedsiębiorstw metalurgicznych należała nadal do najbardziej ożywionych, jakkolwiek i w innych grupach akcji obroty przybrały poważniejsze rozmiary.

W grupie akcji bankowych słabiej kształtował się kurs akcji Banku Polskiego, wykazując stratę zł 200. Bank Zachodni i Bank Związku Spółek Zarobkowych nieznacznie się poprawiły, na dotychczasowych zaś poziomie utrzymywały się Bank Dyskontowy i Bank Handlowy w Warszawie; ten ostatni notowany jest z dn. 9 maja r. b. bez kuponu na 1929 r., wartości 8%.

Grupy akcji przedsiębiorstw chemicznych i elektrycznych pozostały w okresie sprawozdawczym nadal zupełnie bez notowań.

Z pośród akcji przedsiębiorstw cukrowniczych poważną poprawą — o zł 650 — uzyskały akcje Warsz. T-wa Fabryk Cukru, ciesząc się w ciągu całego okresu dużym zainteresowaniem Chodorów, rzadziej ostatnio notowany, ceniony był nieco niżej.

Akcjami przedsiębiorstw cementowych obracano niewiele; Firley uzyskał nieznaczną poprawę, natomiast oddawna nienotowane Łazy cenione były nieco niżej od ostatnich notowań.

Dla akcji Warsz. T-wa Kopalń Węgla panowała tendencja mocniejsza; mimo zniżki w połowie tygodnia w ostatecznym rezultacie zyskały one ok. zł 400 na akcji.

Najwyższe obroty miała — jak wspomniano wyżej — grupa przedsiębiorstw metalurgicznych; przy mocnej tendencji zwyżkowały: Cegielski, Lipop, Modrzejów, Parowozy, Pocisk, Rudzki i Starachowice. Jedynie Ostrowiec, wobec większej podaży, zniżkował w porównaniu z okresem poprzednim o zł 250.

W pozostałych grupach akcji sytuacja nie uległa zmianie; notowane były nadal jedynie akcje Haberbuscha i Schielego, zyskując w okresie sprawozdawczym ok. zł 650 na akcji.

Na giełdach prowincjonalnych przyniósł okres sprawozdawczy dość silny wzrost zainteresowania. Obroty wzrosły, kursy jednak w większości wypadków nie wykazują poważniejszych różnic w porównaniu z notowaniami końcowymi okresu poprzedniego.

GIEŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Kurs w dn. 10/V
Bank Polski	zł 100	175'00	172'00	172'00
" Dyskontowy	zł 100	116'00	116'00	—
Bank Handlowy w Warszawie	zł 100	118'00	118'00	— ¹⁾
Powszechny Bank Kredytowy	zł 100	115'00	115'00	115'00
Bank Zachodni	zł 100	73'50	72'50	73'50
" Zw. Sp. Zarobk. Chodorów	zł 100	72'50	71'50	72'50
Warsz. T-wo Fabryk Cukru	zł 100	145'00	144'00	144'00
Firley I — III em.	zł 50	39'50	33'25	39'00—39'50
Łazy	zł 10	35'00	35'00	—
Warsz. T-wo Kopalń Węgla	zł 100	4'00	4'00	4'00
Cegielski	zł 100	52'25	49'00	51'50—52'25—52'00
Lipop	zł 25	50'00	47'00	50'00
Modrzejów	zł 25	30'00	27'25	29'00—30'00
Ostrowiec — serja B I — III em.	zł 50	13'25	11'50	12'75—13'25
Parowozy I—II em.	zł 25	63'00	62'00	62'00—62'50
" III—em.	zł 100	23'50	23'50	—
Pocisk	zł 25	94'00	94'00	—
Rudzki	zł 50	3'00	3'00	—
Starachowice	zł 50	24'75	24'00	—
Haberbusch i Schiele	zł 100	21'25	19'50	21'00—20'75—21'25
		109'50	103'00	109'50

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje (w dn. 9/V — w zł; w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): Bank Polski — 172'00, Zieleniewski — 54'00 (55'00), Cegielski — 48'00.

GIEŁDA LWOWSKA

Akcje (w dn. 9/V — jak wyżej): Chodorów — 144'50 — 144'00, Chybie 31'25, Gazy Wschodnie — 23'00—23'25—23'50 (23'00).

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje (w ostatnim dniu okresu sprawozdawczego — jak wyżej): Bank Polski — 175'00, Roman May — 68'00.

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA KOMUNIKACJI

WSPÓLPRACA KOLEI Z ŻEGLUGĄ RZECZNĄ. — Interes Państwa wymaga, aby dla normalnego rozwoju życia gospodarczego kraju wszystkie środki komunikacyjne rozwijały się możliwie równomiernie i, uzupełniając się wzajemnie, stwarzały możliwość dowolnego wyboru tej czy innej drogi transportu, najbardziej odpowiadającej zdolności płatniczej danego towaru, potrzebie terminowości dostawy, warunkom bezpieczeństwa i t. p.

Ten zasadniczy warunek polityki komunikacyjnej u nas zachowany nie jest. Brak ześrodkowania środków komunikacyjnych w jednym organie i rozproszenie ich w 4 ministerstwach: koleje i lotnictwo — w Min. Komunikacji, żegluga rzeczna i drogi bite — w Min. Robót Publicznych, żegluga morska — w Min. Przemysłu i Handlu, wreszcie poczta, telegraf i telefon — w Min. Poczty i Telegrafów, sprawia, iż każdy rodzaj transportu rozwija się inaczej, że brak nietylko skoordynowania pracy, ale że, przeciwnie, powstaje pomiędzy poszczególnymi środkami komunikacyjnymi szkodliwe

współzawodnictwo, narażające je na dotkliwe straty bez pożytku dla interesów ogółu.

O bezużytecznym dla kraju, a szkodliwym dla kolei współzawodnictwie niezorganizowanego ruchu samochodowego pisaliśmy już na łamach naszego pisma wielokrotnie. Tu podnieść musimy inny przejaw podobnego współzawodnictwa, mianowicie stopniowy zanik u nas żeglugi śródlądowej pod wpływem współzawodnictwa P. K. P. Z 3 przedsiębiorstw żeglugowych, działających na terenie Państwa jeszcze w 1924 r., pozostało obecnie czynne tylko jedno, mianowicie Lloyd Bydgoski. Stosunek ilości przewozów osób i ładunków kolejami a statkami żeglugi rzecznej wyraża się w liczbach następujących:

	Osób	Bagażu i towarów
Kolejami normaln. i wąskotor. (w 1928 r.)	176'7 miljn.	86'2 miljn. tonn
Drogami żeglownymi (w 1926 r.)	0'7 " "	1'2 " "

¹⁾ Bez kuponu 1929 r.

Na ten nienormalny stan rzeczy, obok przyczyn natury ogólnej, jak zaniedbany po wojnie stan dróg wodnych, niedostateczne wyposażenie w kapitały, a więc i w tabor, przedsiębiorstw żeglugowych, wpłynęło głównie współzawodnictwo kolei. Współzawodnictwo to nie było prowadzone ani celowo, ani nawet świadomie. Wynikło ono wyłącznie wskutek braku kontaktu z żeglugą rzeczną, wskutek niezajomości jej potrzeb i warunków pracy, a pod wpływem zupełnie usprawiedliwionego dążenia P. K. P. do zapewnienia sobie maksimum przewozów.

To też kiedy w ostatnich czasach badania, prowadzone nad wynikami stosowania wprowadzonej z dn. 1 października r. ub. taryfy towarowej, ujawniły, między innymi, spadek ruchu przewozowego na drogach wodnych i stopniową emigrację naszych szyprów wraz ze statkami zagranicę, do Niemiec, Min. Komunikacji uznało za słuszne poddać rewizji taryfy obowiązujące i, w miarę możliwości, uwzględnić w ich układzie potrzeby żeglugi wodnej.

W wyniku tej rewizji skasowano pewne taryfy, wyraźnie pozbawiające żeglugę przewozów, np. dla transportu cukru z cukrowni, położonych nad wodą, do Gdańska i Gdyni, a równocześnie postanowiono wprowadzić w życie specjalne taryfy przeładunkowe w komunikacji z portami śródlądowych dróg wodnych.

Projekt podobnych taryf został właśnie obecnie opracowany, uzgodniony z zainteresowanymi kołami i będzie wprowadzony w życie z dniem 1 czerwca r. b.

Obejmuje on narazie tylko następujące porty rzeczne: Grudziądz, Kapuściska Małe, Międzychód, Poznań Tama Garbarska, Płock Radziwie, Tczew, Toruń Nadbrzezie, Włocławek i Warszawę, gdyż tylko te porty ujawniają obecnie czynność bardziej ożywioną. Jako przedsiębiorstwa żeglugowe, uczestniczące w tej komunikacji przeładunkowej kolejowo-wodnej, projekt przewiduje: Lloyd Bydgoski, Zjednoczone Warszawskie T-wo Transportu i Żeglugi oraz Spółkę Standard-Nobel.

Taryfy przeładunkowe przyznają przewozom kolejowym do lub od przystani rzecznych prawo stosowania wszystkich taryf wyjątkowych, ustalonych nie tylko dla obrotu wewnętrznego, ale i zagranicznego, a więc na wywóz, przywóz lub tranzyt przez punkty graniczne lądowe, a w niektórych wypadkach także przez Gdańsk i Gdynię, przyczem przewozom niektórych artykułów przyznają ponadto specjalne niżki — do 20% od taryf obowiązujących — aby możność przewozu drogą kombinowaną, kolejowo-wodną uczynić istotnie realną. Do takich artykułów uprzywilejowanych należą: w zakresie wywozu zagranicę — cukier, ryż łuszczony, wyroby młynarskie, zboże i nasiona, drzewo, węgiel, zapalki, ołów i cyna, w zakresie przywozu z zagranicy — wełna, bawełna, juta, kauczuk, gutaperka, drzewo farbiarskie i garbarskie, śledzie, tłuszcze techniczne, żywice, jndygo i t. p.

Dobór tych towarów miał na celu zapewnienie statkom rzeczonym przewozów dwustronnych, aby zapobiec powrotowi ich bez ładunku.

Wzamian za przyznane przez taryfy przeładunkowe ulgi stawia się w stosunku do przedsiębiorstw żeglugowych wymaganie równorzędnego traktowania portów morskich w Gdańsku i w Gdyni przez zobowiązanie pobierania za przewóz wodą od lub do tych portów opłaty jednakowej.

Czy i w jakim stopniu nowe taryfy wpłyną na rozwój pracy przedsiębiorstw żeglugowych — to wykaże praktyka najbliższych już miesięcy. W każdym jednak wypadku podnieść należy wysoce znamiennej inicjatywę Min. Komunikacji, zasługującą na tem większe wyróżnienie, że podjęta ona została w momencie znacznego spadku przewozów kolejowych.

J. G.

MIĘDZYNARODOWY KONGRES KOLEJOWY W MADRYCIE.

— W dn. 5 maja r. b. otwarty został w Madrycie przez Króla Alfonsa XIII jedenasty Międzynarodowy Kongres Kolei Żelaznych. Instytucja kongresów międzynarodowych, istniejąca już od lat przeszło 50, ma za zadanie popieranie postępu w kolejnictwie przez organizację periodycznych kongresów, na których referowane są i omawiane najbardziej aktualne zagadnienia z dziedziny techniki i administracji kolejowej.

Kongres obecny jest trzecim kongresem po wojnie, w których Polska brała udział, jako państwo samodzielne. Pierwszy kongres odbył się w 1922 r. w Rzymie, drugi — w 1925 r. w Londynie. Na kongresie madryckim Polska występuje już w charakterze referenta jednej z najważniejszych spraw, mianowicie współzawodnictwa ruchu samochodowego z koleją. Rządowymi przedstawicielami Polski na kongresie są: Podsekretarz Stanu Inż. W. Czapki i Inż. A. Frank, Dyrektor Departamentu Min. Komunikacji. Poza tem w charakterze ekspertów bierze w Kongresie udział 6 osób, jako przedstawiciele Zarządu P. K. P., oraz Prof. A. Wasiutyński — jako referent sprawy współzawodnictwa samochodów.

Kongres dzieli się na 4 sekcje: drogowo-budowlaną, trakcji i materiałów, eksploatacyjną i sekcję spraw ogólnych. Pod obrady tych sekcji wniesiono w r. b. referaty w sprawach następujących:

1. — Użycie betonu i żelbetonu na kolejach żelaznych.
2. — Odporność szyn na pęknięcie i zużycie.
3. — Badanie wpływów działań statycznych i dynamicznych na mosty kolejowe.
4. — Ostatnie udoskonalenia narzędzi mechanicznych i racjonalna organizacja utrzymywania toru.
5. — Lokomotywy typów nowych; w szczególności, lokomotywy turbinowe i lokomotywy spalinowe.
6. — Udoskonalenia parowozów z tłokiem.
7. — Lokomotywy elektryczne o wielkiej sile pociągowej.
8. — Wagony całe z metalu; porównanie z wagonami z drzewa.
9. — Połączenia kolei żelaznych z portami morskimi.
10. — Środki, stosowane na stacjach rozrządowych, celem regulowania szybkości i zabezpieczenia ruchu na torach, prowadzących do poszczególnych urządzeń stacyjnych.
11. — Sygnalizacja na linjach, na których odbywa się szybki ruch, oraz sygnalizacja na wielkich stacjach; sygnały świetlne; automatyczny system blokowy.
12. — Zastosowanie trakcji ekonomicznej w poszczególnych wypadkach.
13. — Konkurencja ruchu samochodowego na drogach bitych.

14. — Stosowanie na kolejach żelaznych przyrządów mechanicznych, przeznaczonych do uproszczenia prac statystycznych i rachunkowości.

15. — Udział personelu w wynikach pracy i w dochodach.

16. — Metody, przyjęte do szkolenia personelu wszystkich kategorii (zawodowego, technicznego, ogólnego).

STATYSTYKA WYPADKÓW KOLEJOWYCH. — Związek Międzynarodowy Kolei Żelaznych w wydawnictwie swoim „Statistique Internationale des Chemins de Fer” za 1928 r. przytacza ciekawe zestawienie wypadków kolejowych, zarejestrowanych na kolejach europejskich. Z zestawienia powyższego przytaczamy tabelę następującą:

Koleje państwowe:	Ilość poc.-km	Ilość zderzeń i wykolejeń:			Ilość wypadków:			Liczba osób zabitych:		
		ogółem	na 1 miljn. poc.-km	na przejazdach	ogółem	innych	ogółem	podróżnych na 10 miljn. osobo-km	pracowników kolejowych na 1 miljn. poc.-km	postronnych na 1 miljn. poc.-km
Austrjackie . .	52,809.533	155	2.8	52	416	101	0.03	0.7	1.0	
Czeskosłowac. .	97,812.742	5.982	60.7	240	1.495	247	0.10	1.0	1.0	
Francuskie . .	67,120.350	21	0.3	14	104	82	0.04	0.6	0.3	
Niemieckie . .	641,728.203	664	1.0	285	2.449	874	0.04	0.7	0.4	
Polskie	120,227.721	329	2.7	186	1.136	442	0.04	1.1	2.3	
Rumuńskie . .	50,489.769	1.482	25.5	—	1.977	505	0.20	1.9	5.5	
Węgierskie . .	37,988.619	84	2.2	—	303	177	0.02	0.8	3.7	
Włoskie	141,910.173	759	5.3	318	1.412	288	—	0.7	1.1	

Z tabeli powyższej widać, iż największa ilość wypadków ma miejsce w Czechosłowacji i w Rumunii, najmniejsza — na kolejach francuskich, niemieckich, węgierskich i polskich. W zależności od tego i liczba osób zabitych wskutek wypadku jest największa właśnie na kolejach czeskosłowackich i rumuńskich. Stanowi ona na kolejach czeskosłowackich 0.10, a na kolejach rumuńskich nawet 0.20 podróżnych na 10 miljn. osobo-km, wobec 0.04 podróżnych, przypadających na P. K. P. Częstotliwość wypadków na P. K. P. jest nieznaczna i mniejszą widzimy tylko na kolejach niemieckich, francuskich i węgierskich. Na wszystkich innych kolejach jest ona większa niż u nas.

Naogół statystyka wypadków stwierdza, że bezpieczeństwo podróży koleją jest b. znaczne, gdyż wypadek śmiertelny zdarza się z podróżnym np. na P. K. P. raz na 250 miljn. wykazanych osobo-km, co przy średnim przebiegu 50 km stanowi 1 śmiertelny wypadek na 5 milionów przewiezionych osób.

Daleko częściej giną przy tych wypadkach pracownicy kolejowi — na P. K. P. 1.1 osób na 1 miljn. pociągo-km, a jeszcze bardziej osoby postronne — 2.3 osoby na 1 miljn. pociągo-km, co się tłumaczy wielką ilością wypadków na przejazdach i t. zw. „innych”, a więc przy wskakiwaniu do pociągu lub z pociągu w biegu, aktów samobójczych i t. p.

POLSKO - WĘGIERSKI ZWIĄZEK KOLEJOWY.

Z dniem 1 maja 1930 r. wchodzi w życie, w miejsce uchylonej z upływem 30 kwietnia r. b. — nowa międzynarodowa związkowa taryfa towarowa na przewóz towarów (z wyłączeniem zwierząt żywych i węgla mineralnego) pomiędzy stacjami kolei żelaznych na obszarach Rzeczypospolitej Polskiej i W. M. Gdańska a stacjami królewsko-węgierskich kolei państwowych i kolei lokalnych, należących do związku polsko-węgierskiego.

Taryfy dla wywozu z Polski do Węgier, lub tranzytem przez Węgry obejmują: ziarna roślin strączkowych, nasiona buraków

cukrowych, gips surowy, cement, rudy, węgiel drzewny, przetwory naftowe, melasę, farby, nawozy, przędzę konopną, drzewo, papier gazetowy, żelazo i stal oraz wyroby z żelaza i stali, cynk, ołów, maszyny i próżne powracające wagony do przewozu ryb, taryfy zaś dla kierunku Węgry-Polska: zboże, słoń, warzywa, owoce świeże, owoce suszone, paprykę, ryby żywe, cement i wapno hydrauliczne, wody mineralne, spirytus, wino, tytoń, konopie, cegły magnezytowe, wyroby z żelaza i stali oraz maszyny elektryczne.

Stawki przewozowe podane są w groszach polskich za 100 kg w formie stawek odcinkowych, oddzielnie za przebieg polski i oddzielnie za linie niepolskie, i mają zastosowanie tylko do przesyłek zwyczajnych.

Wyjątek stanowi taryfa, zawierająca stawki na przewóz żywych ryb w wagonach specjalnych, jako przesyłki pośpieszne, oraz taryfa, obejmująca stawki dla powrotnego przewozu wagonów dla ryb próżnych, również jako przesyłki pośpieszne. Stawki wymienionych taryf wyrażone są w jednej kwocie za cały przebieg.

TARYFA ZWIĄZKOWA MIĘDZY STACJAMI P. K. P. A PORTAMI ADRJATYKŪ.

— Z dniem 1 maja r. b. weszła w życie międzynarodowa taryfa związkowa na przewóz towarów pomiędzy stacjami kolei żelaznych na obszarach Rzeczypospolitej Polskiej i W. M. Gdańska a Triestem, Fiume, Pola i Rovigno d'Istria.

Wymieniona taryfa zawiera postanowienia regulaminowe taryfowe, przepisy o stosowaniu taryfy, skorowidz towarów, objętych taryfą, oraz cały szereg taryf wyjątkowych dla poszczególnych artykułów, nadto wykaz odległości i przepisy kierunkowe.

Stawki przewozowe wyrażone są w walucie polskiej w jednej kwocie — tak od wymienionych w taryfach polskich stacji nadawczych do Triestu i Fiume, jako też w kierunku odwrotnym.

Taryfami wyjątkowymi dla wywozu z Polski objęto: zboże, ziarna roślin strączkowych, jaja kurze, przetwory naftowe, tkaniny, wyroby powroźnicze, drzewo, meble gięte, wyroby koszykarskie, papier, szkło, żelazo, stal i wyroby z żelaza i stali, cynk, maszyny i ziemniaki świeże, taryfami zaś dla przywozu do Polski: ryż, nasiona, krochmal, warzywa, owoce południowe, wyroby z ciasta niewypieczone, wino, makuchy, tytoń surowy, siarkę, skóry, afrykańskie włókno roślinne, bawełnę i szmaty stare, nadto taryfami w obu kierunkach — towary wszelkiego rodzaju i przesyłki zbiorowe.

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

POLSKO - WŁOSKI RUCH MORSKI W 1929 R. — Podobnie jak w roku zeszłym i w tym roku komunikacja morska pomiędzy Polską a Włochami utrzymywana była nadal przeważnie przez okręty obce, płynące pod obcymi banderami, które przepływają z portów polskich do włoskich zależnie od konjunktury. Są to głównie okręty czarterowane dla przewozu

węgla polskiego, którego prawie 50% w roku sprawozdawczym nadeszło do Włoch drogą morską.

Okręty polskie towarzystwa „Żegluga Polska” („Wisła” i „Niemie”) odbyły w 1929 r. 7 rejsów, z tego 3 do Genui, oraz portów adriatyckich i Włoch południowych.

Okręty te zabierały z Polski niemal wyłącznie węgiel w ogół

nej ilości 37.277 tonn, z czego na Neapol przypada 13.964 tonn, na Genuę 13.959 tonn.

Powrotne ich ładunki stanowiły piryty i fosforyty, prawie wyłącznie z portu tunetańskiego Sfax.

Okręty pod banderą gdańską w 1929 r. nie zawijały do por-

tów włoskich. Pod banderą obcą, niemal wyłącznie z ładunkami węgla w ogólnej ilości 150.000 t, wpłynęło 27 statków (głównie do Genui, poza tem do portów: Savona, Livorno, Spezia), z czego z portu gdańskiego 24, z portu gdyńskiego 3.

POCZTA I TELEGRAF

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA POCZT I TELEGRAFÓW

RUCH POCZTOWY, TELEGRAFICZNY I TELEFONICZNY W WAŻNIEJSZYCH MIASTACH W MARCU 1930 R.¹⁾ był następujący (w tysiącach jednostek, wzgl. \mathcal{Z}):

Nadano w urzędach poczt.-tel.	Listy zwykle i polecane	Listy wartościowe	Paczki	Przesyłki za pobraniem	Zlecenia pocztowe	Przekazy poczt. i tel. (wplacono na kwotę)	Wpłaty P. K. O. na kwotę	Czasopisma (egzemplarzy)	Telegramy	Rozmowy telef. między-miastowe i z zagranicą
Warszawa	38.505'0	26'6	182'9	84'2	58'0	15.847'3	31.053'4	5.454'5	49'0	168'8
Łódź	1.991'2	3'4	34'7	13'4	130'4	3.974'1	12.837'6	321'7	19'1	43'8
Lwów	4.927'1	9'1	50'0	33'9	28'8	5.746'8	14.054'5	1.808'1	19'1	45'9
Poznań	11.716'9	2'5	46'1	23'0	4'8	5.555'4	16.267'7	2.611'3	16'0	53'3
Kraków	5.909'5	6'6	61'8	35'3	15'2	4.488'4	12.356'8	1.797'5	19'3	49'2
Wilno	4.142'8	2'7	11'7	6'2	9'6	2'631'9	4.755'3	496'2	10'3	20'5
Katowice	1.592'1	1'8	27'9	10'6	9'6	2.701'6	5.933'4	664'0	12'9	82'6
Lublin	722'9	1'9	6'1	2'4	1'9	2.091'4	4.187'3	112'4	8'0	26'1
Bydgoszcz	1.692'8	0'8	14'6	4'6	2'1	1.959'0	4.891'6	894'6	5'4	25'1
Sosnowiec	359'2	0'7	3'4	0'8	4'2	1.527'3	2.786'2	36'0	4'1	19'0
Częstochowa	621'5	0'6	8'1	3'7	3'7	824'5	3.225'1	75'5	3'3	9'7
Białystok	1.462'9	1'2	5'4	1'5	2'5	1.117'4	3.194'1	17'1	3'4	12'7
Król. Huta	929'6	0'4	2'7	3'8	1'1	924'8	4.396'7	2'5	2'7	14'3
Radom	253'2	0'3	4'7	0'5	4'5	814'9	2.599'8	22'6	2'3	11'7
Dąbrowa Górna	141'5	0'1	0'5	0'1	0'1	252'4	1.711'8	—	0'7	1'9
Kielce	215'3	0'3	8'5	4'0	1'2	1.050'8	2.355'6	27'9	2'8	8'5
Włocławek	224'0	0'2	1'7	0'5	2'7	609'3	1.600'0	36'0	1'7	25'9
Toruń	1.061'1	0'4	4'3	4'5	0'4	1.340'2	3.808'2	290'3	2'9	20'4
Tarnopol	324'4	0'8	1'6	0'5	0'6	612'3	1.234'5	13'3	2'3	7'2
Brześć n/B.	273'8	0'6	1'5	0'3	0'5	884'2	2.034'8	25'3	2'4	6'1
Będzin	363'0	0'2	1'3	0'4	2'4	632'6	4.908'4	4'5	1'5	7'2
Drohobycz	187'4	0'3	1'3	0'5	0'6	703'1	1.031'7	5'3	1'1	5'2

Nadeszło do urzędów poczt.-tel.	Listy zwykle i polecane	Listy wartościowe	Paczki	Przesyłki za pobraniem	Zlecenia pocztowe	Przekazy poczt. i tel. (wplacono na kwotę)	Wpłaty P. K. O. na kwotę	Czasopisma (egzemplarzy)	Telegramy	Rozmowy telef. między-miastowe i z zagranicą
Warszawa	10.530'9	18'7	61'0	9'6	19'6	22.451'7	3.622'7	344'8	73'1	209'5
Łódź	2.200'3	4'0	21'4	6'1	25'2	13.497'3	1.159'7	171'3	20'6	44'8
Lwów	3.836'5	10'3	48'5	8'7	7'2	8.127'3	3.827'3	882'4	31'1	46'7
Poznań	2.277'2	1'8	28'5	11'3	1'4	5.276'7	1.531'0	169'0	21'5	65'6
Kraków	4.058'1	6'6	37'2	6'7	4'7	6.029'1	2.534'0	100'6	19'4	59'6
Wilno	812'2	4'6	14'0	3'2	2'6	3.807'5	731'6	256'2	10'5	27'2
Katowice	1.500'7	1'1	21'4	4'4	4'3	2.374'1	737'1	77'0	9'4	68'6
Lublin	386'8	3'4	7'3	2'9	0'8	1.487'4	329'6	58'1	7'5	29'2
Bydgoszcz	978'0	0'8	16'9	4'0	0'9	2.069'7	842'2	506'1	5'0	26'0
Sosnowiec	377'3	0'5	6'2	2'1	2'1	840'3	294'6	132'1	4'0	18'3
Częstochowa	675'9	1'4	7'6	2'4	2'0	1.429'7	333'6	69'8	3'6	9'2
Białystok	1'033'7	3'4	6'5	1'9	1'6	1.288'7	201'9	71'5	3'9	14'6
Król. Huta	784'7	0'2	5'0	1'9	0'7	425'8	323'8	28'0	2'6	13'3
Radom	298'1	1'4	5'2	0'5	0'6	1.194'4	207'6	45'8	2'6	6'6
Dąbrowa Górna	127'2	0'1	1'6	0'7	0'4	184'9	105'0	10'2	0'8	1'9
Kielce	293'5	0'8	6'1	1'4	0'9	1.009'2	201'7	26'9	2'7	7'4
Włocławek	258'2	0'8	3'2	1'4	1'4	798'8	187'5	143'6	1'9	23'3
Toruń	981'3	0'5	6'3	2'8	0'7	1.238'2	529'1	73'7	3'4	21'7
Tarnopol	328'8	1'5	4'0	2'0	0'6	655'0	288'6	20'1	2'2	9'5
Brześć n/B.	224'3	1'6	4'4	1'8	0'4	659'8	165'4	28'5	2'8	6'1
Będzin	193'3	0'3	3'2	1'8	1'5	566'7	93'4	10'4	1'7	6'6
Drohobycz	312'3	0'5	3'2	1'8	0'5	405'6	346'5	41'5	1'2	9'2

¹⁾ Dane za luty 1930 r. — p. tyg. „Polska Gospodarcza” zesz. 14/1930, str. 626.

IŁOŚĆ ROZMÓW TELEFONICZNYCH MIEJSCOWYCH, ZPRAWIANYCH W MARCU 1930 R.

podaje następujące zestawienie:

Centrala	P. A. S. T.	Państwowa	Razem
Warszawa	21,565.762	211.790	21,777.552
Łódź	4,641.599	916	4,642.515
Lwów	4,525.280	4.466	4,529.746
Poznań	—	1,815.850	1,815.850
Kraków	—	2,493.423	2,493.423
Wilno	—	1,580.007	1,580.007
Katowice	—	1,264.107	1,264.107
Lublin	725.300	—	725.300
Bydgoszcz	—	702.236	702.236
Sosnowiec	705.040	—	705.040
Częstochowa	—	344.969	344.969
Białystok	722.400	19	722.419
Król. Huta	—	318.869	318.869
Radom	—	231.060	231.060
Dąbrowa Górna	128.907	—	128.907
Kielce	—	1,539.052	1,539.052
Włocławek	—	441.700	441.700
Toruń	—	1,208.419	1,208.419
Tarnopol	—	72.167	72.167
Brześć n/B.	—	289.783	289.783
Będzin	363.690	—	363.690
Drohobycz	241.399	185	241.584

IŁOŚĆ WEKSLI, ZAPROTESTOWANYCH W URZĘDACH POCZTOWYCH W MARCU 1930 R.

podaje poniższe zestawienie:

Nazwa urzędu poczt.	Ilość weksli zaprotestowanych	Suma
		zł
Warszawa	738	128.566'12
Łódź	369	59.892'00
Lwów	342	62.042'95
Poznań	387	81.501'87
Kraków	241	43.911'82
Wilno	113	18.613'63
Katowice	232	46.017'63
Lublin	179	27.172'70
Bydgoszcz	195	49.356'95
Sosnowiec	154	28.427'14
Częstochowa	114	18.603'06
Białystok	68	10.673'30
Król. Huta	198	36.724'93
Radom	140	21.230'46
Dąbrowa Górna	61	7.133'45
Kielce	111	18.067'59
Włocławek	93	14.457'50
Toruń	150	29.176'00
Tarnopol	61	9.466'31
Brześć n/B.	63	14.220'00
Będzin	113	20.802'53
Drohobycz	78	12.292'82

Ogółem w urzędach pocztowych na całym obszarze Rzeczypospolitej zaprotestowano 73.060 weksli na kwotę zł 11,970.648'59.

WPŁYWY I ROZCHODY PRZEDS. „POLSKA POCZTA, TELEGRAF I TELEFON” ORAZ PRZEDS. „RADJOTELEGRAF” W MARCU 1930 R.

przedstawiają się, jak następuje (w zł):

Wpływy:

Urzędy poczt., telegraf. i telef.	39,303.625'30
Główne Składy Materiałów P. i T.	114'26
Izba Kontroli Rachunkowej P. i T.	228'93

Razem: 39,303.698'49

Radjotelegraf 114.854'40

Ogółem: 39,418.822'89

Rozchody:

Urzędy poczt., telegraf. i telef.	36,652.701'07
Główne Składy Materiałów P. i T.	54.973'31
Izba Kontroli Rachunkowej P. i T.	98.175'17

Razem: 36,805.849'55

Radjotelegraf 207.350'34

Ogółem: 37,013.199'89

Nadwyżka wpływów nad rozchodami, osiągnięta przez Zarząd Poczty i Telegrafów z państwowego przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon” oraz z przedsiębiorstwa „Radjotelegraf” w marcu 1930 r., wynosiła zł 2,405.623.

Niezależnie od tego dochody i wydatki Zarządu, wykonywane przez Ministerstwo Poczty i Telegrafów, stanowiły zł 750'24 w dochodach i zł 904.147'81 w wydatkach.

ROZWÓJ SIECI POCZTOWEJ, TELEGRAFICZNEJ I TELEFONICZNEJ. — Uruchomiono:

agencje pocztowe: Butrymańce, pow. lidzki,
 Jabłowo, „ starogardzki,
 Lubikowice, „ sarneński,
 Nieciecz, „ lidzki,
 Ocypel, „ starogardzki,
 Puków, „ rohatyński.

Służbę telegraficzną i telefoniczną zaprowadzono:

w agencjach pocztowych:

Grocholice,	pow. piotrkowski,
Jaciazek,	„ makowski - maz.,
Orońsko	„ radomski,
Poświętne n. Pilicą,	„ opoczyński,
Raciborowice,	„ hrubieszowski,
Różanka,	„ włodawski,
Sędzice,	„ sieradzki.

PRAWO I SĄD W ŻYCIU GOSPODARCZYM

ORZECZNICTWO SĄDOWE

SPRZEDAŻ MĄKI. UZYSKANEJ Z PRZEMIAŁU W OB-CYM MŁYNIENIU ZBOŻA, KUPIONEJ PRZEZ PŁAT-NIKA, KORZYSTA Z 1/2% STAWKI PODATKU PRZEMY-SŁOWEGO OD OBROTU.

— Zarzut skargi, iż naruszono ustawę z dn. 15 lipca 1925 r. przez to, że do zeznanego i na księgach handlowych opartego obrotu zastosowano wbrew art 7 p. b ustawy stawkę podatkową 2% zamiast 1/2%, pomimo że płatnik prowadzi hurtowy handel mąką, a więc artyku-łem pierwszej potrzeby, uznał Najwyższy Trybunał Admini-stracyjny za uzasadniony.

Art. 7 p. b głosi: „Podatek od obrotu wynosi 1/2% od obro-tów, wymienionych w p. 1 i 4 art. 5, a dokonanych artyku-łami pierwszej potrzeby oraz surowcami, niezbędnymi do roz-

woju rolnictwa i przemysłu krajowego, przez przedsiębiorstwa handlowe przy sprzedaży hurtowej, przez przedsiębiorstwa skupu zawodowego, jak również przez samoistne przedsię-wzięcia dostaw.

Z osobnego zestawienia przedsiębiorstw skupu, których istotą jest nabywanie i sprzedaż towaru w niezmiennionej formie a przed-sięwzięcia handlowych wynika konkluzja, że te ostatnie mogą pro-wadzić sprzedaż towarów nie tylko w niezmiennionej formie, lecz także po ich przeróbce przed odsprzedażą. Wprawdzie wedle ogólnie przyjętej zasady, wyjątki od ogólnych norm, zwłaszcza w ustawach podatkowych, z natury winny być jak najściślejsz interpretowane, Najwyższy Trybunał Administracyjny jednakże, stosując nawet w pełni rzeczoną zasadę interpretacyjną, nie mógł uznać trafności zapatrywania, na którym opiera się władza. Skoro bowiem rzeczony artykuł stosuje 1/2%-ową ulgową stawkę

podatkową do obrotów przedsiębiorstw handlowych przy sprzedaży hurtowej, prowadzących detaliczną lub drobną sprzedaż artykułów pierwszej potrzeby bez żadnych ograniczeń, to niema żadnej racji ku temu, iżby twierdzić, jak to czyni władza pozwana, iż rzeczona stawka podatkowa może być tylko stosowana do obrotów ze sprzedaży mąki, nabytej przez kupca w stanie gotowym, a nie odnośnie do mąki, otrzymanej przez niego z przemiału w obcym młynie kupionego przezeń zboża. Przepis ten bowiem ani wyraźnie nie czyni żadnej różnicy między temi artykułami w zależności od ich pochodzenia, to znaczy sposobu ich uzyskania przez kupca, ani też nie zawiera żadnej wskazówki co do tego, by ustawodawca takie różniczkowanie brał w rachubę.

Ponieważ w konkretnym przypadku zastosowana została przez władze, wymierzające podatek, do mąki, otrzymanej z przemiału zboża, zakupionego przez skarżącego, stawka normalna 2 $\frac{1}{2}$ %-owa, a nie 3 $\frac{1}{2}$ %-owa ulgowa wedle art. 7 lit. b ustawy o podatku przemysłowym, to w tem Najwyższy Trybunał Administracyjny dopatrywał się zarzucanej obrazy prawa oraz — na podstawie art. 26 ustawy o Najwyższym Trybunale Administracyjnym w brzmieniu obwieszczenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 26 czerwca 1926 r. — zaskarżoną decyzję uchylił.

(Wyrok z dn. 16/I 1930 r. L. rej. 4.839/27 w sprawie skargi Maurycego Steuermana).

UPRZYWILEJOWANIE PODATKU PRZEMYSŁOWEGO. — Sąd Najwyższy (w sprawie Nr. T. C. 1151/29) wyjaśnił, że zgodnie odpowiednimi postanowieniami ustawy o państwowym podatku przemysłowym, podatek ten pobierany jest od przedsiębiorstw i korzysta z ustawowego pierwszeństwa zaspokojenia z całego majątku ruchomego, należącego do przedsiębiorstwa, odpowiedzialność zatem za uiszczenie podatku przemysłowego ma charakter rzeczowy i obciąża wszelki majątek ruchomy, znajdujący się w przedsiębiorstwie i związany z jego prowadzeniem, chociażby oddzielne przedmioty, w skład tego majątku wchodzące, należały do osób trzecich.

MIARKOWANIE KARY UMOWNEJ. — Sąd Najwyższy w Izbie III (dla spraw b. zaboru austriackiego — Nr. Rw. 1447/28) orzekł, że kara umowna podlega sędziowskiemu miarkowaniu także wówczas, gdy dotyczy czynności handlowej, i gdy strony rzekły się nawet sędziowskiego jej obniżenia, gdyż odpowiedni przepis prawny ma charakter bezwzględnie obowiązujący, i dlatego zrzeczenie się przez strony zastosowania tego przepisu jest bez znaczenia prawnego.

KRONIKA BIEŻĄCA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Ulgi celne na nadmanganian potasowy, benzaldehyd oraz przybory i wyroby z metali szlachetnych — rozp. Ministra Skarbu, Przem. i Han. oraz Roln. z dn. 20 marca 1930 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 35, poz. 291).

Ulgą celna na szczupaki — rozp. Ministrów; Skarbu, Przem. i Han. oraz Rolnictwa z dn. 19 kwietnia 1930 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 35, poz. 292).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

19 m a j a:

- **Towarzystwo Bezimienne Kopalń Węgla „Czeladź”** — **Société Anonyme des Mines de Czeladź**, S. A.: zebr. zwyczaj. — o godz. 11 w sali Inżynierów Cywilnych w Paryżu, ul. Blanche 19.
- **Fabryka Chemiczna „Gzichów”**, S. A.: zebr. zwyczaj. — o godz. 16 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Chmielna 10.
- **„Vereinigte Elektrizitätsaktiengesellschaft in Wien“**: zebr. zwyczaj. — o godz. 12 w lokalu Dolno-Austriackiego Towarzystwa Eskontowego w Wiedniu, am Hof 2.

20 m a j a:

- **Spółka Akcyjna Fabryk Chemicznych „Radocha”**: zebr. zwyczaj. (zm. stat.) — o godz. 17 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Sienkiewicza 2.
- **Towarzystwo Akcyjne dla Fabrykacji Śrub i Wyrobów Kutyh „Brevillier i S-ka i A. Urban i Synowie”**: zebr. zwyczaj. (zm. stat.) — o godz. 11 w lokalu S-ki w Wiedniu, VI. Linke Wienzeile 18.

21 m a j a:

- **Polskie Towarzystwo Handlu i Przemysłu Futrzanego „Futro”**, S. A.: zebr. zwyczaj. — o godz. 17 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Młocińska 3 (w II terminie — o godz. 18).
- **„Syndykat Rolniczy w Hrubieszowie”**, S. A.: zebr. zwyczaj. (zm. stat.) — o godz. 10 w lokalu S-ki w Hrubieszowie, ul. 3 Maja 16.

22 m a j a:

- **„Łódzkie Towarzystwo Elektryczne”**, S. A.: zebr. nadzwyczaj. — o godz. 18 w lokalu S-ki w Łodzi, ul. Przejazd 58.

23 m a j a:

- **Częstochowskie Zakłady Wyrobów Włókienniczych „Stradom”**, S. A.: zebr. zwyczaj. — o godz. 17 min. 30 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Moniuszki 2.
- **„Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki”**, S. A.: zebr. zwyczaj. (zm. stat.) — o godz. 17 min. 30 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Marszałkowska 46.

24 m a j a:

- **„Superfosfat”, Fabryka Nawozów Sztucznych Józefa i Karola Towarnickich**, S. A.: zebr. zwyczaj. — o godz. 17 w lokalu S-ki we Lwowie, ul. Kopernika 9.
- **„Łódzka Fabryka Kapeluszy”, dawniej Herman Schlee**, S. A.: zebr. zwyczaj. (zm. stat.) — o godz. 17 w lokalu S-ki w Łodzi, ul. Targowa 2 (ew. II termin — dn. 7 czerwca).
- **„Płaszowska Fabryka Dachówek i Cegieł”, S. A.**: zebr. zwyczaj. — o godz. 18 w kancelarii adwokata D-ra Ludwika Merza w Krakowie, ul. Starowiślna 1.
- **„Bronikowski, Grodzki i Wasilewski”, Spółka Akcyjna Wyrobu i Handlu Maszynami, Narzędziami Rolniczymi i Nasionami**: zebr. zwyczaj. — o godz. 15 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Senatorska 33 (ew. II termin — dn. 7 czerwca).

26 m a j a:

- **Zakłady Górnicze „Silesia”, S. A.**: zebr. zwyczaj. — o godz. 11 w Bielsku, ul. Sixta 13.

27 m a j a:

- **„Łódzka Czesalnia i Przędzalnia Wełny”, S. A.**: zebr. zwyczaj. — o godz. 18 w lokalu S-ki w Łodzi, ul. Sienkiewicza 61 (ew. II termin — dn. 17 czerwca).

28 m a j a:

- **Zakłady Mechaniczne „Borman, Szwede i S-ka”, S. A.**: zebr. zwyczaj. — o godz. 11 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Srebra 9 (ew. II termin — dn. 11 czerwca).
- **Towarzystwo Akcyjne Manufaktury Bawełnianej „Gampe i Albrecht”**: zebr. zwyczaj. (zm. stat.) — o godz. 17 w lokalu S-ki w Łodzi, ul. Piotrkowska 210 (ew. II termin — dn. 2 czerwca).
- **„Światło”, Przemysł Graficzny**, S. A.: zebr. zwyczaj. — o godz. 17 w lokalu S-ki w Bielsku, ul. Piłsudskiego 25.

30 m a j a:

- **„Warrant”, S. A.**: zebr. zwyczaj. — o godz. 18 w lokalu S-ki w Łodzi, ul. Piotrkowska 56.
- **Spółka Akcyjna Fabryki Portland-Cementu „Szczakowa”**: zebr. zwyczaj. (pow. kap. akc., zm. stat.) — o godz. 11 min. 30 w lokalu S-ki w Bielsku, ul. Krasińskiego 32.
- **„Goleszowska Fabryka Portland-Cementu”, S. A.**: zebr. zwyczaj. — o godz. 11 w sali posiedzeń S. A. Fabryka Portland-Cementu „Szczakowa” w Bielsku, ul. Krasińskiego 32.
- **„Venetia”, S. A.**: zebr. zwyczaj. (zm. stat.) — o godz. 15 w lokalu S-ki w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 97.
- **Fabryka Maszyn i Odlewnia „Orthwein, Karasiński i S-ka”**, S. A.: zebr. zwyczaj. — o godz. 18 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Nowogrodzka 40 m. 1.
- **Towarzystwo „Solomit”, S. A.**: zebr. nadzwyczaj. (zm. stat.) — o godz. 18 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Marszałkowska 17 m. 14 (ew. II termin — o godz. 20).

— **Przemysł Wełniany „Joński i Engelman”, S. A.:** zbr. nadzwycz. — o godz. 12 w lokalu S-ki w Łodzi, ul. Staro-Wólczańska 9 (ew. II termin — o godz. 12 min. 30).

— **Fabryka Papieru i Tektur „Pilica”, S. A.:** zbr. zwycz. (likwid.) — o godz. 9 w mieszkaniu adwokata J. Szpakowicza w Warszawie, ul. Prózna 5 m. 1.

— **„W. i St. Radomscy”, Fabryka Konserw w Pleszewie, S. A.:** zbr. zwycz. — o godz. 17 w lokalu S-ki w Poznaniu.

— **„Towarzystwo Budowy i Sprzedaży Samochodów” S. A.:** zbr. zwycz. — o godz. 16 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Wierzbowa 6 (ew. II termin — dn. 13 czerwca).

— **Towarzystwo Przemysłowo-Handlowe „Block-Brun”, S. A.:** zbr. zwycz. (zm. stat.) — o godz. 18 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Marszałka Focha 2.

— **„Warszawskie Towarzystwo Terenowe”, S. A. w likwidacji:** zbr. zwycz. — o godz. 17 w lokalu Banku Przemysłowców Polskich w Warszawie, ul. Zgoda 7.

— **„Szwajcarsko-Polski Bank Kapitalizacyjny”, S. A.:** zbr. zwycz. (zm. stat.) — o godz. 18 w lokalu Banku w Warszawie, ul. Mazowiecka 7 (ew. II termin — dn. 14 czerwca).

— **Zjednoczone Zakłady Przemysłowe „K. Scheibler i L. Grohman”, S. A.:** zbr. zwycz. (zm. stat.) — o godz. 12 w lokalu S-ki w Łodzi, ul. Targowa 65.

— **Krajowy Zakład dla Przemysłu Fabrycznego „Rolindustria”, S. A.:** zbr. zwycz. — o godz. 17 w lokalu S-ki we Lwowie, ul. Fredry 9.

31 maja:

— **„Recenia Polska”, S. A.:** zbr. zwycz. — o godz. 17 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Krakowskie-Przedmieście 16/18.

— **„Hurtownia Aptekarzy Polskich”, S. A.:** zbr. zwycz. — o godz. 18 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Długa 46.

— **Zakłady Przemysłowo-Ogrodnicze „Marynin”, S. A.:** zbr. zwycz. (zm. stat.) — o godz. 12 w siedzibie S-ki, Kolonia Górcze 21.

— **Fabryka Szkła Okiennego „Hancewicze”, S. A.:** zbr. zwycz. — w fabryce „Niemen”, pow. lidzki.

— **Huty Szklane J. Stolle „Niemen”, S. A.:** zbr. zwycz. — w lokalu fabrycznym, pow. lidzki.

— **Warszawskie Towarzystwo „Motor”, S. A.:** zbr. zwycz. — o godz. 17 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Marszałkowska 23.

— **„Międzynarodowe Towarzystwo Transportów i Żeglugi”, S. A.:** zbr. zwycz. — o godz. 19 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Długa 26 (ew. II termin — dn. 14 czerwca).

— **„Hotel Europejski”, S. A.:** zbr. zwycz. — o godz. 16 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Krakowskie-Przedmieście 13 (ew. II termin — dn. 14 czerwca).

— **„Bracia Lange”, Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza, S. A.:** zbr. zwycz. — o godz. 18 w lokalu S-ki w Łodzi, ul. Andrzeja 21.

— **Towarzystwo Ubezpieczeń „Orzeł”, S. A. w Warszawie:** zbr. zwycz. — o godz. 17 w lokalu Banku Dyskontowego Warszawskiego w Warszawie, ul. Fredry 8 (ew. II termin — dn. 16 czerwca).

— **Fabryka Wyrobów Metalowych „J. M. Proszower i S-ka”, S. A.:** zbr. zwycz. — o godz. 18 w lokalu S-ki w Warszawie, al. Jerozolimskie 25 m. 3.

— **Towarzystwo Fabryki Motorów „Perkun”, S. A.:** zbr. zwycz. (zm. stat.) — o godz. 17 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Grochowska 46.

— **Fabryka Okuć Budowlanych „Bracia Lubert”, S. A.:** zbr. zwycz. (zm. stat.) — o godz. 18 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Złota 34.

— **Fabryka Kapeluszy Filcowych „Karol Goepfert”, S. A.:** zbr. zwycz. — o godz. 17 w Łodzi, ul. Podleśna 3.

— **Towarzystwo Ubezpieczeń „Pori”, S. A.:** zbr. zwycz. — o godz. 13 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Krakowskie-Przedmieście 59.

— **Towarzystwo Przedsiębiorstw Górniczych „Tepege”, S. A.:** zbr. zwycz. (zmniejszenie kap. zakł., zm. stat.) — o godz. 10 w Warszawie, ul. Widok 23 m. 1 (ew. II termin — o godz. 11).

— **„Browary Chełmińskie”, S. A.:** zbr. zwycz. — o godz. 16 w lokalu S-ki w Chełmnie, ul. Biskupia 7/8.

— **„Spedom”, Zjednoczone Ekspedycyjne Domy Handlowe, S. A.:** zbr. zwycz. (zm. stat.) — o godz. 11 w lokalu

S-ki w Warszawie, ul. Chmielna 20 (ew. II termin — dn. 14 czerwca).

2 czerwca:

— **Zakłady Przemysłu Opatrunkowego „Wata”, S. A.:** zbr. zwycz. — o godz. 18 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Królewska 23.

— **Fabryka Waty Higroskopijnej „Alba”, S. A.:** zbr. zwycz. — o godz. 17 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Królewska 23.

— **„Austriacki Zakład Kredytowy dla Przemysłu i Handlu we Wiedniu”, S. A.:** zbr. zwycz. — o godz. 12 w sali Austriackiego Stowarzyszenia Inżynierów i Architektów, Wiedeń, Eschenbachgasse 9.

3 czerwca:

— **Fabryka Fortepianów i Pianin „J. Kerntopf i Syn w Warszawie”, S. A.:** zbr. zwycz. (pow. kap. zakł., zm. stat.) — o godz. 20 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Przemysłowa 31.

4 czerwca:

— **„Węgierska Górka”, Górnicza i Hutnicza Spółka Akcyjna:** zbr. zwycz. — o godz. 12 w lokalu Banku Małopolskiego, S. A. w Krakowie, Rynek Główny 25.

— **„Wolny Dom Sładowy”, S. A.:** zbr. zwycz. (zm. stat.) — o godz. 17 w sali konferencyjnej Polsk. Tow. Handl. w Krakowie, ul. Sławkowska 1.

5 czerwca:

— **„Elektrownia Okręgowa w Pruszkowie”, S. A.:** zbr. zwycz. — o godz. 12 w lokalu S. A. „Siła i Światło” w Warszawie, ul. Marszałkowska 94.

— **„Lignoza”, S. A. w Katowicach:** zbr. zwycz. — o godz. 11 w lokalu „Katowickiej Spółki Akcyjnej dla Górnictwa i Hutnictwa” w Katowicach, ul. Zamkowa 12.

10 czerwca:

— **Przemysłowo-Handlowe Zakłady Chemiczne „Ludwik Spiess i Syn”, S. A.:** zbr. zwycz. (zm. stat.) — o godz. 17 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Daniłowiczowska 18.

— **Francuskie Towarzystwo Akcyjne „Perun”:** zbr. zwycz. — o godz. 17 w siedzibie Zarządu w Paryżu, ul. St. Lazare 48.

— **„Północne Towarzystwo Transportowe i Ekspedycyjne”, S. A.:** zbr. zwycz. (zm. stat.) — o godz. 12 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Widok 6.

— **„Siedlecki Syndykat Rolniczy”, S. A.:** zbr. zwycz. — o godz. 13 w lokalu S-ki w Siedlcach, ul. Piłsudskiego 64 (ew. II termin — dn. 24 czerwca).

— **Bank Handlowy „Wilhelm Landau”, S. A. w likwidacji:** zbr. nadzwycz. — o godz. 16 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Czackiego 16.

12 czerwca:

— **„Towarzystwo Łódzkich Wąskotorowych Elektrycznych Kolei Dojazdowych”, S. A.:** zbr. zwycz. (zm. stat., pożycz. oblig.) — o godz. 17 w lokalu S-ki w Łodzi, ul. Piotrkowska 96 (ew. II termin — dn. 26 czerwca).

— **„Rałszawa”, Akcyjne Towarzystwo dla Wyrobów Sukienniczych:** zbr. zwycz. — o godz. 16 w lokalu S-ki we Lwowie, ul. Łozińskiego 4.

13 czerwca:

— **Fabryka Garbarska „Temler i Szwede”, S. A.:** zbr. zwycz. — o godz. 16 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Okopowa 78 (ew. II termin — dn. 27 czerwca).

— **„H. Cegielski”, S. A.:** zbr. zwycz. — o godz. 12 w sali Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu.

14 czerwca:

— **„Bank Ziemi Kaliskiej”, S. A.:** zbr. zwycz. — o godz. 17 w lokalu Banku w Kaliszu, al. Józefiny 9.

— **Zakłady Chemiczne w Winnicy”, S. A.:** zbr. zwycz. (zm. stat.) — o godz. 12 w lokalu S. A. „Strem” w Warszawie, ul. Mazowiecka 7.

16 czerwca:

— **„Śląskie Kopalnie i Cynkownie”, S. A.:** zbr. zwycz. — o godz. 12 w gmachu administracyjnym S-ki w Katowicach, ul. Piłsudskiego 31.

SPRAWY SAMORZĄDOWE

STUDJA URBANISTYCZNE. — Intensywne budownictwo, obliczone jedynie na zysk, spekulacja gruntami, ożywione założycielstwo przemysłowe, pasorzytnictwo handlowe, wszystko to już przed wojną doprowadziło do bezplanowego rozwoju miast, zwłaszcza wielkich, i ich przedmieść, oraz tych ośrodków przemysłowych, które z małych niejednokrotnie wiosek rozrosły się nagle na miasta „bez planu”.

W ten sposób na podłożu faktycznych stosunków zrodziła się konieczność planu rozbudowy i regulacji w sensie obecnie pojmowanym. W Anglii, Ameryce, Niemczech, a także we Francji wydano ustawy, regulujące rozwój i rozbudowę miast, zmieniając je w miarę wysuwania nowych potrzeb gospodarczych i kulturalnych.

Tworzenie i rozwój miast wynika najczęściej z ich położenia geograficznego na szlakach lub skrzyżowaniach wielkich dróg; życie więc centrów miejskich winno uwzględniać w rozwoju zmiany ewolucyjne, jakie zachodzą w środkach przewozu. Para i elektryczność zmieniły systemy komunikacji na ziemi i na wodzie, awiacja opanowała komunikację powietrzną, życie w miastach z wolna dostosowywa się do nowych zdobyczy technicznych. Od I połowy XIX w., w którym to okresie droga była głównym środkiem komunikacji, dojazd do miasta drogami promieniowymi był łatwy, a zagadnienie uregulowania ruchu nie przedstawiało większych trudności, aż do okresu obecnego — gwałtownego rozwoju automobilizmu — zaszyły zmiany tak istotne, iż wymagają zupełnej rewizji polityki komunikacyjnej. Zagadnienie ruchu wysuwa się na plan pierwszy w opracowaniu organizacji planu miasta. Równocześnie walka z chorobami i epidemiami staje się jednym z ważniejszych zadań nowoczesnej administracji miejskiej. Dalej, w związku z zastoje budowlanym, począwszy od 1914 r. miasta muszą prowadzić swą własną politykę budowlaną, zwłaszcza w zakresie małych mieszkań robotniczych. Najdrażliwszym punktem wreszcie jest problemat estetyki. Dawniejsze pojęcia estetyki miasta zatraciły się w ciągu XIX w.

Instytut Urbanistyczny w Paryżu, poświęcony specjalnie badaniom i nauczaniu zagadnień komunalnych, prowadzi specjalny kurs poświęcony urbanistyce ze stanowiska technicznego i estetycznego. W ogólnym zarysie kurs ten obejmuje następujące przedmioty:

1. — Ruch drogowy: zebranie ścisłych danych o czynnikach rozwoju dróg publicznych, ustalenie sieci dróg, wywołane potrzebami ruchu drogowego, na podstawie zbadania zebranych materiałów.

2. — Podział terenów: mając stale na uwadze potrzeby lokalne, należy planowo rozdzielić poszczególne części miasta, a więc centrum, dzielnice i t. d.; podział taki nie może w przyszłości pociągnąć za sobą powikłań organicznych, dotkliwych w miastach, budowanych bez uwzględnienia przyszłości rozwoju i rozbudowy; w tego rodzaju planach, nie uwzględniających przyszłości rozwoju, fabryki, szkoły, szpitale, ośrodki handlowe, domy mieszkalne sąsiadują z sobą w zupełnej anarchji i chaosie.

3. — Higijena: celem nauczania jest wykazanie w ogólnej organizacji miasta troski o higienę, przyświecającej zresztą również planowaniu domu. Nie należy zapominać, iż miasto jest wielkim domem zbiorowym. Przy budowie domu winna być zwrócona uwaga na kierunek, słoneczność, dostęp powietrza i doskonałą asenizację gruntu. Planowe rozmieszczenie wolnych przestrzeni zapewni miastu dostateczną ilość miejsc odpoczynku, udostępniając oddychanie świeżym powietrzem. Dzieci w wieku szkolnym należy otoczyć największą opieką higieniczną. Zwłaszcza wielkiej wagi ze stanowiska zdrowotności jest uwzględnienie w planowaniu miast dzielnic mieszkaniowych.

Cykl nauki zamyka studjum o estetyce; chodzi tu zwłaszcza o racjonalną konserwację zabytków. Do zagadnienia kompozycji

całości architektonicznej należy stosować wielkie prawa harmonji i nauki architektury.

Oczywiście, urbanista, któryby pragnął posiadać całokształt wiedzy, wymaganej przy opracowaniu planu miasta, musiałby objąć szereg dziedzin specjalnych. Jest to niemożliwe względnie bardzo utrudnione. Niezbędna praca zbierania materiałów, potrzebnych dla opracowania racjonalnego planu miast, wymaga współpracy szeregu różnorodnych miejskich organów technicznych i administracyjnych, więc wydziału planowania miasta, sekretariatu, magistratu, wydziałów: drogowego, robót publicznych, higieny, szkolnictwa, szpitalnictwa, biura targowego, kanalizacyjnego, wodo iągowego, gazowni, elektrowni i t. d. W wielu wypadkach ważną rolę w opracowaniu planu odgrywają fotografie, zdejmovane z aerolotu. Opracowanie planu wymaga więc współpracy: architektów, inżynierów i geometrów, dalej prawnika i ekonomisty.

Kurs sztuki i techniki budowlanej miast w Instytucie Urbanistycznym ma za zadanie wpoić w słuchaczy to pojęcie wspólności zadań i poświęcenia dla obrony jednostki zbiorowej, jaką jest gmina, interesów jednostkowych i grupowych. W pierwszym i drugim roku studjów wykłady teoretyczne są przeplatane zajęciami praktycznymi. Temat do opracowania na kursach praktycznych otrzymują słuchacze na miesiąc naprzód, poczem po tym terminie ćwiczenie jest odpowiednio komentowane i poprawiane. Słuchacze już po przyjęciu do Instytutu zawiadamiają go o materiałach, które według nich mogą przedstawiać wartość, dla użytkowania przy ćwiczeniach praktycznych; słuchacze mogą bądź dostarczyć powyższych materiałów bezpośrednio, bądź też wskazać jedynie na źródła ich uzyskania. W końcu roku przy egzaminach bierze się pod uwagę pilność słuchacza, jaką wykazał w tych właśnie ćwiczeniach praktycznych. Słuchacze, którzy wykazają, iż nie rozporządzali czasem, niezbędnym dla wykonania kresleń, mogą przedstawić prace ołówkowe, szkice i t. d., odnoszące się do zadanego ćwiczenia. Inni słuchacze opracowują i przekształcają te szkice na użyteczne materiały. Całość robót praktycznych pierwszego i drugiego roku podlega w końcu roku losowaniu. Tym sposobem uczniowie i Instytut otrzymują szereg materiałów, niezbędnych dla uzupełnienia kursów teoretycznych.

Urządzane są również konferencje o funkcjach inżyniera miejskiego; mają one na celu dać ogólne pojęcie o różnorodnych zagadnieniach komunalnych, które winien znać inżynier komunalny, bądź dla bezpośredniego ich rozstrzygnięcia, bądź celem nadzoru nad koncesjami lub spółkami mieszanymi.

Nauka na kursie rozpoczyna się ogólnym zbadaniem planu miasta, z wykazaniem ścisłego związku, istniejącego między urządzeniami gruntu i jego częściami podziemnymi, z uwzględnieniem miejsca, wyniosłości gruntu, biegu wody i t. p. Nauczanie wykazuje, iż na tym odcinku istnieje ścisły kontakt pomiędzy miejskim inżynierem a architektem-urbanistą. Następnym stopniem nauki jest studjowanie profilów dróg publicznych; muszą się one dostosować do charakteru drogi, znaczenia danej miejscowości, rodzaju ruchu ulicznego i t. p. Te pojęcia ogólne są następnie uzupełniane wiadomościami, niezbędnymi dla utworzenia bądź całkowitego projektu drogi publicznej lub wprowadzenia zmian w drodze już istniejącej. Ze względu na znaczenie nawierzchni dróg i chodników, szczególnie są badane obecnie używane sposoby brukowania. Po przedstawieniu ogólnych zasad układania i utrzymywania wszelkich nawierzchni, nauczanie przechodzi do analizy poszczególnych ich rodzajów zarówno ze stanowiska specjalnych wymogów techniki i kosztów, jak i okoliczności, w których te właśnie nawierzchnie winny być zastosowane. Uzupełnieniem nauczania są wykłady o czyszczeniu dróg publicznych, do czego higijena słusznie przywiązuje wielką wagę. W kolejności przechodzi nauczanie na kursie do przestudjowania zagadnienia komunikacji, zarówno z punktu widzenia uruchomienia środ-

ków komunikacji, jak i ze stanowiska ich eksploatacji, oraz ich wpływu na drogi.

Ponieważ gaz i elektryczność stają się coraz bardziej niezbędne w nowoczesnym mieście, przeto kurs zajmuje się sposobami ich wytwarzania i rozdziału między ludność, badając zjawiska, dotyczące eksploatacji, zarówno ze stanowiska technicznego jak i gospodarczego. Bardziej szczegółowo omawiana jest sprawa zaopatrywania w wodę (wiadomości o różnych rodzajach wód, o sposobie ujmowania źródeł, o sterylizacji wody). Cykl wykładów kończy nauka o usuwaniu wód ściekowych (systemy jednolite, systemy rozdzielcze, kanały różnych sekcji) oraz o sposobach oczyszczania wód ściekowych (system biolo-

giczny, szlam, irygacja i t. d.). Każde z wyżej wymienionych zagadnień jest traktowane nie tylko ze stanowiska teoretycznego, lecz przede wszystkim z punktu widzenia praktycznego.

Tego rodzaju konferencje interesują nie tylko inżynierów miejskich, lecz przede wszystkim kierowników i urzędników miejskich, bez względu na dział, w którym pracują. Niezależnie od kursów teoretycznych, ilustrowanych przeważnie przez zrozczami, pewna część wykładów i ćwiczeń odbywa się w danych przedsiębiorstwach i urządzeniach, co daje możliwość uwzględnienia czynników technicznych i eksploatacyjno-handlowych.

B.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

PODATKI I OPŁATY

ULGI W SPŁACIE PODATKU OBROTOWEGO. — W myśl ustawy o podatku przemysłowym w terminie do dn. 15 maja r. b. winna być uiszczona różnica pomiędzy kwotą wymierzonego podatku od obrotu za rok 1929 a ustawowymi zaliczkami, przypisanymi za tenże rok. W tym samym terminie winna być również wpłacona zaliczka na poczet podatku przemysłowego od obrotu za I kwartał r. b., a wreszcie w dn. 1 maja r. b. płatna jest połowa państwowego podatku dochodowego na rok 1930.

Ten zbieg kilku terminów płatności należności podatkowych może wywołać, wobec niepomyślnych stosunków kredytowych i gospodarczych, pewne trudności płatnicze.

Chcąc ułatwić płatnikom wywiązanie się z obowiązku wpłacenia wymienionych wyżej podatków bez zbytniego ich przeciążenia, okólnikiem L. D.V 8507/1/30 z dn. 2 V 1930 r. Ministerstwo Skarbu zarządziło, że różnicę pomiędzy kwotą wymierzonego podatku przemysłowego od obrotu za 1929 r. a ustawowymi zaliczkami, przypisanymi na tenże rok, można spłacać bez ustawowych kar za zwłokę i odsetków za odroczenie w 2 równych ratach, płatnych: pierwsza — do 15 maja i druga — do 15 czerwca r. b. włącznie. Do powyższych terminów nie ma zastosowania 14-dniowy termin ulgowy.

Nieuiszczone w całości lub częściowo kwartalne zaliczki, przypisane na rok 1929, podlegają natychmiastowemu ściągnięciu wraz z karami za zwłokę, obliczonymi od ustawowych terminów płatności, oraz z ewentualnymi kosztami egzekucyjnymi, z wyjątkiem oczywiście kwot zaliczek, co do których zostały już poprzednio lub będą w przyszłości przyznane ulgi w postaci rozłożenia ich na raty lub odroczenia terminu płatności.

Jednocześnie Ministerstwo Skarbu odroczyło terminy płatności zaliczek na poczet podatku przemysłowego od obrotu za I i II kwartał 1930 r., a mianowicie: zaliczka za I kwartał r. b. winna być uiszczona do dn. 15 lipca r. b. włącznie, za II zaś kwartał do dnia 15 sierpnia r. b. włącznie. Do terminów tych również nie ma zastosowania 14-dniowy termin ulgowy.

Niedotrzymanie któregośkolwiek z wyznaczonych terminów pociąga za sobą utratę prawa do wszelkich ulg, przyznanych omawianym okólnikiem, i natychmi-

stowe przymusowe pobranie zalegających kwot wraz z ewentualnymi kosztami egzekucyjnymi oraz z karami za zwłokę.

ZWOLNIENIE PRACOWNI, ZAJĘĆ RZEMIEŚNICZYCH I RĘKODZIELNICZYCH, ZATRUDNIANYCH JEDNĄ SIŁĘ NAJEMNĄ, OD OBOWIĄZKU NABYWANIA ŚWIADECTW PRZEMYSŁOWYCH. — Okólnikami z dn. 24 grudnia 1925 r. L. DPO 12220/III i z dn. 29 marca 1927 r. L. DPO 3926/III Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że pracownie i zajęcia, wymienione w art. 8 p. 5 ustawy o państwowym podatku przemysłowym, a prowadzone przez właścicieli przy współdzieleniu jednego członka rodziny lub jednej najmniejszej pomocniczej, wolne są od podatku od obrotu, winno jednak nabywać świadectwa przemysłowe VIII kategorii dla przedsiębiorstw przemysłowych.

Ponieważ Sąd Najwyższy zajął w powyższej sprawie odmienne stanowisko, Ministerstwo Skarbu, zmieniając zarządzenia, zawarte w powołanych okólnikach, poleciło nie pociągać do nabycia świadectw przemysłowych pracowni i zajęć rzemieślniczych i rękodzielniczych, o których mowa w art. 8 p. 5 ustawy, a zatrudniających oprócz właściciela przedsiębiorstwa jedną najmniejszą pomocniczą lub jednego członka rodziny.

Jednocześnie Min. Skarbu wyjaśniło, że o ile utrzymywany jest zakład handlowy sprzedaży wyrobów własnych poza lokalem, w którym mieści się pracownia, to wówczas na zakład handlowy winno być wykupione świadectwo przemysłowe i opłacany podatek od obrotu.

KREDYT

NADZÓR RZĄDOWY W INSTYTUCJACH KREDYTU DŁUGOTERMINOWEGO. — Wszystkie instytucje kredytu długoterminowego, a więc banki hipoteczne, nie wyłączając banków, należących do Państwa i związków samorządowych, podlegają, w myśl obowiązujących przepisów, stałemu nadzorowi rządowemu, wykonywanemu przez komisarzy rządowych, mianowanych dla każdej instytucji przez Ministra Skarbu.

Nadzór rządowy w powyższej formie nie jest wytworem dopiero ustawodawstwa polskiego, lecz przewidywany był i stosowany oddawna zarówno w Niemczech, jak w Austrii i Rosji.

W stosunku do banków hipotecznych nadzór taki oparty był: w Niemczech — na przepisach prawa z 1899 r. o bankach hipotecznych; w Austrii — na ustawie z dn. 24 kwietnia 1874 r. o ochronie posiadaczy listów zastawnych oraz na przepisach statutowych tych banków; w Rosji — na najwyższej zatwierdzonych rozporządzeniach Rady Ministrów z 1901 i 1910 r.

Jeżeli chodzi o instytucje kredytu długoterminowego, oparte na wzajemności, to urząd komisarzy rządowych wzgl. samorządowych ustanowiony był w Niemczech we wszystkich towarzystwach kredytowych ziemskich, t. zw. „landschaftach” i opartych na ustawie z 1833 r. „pfandbriefinstituten” (np. Berliner Pfandbriefinstitut z 1868 r.)—na podstawie najwyżej zatwierdzonych przepisów statutowych tych instytucji. W Austrii obowiązywał on w towarzystwach kredytowych ziemskich na podstawie ustawy z dn. 24 kwietnia 1874 r. i również przepisów statutowych tych instytucji.

W Towarzystwie Kredytowym Ziemskim w Warszawie urzędu komisarza rządowego nie było. Natomiast Prezes Dyrekcji mianowany był z grona radców przez Władzę Najwyższą na wniosek Ministra Finansów. Z tytułu swoich uprawnień i obowiązków był on nie tylko członkiem organu zarządzającego, lecz reprezentował również nadzór ze strony władz rządowych, identyczny prawie, co do zakresu, z nadzorem, sprawowanym obecnie przez komisarzy rządowych. W myśl § 50 statutu (ustawy) Towarzystwa, do obowiązków jego należało baczenie, aby działalność Towarzystwa zgodna była z przepisami prawa oraz statutu. Był on uprawniony ponadto do zawieszania uchwał Dyrekcji i Komitetu, przyczem uchwały, przeciw którym wniesiony był sprzeciw przez Prezesa Dyrekcji, podlegały rozstrzygnięciu Ministra Finansów w ciągu 6 tygodni od dnia wniesienia sprzeciwu.

Stały nadzór rządowy w osobie komisarzy rządowych w towarzystwach kredytowych miejskich, istniejących w b. zaborze rosyjskim, a działających w granicach terytorjalnych, ściśle określonych i stosunkowo niewielkich, bo ograniczonych bądź do obszaru poszczególnych t. zw. gubernij, bądź też nawet poszczególnych miast, nie był specjalnie przewidziany.

Sprawa nadzoru rządowego w instytucjach kredytu długoterminowego posiada więc swoją długą historję i datuje się od początku powstania tych instytucji.

Jeżeli chodzi o Rosję, to koncepcja stałego nadzoru rządowego wyszła poniekąd z łona samych instytucji kredytowych i przechodziła rozmaite fazy, zanim ukształtowała się właśnie w proponowanej przez te instytucje formie nadzoru, sprawowanego przez komisarzy rządowych. Ciekawe szczegóły w tej sprawie znać można w wydawnictwie Komitetu Zjazdów Przedstawicieli Rosyjskiego Kredytu Ziemskiego p. t. „Ustaw akcyjnych ziemnych banków” (Petersburg, 1913 r.).

W Niemczech odpowiednie przepisy nie zadowolili się obowiązkiem uzyskiwania przez instytucje kredytowe zatwierdzenia przez Rząd członków władz tych instytucji, wybieranych na podstawie ich statutów, oraz kontrolą działalności tych instytucji przez mianowanych przez siebie powierników (t. zw. „Treuhand”), lecz ustanowiły również stały nadzór rządowy w osobach komisarzy rządowych.

W Austrii uprawnienia komisarzy rządowych szły tak daleko, że bez wiedzy i zezwolenia komisarza rządowego żadna spłata nie mogła być przyjęta, ponieważ każda deklaracja ekstabulacyjna musiała być przez komisarza rządowego badana i podpisywana.

Ustawowe wprowadzenie w Państwie Polskiem nadzoru rządowego do wszystkich instytucji kredytu długoterminowego w formie ustanowienia komisarzy rządowych—początkowo z mocy przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 maja 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań prywatno-praw-

nych, a następnie z mocy przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 27 grudnia 1924 r. o warunkach wykonywania czynności bankowych, powtórzonych w prawie bankowym z dn. 17 marca 1928 r.—jest więc kontynuowaniem dawnych przepisów dzielnicowych o komisarzach rządowych i ich ujednostajnieniem, w postaci przytem łagodniejszej niż w odpowiednich przepisach rosyjskich, niemieckich i austriackich.

Powstać może pytanie, czy utrzymanie nadal stałego nadzoru rządowego przez komisarzy jest wskazane i czy potrzebne było rozciągnięcie tego nadzoru na instytucje (towarzystwa kredytowe miejskie), które go w czasach zaborów nie posiadały.

Istnienie w instytucji kredytowej stałego nadzoru w osobie komisarza rządowego ma znaczenie tylko dodatnie dla tej instytucji. Daje ono nabywcom i właścicielom listów zastawnych tem większą rękojmię, że listy te oparte są na statutowych zabezpieczeniach, że przy oszacowaniu nieruchomości, na które udzielono pożyczek, stanowiących zabezpieczenie listów zastawnych, zostały zastosowane odpowiednie normy, ustalające istotną wartość tych nieruchomości, i że działalność tej instytucji znajduje się pod stałą kontrolą ze strony władz rządowych, dla których interesy zarówno dłużników, jak i wierzycieli (właścicieli listów zastawnych) są jednakowo ważne. Nie hamuje przytem on, jak to wykazało długoletnie jego stosowanie, ani też nie utrudnia działalności tych instytucji.

Przepisy polskie złagodziły jeszcze tę formę nadzoru.

Okres rozpatrzenia przez Ministra Skarbu sprzeciwu, jaki komisarz rządowy może założyć w instytucjach kredytu długoterminowego, skrócony został do 2 tygodni—podczas gdy według przepisów statutowych instytucji kredytowych w b. Austrii sprzeciw obowiązywał aż do rozstrzygnięcia, a w Towarzystwie Kredytowym Ziemskim w Warszawie wynosił 6 tygodni.

Jeżeli chodzi o towarzystwa kredytowe miejskie, które dawniej nadzoru takiego nie posiadały, to, skoro nadzorowi takiemu podlegają towarzystwa kredytowe ziemskie oraz banki hipoteczne, słuszne jest, że zostało ono rozciągnięte i na towarzystwa kredytowe miejskie, mające w zakresie kredytu długoterminowego identyczne podstawy działalności, co i pozostałe instytucje kredytu długoterminowego.

W. Lipiński

NOWA POŻYCZKA PREMJOVA.—W najbliższych dniach zostanie ogłoszone w „Dz. Ust. R. P.” rozporządzenie Ministra Skarbu w sprawie wypuszczenia serji I Premjowej Pożyczki Budowlanej. Pożyczka ta emitowana będzie na mocy ustawy z dn. 23 marca 1929 r., upoważniającej Ministra Skarbu do wypuszczenia wewnętrznej pożyczki państwowej do wysokości zł w złocie 100 miljn. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 23, poz. 232). Nowa pożyczka premjowa wynosić ma kwotę zł w złocie 50 miljn., czyli że powyższe ustawowe upoważnienie zostanie obecnie wykorzystane tylko w połowie.

Warunki serji I Premjowej Pożyczki Budowlanej są następujące:

1.—Pożyczka będzie wypuszczona z dniem 1 sierpnia r. b. w obligacjach na okaziciela po zł w zł. 50 każda obligacja.

2. — Spłata wypożyczonego kapitału nastąpi w drodze jednorazowego wykupu obligacji (z wyłączeniem losowań amortyzacyjnych) zasadniczo po latach 20 od daty wypuszczenia pożyczki z tem, że po upływie połowy tego czasokresu Ministrowi Skarbu będzie przysługiwało prawo zarządzenia spłaty wcześniejszej.

3. — Odsetki od kapitału pożyczki w wysokości 3% w stosunku rocznym wypłacane będą półrocznie zdołu w dniach: 1 lutego i 1 sierpnia każdego roku trwania pożyczki.

4. — Na premje dla posiadaczy obligacji tej pożyczki będzie corocznie rozlosowywana kwota zł w zł . 2 miljn. w 4 kwartalnych losowaniach po 112 premij na łączną kwotę zł w zł . 500 tys. w każdym kwartalnym losowaniu, a mianowicie: 1 premja 250.000, 1 premja 50.000, 10 premij po 10.000, i 100 premij po zł w zł . 1.000. Premje będą rozgrywane drogą losowania numerów obligacji, przyczem wygranie premji na daną obligację nie będzie pozbawiało tej obligacji prawa do udziału w następnych losowaniach kwartalnych; pierwsze kwartalne losowanie premij odbędzie się w dniu 1 listopada 1930 r.

5. — Spłata kapitału oraz wypłata odsetek i premij nastąpi w złotych według równowartości 900/5332 grama czystego złota za 1 złotego w złocie stosownie do postanowienia art. 16 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie zmiany ustroju pieniężnego („Dz. Ust. R. P.” Nr. 97, poz. 855).

6. — Kapitał i odsetki oraz premje do zł 1.000 płatne będą w Centralnej Kasie Państwowej, kasach skarbowych, w Banku Gospodarstwa Krajowego, w Banku Polskim, w Pocztovej Kasie Oszczędności i ich oddziałach; premje powyżej zł 1.000 płatne będą wyłącznie w Banku Polskim.

7. — Kapitał i odsetki pożyczki zabezpieczone będą całym ruchomym i nieruchomym majątkiem Państwa.

8. — Kupony od obligacji wolne będą od podatku od kapitałów i rent.

9. — Obligacje pożyczki będą miały wszelkie prawa papierów pupilarnych i nie będą podlegały działaniu ustawy z dn. 26 lipca 1919 r. o utraconych tytułach na okaziciela („Dz. Ust. R. P.” Nr. 67, poz. 406).

10. — Obligacje pożyczki będą sprzedawane po cenie nominalnej, t. j. po zł 50 za jedną obligację wartości imiennej zł w zł 50.

Jak widać z powyższych warunków, nowa pożyczka premjowa będzie dobrą lokatą kapitału, dającą prztem szansę wygrania wysokiej premji. Wyjątkowa atrakcyjność tej pożyczki, dzięki częstym losowaniom premij i 1/4-miljonowej wygranej w każdym losowaniu, bez wątpienia zyska jej duże powodzenie i popularność zwłaszcza, że ustawowe przeznaczenie wpływów z pożyczki na wzmocnienie budowy mieszkań samo przez się i wprost naocznie wiąże pożyczkę rzeczoną z dobrze zrozumianym interesem własnym szerokich rzesz obywateli.

Całą sumę pożyczki objął syndykat gwarancyjny, złożony z najpoważniejszych instytucji finansowych państwowych i prywatnych z Pocztową Kasą Oszczędności na czele. W skład syndykatu, poza Pocztową Kasą Oszczędności, wchodzi: Bank Gospodarstwa Krajowego, Akcyjny Bank Hipoteczny, Bank Cukrownictwa, Bank Dyskontowy Warszawski, Bank Fran-

cusko-Polski, Bank Handlowy w Warszawie, Bank Polska Kasa Opieki, Bank Towarzystw Spółdzielczych, Bank Zachodni, Bank Związku Spółek Zarobkowych, Polski Bank Przemysłowy, Powszechny Bank Kredytowy, Powszechny Bank Związkowy oraz Dom Bankowy D. M. Szereszowski.

Syndykat rozpocznie przyjmowanie subskrypcji na pożyczkę w końcu bieżącego miesiąca, względnie od 1 czerwca we wszystkich większych bankach i ich oddziałach oraz w urzędach pocztowych na całym obszarze Państwa. Subskrypcja trwać będzie 2 tygodnie lub krócej, w razie wcześniejszego pokrycia przez subskrybentów całej emisji.

L.

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIEŁDA WARSZAWSKA

za okres od 5 do 10 maja 1930 r.

— Okres sprawozdawczy minął przy tendencji niejednolitej dla walut. Mimo wzmocnienia tendencji w ostatnich dniach tygodnia większa część notowań wykazuje zniżkę w porównaniu z notowaniami końcowymi okresu poprzedniego; są to: funty szterlingów, franki francuskie i szwajcarskie, belgi, liry włoskie, korony szwedzkie i guldeny gdańskie oraz rzadko ukazujące się na rynku pengő węgierskie i korony norweskie. Poprawę kursu uzyskały: dolary, korony czeskosłowackie, szylingi austriackie, floreny holenderskie i korony duńskie, jak również oddawna nienotowane dinary jugosłowiańskie.

Zapotrzebowania na dolary gotówkowe niemal że nie było; w pierwszej połowie okresu notowane one były nieco wyżej niż w okresie poprzednim — zł 8'88½ za \$ 1. Na rynku prywatnym kurs ich również się nieco podniósł — do zł 8'884 za \$ 1.

Wysokość dziennego zapotrzebowania jedynie w ostatnich dniach tygodnia wykazuje pewien wzrost.

		Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Kurs w dn. 10/V
		w zł		
Dolary St. Zjedn.	\$ 1	8'908	8'905	8'908
" " " telegr.	\$ 1	8'92	8'917	8'92
Funty szterlingów	£ 1	43'34½	43'32	43'33
Franki francuskie	100 fr.	35'00	34'98½	34'98½
Franki szwajcarskie	100 fr.	172'77	172'60	172'60
Belgi	100 blg.	124'46	124'40	—
Korony czeskosłowackie	100 kor.	26'42½	26'41	26'42½
Szylingi austriackie	100 szyl.	125'77	125'70	125'76
Liry włoskie	100 lir.	46'77½	46'75	46'77
Floreny holenderskie	100 fl.	359'07	358'80	358'90
Korony szwedzkie	100 kor.	239'35	239'31	239'31
Korony duńskie	100 kor.	238'69	238'69	—
Korony norweskie	100 kor.	283'62	238'62	—
Guldeny gdańskie	100 gld.	173'28	173'20	173'21
Dinary jugosłowiańskie	100 din.	15'77½	15'77½	15'77½
Pengő węg. erskie	100 png.	155'83	155'83	—

Papierami lokacyjnymi państwowymi interesowano się nadal niewiele; kursy 5% Pożyczki Konwersyjnej, 5% Pożyczki Konwersyjnej Kolejowej i 10% Pożyczki Kolejowej wykazują przy ograniczonych obrotach niewielkie zwyżki, 6% Pożyczka Dolarowa utrzymała się na dotychczasowym poziomie, natomiast obie pożyczki premjowe, których podaż była dość znaczna, poniosły dalsze poważniejsze straty. Listami zastawnymi i obligacjami banków państwowych obracano po kursach dotychczasowych.

Dla listów zastawnych utrzymała się tendencja mocna. Dotyczy to głównie listów prowincjonalnych, któreni obroty wzrosły. Listy miejskie, a szczególnie ziemskie nie cie-

szyły się tak wielkiem zainteresowaniem i miały obroty nieco mniejsze, wykazując jednak również pewną poprawę kursów. Z pośród listów zastawnych w walucie obcej 8% L. Z. T-wa Kredytowego Przemysłu Polskiego zyskały 1%, natomiast 8% L. Z. T-wa Kredytowego Ziemskiego w Warszawie, serja 1924 r., straciły 2%.

W dziale obligacyj obracano nadal tylko 6% Obligacjami Pożyczki Konwersyjnej m. Warszawy 1926 r., które przy tendencji mocnej zyskały ok. zł 200.

	Wartość nominalna	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Kurs w dn. 10/V
		w % nominalu		
5% Pożyczka Konwersyjna	zł 100	56'25	56'00	—
5% " Konwers. Kol.	zł 100	51'75	51'25	—
6% " Dolarowa	\$ 100	78'00	78'00	—
10% " Kolejowa	fr. w zł. 100	102'25	102'00	102'00
7% L. Z. Państw. Banku Roln.	zł w zł. 100	83'25	83'25	83'25
8% " " " " " "	zł w zł. 100	94'00	94'00	94'00
7% L. Z. " Banku Gosp. Kraj.	zł w zł. 100	83'25	83'25	83'25
7% Obl. " " " " " "	zł w zł. 100	83'25	83'25	83'25
8% Obl. Bud. " " " " " "	zł w zł. 100	93'00	93'00	93'00
8% L. Z. Banku Gosp. Kraj.	zł w zł. 100	94'00	94'00	94'00
8% Obl. " " " " " "	zł w zł. 100	94'00	94'00	94'00
8% L. Z. T-wa Kredytowego Przemysłu Polskiego ¹⁾	£ 1	85'50	84'50	85'50
7% L. Z. T-wa Kredytowego Ziemskiego w Warszawie, serja 1928 r.	\$ 1	75'00	75'00	75'00
8% L. Z. T-wa Kredytowego Ziemskiego w Warszawie, serja 1924 r.	\$ 1	88'00	88'00	—
		w zł		
4% Poż. Inwestycyjna	zł w zł. 100	113'00	110'00	113'00
5% " Premjowa	\$ 5	70'00	67'50	67'50
4½% L. Z. T-wa Kred. Ziems.	zł 100	58'00	56'25	57'25
4½% " " " " " m. Warsz.	zł 100	57'00	57'00	—
5% " " " " " " "	zł 100	60'50	60'00	60'00
8% " " " " " " "	zł 100	79'00	77'25	78'75
				-78'50
8% L. Z. T-wa Kred. Częstochowy	zł 100	68'50	67'25	68'35
8% " " " " " Kalisza	zł 100	68'25	68'00	—
8% " " " " " Lublina	zł 100	68'25	68'25	—
10% " " " " " " "	zł 100	83'60	83'25	83'25
				-83'60
8% " " " " " Łodzi	zł 100	72'00	70'75	70'75
10% " " " " " Radomia	zł 100	83'00	82'25	—
10% " " " " " Siedlec	zł 100	82'00	80'75	—
6% Obl. Pożyczki Konwersyjnej m. Warszawy 1926 r.	zł 100	60'50	58'50	60'50

ZŁOTY ZAGRANICĄ

1930 r.	Gdańsk ²⁾	Berlin ²⁾	Wiedeń ²⁾	Paryż ²⁾	Zurych ²⁾
5/V	57'62—57'78	46'85 —47'075	79'34 —79'62	—	57.85
6/ "	57'63—57'78	46'90 —47'10	79'325—79'615	—	—
7/ "	57'66—57'80	46'875—47'075	79'34 —79'62	—	—
8/ "	" " " " " "	" " " " " "	79'335—79'615	—	57.85
9/ "	" " " " " "	" " " " " "	79'33½—79'61¼	—	57.90
10/ "	57'67—57'87	" " " " " "	—	—	57.92

1930 r.	Londyn ³⁾	Praga ²⁾	New-York ²⁾	Amsterdam ²⁾
5/V	43'36	377'75	11'23	—
6/ "	"	377'875	"	—
7/ "	43'35	—	"	—
8/ "	"	—	"	—
9/ "	"	377'75	"	—
10/ "	43'34	—	"	—

¹⁾ Gwarantowane przez Skarb Państwa.

²⁾ Za zł 100.

³⁾ Za £ 1.

POŻYCZKI POLSKIE NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH

	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Kurs ultimo	Obroty

(w % nominalu)

Giełda w New-York'u

6% pożyczka dolarowa z 1920 r.				
21—26/IV	78½	78	78	43.000
28/IV—3/V	79	78	79	7.000
5—11/V	78	77	78	11.000

8% pożyczka z 1925 r. (Dillon, Read & Co.)

21—26/IV	96½	94	94	66.000
28/IV—3/V	95	94	94½	35.000
5—11/V	95	94½	95	54.000

7% pożyczka stabilizacyjna z 1927 r.

21—26/IV	86½	84	86½	77.000
28/IV—3/V	86½	83	85½	147.000
5—11/V	85½	83¼	85½	104.000

7% pożyczka m. Warszawy z 1928 r.

21—26/IV	80¼	79	79	44.000
28/IV—3/V	79	77½	78	30.000
5—11/V	78¾	77¼	77½	15.000

7% pożyczka śląska z 1928 r.

21—26/IV	78	77	77	22.000
28/IV—3/V	77	75	76½	45.000
5—11/V	78⅞	76	77½	65.000

Giełda w Londynie

7% pożyczka stabilizacyjna z 1927 r.

21—26/IV	89'35	88'10	88'35
28/IV—3/V	89'35	88'40	88'65
5—11/V	89'00	88'05	88'20

Giełda w Zurychu

7% pożyczka stabilizacyjna z 1927 r.

21—26/IV	90'00	89'70	.
28/IV—3/V	89'90	89'00	.
5—11/V	89'50	87'50	.

Giełda w Sztokholmie

7% pożyczka stabilizacyjna z 1927 r.

Luty 1930	84	—	83	14.000
Marzec " "	87½	83	87	25.000

Giełda w Paryżu

7% pożyczka stabilizacyjna z 1927 r.

21—26/IV	106'10	105'30	
28/IV—3/V	106'00	105'30	
5—11/V	108'00	102'50	

Giełda w Medjolanie

7% pożyczka włoska z 1924 r. Liry

21—26/IV	99'50	99'20	99'40	175.000
28/IV—3/V	99'65	99'50	99'60	52.000
5—11/V	99'65	99'60	99'60	110.000

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

SOWIECKA EKSPANSJA GOSPODARCZA NA DALEKIM WSCHODZIE¹⁾

NA WSCHÓD od Mongolji leży również granicząca z Rosją Sowiecką Mandżurja, obejmująca 3 prowincje chińskie o łącznym obszarze około 1 miljn. km². Ludność, składająca się z Chińczyków, Mandżurów, Mongołów, Korejczyków, Japończyków, Rosjan (w Charbinie i wzdłuż wschodnio-chińskiej kolei żelaznej) i t. p., wynosi około 22—25 miljn. W ostatnich latach kraj stał się terenem masowej kolonizacji chińskiej, koreańskiej, a po części i japońskiej. Mandżurja obfituje w lasy, bogactwa kopalne (węgiel, żelazo, złoto, srebro, sól i t. p.) i produkty rolne (ryż, pszenica, jęczmień, kukurydza, gaolan czyli sorgo, proso, ogrodowizna, soja i t. p.), wśród których szczególne znaczenie posiada strączkowa roślina oleista — soja (Soja hispada), dostarczająca tłuszczu technicznego i jadalnego. W północnych rejonach stepowych (Barga) poważną rolę odgrywa hodowla, w lasach łowiectwo, na południu jedwabnictwo. Rozwija się szybko też i większy przemysł (olejarnie, młyny, gorzelnie, huty żelazne, elektrownie, tartaki, przędzalnie, fabryki mydła, zapalek, papieru etc.), nie mówiąc już o wielce rozpowszechnionym drobnym przemyśle; w 1926 r. dzienna produkcja 448 ulepszonych olejarni wynosiła 1.660 tonn oleju sojowego i 530 tys. kręgów makuchów. W Charbinie (350 tys. mieszkańców) i okolicy znajduje się 50 dużych i średnich olejarni parowych, przerabiających rocznie około 10 miljn. ctn nasion soi. Większa część oleju eksportuje się do Japonii i Europy, odbiorcą zaś makuchów jest przede wszystkim Japonia, gdzie produkt ten używany jest do nawożenia pól ryżowych. Eksport makuchów i innych artykułów odbywa się tak przez Władywostok (kierunek wschodni), jak i przez Dajren (kierunek południowy), wobec czego eksport mandżurski stanowi przedmiot ustawicznych nieporozumień i walki pomiędzy liniami kolei żelaznych: wschodnio-chińską, należącą do Rosji Sowieckiej, a południowo-mandżurską, znajdującą się w posiadaniu Japonii. Olbrzymią rolę w rozwoju ekonomicznym Mandżurji i eksploatacji jej sił twórczych odegrała i odgrywa kolej żelazna, zbudowana przez Rosjan w jednym z nielicznych okresów planowej polityki wschodniej. Na podstawie traktatu, zawartego w Portsmouth po niefortunnej dla Rosji wojnie japońsko-rosyjskiej, północna część kolei (do stacji Kuan-czen-cy) pozostała we władaniu Rosji, zaś południowa, do Dajrena, oddana została w posiadanie Japonii. Długość sieci rosyjskiej wynosi 1.722 km (st. Mandżurja-Charbin 935 km, Charbin—st. Pograniczna 549 km, i Charbin—Kuan-czen-cy 238 km), długość sieci japońskiej — 1.111 km; zczasem Japonia zbudowała około 426 km nowych linii. Istnieje też niewielka sieć kolei chińskich, jak również chińska żegluga na rz. Sungari. Potężne wpływy japońskie sięgają daleko poza południową Mandżurję, wobec czego szersza akcja sowiecka w tym kraju zgóry skazana jest na niepo-

wodzenie. Świadczy o tem przede wszystkim słaby rozwój sowiecko-mandżurskich stosunków handlowych. Mimo wspólnej, ciągnącej się na tysiące kilometrów granicy i głębokiej penetracji kolei wschodnio-chińskiej w głąb kraju, handel Z. S. R. R. z Mandżurją sprowadza się przeważnie do udziału w eksporcie do Japonii i innych krajów produktów mandżurskich (soja i jej produkty, zboże i t. p.) przez Władywostok. Co zaś do importowanych przez Rosję Sowiecką artykułów (tkaniny bawełniane, przetwory naftowe, wyroby metalowe etc.), to znajdują one nie bez walki zbyt wyłącznie w północnej części kraju i dla potrzeb kolei żelaznej. W 1928 r. głównymi przedmiotami eksportu z Mandżurji przez Władywostok były: nasiona soi (892 tys. t), makuchy (426 tys. t), ładunki zbożowe (146 tys. t) i materiały drzewne (33.673 t). Z importowanych z Z. S. R. R. do Mandżurji artykułów zasługują na uwagę: tkaniny bawełniane (600 t), przetwory naftowe (8.300 t), wyroby metalowe, prawdopodobnie szyny (29.500 t) i cukier (16.800 t), ponadto dla potrzeb kolei żelaznej (ładunek służbowy) przywieziono 2.288 t przetworów naftowych, 156.160 t węgla kamiennego i 48.214 t wyrobów metalowych. Import tkanin, węgla kamiennego i niektórych innych artykułów w ciągu ostatnich lat uległ obniżeniu.

Mimo niezbyt pomyślnej naogół konjunktury akcja sowiecka w Mandżurji nie zasypia gruszek w popiele. Komunikacja bezpośrednia z Rosją Sowiecką oraz liczne agendy i personel kolejowy, nie mówiąc już o konsulatach i przedstawicielstwach handlowych, wielce ułatwiają propagandę i inne formy akcji sowieckiej, która, jak to stwierdziły wydarzenia lat ostatnich, prowadzona jest na wielką skalę.

Charakterystycznym przykładem stosowanej tu, jak zresztą i wszędzie, ideologii sowieckiej jest niedawny zatarg Z. S. R. R. z Chinami o kolej wschodnio-chińską. Głosząc, że kolej ta zbudowana była w celu ugruntowania w Mandżurji polityki imperjalistycznej Rosji carskiej, oraz nie uznając sama żadnych dawnych zobowiązań rosyjskich, Rosja Sowiecka zbrojną ręką zmusiła Chiny do przywrócenia na kolei status quo ante, a więc do uznania swych praw, wpływających z umowy, narzuconej Chinom w swoim czasie przez Rosję carską. Ponadto, Sowiety na terenach, okupowanych w czasie zatargu w północnej Mandżurji (Barga), zdążyły zorganizować nową republikę z stolicą w Hajlarze, która ogłosiła niezależność od Chin i wprowadziła sowiecki program polityczno-społeczny. Dlatego też na porządek obrad ostatniego zjazdu książąt mongolskich wysunięto nie tylko organizację rolnictwa w Mongolji (chińskiej), lecz i sprawę zwalczania wpływów sowieckich; udział w zjeździe wzięli również i przedstawiciele Rządu mandżurskiego.

Mimo tysięcy kilometrów wspólnej granicy, stosunki gospodarcze Rosji z Chinami nigdy nie były zbyt ożywione. Położyć to należy na karb tak odległości granicy od przemysłowych ośrodków Rosji i ciężkich

¹⁾ P. artykuły tegoż autora w zesz. 17/1930 (str. 770), 18/1930 (str. 814) i 19/1930 (str. 865).

warunków komunikacyjnych, jak i konkurencji krajów bardziej rzutkich i uprzemysłowionych oraz innych okoliczności. Dopiero z rozwojem komunikacji morskiej stosunki te uległy pewnemu pogłębieniu. W okresie wielkiej wojny, szczególnie z opanowaniem władzy przez bolszewików, handel rosyjsko-chiński uległ prawie zupełnemu zanikowi i dopiero w 1924 r. z nawiązaniem stosunków dyplomatycznych, zaczął się rozwijać na nowo. Normalny rozwój handlu napotyka jednak na poważne przeszkody w ustawicznych pomiedzy obu krajami zatargach politycznych, powstających na tle akcji sowieckiej, zmierzającej do wykorzystania niepewnej od wielu lat sytuacji w Chinach i zbolszewizowania tego kraju. W rezultacie sowiecko-chińskie stosunki rozwijały się słabo i nie osiągnęły nawet poziomu przedwojennego. Udział Rosji w imporcie do Chin, wynoszący w 1913 r. 3·78%, obniżył się w 1927 r. do 2·18%, udział zaś w eksporcie z Chin spadł w tymże czasie z 11·14% do 8·40%. Wartość eksportu z Rosji Sowieckiej do Chin Właściwych wyniosła w 1927/28 r. 13.709 tys. rubli sowieckich, wartość zaś importu chińskiego do Z. S. R. R. — 31.602 tys. rb. Głównymi artykułami handlu sowiecko-chińskiego są (w tys. rb.)¹⁾:

<i>Eksport do Chin</i>	<i>Import z Chin</i>
Ryby solone 423	Zboże 965
Materiały drzewne . . . 1.092	Herbata 27.872
Przetwory naftowe . . . 1.717	Tłuszcze zwierzęce . . . 922
Węgiel 1.512	Bawełna 576
Rogi jelenie 661	
Nici 620	
Tkaniny bawełniane . . . 5.061	
Razem z innymi artyk.: 13.709	31.602

Akcja bolszewicka, zmierzająca do gospodarczego (obok politycznego) opanowania Chin, jak wiadomo, nie dała narazie pożądaných rezultatów, ale byłoby błędem twierdzić, że została ona zaniechana. Olbrzymie Chiny, jak również i Indie Brytyjskie z ich mrowiskiem ludzkim, stanowią wciąż łakomy obiekt pod względem ekonomicznym (jak i politycznym). Podobne znaczenie posiadają dla Z. S. R. R. Indochiny i Indonezja Holenderska.

Stosunki handlowe Rosji carskiej z Japonią były stosunkowo bardzo ograniczone. W 1913 r. wywóz rosyjski nie przewyższał 1·4 miljn. rb., import zaś japoński 4·8 miljn. rb.; dopiero w czasie wielkiej wojny wartość importowanych przez Japonię ładunków wojennych wyniosła w 1915 r. 100 miljn. rb., a w 1916 r. 150 miljn. rb. W 1918 r. import japoński ustał zupełnie. Istniejące obecnie sowiecko-japońskie stosunki handlowe, rozwijające się na podstawie konwencji, zawartej dn. 20 stycznia 1925 r. w Pekinie, przedstawiają się w sposób następujący (w tys. rb. sow.):

<i>Eksport Z. S. R. R. do Japonji</i>	<i>Import do Z. S. R. R. z Japonji</i>
1924/25 12.579	1.215
1925/26 9.334	2.441
1926/27 11.492	3.433
1927/28 13.730	5.409
1928/29 (półrocze) 4.605	3.920

Wywóz sowiecki wzrósł więc znacznie, gdy import japoński, biorąc pod uwagę spadek rubla sowieckiego, zmalał, mając jednak tendencję zwyżkową. Głównymi artykułami wywozu sowieckiego w 1927/28 r. były (w tys. rb. sow.): ryby świeże i solone (1.938), ma-

terjały drzewne (8.059), makuchy (316), węgiel (839) i przetwory naftowe (1.899). Import z Japonji obejmował przeważnie (w tys. rb.): wyroby z lnu i konopi dla potrzeb rybołówstwa (1.387), papier i tekturę (322), artykuły chemiczne i kamforę (58), metale (535), tkaniny bawełniane (130), ryż (110), herbatę (257) i t. p.

Ale sowiecko-japońskie stosunki gospodarcze nie sprowadzają się tylko do wymiany handlowej. Gdy w wielu innych będących terenem akcji sowieckiej krajach azjatyckich eksploatację ich sił twórczych dają zagarnąć Sowiety, tu panują stosunki odwrotne. Japonja eksploatauje szereg poważnych obiektów na terenach, koncesjonowanych przez Z. S. R. R., a mianowicie złoża naftowe i węgla kamiennego na Sachalinie, lasy w rejonie t. zw. portu Sowieckiego, rybołówstwo na rosyjskim wybrzeżu oceanu Spokojnego, oraz tereny złotodajne w gubernji kamczackiej. Eksploatację terenów naftowych na wschodnim brzegu rosyjskiej części Sachalinu prowadzi towarzystwo akcyjne za opłatą Z. S. R. R. od 5 do 45% produkcji brutto; w 1928 r. produkcja miała osiągnąć 150.000 t. Eksploatowane również przez towarzystwa akcyjne złoża węgla w rejonie Aleksandrowska dostarczają 10.000 t węgla miesięcznie. Koncesja leśna zajmuje obszar około 1 miljn. ha; eksploatawać ją ma specjalne towarzystwo akcyjne. Nowa koncesja, normująca eksploatację rybołówstwa na rosyjskim wybrzeżu oceanu, zawarta została dn. 23/1 1928 r. Japońskie rybołówstwo na wodach sowieckich stanowi olbrzymią, wciąż rozwijającą się gałąź przemysłu, zatrudniająca tysiące ludzi i produkującą setki tysięcy produktów (ryba solona i suszona, konserwy, nawóz rybny etc.), które stanowią podstawowy artykuł żywnościowy Japonji oraz znajdują zastosowanie w rolnictwie (nawóz) oraz łatwy zbyt zagranicą (konserwy). Z ogólnej ilości dostarczanych przez rybołówstwo ochocko-kamczackie na rynek japoński produktów zaledwie 11% pochodzi z przedsiębiorstw rosyjskich; resztę produkują na wodach rosyjskich Japończycy. W 1926 r. personel, zatrudniony w rybackich przedsiębiorstwach japońskich w Z. S. R. R., stanowił około 19 tys. ludzi, tonnaż statków parowych wynosił 459.696, a żaglowych 23.990 t, produkcja zaś ogólna około 4¹/₂ miljn. kg. Japończycy posiadają na wybrzeżu sowieckim 16 doskonałych urządzonych fabryk konserw rybnych i 15 fabryk konserw z krabów. Ogólna wartość japońskiej produkcji rybnej na wodach sowieckich szacuje się na 40 miljn. jenów.

* * *

Reasumując przedstawione w powyższym cyklu artykułów dane o sowieckiej ekspansji gospodarczej na lądzie azjatyckim, przychodzimy do wniosków następujących:

1. — Załamanie się bolszewizmu w Europie i dążność do pozbawienia za wszelką cenę państw „imperjalistycznych” obfitych źródeł surowców i olbrzymich rynków zbytu skierowały wysiłki Z. S. R. R. do Azji.

2. — Podsycając istniejące w krajach azjatyckich dążenia do samodzielności gospodarczej i politycznej oraz wyzyskując wszelkie powstające tam nieporozumienia i tarcia, Rosja Sowiecka zmierza do wytworzenia w krajach tych atmosfery wrogiej państwom europejskim, a jednocześnie do narzucenia krajom tym supremacji gospodarczej i związania ich w ten lub inny sposób z Z. S. R. R.

3. — Akcja sowiecka opiera się na specyficznej ideologii, która twierdzi, że jedynym wyjściem i ratunkiem dla

¹⁾ Według danych sowieckich; dane chińskie podają nieco inne liczby.

krajów azjatyckich jest „synteza proletarjacka”, polegająca na najściślejszej gospodarczej i innej łączności z Rosją Sowiecką.

4.—Akcja gospodarcza Z. S. R. R. ma na celu zaskarwienie względów krajów wschodnich, opanowanie rynków i wyparcie z nich konkurentów. W tym celu w handlu z krajami wschodnimi stosują się przez Rosję Sowiecką daleko idące ułatwienia, a eksport towarów sowieckich odbywa się zazwyczaj po cenach niżej kosztu, nie licząc się wcale z potrzebami ludności własnej. Dumping sowiecki znajduje szerokie zastosowanie i w krajach europejskich, nie wyłączając i Polski.

5.—Z wyliczonych powodów w sowieckim handlu zagranicznym coraz to wybitniej występuje orientacja wschodnią; gdy w 1924/25 r. wywóz przez granicę wschodnią wynosił 11,7% wywozu przez granicę europejską, w 1928/29 r. wywóz wschodni wzrósł do 26%; odpowiednie pozycje dla przywozu wynosiły w wymienionych latach: 13,6% i 22%.

6.—Z powyższych też powodów, mimo wciąż trwającej „rekonstrukcji” przemysłu sowieckiego, trudności komunikacyjnych i daleko idącej dezorganizacji, obroty handlowe Rosji Sowieckiej z niektórymi krajami wschodnimi już przekroczyły poziom przedwojenny. W 1927/28 r. obroty te wynosiły (w miljn. rb. sow.): Persja 133, Chiny Właściwe 45, Turcja 28, Siń-ciańska prowincja Chin 24, Japonja 19, Mongolja 18, Afganistan 13 i t. p. Przy normalnych warunkach rozwoju przemysłu Z. S. R. R. cały Wschód może być wkrótce zalany przez tanie towary sowieckie.

7.—Rezultaty ekspansji gospodarczej Z. S. R. R. na lądzie azjatyckim nie wszędzie są jednakowe. Na prawem skrzydle tej gigantycznej ofensywy, a więc w Turcji, wyniki akcji sowieckiej są narazie skromne. Im dalej posuwamy się w głąb Azji, tem akcja sowiecka staje się coraz to bardziej agresywna (Persja, Afganistan). W sercu lądu, w zaciszu pustyni i łańcuchów górskich, gdzie siła jest po stronie Sowieców, a stronni świadkowie są wykluczeni lub pozbawieni wszelkiego głosu i znaczenia, akcja sowiecka nosi charakter jawnej ofensywy i tu święci największe triumfy (Urianchaj, Mongolja zewnętrzna). Natomiast na skrzydle lewym, pod naciskiem dominujących tu wpływów chińskich, a szczególnie japońskich, akcja sowiecka stopniowo traci agresywność. Wyniki gospodarczo-politycznej ekspansji sowieckiej w Azji uważać należy za bardzo poważne.

8.—Poza faktycznym opanowaniem olbrzymich obszarów (około 1,8 miljn. km²) Rosja Sowiecka, dzięki prowadzonej na olbrzymią skalę propagandzie, pozyskała poważne wpływy gospodarcze (obok politycznych) w wielu krajach azjatyckich.

Dalszy rozwój akcji sowieckiej w Azji przy biernem i lekceważącym jak dotychczas ustosunkowaniu się do tej akcji państw europejskich zagraża gospodarczym (nie mówiąc już o politycznych i kulturalnych) zdobyczom państw tych w krajach azjatyckich i może wywołać daleko idące komplikacje gospodarcze.

W. Massalski

KRONIKA ZAGRANICZNA

M. IN. NA PODSTAWIE RAPORTÓW I DONIESIEŃ POLSKICH PLACÓWEK ZAGRANICZNYCH

OGÓLNE

ŚWIATOWA PRODUKCJA KAKAO wzrosła w porównaniu z okresem przedwojennym dwukrotnie, głównie dzięki wzmoczonemu zapotrzebowaniu podczas wojny, jednocześnie jednak znikła dawna równowaga między produkcją i konsumpcją, w wyniku czego pozostają obecnie

poważne nadwyżki, określane w połowie r. ub na 100 tys. tonn. Silny wzrost produkcji przy stosunkowo mniej zmienionem zapotrzebowaniu związany jest z całym szeregiem objawów, przedewszystkiem zaś z przesunięciem wśród przodujących producentów, czego dowodzą poniższe liczby produkcji (w tonnach):

	1909 — 1913 (przeciętna roczna)	1926/27	1927/28	1928/29
Złote Wybrzeże	34.900	236.500	204.500	240.700
Brazylja	31.600	77.800	68.400	66.300
Nigerja	3.400	43.200	42.800	49.900
Trinidad	18.600	21.200	27.300	26.600
Rep. Dominik.	18.300	27.000	16.300	24.200
Wenezuela	16.100	16.800	18.000	21.800
Ekwador	37.400	20.600	21.300	15.800
Sao Thome	35.400	15.500	13.300	15.500
Inne kraje	36.400	62.700	70.300	76.600
Razem:	232.100	521.300	482.200	537.400

Uderza przedewszystkiem znaczna koncentracja wytwórczości, bowiem 3 naczelnicy produkcji obejmują ostatnio 66,4% produkcji, podczas gdy przed wojną 4 kraje naczelnice o jednakowej mniej więcej ważności dawały tylko 60% produkcji; pośród poszczególnych dostawców zachowała swe drugie miejsce jedynie Brazylja, podczas gdy udział innych krajów południowo- i środkowo-amerykańskich stosunkowo, a nawet i bezwzględnie spadł — natomiast na czoło wybiły się 2 brytyjskie kolonie w Afryce Zachodniej.

Dla należytego oświetlenia sytuacji znaczyć należy, że kolonie brytyjskie w Afryce wykorzystały okres dobrej konjunktury dla poczynienia melioracyj i udoskonalenia produkcyjnych i dostarczając obecnie towar uszlachetniony i stosunkowo tani znajdują się ostatecznie w warunkach dużo dogodniejszych, aniżeli Brazylja, stosująca dotąd metody ze swego okresu kolonialnego; nie bez znaczenia jest wreszcie okoliczność, że kakao, pochodzące z kolonii czyto angielskich, czyto francuskich lub holenderskich,

znajduje w swych metropoljach naturalne ułatwienia w zbyciu, co stanowi dalsze szansę ujemną dla Brazylii. Eksport brazijski (kakao stanowi około 3% całego wywozu) napotyka na duże trudności, nasuwające pewne analogie do kryzysu kawowego, o tyle jednak większe, że nie ma mowy o waloryzacji produkcji. O ile przytem spadek cen jest dla producentów afrykańskich niejako kompensowany przeprowadzonym tam zrationalizowaniem produkcji, o tyle eksporterzy brazylijscy stają wprost wobec strat, i to znacznych, bowiem cena tonny fob port wyjścia wynosiła w 1927 r. £ 60, w r. ub. zaś £ 39.

W tych warunkach drugie miejsce Brazylii wśród producentów kakao wydaje się być zagrożone, a dla utrzymania go konieczne jest zapewnienie sobie odpowiednio pojemnego rynku i nadewszystko pozyskanie kapitałów dla poczynienia odpowiednich, dosyć kosztownych inwestycji. Nasuwa się tu nawiązanie kontaktu ze Stanami Zjednoczonymi Am., nie posiadającymi produkcji we własnych posiadłościach, a będącymi największym importerem świata, obejmującym około 35% podaży całkowitej. Na tem też tle powstały realnie się przedstawiające koncepcje sfinansowania brazylijskiej produkcji kakao przez kapitał amerykański, czemu towarzyszyłoby jakościowe i organizacyjne poprawienie tej produkcji i — oczywiście — uzależnienie jej od finansistów amerykańskich, mających wyraźny interes w zapewnieniu sobie rynku zakupu, niezależnego od obcej polityki gospodarczej

Trudno przewidywać, by koncepcje te mogły być wprowadzone w życie już w najbliższym czasie, niemniej jednak zostały one już opracowane zupełnie ściśle i szczegółowo. Realizacja ich przyczyniłaby się zapewne do zniknięcia kakao brazylijskiego z rynków europejskich, przy jednoczesnym zwiększeniu tej produkcji; przewidywać też można refleksy takiej realizacji na eksporcie małych republik środkowo- i południowo-amerykańskich, z których np. Ekwador eksportuje kakao w ilościach, przekraczających 40% całego wywozu.

FRANCJA

PRODUKCJA WĘGŁA WE FRANCJI PÓŁNOCNEJ.—W I kwartale r. b. w zagłębiach Francji północnej wyprodukowano węgla 9,139.600 t, brykietów 747.940 t i koksu 1,063.805 t, co oznacza w porównaniu z tym samym okresem 1929 r. poważny wzrost we wszystkich 3 działach, a mianowicie: dla węgla 638.383 t, dla brykietów 19.554 t i dla koksu 97.184 t. W razie utrzymania się wydobycia na obecnym poziomie produkcja roczna wyniosłaby w r. b. około 36.558 tys. t, co byłoby wynikiem zadowalającym. Niemniej jednak sfery węglowe przewidują w przyszłości spadek wydobycia węgla, opierając to przypuszczenie na ogólnym osłabieniu koniunktury i rosnącym imporcie węgla zagranicznego, ofiarowywanego po cenach dumpingowych; w związku z tem pojawiają się głosy, żądające ochrony celnej dla francuskiego górnictwa węglowego.

ANGLJA.

PRELIMINARZ BUDŻETOWY NA 1930/31 R.—Przedłożony Izbie Gmin w dn. 14 ub. m. przez Ministra Snowdena preliminarz budżetowy na nadchodzący rok fiskalny przewiduje dochody w sumie globalnej £ 789,445.000 i wydatki w sumie £ 787,209.000, zamyka się więc nadwyżką £ 2.236.000; zaznaczyć należy, że w 1929/30 r. przewidziano dochody w wysokości £ 746,080.000 i rozchody £ 741,964.000, tak więc nadwyżka dochodów okazuje się w nowym preliminarzu niższą, pomimo podniesienia sum budżetowych. W porównaniu z latami ubiegłymi preliminarz jest raczej niski, gdyż od 1922 r. dochody wahały się między £ 914 miljn. a £ 799 miljn.

Istniejące dotąd źródła dochodowe nie pozwoliłyby na zbilansowanie budżetu, pozostawiając nawet dosyć poważny deficyt, w związku z czem preliminarz przewiduje podwyższenie całego szeregu pozycji. Tak więc projektuje się podniesienie stawki podatku dochodowego z obowiązujących obecnie sh 4 od £ 1 na sh 4/6 od £ 1, przy pewnych ulgach dla płatników o dochodzie poniżej £ 250 rocznie; podobnie przewiduje się dosyć poważne podwyższenie dodatkowego podatku dochodowego (surtax), opłacanego przy dochodzie powyżej £ 2.000 rocznie. Podniesiony ma być również podatek spadkowy, przy jednoczesnym zastrzeżeniu stosowanej tu progresji; podatek od piwa, obciążający producentów, podniesiony zostaje już od 15 ub. m, czemu towarzyszy odpowiednie podniesienie cła przywozowego od piwa. Wśród innych podwyżek pozycji dochodowych projektuje Minister Finansów zwiększenie podatku grunto-

wego, co wymaga specjalnej ustawy i nie może być załatwione w ramach budżetu; ustawa taka ma być przedłożona Parlamentowi w najbliższym czasie i obejmować poważne podniesienie stawek.

Niektóre pozycje dochodowe są przedłożonym preliminarzowi obniżone, a mianowicie podatek od motocykli i samochodów ciężarowych, opłaty stemplowe od aktów, związanych z rekonstrukcją przedsiębiorstw, względnie tworzeniem nowych „dla potrzeb narodowych”, podatek od

Przewidywane dochody:

Podatek dochodowy	260.000
Podatek dochodowy uzupełniający (Surtax)	64.500
Podatek od nieruchomości	83.000
Opłaty stemplowe	27.000
Podatek od dochodów nadmiernych i od zysków korporacji	1.700
Podatek gruntowy	800
Razem bezpośred. podatki:	437.000

Cła	122.710
Akcyzy	129.860
Podatek od pojazdów (część przypadająca do Skarbu)	4.950
Razem z podatków:	694.520

Dochód netto z poczty	10.125
„ z gruntów rządowych	1.300
„ z pożyczek, udzielonych przez Rząd	33.000
Różne	34.500
Razem dochody:	773.445

Przelew z rachunku „Rating Relief Suspense”	16.000
Ogółem:	789.445

STANY ZJEDNOCZONE AMERYKI

DEPRESJA GOSPODARCZA I PODWYŻKA TARYFY CELNEJ.

Wypadki ostatnich miesięcy, rozgrywające się w życiu gospodarczym i finansowym Stanów Zjedn., zasługują na specjalną uwagę i niewątpliwie wywrą doniosły wpływ na kształtowanie się stosunków gospodarczych i finansowych w całym świecie.

Obecny niewątpliwie kryzys gospodarczy w Stanach Zjedn. posiada podwójny charakter: kryzysu produkcji i kryzysu konsumpcji. Naprodukacja nie jest zjawiskiem nowym. Kryzys taki istniał już w licznych gałęziach produkcji przemysłowej, jeszcze przed krachem giełdowym. W szczególności dotyczy to przemysłu automobilowego, włókienniczego i jedwabniczego. Przemysł automobilowy, wobec nasycenia rynków, oddawna prowadzi propagandę wśród wszelkich sfer, by nie tylko głowa rodziny, ale także matka, a nawet każde z dzieci posiadało własny samochód. Do nadprodukcji przemysłowej dołączyła się katastrofalna nadprodukcja zboża, komplikując sytuację gospodarczą, której niepewność nie była widoczna dla większości Amerykanów, upojonych fikcyjnymi zyskami, osiąganymi na Wall Street.

Przykre było przebudzenie. Szereg miesięcy giełda nowojorska widziała prawdziwe legjony nabywców, nie zaś tylko

wyścigów (świadczenia dla bookmakerów), skasowane być mają wreszcie z dn. 30/VI r. b. cła ochronne od koronek, a z dn. 21/XII r. b. cła od przyborów nożowniczych, rękawiczek i koszulek gazowych. Cła Mac Kenna i cło od jedwabiu nie zostało zniesione, Rząd zamierza jednak skasować je jeszcze w obecnej kadencji parlamentarnej, podobnie jak cła żywnościowe.

Sumy składowe preliminarza na 1930/31 rok przedstawiają się następująco (w tys. £):

Przewidywane rozchody:

Służba Długu Narodowego	304.600
Wpłata do Skarbu Północnej Irlandji	6.000
Różne wydatki na obsłużenie Długu Skonsolidowanego	3.300
Razem:	313.900

Armja	32.117
Marynarka	43.070
Lotnictwo	17.584
Władze centralne i finanse	2.066
Urzędy imperialne i zagraniczne	5.890
Sprawiedliwość	15.897
Oświata	55.138
Opieka społeczna	96.996
Przemysł i handel	12.320
Budowle	8.486
Emerytury i renty (wojskowe i cywilne)	54.244
Różne	142
Udział Skarbu w wydatkach władz samorządowych	44.507
Koszty zbierania podatków	12.134
Razem:	731.809

Fundusz umorzeniowy Długu Narodowego	55.400
Nadwyżka dochodów	2.236
Ogółem:	789.445

nielicznych sprzedawców. Ze znanych przyczyn nastąpił niespodziewanie krach giełdowy. Z tą chwilą do kryzysu nadprodukcji dołączył się kryzys konsumpcji, który rozwija się w obecnym momencie, powodując wzrost bezrobocia do liczby, przewyższającej 3 miliony. Kryzysem konsumpcji dotknięte zostały w pierwszym rzędzie przemysły luksusowe, a sprzedaże świąteczne na Boże Narodzenie, przyjmujące zazwyczaj w Stanach Zjedn. kolosalne rozmiary, zawiodły, tak że obecnie nastąpiła masowa likwidacja zapasów, oferowanych publiczności na wyjątkowo korzystnych warunkach. Ogółem obniżenie konsumpcji spowodowało znaczny spadek cen, których przeciętny poziom obniżył się w lutym r. b. o 10³/₁₀₀%, w stosunku do listopada 1925 r. Mimo to klientela okazuje się nadal wstrzemięźliwa w zakupach.

Jest to w pewnej mierze związane z polityką wysokich płac. Polityka ta w połączeniu z rozpowszechnieniem systemu sprzedaży na kredyt ułatwiła wchłonięcie z dniem każdym wstępującej produkcji przemysłowej oraz umożliwiła masom robotniczym i urzędniczym dostęp do rynku pieniężnego. Gorączka spekulacyjna bowiem nie ograniczyła się do bywalców giełdowych. Objęła ona wszystkie gałęzie ludności: przemysłowców, kupców, urzędników i robotników.

Równocześnie sprzedaż na kredyt wstąpiła w zastraszający sposób. Np. w 1929 r. oceniają, że na ogólną sumę transakcyj detalicznych \$ 40 milj. sprze-

daże kredytowe wyniosły \$ 8 — 9 milj., Otóż, obecnie banki posiadają blisko \$ 3 milj. bonów niezapłaconych, z których część może w razie dalszego pogorszenia się sytuacji raz na zawsze przepaść. Ponieważ równocześnie prawo amerykańskie odnośnie sprzedaży na kredyt przewiduje, w razie nieregularnego spłacania rat, prosto zwrot sprzedawcy towaru, niezapłaconego w całości, stąd obecnie z łatwością można za bezcen nabyć np. prawie całkiem nowe auta, aparaty radiowe i t. p., których nabywcy lub sprzedawcy pragną się pozbyć.

Gończąca spekulacyjna i łatwość zakupów na raty złożyły się na to, że w obecnym momencie znaczna część osób, żyjących ze stałych pensyj, zaciągnęła zobowiązania, pochłaniające placę często na okres 2 lat. Iluzoryczne zyski giełdowe znikły, a na ich miejscu pozostały zobowiązania, z których trzeba się wywiązać. Na tle tych trudności jak i nagromadzenia się kolosalnych zapasów zboża, wynoszących blisko 600 milj. q, dla których przechowanie nie wystarczają istniejące magazyny, rozwijana jest intensywna propaganda przeciwko zakupowaniu towarów zagranicznych.

Z drugiej strony jednak nie należy w zbyt ciemnych barwach przedstawiać sobie kryzysu amerykańskiego. Zazwyczaj bowiem kryzys gospodarczy jest następstwem nadmiernego nagromadzenia się zapasów towarów oraz ciasnoty pieniężnej. Otóż, w obecnym momencie, z wyjątkiem zboża i samochodów, zapasy towarów nie są tak znaczne, a pieniądź jest tani i poszukuje lokat w zdrowych przedsiębiorstwach. Równocześnie Rząd czyni wielkie wysiłki dla zmniejszenia bezrobocia przez realizowanie rozległego programu robót publicznych, jak robót drogowych, irygacyjnych i t. p. Przy tem wszystkim Amerykanie z właściwym sobie optymizmem patrzą w przyszłość.

Jednym z posunięć, mającym radykalnie poprawić sytuację przemysłu amerykańskiego, ma być również znaczne podniesienie taryfy celnej, którą uchwalił ostatnio Senat amerykański po blisko 7-miesięcznych debatach. Dookoła tego podwyższenia toczyła się przez szereg miesięcy zacięta walka polityczna. Przeciwni skrajnym tendencjom protekcyjnym, równającym się uniemożliwieniu przywozu całego szeregu artykułów przemysłowych do Ameryki, dłuższy czas występowała demokracja i część republikanów, t. zw. „zrewoltowani republikanie”. Tymczasem w ostatniej chwili dokonał się niespodziewany zwrot i większość zagorzałych przeciwników podwyżki głosowała za nią, przechylając szalę zwycięstwa na stronę protekcyjistów.

Są jednak i w Stanach Zjednoczonych liczni przemysłowcy, zdający sobie sprawę z krótkowzroczności tej skrajnie protekcyjnej polityki, którą Senat amerykański rozpoczyna uprawiać. Obecna produkcja Stanów Zjedn. w znacznej części musi być wyeksportowana. Oczywiście jest rzeczą, że zamknięcie rynków amerykańskich dla towarów zagranicznych spowoduje reakcję zagranicą, która z kolei podniesie ochronę celną, uniemożliwiając przywóz towarów amerykańskich. Tak np. z ostreimi protestami wystąpiły: Francja i Włochy, przyczem Francja uzyskała utrzymanie cła od koronek na dotychczasowym poziomie, a nadto podniosła znacznie cła od przywożonych samochodów amerykańskich, chroniąc w ten sposób rodzimą produkcję automobilową.

Podniesiona taryfa celna wejść ma w życie dopiero po ostatecznym uzgodnieniu i ustaleniu jej przez specjalną komisję, złożoną z przedstawicieli obu izb amerykańskich. Poza kwestją samej taryfy w 2 punktach „bill” Senatu wywoła nie wątpliwie na komisji ożywioną polemikę. Pierwszy punkt — to klauzula „Debenture”, która wprowadza system zbożowych premii eksportowych. Premie te w wysokości 21 centów od buszla otrzymywałby każdy eksporter zboża, jed akże premie te nie byłyby wypłacane w gotówce, lecz w bonach, które eksporter sprzedawałby następnie importerom, a amerykańskie urzędy celne byłyby upoważnione do przyjmowania tych bonów przy opłacie cła. Nawet koła rolnicze okazują umiarkowany entuzjazm dla takiego posunięcia, wskazując, że tego rodzaju premjowany eksport zboża równoznaczny z dumpin-giem musi wywołać środki obrony w państwach importujących, idące nawet do wprowadzenia embarga na zboża amerykańskie. Druga inowacja polega na tem, że Senat proponuje odebranie Prezydentowi Stanów jego prawa przeprowadzania samodzielnie pewnych zmian w taryfie celnej. Obecnie prawo modyfikacji miałyby być wyłącznie zastrzeżone dla Kongresu.

Jakikolwiek będzie ostateczny rezultat debaty komisji, na które wielki wpływ wywrze niewątpliwie sam Prezydent Hoover, mało przychylny dla skrajnych tendencji protekcyjnych, to w każdym razie nie ulega wątpliwości, że amerykańska taryfa celna zostanie podniesiona w wysokim stopniu. W ten sposób Stany Zjedn. spowodują szereg państw do wypowiedzenia im wojny celnej, a w minimalnym chyba stopniu ulżą sytuacji zagrożonych kryzysem działów przemysłu. Na kontynencie europejskim już obecnie rozpatrywane są projekty zacieśnienia węzłów ekonomicznych, nawiązanych w Genewie dla przeciwstawienia wspólnego frontu egotycznej polityce gospodarczej Unii amerykańskiej.

B. Rm.

NIEMCY

ODPRĘŻENIE NA RYNKACH PIENIĘŻNYCH. — Od kilku miesięcy coraz wyraźniejsze oznaki, występujące na niemieckich rynkach pieniężnych, świadczą o znacznej poprawie sytuacji tych rynków. Widoczne odprężenie, z którego korzystają rynki krótkoterminowe, nie mogło na dłuższą metę nie udzielić się i rynek długoterminowy. Jakkolwiek oficjalne sfery finansowe, a w szczególności dymisjonowany Prezes Banku Rzeszy Dr. Schacht, usiłowały wykazać, że kolejne niżki oficjalnej stopy dyskontowej miały charakter sztuczny i nie były niczem innym, jak gestem solidarności wobec pozycji, zajętej przez inne banki emisyjne, to w rzeczywistości tendencje niemieckich rynków pieniężnych znacznie wyprzedziły posunięcia instytucji emisyjnej, która podobnie jak i w Anglii jedynie tylko z przeczornością sankcjonowała stan rzeczy, który w znacznej części ukształtował się poza jej plecami. W rzeczywistości gotówka jest ofiarowana pierwszorzędny przedsiębiorstwom na 4% a nawet 3%, a dyskonto prywatne w ostatnich czasach obniżyło się do 4½%. Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że niżka stopy procentowej w operacjach krótkoterminowych w Niemczech dokonała się w znacznej mierze w związku z międzynarodową tendencją tanienia pieniądza.

Tem niemniej taniłość na niemieckich rynkach krótkoterminowych tłumaczy w znacznej mierze względy lokalne, wśród których nie podobna pominąć zwolnienia tempa działalności gospodarczej. Tak więc od początku r. b. sytuacja niemieckich rynków pieniężnych wyraźnie się poprawia. Poprawa odbywa się jedynie zwolna, gdyż woźole procesy tego rodzaju rozwijają się w wolnym tempie. Wysoce symptomatyczne jest odrodzenie się ruchu emisyjnego w porównaniu z r. ub. W I kwartale r. b. emisje na rynku wewnętrznym osiągnęły RM 99 milj., t. j. co-prawda mniej niż w tym samym okresie 1929 r., kiedy wynosiły one RM 136,5 milj., jednakże jednocześnie emisje obligacji komunalnych i listów zastawnych w samym tylko styczniu i lutym r. b. wyniosły RM 400 milj. i znacznie przekroczyły wysokość lokat tego rodzaju, uskutecz-nionych w ciągu całego I kwartału 1929 r.

Jak się wydaje, można oczekiwać dalszego rozwoju działalności emisyjnej, jeżeli poprawa sytuacji na rynkach walorów o trwałych dochodach będzie się nadal rozwijać. Z początkiem kwietnia r. b. większość banków hipotecznych powiodło się uplasowanie prawie całości ich zapasów 8% złotych listów zastawnych. Tendencja ta znajduje dalsze poparcie w nadziejach zmniejszenia podatku od walorów o stałych dochodach, co oczywiście pociągnęłoby za sobą samo przez się znaczny spadek stopy kapitalizacyjnej.

Równoległe do powyższego procesu niemieckie operacje kredytowe na rynkach zagranicznych rozwijały się w całej pełni. Jest to wyrazem ciągłej potrzeby świeżych kapitałów, jaką odczuwa niemiecka gospodarka, a której nie jest w stanie zaspokoić kapitalizacja wewnętrzna. Poza tem Rzesza nie zaprzestaje swojej polityki, polegającej na finansowaniu zagranicznymi pożyczkami swych zewnętrznych zobowiązań. W ciągu marca r. b. emitowano 7 pożyczek zagranicznych na łączną sumę RM 94½ milj. W lutym emisje zagraniczne wyniosły RM 156 milj., a w styczniu zaledwie RM 3 milj. Ogółem emisje zagraniczne w I kwartale r. b. wyniosły RM 253 milj. wobec zaledwie RM 41½ milj. w poprzednim kwartale. Zwyżka kursów niemieckich walorów o stałym oprocentowaniu w New-York'u, Londynie, Amsterdamie i Zurychu każe spodziewać się dalszego mnożenia się niemieckich pożyczek zagranicznych. Ciągłe jeszcze stopa lokacyjna utrzymuje się na wysokim poziomie (w marcu w przybliżeniu 8%). Kursy obligacji niemieckich zwykowały szczególnie silnie od początku roku na rynku nowojorskim i naogół są one notowane na znacznie wyższym poziomie niż w ciągu r. ub. Jest to następstwem zwiększonego zainteresowania publiczności amerykańskiej walorami o stałym oprocentowaniu po jesiennej niżce giełdowej.

Odprężenie sytuacji na pieniężnych rynkach niemieckich pociągnie za sobą doniosłe następstwa. Przedewszystkiem ułatwi ono mobilizację pożyczki, przewidzianej planem Young'a, nadto w wysokim stopniu przyczyni się do potaniaenia pieniądza w krajach Środkowej i Wschodniej Europy, pozostających w ścisłej zależności od niemieckich rynków pieniężnych. Wreszcie, co może najbardziej interesuje Polskę, taniłość i obfitość kapitałów ułatwi Niemcom forsowanie wywozu przy pomocy tanich i długoterminowych kredytów towarowych. Jest to

niewątpliwie moment, który obok kolosalnej wyższości ochrony celnej na niemieckie produkty rolnicze mógłby przeważać szalę korzyści, w razie wprowadzenia w życie polsko-niemieckiej umowy handlowej, na stronę kontrahenta niemieckiego.

R.

AUSTRIA

SYTUACJA GOSPODARCZA W MARCU 1930 R.

Choć w ciągu miesiąca sprawozdawczego zmian zasadniczych w przebiegu konjunktury gospodarczej Austrii nie było i depresja biegła w dalszym ciągu, dały się jednak zauważyć pewne momenty, pozwalające przypuszczać, że sytuacja dąży w pewnym stopniu do poprawy. Jednym z tych momentów pomyślnych jest wzrost indeksu ogólnego biegu interesów, obliczonego dla lutego na podstawie liczb ostatecznych. Wzrost tego indeksu jest zjawiskiem tem bardziej zmiennym, że począwszy od końca września r. ub. spadał on gwałtownie, osiągając w końcu stycznia r. b. stan nienotowany od 1924 r. Luty jest pierwszym od szeregu miesięcy w którym stan ten uległ nieznacznej, jednak niezaprzeczanej poprawie. Obliczony przez Instytut Badania Konjunktur indeks dla lutego wynosi 94.5 wobec 93.6 w styczniu.

Poza wyżej omówionym pomyślnym objawem utrzymują się w dalszym ciągu cechy charakterystyczne dla depresji, t. j. relatywnie wysoki stan bezrobocia i obniżające się ceny. Począwszy od połowy lutego obserwujemy sezonowe przewidziane zmniejszenie absolutnych liczb bezrobotnych, pobierających zapomogi. Spadek bezrobocia w Wiedniu był w I połowie marca nieco większy, niż oczekiwano. Następnie od połowy marca do połowy kwietnia obraca się zmniejszenie w zwykłych ramach sezonowych. Poza Wiedniem notowano do połowy kwietnia nieco większy niż zwykle spadek w tym sezonie, co jednak ze względu na wysoki stan bezrobocia w liczbach absolutnych większej roli nie odgrywa i pozostaje prawdopodobnie w związku z zaobserwowanymi już dawniej ostrymi wahaniem sezonowymi na wsi. Ogólna liczba bezrobotnych wynosiła w marcu r. b. 239.094, z czego w Wiedniu 87.056 osób.

Poza innymi niepomyślnymi objawami wymienić należy duże rozmiary skreszeń firm z rejestru handlowego w ciągu pierwszych 2 miesięcy r. b., przy czym liczba nowonawieszonych firm nadal się zmniejsza. W miesiącu sprawozdawczym zachodzi w dziedzinie trudności płatniczych firm austriackich dalsze pogorszenie, zarówno w porównaniu z miesiącami poprzednimi r. b., jak i z odpowiednimi miesiącami lat ubiegłych.

Rynek pieniężny jest w dalszym ciągu płynny. Rozmiary tej płynności najlepiej ilustruje słabe zapotrzebowanie gotówki w Austriackim Banku Narodowym, którego portfel zobowiązań z tytułu dokonanego dyskonta był na ultimo marca mniejszy niż na medio tego miesiąca. Zaznaczyć należy, że tak małego dyskonta nie miał Bank nawet w 1925 r., w którym płynność rynku pieniężnego osiągnęła znaczne rozmiary, po kryzysie gospodarczym z 1924 r. Stan obecny dobrze charakteryzuje bierność austriackich sfer gospodarczych, które w obecnym przebiegu depresji wykazują daleko posuniętą rezerwę.

Obroty papierami procentowymi na giełdzie wiedeńskiej były bardzo nie-

znaczne. Pomimo tego niepomyślnego objawu zdradzają kursy akcji przemysłowych zupełnie wyodrębnioną tendencję wzrostu. Kursy grupy akcji bankowych natomiast spadają w dalszym ciągu.

Dalsze obniżenie się stopy procentowej stoi w związku z kształtowaniem się stóp zagranicą. Stopa prywatna w Wiedniu stosuje się, począwszy od pierwszych miesięcy r. b., ściśle do poziomu stopy w New-York'u. Pewną niezależność wykazała stopa wiedeńska w połowie marca r. b., nie reagując w pełni na dość silny spadek w New York'u. Pomimo zmniejszonego zapotrzebowania gotówki w Austriackim Banku Narodowym dał się zauważyć nieco zwiększony obieg banknotów i wzrost zobowiązań żyrowych. Tłumaczy się to tem, że na ultimo wzrósł zapas dewiz. Czynnikiem, który w pewnej mierze potęguje płynność rynku pieniężnego, jest dalszy, dość znaczny napływ kredytów zagranicznych. Liczby miesięczne poszczególnych instytucji żyrowych są w miesiącu sprawozdawczym nieco wyższe, niż w okresie poprzednim, co tłumaczyć należy zainteresowaniem sezonowym.

Spadek cen towarów nie ustaje, pomimo dużej płynności rynku pieniężnego i niskich stóp procentowych. Indeks cen „czułych towarów”, obliczony przez Austriacki Instytut Badania Konjunktur, został w jesieni r. ub. powstrzymany w swym dotychczasowym spadku, dzięki wyższym cenom skór i oleju lnianego. Począwszy od połowy lutego r. b. rozpoczęła się ponowny spadek indeksu, który w połowie marca przekracza niski poziom z 1926 r. Ostry spadek cen w ciągu 4 tygodni od

Odległość km	Austria	Szwajcaria	Czechosłowacja	Węgry	Polska	Jugosławia	Niemcy	Francja
10	0.80	0.97	0.46	0.44	0.53	0.42	0.68	0.54
20	1.40	1.95	0.92	0.86	1.04	0.84	1.36	1.10
50	3.50	4.87	2.31	2.33	2.62	3.30	3.23	2.67
100	6.40	9.70	4.61	4.67	5.21	4.15	6.29	5.34
200	11.60	19.50	9.24	9.47	10.40	8.28	12.58	10.70
300	13.60	23.40	13.20	13.40	14.60	12.48	19.24	16.00
400	17.40	31.20	15.75	16.72	18.96	16.50	25.16	21.30
500	21.40	39.00	17.43	19.92	23.30	20.65	31.60	26.70
600	25.40	46.80	19.95	—	25.90	25.80	37.70	31.86

Zestawienie to wykazuje, że podróż w Austrii jest znacznie kosztowniejsza od podróży we wszystkich t. zw. państwach sukcesyjnych, a na dystansie do 200 km kalkuluje się nawet drożej od przejazdu kolejami francuskimi lub niemieckimi. Zdecydowanie wyższa jest jedynie taryfa szwajcarska. Koła fachowe wskazują jednak na fakt, że koleje szwajcarskie udzielają szeregu znacznych zniżek od taryfy nominalnej, które np. przy kupnie biletów powrotnych wynoszą 30%. Te same koła stwierdzają dalej, że wysoka taryfa kolejowa znajduje się w sprzeczności ze stosunkami gospodarczymi w Austrii, których znamiennym staje się, wobec długotrwałego kryzysu ekonomicznego, ogólna prawie pauperyzacja.

Zaznaczyć tu należy, że zarząd kolei austriackich nie będzie mógł, wedle wszelkiego prawdopodobieństwa, zająć ustępliwego stanowiska w tej sprawie. W razie zmniejszenia dochodów zostałyby bowiem zachwiana osiągnięta z dużymi trudnościami w 1928 r. równowaga budżetowa kolejnictwa austriackiego.

WĘGRY

PROJEKT ZORGANIZOWANIA ZBYTU ZBÓŻ.—Według wiadomości węgierskich sfer giełdowych Rząd zamie-

połowy marca do połowy kwietnia obniżył indeks z 90.6 na 87.4 i był wywołany przez potanieenie wełny, złomu żelaznego (w połowie marca), cynku, żelaza sztabowego i przędzy lnianej (na początku kwietnia). Obserwując przebieg krzywej cen czułych towarów i indeksu ogólnego biegu interesów, widzimy, że się one prawie w swym biegu pokrywają, przyczem pierwsza z nich drugą wyprzedza, co uważać należy za objaw niepomyślny, nie rokujący żadnej poprawy w czasie najbliższym. Niekorzystne kształtowanie się cen odbiło się nawet na indeksie cen hurtowych, który prawie przez 2 lata utrzymywał się mniej więcej na równym poziomie, a obecnie zdradza tendencję zniżkową.

Jednym z pomyślnych objawów jest stały wzrost stanu na rachunkach oszczędnościowych w instytucjach kredytowych. Nagromadzone w ten sposób kapitały pozwolą przemysłowi i handlowi zaopatrzyć się w środki z chwilą przejścia fazy konjunktury z obecnej depresji w okres poprawy i ożywienia.

AKCJA O OBNIŻENIE KOLEJOWYCH TARYF OSOBOWYCH.

Przed niedawnym czasem austriackie sfery gospodarcze, zainteresowane w ożywieniu turystyki, zaczęły prowadzić akcję w kierunku obniżenia obecnej osobowej taryfy na kolejach austriackich. Punktem wyjścia tej akcji było następujące zestawienie, przedstawiające koszt przejazdu jednej osoby pociągiem osobowym w III klasie w poszczególnych państwach (w szillingach):

rza przeprowadzić w najbliższym czasie szereg zarządzeń, regulujących kwestię zbytu ziół na zupełnie nowych podstawach. System odnośny miałby być oparty na zasadach spółdzielczych, a mianowicie 2 pólficjalne instytucje spółdzielcze: „Krajową Centralną Spółdzielnią Kredytową” i spółdzielnię „Futura” — miałyby udzielać producentom zioła kredytów na przetrzymanie zioła, w formie zaliczki do wysokości 50% wartości towaru, a następnie, w chwili zbytu, odbierać go wedle cen dziennych. Do systemu magazynowania interwencyjnego dostosowana byłaby sieć składów publicznych. Ryzyko kredytów przejąłby Rząd.

System powyższy, przedstawiający się zresztą dosyć niejasno, wymagałby uruchomienia poważnych kapitałów i również stworzenia dużego aparatu administracyjnego. Opierając się na tem, sfery kupieckie wypowiadają poglądy krytyczne co do omówionych zamierzeń, uważając, że podobne rezultaty dałoby dopomożenie rolnikom przez zastosowanie ulg w ciężarach publicznych.

WŁOCHY

WOLNY PORT FIUME.—Od 1924 r., kiedy Fiume stało się ostatecznie miastem i portem włoskim, jego rola handlowa

doprowadzona do upadku w okresie wojny i dalszych zmagania się politycznych, przechodzi stały i nie dający się opanować kryzys.

Statystyka obrotów towarowych ilustruje najlepiej perypetję, jakim ulegało Fiume w zakresie swej żeglugi i handlu:

Rok	P r z y w ó z		W y w ó z		R a z e m	
	morzem	koleją	morzem	koleją	morzem	koleją
	t o n n y					
1913	925 000	1,300.000	1,175.000	650.000	2,150.000	1,850.000
1924	220.000	180.000	166.000	80 400	386.000	200.400
1925	370.000	335.000	306.000	304.000	676.000	639.000
1926	380.000	518.000	360.000	340 000	740.000	858.000
1627	430.000	391.000	351.000	308.000	781.000	699.000
1928	506.000	445.000	369.000	347.000	875.000	792.000
1929	500.000	480.000	388.000	379.000	888.000	859.000

W ostatnim roku, wykazującym największy obrót — osiągnęło Fiume zaledwie 41% swych obrotów przedwojennych.

Taka sytuacja handlu i żeglugi Fiume doprowadziła do wyczerpania i pauperyzacji ludności i wymagała obmyślenia ze strony powołanych czynników jakiegoś energicznego środka zaradczego.

Ten ostatni nie był łatwy do wynalezienia, bowiem geograficzna, a co więcej polityczno-ekonomiczna sytuacja Fiume przedstawia sobą niezwykle przykład anomalji, a usunięcie jej ze względów na zobowiązania o charakterze międzynarodowym nie jest przynajmniej narazie możliwe.

Wypadło więc szukać drogi ratunku dla Fiume w stworzeniu takiej gospodarczej jego sytuacji, która, mając mu uprzywilejowane stanowisko, mające podnieść jego dobrobyt, nie mogłaby być uznana jako rozmyślne działanie na szkodę sąsiada, bez względu, jaki będzie rezultat zmienionego w ten sposób gospodarczego położenia Fiume.

Aby łatwiej zrozumieć istotę „posunięcia” Rządu włoskiego w danym wypadku należy zwrócić uwagę na jego założenie, a mianowicie, że jedną (jeżeli nie główną) z przyczyn upadku Fiume stała się dla niego walka konkurencyjna sąsiedniego jugosłowiańskiego Sussaku, faworyzowanego w specjalny, a zdaniem włoskiej strony — rozmyślny sposób, a to w celu zbojkotowania portu Fiume, co ma być w przeciwieństwie z układem pomiędzy stronami z 1924 r. a bardziej jeszcze z paktem w Nettuno.

Wzmiankowane powyżej uprzywilejowanie Fiume uzyskało swój wyraz w utworzeniu „wolnego obwodu Carnaro”, obejmującego port fiumeński od jego granicy z Sussakiem i całe pobrażę zatoki Carnaro z położonymi na niem miejscowościami kąpielowymi i gminami, do nich przyległymi.

Czynione już od 2 lat przez reprezentantów zainteresowanego Fiume starania wobec Rządu rzymskiego, którym jeszcze we wrześniu r. ub. odmówiono, osiągnęły obecnie swój rezultat, wyrażony w dekreście królewskim z dn. 17 marca r. b., który z dniem 3 kwietnia został wprowadzony w życie.

Decret powyższy ustanawia, że:

a) gmina Fiume, Abacja, Lowrana i Volosca z przyległymi do nich gminami do dn. 31 grudnia 1931 r. będą uważane za znajdujące się poza obszarem celnym Królestwa i mają stanowić „wolny obwód (zona franca) Carnaro”;

b) przywilej wolności od ceł uzyskują produkty przemysłu i handlu prócz wyrobów, stanowiących monopol państwowy

(wyroby tytoniowe, sól, zapalki, chinina etc.), i z wyjątkiem podatku od gazu świetlnego i prądu elektrycznego;

c) towary pochodzenia włoskiego lub we Włoszech uszlachetnione będą uważane pod względem cłowym za eksportowe, z wyjątkiem tych surowców, które zostaną wprowadzone do wolnego obwodu w celu ich przeróbki i wywiezienia w postaci gotowych fabrykatów.

Ogłoszenie powyższego dekretu przedyła, oparte na pogłoskach i plotkach, wiadomości, że Fiume ma być niebawem uznane za miasto wolne w koncepcji, uwzględniającej niezależny jego charakter ze wszelkimi wynikającymi w tym wypadku dodatnimi skutkami. Dlatego też dekret z dn. 17 marca narazie wywołał objawy rozczarowania.

Głównym czynnikiem, który spowodował pesymistyczne potraktowanie dekretu przez Fiumńczyków, jest jego dziwnie krótki termin — 31 XII 1931 r. W istocie, trudno przypuścić, aby w ciągu nieco więcej niż 1½ roku można było się spodziewać odrobienia tego disagio, w jakie popadło Fiume, a jeszcze mniej stworzenia jakichś lukratywnych imprez przemysłowych, któreby dzięki tylko bezcłowemu wprowadzaniu surowców zdołały podnieść dobrobyt miasta i zapewnić mu dalszy pomyślny rozwój. Trudno również spodziewać się przyływu obcych kapitałów, tak koniecznych przy każdym zamierzeniu inwestycyjnym, mającym cele rozwojowe na widoku.

Otóż, obecnie zostało już wytlomaczone Fiumńczykom z Rzymu, że ów termin 31 grudnia 1931 r. nie podważa w żadnym razie dobroczynnych skutków dekretu, bowiem termin ten jest jednocześnie terminem wygaśnięcia umowy w Nettuno i właśnie dlatego został obrany, jako mający ostatecznie zdecydować, czy sąsiedzi „z za mostu” (łączycego Fiume z Sussakiem) zechcą zaniechać swego rzekomo rujnującego Fiume systemu bojkotu i zastąpią go pod wpływem przeistoczenia Fiume na wolny obwód lojalną współpracą, jak to jest podobno przewidziane w umowie w Nettuno; ma się owa współpraca wyrazić m. in. w użytkowaniu przez jugosłowiańską stronę narówni ze Sussakiem fiumeńskiego portu, jak obecnie stale przez żeglugę jugosłowiańską pomijanego.

O ile tedy w terminie, ustalonym przez dekret, nastąpią realne objawy powyższej współpracy ze strony jugosłowiańskiej — Rząd włoski gotów jest obecny akt wolnego obwodu Carnaro przeistoczyć w jakieś inne specjalne normy uprzywilejowanej kooperacji Fiume z Sussakiem w formie konsorcyjnej, która miałaby spowodować olbrzymie zyski dla obydwóch

portów. O ile jednak ów termin „próby lojalności” nie miałby dać spodziewanego wyniku, usuwającego swoisty konflikt pomiędzy dwoma portami, to w takim razie przyznany „wolny obwód” nietylko ma pozostać na stałe, ale mogą zostać ukonstytuowane przez Rząd włoski dalsze wolne obwody lub wolne porty w innych punktach Górnego Adriatyku, stanowiąc tem samem całokształt strategiczno-ekonomicznej obrony włoskich interesów na tym odcinku.

Jeśli chodzi o walory dla Fiume i przyległych miejscowości dekretu marcowego, to wypada stwierdzić, że zasadniczą wartość będzie miało bez wątpienia zastosowanie wolnego regimie'u do szeregu artykułów pierwszej potrzeby i t. zw. półluksusowych.

Dzisiaj Fiume zakupuje to wszystko prawie w Sussaku, jako rynku najbliższym i o połowę blisko tańszym niż którykolwiek rynek włoski. Według obliczeń włoskich, Sussak corocznie zarabiał tym sposobem co najmniej 30 mln. lirów, stwarzając sobie niebywały dotąd dobrobyt. Przypuszczają, że przynajmniej większa część tej sumy pozostanie obecnie we Fiume, gdzie wolność bezcłowa handlu musi spowodować niżkę kosztów utrzymania, obecnie bardzo wysokich.

Drugim punktem spodziewanych beneficjów wolnego obwodu będzie zwiększony obrót środków pieniężnych wskutek zwiększenia ilości zakupów wszelkich towarów, zwłaszcza w dziedzinie ubrania, obuwia, galanterji etc., które staną się tańsze we Fiume niż gdzieindziej.

Zwolnienie od cła surowców i szeregu artykułów, mogących być wyrabianymi i przerabianymi we Fiume i na terytorjum wolnego obwodu, stanie się bodźcem do rozwinięcia się przemysłu — stoi to jednak w zależności od wprowadzenia potrzebnych do tego kapitałów i nie może być narazie uważane za aktualne

Nie należy się liczyć narazie ze wzmożeniem się ruchu okrętowego, zwłaszcza dalekomorskiego, co może nastąpić dopiero po utrwaleniu się regimie'u wolnego obwodu i podniesieniu się jego zdolności nabywczych.

Nierównie ważniejsze, a realniejsze, wydają się korzyści, jakie bez wątpienia osiągną miejscowości klimatyczne nadmorskie: Abacja, Lowrana i Volosca. Podupańde, wskutek wahanja się cen — ostatnio wygórowanych — i konkurencji jugosłowiańskich: Raguzy, Kotoru i Crikvenicy, z chwilą wprowadzenia dekretu w życie będą miały możliwość obniżenia swych cen do minimum i, przez to samo, konkurowania z uzdrowiskami jugosłowiańskimi (a nawet włoskimi).

Czy powyższa gruntowna zmiana gospodarczej sytuacji miasta i portu Fiume mogłaby mieć znaczenie dla sprawy polskiego eksportu?

Nasz przywóz do Fiume w 1929 r. przedstawia wprawdzie nikłą ilość 2.421 tonn, na co składają się przeważnie: produkty naftowe, nieco węgla, drzewa i fasoli, ale, biorąc na uwagę dotychczasową małą chłonność rynku, wskutek słabej siły nabywczej ludności, należy uznać, że nawet taka mała ilość może być uważana za dowód możliwości rozwoju eksportu z chwilą, gdy się zwiększy zdolność nabywcza rynku wolnego obwodu w bezpośrednim wyniku zubożenia się jego ludności.

Bez zbytniego optymizmu wydaje się możliwym osiągnięcie kilkakrotnie większego handlowego rezultatu dla naszego eksportu,

zwłaszcza w artykułach przemysłowych, konkurujących z Czechosłowacją i Węgrami (wyroby metalowe, włókniste, obuwie, artykuły toaletowe etc.), nie licząc znanych już na tut. rynku naszych surowców, ponadto parkietów, mebli giętych i drzewa klejonego.

Eksport nasz ma 2 drogi, prowadzące do „wolnego obrotu” — jedną pozostaje zawsze dawna droga „przez Karpaty”, prowadząca ze Wschodniej Małopolski, druga — to szlak morski z Gdyni na Adriatyk, gdzie, jak to już zostało sprawdzone empirycznie, nasze okręty zawsze nieodzowne frachty powrotne bez wielkiego trudu znajdują.

Przedsiębiorstwa	Kapitał zakładowy milijon koron	Wypłacona dywidenda		
		1929	1928	1927
Ostasiatiska Kompagni	50	10	10	10
Det Forenede D. S.	30	6	6	6
Dannebrog	10·2	8	7	5
Norden	7·6	10	10	10
Orient	5	8	8	10
Vendile	6	9	6	6
Myren	4	8	6	5
Progress	3·6	8	5	0
Skagerak	4·3	0	0	0
Duńsko-Francuskie Tow. Żegl.	4	7	5	5
Torm	2	30	25	20
Orion	2·4	0	0	0
Heimdal	1·15	20	15	15
Dania	1·5	10	10	10
Pacific	0·6	25	20	18
D. S. Bornholm 1866. Ursus	1 niewiadomy	14 10	14 5	14 0
Det Forenede Bojser	0·5	6	0	0

Skagerak i Orion, towarzystwa, które nie dały dywidendy, są to przedsiębiorstwa żeglugowe, powstałe w czasie wielkiej wojny. Nie były one w stanie dotychczas przeprowadzić amortyzacji swych statków, nabytych w okresie wysokiej koniunktury na tonnaż.

Cały czysty zysk za 1929 r. obu towarzystw (Orion — 320 tys. kor., Skagerak — 160 tys. kor.) przeznaczony został na amortyzację tonnażu.

Jedną z przyczyn, dla których duńskie przedsiębiorstwa żeglugowe mogą tak pomyślnie prosperować, jest całkiem nowoczesny ich tonnaż. Wszystkie towarzystwa, które wypłacają większą dywidendę, rozporządzają obecnie przeważnie nowoczesnymi statkami motorowymi, zbudowanymi w ostatnim pięcioleciu, o dużej rentowności. Do tego dochodzi dobra koniunktura frachtów na Bałtyku, która trwała do jesieni 1929 r.

Z. S. R. R.

NOWA ORGANIZACJA PRZEMYSŁU NAFTOWEGO. — W ostatnim czasie na terenie przemysłu naftowego sowieckiego zaszedł doniosły fakt. Zamiast dyrekcji przy Głównym Zarządzie Przedsiębiorstw Górniczych i Hutniczych, której podlegały wszelkie organa przemysłu naftowego, trustu naftowego i syndykatu naftowego — utworzony został jeden centralny trust p. n. „Sojuzneft”, który objął wszelkie gałęzie przemysłu naftowego.

Dotychczas poszczególne trusty naftowe w odnośnych okręgach naftowych prowadziły zupełnie samodzielną gospodarkę co do produkcji i przeróbki ropy, a równocześnie musiały dbać o wszelkie urządzenia, związane z tem, a więc o od-

DANJA

DOCHODY PRZEDSIĘBIORSTW ŻEGLUGI MORSKIEJ. — Zostały już ogłoszone bilanse roczne wszystkich ważniejszych przedsiębiorstw żeglugowych Danii. Jak z nich wynika, 1929 r. zakończony został dla większości duńskich przedsiębiorstw żeglugowych nader pomyślnie. Już poprzednie dwa lata dały całkiem niezłe wyniki; rok ubiegły wykazuje dalszą poprawę, a nawet w kilku wypadkach osiągnięte rezultaty są bliskie wyników, jakie były w czasie panowania najlepszej koniunktury. Ilustruje to następująca tabelka:

wydobyta z nowych okręgów Uralu Sziraku, Turkiestanu, a więc musiano rozpocząć wielkie prace poszukiwawcze i wielkie wiercenia. Na to potrzeba założyć i wiercić 5.000 szybów, a więc potrzeba byłoby około \$ 100 milij. Ponadto przy takim wzroście produkcji musi również nastąpić równoległe odpowiednia rozbudowa rafinerii, urządzeń transportowych i składowych, co pociąga za sobą nowe nakłady kapitału, trudne do określenia.

Naturalnie, urzeczywistnienie tego programu zdaje się być mrzonką, ze względu na kapitały, które musiałyby być za-inwestowane, a których Sowiety nie posiadają, obecne zaś stadium przemysłu naftowego sowieckiego, pomimo rozmachu, jaki go cechuje, i stopniowej normalnej rozbudowy w ramach posiadanych środków, dostarczyć ich nie jest w stanie. Ciężkie więc zadania czekają nowego kierownika „Sojuzneft”.

Zważywszy jednak na potęgę tego przemysłu, na przeprowadzoną obecnie racjonalizację jego, nie możemy zamykać oczu na to, że dzisiejsza jego rozbudowa może rzeczywiście osiągnąć wyższy stopień.

Wł. Ł.

BRAZYLJA

INWESTYCJE KAPITAŁU FRANCUSKIEGO W BRAZYLJI. — Narzędziem i organem ekspansji finansowej Francji na terenie brazylijskim jest instytucja bankowo-inwestycyjna „Crédit Foncier du Brésil et de l’Amérique du Sud”, założona w 1911 r. z siedzibą w Paryżu i Rio de Janeiro. Kapitał zakładowy tej instytucji wynosi obecnie fr. fr. 200 milij., fundusz rezerwowy około fr. fr. 51 milij. Do 1924 r. kapitał zakładowy wynosił tylko fr. fr. 50 milij., w 1925 r. został powiększony do 100 milij., a w 1927 r. do fr. fr. 200 milij.

Oprócz kapitału akcyjnego „Crédit Foncier du Brésil” operuje jeszcze obligacjami, których emisja do 1927 r. sięgała sumy fr. fr. 63.685.000; w 1928 r. kapitał obligacyjny został powiększony o fr. fr. 200 milij., a w połowie marca r. b. wypuszczona została w Paryżu nowa emisja obligacji na sumę fr. fr. 100 milij. (typ 95, oprocentowanie 5% rocznie), mająca być zamortyzowana w przeciągu 50 lat. W ten sposób kapitał „Crédit Foncier du Brésil”, inwestowany obecnie w Brazylii, dosięga sumy fr. fr. 614 milij.

Nowa emisja obligacji łączy się z ekspansją lotnictwa francuskiego i towarzystwa „Compagnie Générale Aéropostale” na gruncie brazylijskim i innych krajów południowo-amerykańskich.

Dawniej działalność inwestycyjna „Crédit Foncier du Brésil” koncentrowała się głównie na kolejach i portach. Instytucja ta finansowała budowę i eksploatację portu w Bahji, kolei Victoria-Minas Geraes, Sao Paulo-Rio Grando do Sul i innych. Ponadto uczestniczy ona w towarzystwie portowym Rio de Janeiro i Nictheroy, w niektórych bankach, przedsiębiorstwach konstrukcyjno-przemysłowych i t. p.

Przed wojną instytucja ta uczestniczyła również w niektórych pożyczkach francuskich dla Brazylii.

W ostatnich latach „Crédit Foncier du Brésil” podjął się finansowania ekspansji lotnictwa francuskiego, w czem ulokował większość swego kapitału.

powiedni transport, składy dla ropy i produktów naftowych. Zadania handlowe t. zn. zaopatrzenie rynku krajowego i eksportu, miał w swych rękach syndykat naftowy. Obecnie wszelkie funkcje przemysłu naftowego sowieckiego złączone w ramach organizacji „Sojuzneft”, tak, jak to się dzieje w wielkich prywatnych przedsiębiorstwach kapitalistycznych. Pracę podzielono między poszczególne oddziały, a więc: wydział projektów i poszukiwań naftowych, wydział wiertniczy, wydział produkcji i przeróbki ropy, wydział techniczny urządzeń i zasobów, wydział spożycia krajowego i eksportu i wydział finansowy. Na czele owego „Sojuzneft” został postawiony Łomow, kierownik trustu węglowego zagłębia donieckiego. Spodziewają się, że dzięki udzieleniu mu dyktatorskich pełnomocnictw, będzie on w stanie utrzymać żelazną dyscyplinę, konieczną tak bardzo dla uzyskania tych wyników, jakie zakreślił pięcioletni plan rozbudowy gospodarstwa sowieckiego.

A plan ten, przewidziany dla przemysłu naftowego, jest ogromny. Dość wyobrazi sobie, że produkcja ropy ma z końcem „piatiletki” wynosić ni mniej ni więcej tylko 41 milij. tonn, a więc trzykrotną produkcję 1928/29 r.

Ale już dzisiaj słyszy się głosy poszczególnych fachowców sowieckich, którzy, jak np. Prof. Sachanow, dyrektor Instytutu Poszukiwań z Ropą w Moskwie, znany i zagranicą rzeczoznawca w sprawach technologii ropy, wyrażają pogląd, że przy najkorzystniejszych warunkach z istniejących okręgów ropnych możnaby otrzymywać roczną produkcję najwyżej 30 milij. t, bez obawy zawodnienia i zatrącenia tych pól. Reszta musiałaby być

SPRAWY CELNE ORAZ REGLAMENTA- CJA HANDLU ZEWN. W PAŃSTW. ZAGR.

SZWAJCARJA. — Podwyższenie cła na świnie. — Rada Związkowa rozporządzeniem z dn. 7 kwietnia r. b. („Eidgenössische Gesetzgebung” wzgl. „Gesetzsammlung” Nr. 12 z dn. 9 kwietnia 1930 r.) zniósła postanowienia swe z dn. 26 listopada, 27 grudnia 1929 r. oraz 28 stycznia 1930 r., dotyczące zmniejszenia stawki taryfy celnej przy przywozie świń wagi ponad 60 kg z 50 fr. na 30 fr. od sztuki.

W myśl powyższego rozporządzenia stawka taryfy celnej z dn. 8 czerwca 1921 r. (poz. taryfy 143), dotycząca wwozu świń do Szwajcarii wagi ponad 60 kg, wynosi ponownie 50 fr. od sztuki.

Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem 15 kwietnia 1930 r.

NIEMCY. — Znakowanie jaj. — Według informacji prasy Rząd niemiecki opracowywa rozporządzenie, w myśl którego mogłyby być importowane do Niemiec jedynie te jaja, na których uwidoczniony byłby kraj pochodzenia towaru. Z tych samych źródeł pochodzi wiadomość o zabiegach Rządu celem zmiany ceł konwencyjnych na jaja, przyznanych przez Niemcy w traktatach z Jugosławią i Włochami.

uspasabia młynarzy angielskich nader pesymistycznie. Oficjalne notowania cen 3-ch typowych gatunków mąki pszennej wykazują spadek: dobra kanadyjska spadła do £ 0.17.6, domowa przemiału londyńskiego do £ 0.16.9, angielska czysta £ 0.15 za worek 140-funtowy.

Ryż. — Ryż hiszpański, który staniał o sh 10 na tonnie, cieszy się dobrym popytem. Carolina oryginalny w hurcie po £ 3 wydaje się niezwykle drogi, natomiast w detalu ceny jego są zupełnie umiarkowane. Oficjalne notowania cen były następujące: oryginalny Carolina £ 34, Patna £ 25, imitacja Caroliny podniósł się do £ 23.10, hiszpański spadł do £ 15.10, birmański bez zmiany — £ 13 za tonnę.

Kawa. — Vera Paz osiągała cenę £ 8 za cwt, ale gatunki wysokie są obecnie mało dowożone. Oficjalne notowania cen prawie bez zmiany: Jamaika £ 9.10, Costa Rica £ 6.15, Kenya dobra średnia osłabła do £ 5.15, brazylijska Santos bez zmiany £ 3.5 za cwt.

Herbata. — Obroty obejmowały: cejlońską po 20'73 d, indyjską po 16'32 d, jawańską po 11'17 d, Sumatrę po 11'92 d, Nassa po 9'34 d, Assam po 16'65 d, Da jeeling po 18'67 d, Dooars po 12'78 d za funt.

Kakao. — Przednie Grenada było poszukiwane, natomiast popyt na Accra zepsuł się. Cena tego ostatniego z dostawą w lipcu z Zachodniej Afryki wynosi około £ 2.12 za cwt. Oficjalne notowania cen bez zmiany: Trinidad £ 3.5, Grenada przednie £ 2.13.9, Accra standartowe £ 2 za cwt.

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH

ARTYKUŁY SPOŻYWCZE I KOLONJALNE

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH. — Ceny w okresie od dn. 23 kwietnia do 8 maja 1930 r. kształtowały się następująco (za kwintal):

	23 — 30/IV		1 — 8/V		Różnica (w %-ach) cen z 1 — 8/V w stos. do cen z 23 — 30/IV
	w walucie krajowej	w \$	w walucie krajowej	w \$	
Pszemica:					
Berlin	27 89	6 65	28 77	6 86½	+ 3 1
Praga	166 00	4 92	164 25	4 87	— 1 0
Chicago	—	3 77½	—	3 72	— 1 4
Buenos Aires	—	4 18	—	4 13½	— 1 0
Liverpool	—	4 42	—	4 27	— 3 3
Wiedeń	31 66	4 44½	31 95	4 49	+ 0 9
Hamburg	10 55	4 24	11 00	4 41½	+ 4 2
Zyto:					
Berlin	16 56½	3 95	16 04½	3 82	— 3 1
Praga	105 00	3 11½	100 00	2 97	— 4 7
Chicago	—	2 41	—	2 30½	— 4 3
Wiedeń	20 52	2 88	20 35	2 86	— 0 8
Hamburg	7 55	3 04½	6 95	2 92	— 7 9
Owies:					
Berlin	16 62½	3 96½	16 20	3 86½	— 2 5
Praga	99 50	2 95	95 00	2 82	— 4 5
Chicago	—	2 94½	—	2 97	+ 0 8
Buenos Aires	—	2 04	—	1 98	— 2 9
Liverpool	—	3 03	—	2 98	— 1 6
Wiedeń	20 10	2 82	19 90	2 79½	— 0 9
Hamburg	5 35	2 15½	5 08	2 05	— 5 0
Jęczmień browarowy:					
Berlin	19 72½	4 70½	19 72½	4 70½	—
Praga	137 00	4 06	137 00	4 06	—
Wiedeń	29 50	4 14½	29 50	4 14½	—
Hamburg	5 67½	2 29½	5 27	2 13	— 7 0
Jęczmień zwykły:					
Berlin	18 26½	4 35½	18 25	4 35	—
Chicago	—	2 37	—	2 69	— 1 4

ANGLJA. — W tygodniu od 5 do 10 maja ruch cen i przebieg transakcyj na rynku artykułów spożywczych i kolonialnych był następujący:

Cukier. — Obroty były nieznaczne, a ceny nie uległy prawie zmianie. Biały jawański z dostawą w czerwcu osiągał £ 0.10.6, kubański £ 0.7.3 za cwt bez cła. Obroty „umowy przyszłe” przy dostawie w sierpniu obejmowały cukier biały 96%-wy po £ 0.9 i buraczany 88%-wy po £ 0.6.9 za cwt, ceny zaś na 1931 r.

są o 1½ d na cwt niższe. Oficjalne notowania cen gatunków typowych bez zmiany: cukier trzcinowy (z cłem opłaconem): kostkowy £ 1.6, najlepszy granulowany £ 1.3.3, kryształ zachodnio-indyjski £ 1.2.3; buraczany (bez cła): zwyczajny granulowany £ 0.10, 88%-wy typu przedwojennego spadł do £ 0.6.9 za cwt.

Mąka. — Mąka londyńska w ciągu roku spadła z £ 0.18.3 do £ 0.16.9 za worek. Import nietylko do Londynu, ale i do innych portów znacznie wzrasta, co

MASŁO

— Długotrwała zniżka cen na rynku niemieckim została zahamowana zwiększonym zapotrzebowaniem na masło w okresie przedświątecznym, tak, że poprzednie notowania utrzymały się na niezmiennym poziomie. W II połowie kwietnia zaś naskutek mniejszego zapotrzebowania zaznaczyła się nadal tendencja zniżkowa.

Na rynku angielskim również okres przedświąteczny zaznaczył się zwykłą cen masła, jednakże zwykła ta wydaje się bardziej długotrwała, pomimo bowiem minionych świąt utrzymała się nadal, zwłaszcza wzrosły notowania masła pochodzenia kolonialnego; tłomaczy się to zmniejszającą się w tym okresie produkcją w tych krajach i zmniejszonymi dowozami. Notowania masła polskiego pozostały na niezmiennym poziomie, jednakże przewiduje się zwykłą notowań. W ostatnich tygodniach zwiększyły się wydatnie dowozy masła rosyjskiego.

Rynek duński również podwyższył notowania masła, spowodowane zwykłą cen na rynku angielskim i niemieckim.

BERLIN. — Ceny w RM za 50 kg w odbiorze: I gat. 131, II gat. 116, III gat. 100.

LONDYN. — Ceny — w sh za 1 cwt: nowozelandzkie najlepsze 123—126, — niesolone 132—138, — australijskie 120—123, — niesolone 120—124, — gorsze gatunki 110—115, — najlepsze argentyńskie 114—118, — gorsze niesolone 108—110, irlandzkie 120, — niesolone 134, holenderskie niesolone 136, duńskie 138, syberyjskie 116—118, polskie 112 do 118.

JAJA

— Położenie na światowych rynkach jajczarskich w II połowie kwietnia bardziej spokojne, popyt nieco mniejszy, hurtownicy zachowują się naogół wstrzeżliwie. Ceny w okresie sprawozdawczym utrzymywały się przeważnie na poziomie niezmiennym, po świętach jednak na niektórych rynkach zaznaczyła się częściowo niżka. Poważniejszy spadek cen nie jest przewidywany, ponieważ znaczne ilości towaru idą na pokrycie zapotrzebowania konserwacyjnego.

Na rynku niemieckim położenie słabsze, zapotrzebowanie nikłe, ceny spadły od $\frac{1}{4}$ do $\frac{1}{2}$ feniga na sztuce.

Na rynku angielskim dowozy towaru zagranicznego umiarkowane, ceny prawie bez zmian, tendencja niejednolita, dla towaru pochodzenia polskiego nieco mocniejsza.

Na rynku austriackim położenie lepsze, tendencja mocniejsza.

Na rynku czeskosłowackim dowozy bardzo znaczne, to też, o ile popyt się nie zwiększy, ceny niewątpliwie spadną.

Na rynku francuskim mimo znacznych dowozów tendencja całkowicie utrzymana.

Na rynku holenderskim i duńskim ceny pozostają na poziomie niezmiennym, zapotrzebowanie ze strony odbiorców zagranicznych słabsze.

BERLIN. — W ostatnich dniach notowano — w fenigach franco wagon Berlin: niemieckie zupełnie świeże do picia ponad 65 g 11—11 $\frac{1}{4}$, 18 lbs duńskie 11, holenderskie 60—62 g 10—10 $\frac{1}{4}$.

LONDYN. — Notowano — w sh za 120 szt.: polskie niebieskie 7/3—7/9, czerwone 6/0—6/3, angielskie 11/0—13/6, 18 lbs duńskie 12/9, holenderskie brunatne 12/9.

WIEDŃ. — Notowano — w groszach austr. za szt.: polskie 9 $\frac{1}{4}$ —10 $\frac{1}{4}$, prima jugosłowiańskie i węgierskie przerobione 11—11 $\frac{1}{2}$, oryginalne 10/60—10/80.

PARYŻ. — Notowano — we fr. fr. za 1000 szt. 51—52 kg 400, 53—54 kg 420, 56 kg 450, 57—58 kg 470—480, extra 650.

METALE

Z RYNKÓW ŚWIATOWYCH. — Ceny wywozowe żelaza większych wytwórców europejskich: Anglii, Belgii wraz z Luksemburgiem i Francji — w £ f. o. b. port — notowane były w dn. 7 maja 1930 r., jak następuje:

	Wielka Brytania	Belgia i Luksemburg	Francja
	za 1.016 kg	za 1.000 kg	
Surowka:			
odlewn. Nr. III (2.5-3.0% Si)	3. 7.6	3. 3.6	3. 3.6
tomasowska	—	3. 3.0	—
hematytowa	3.14.0	—	—
ferromangan	10.15.0	—	—
Półwytwór:			
kęsy	6. 5.0	4.14.0	4.14.0
platyny	6. 2.6	4.14.0	4.14.0
Wytwory gotowe:			
żelazo sztabowe	7. 7.6	5. 7.6	5. 7.6
belki	7. 2.6	5. 1.6	5. 1.6

kątowniki	7. 2.6	5. 7.6	5. 7.6
blacha okrętowa,			
rezerwarowa i t. p.	7.12.6	—	—
szyny stalowe	7.15.0	6.10.0	6.10.0
bednarka	8.10.0	5.15.0	5.15.0
drut-walcówka	7.12.6	—	—
blacha tomasowska	8.15.0	6.11.0	6.11.6
blacha czarna (24 gage)	9.15.0	—	—
drut ocynkow.	13. 0.0	8. 1.0	8. 1.0
gwoździe druc.	10. 0.0	6.12.0	6.12.0

Położenie na rynku starego żelastwa w tygodniu od 3 do 9 maja r. b. przedstawiało się, jak następuje:

W Niemczech stan rynku naogół uległ pogorszeniu, gdyż zbyt kurczy się w dalszym ciągu, dostawa natomiast materiału na rynek jest dosyć duża.

W okręgu reńsko-westfalskim huty prawie zupełnie odmawiały przyjmowania nowych dostaw. Zostały wstrzymane nawet dostawy, uskuteczniiane na poczet dawnych zamówień. Szczególniej duże trudności były z umieszczeniem gatunków gorszych, których nikt brać nie chciał (żelastwo mieszane straciło skutkiem tego ok. RM 5 na tonnie, gdyż przy dzisiejszych cenach segregowanie zupełnie się nie opłaca). Naogół ceny miały tendencję zniżkową, na początku tygodnia cena zasadnicza wynosiła ok. RM 49 za tonnę staliwa, pod koniec — RM 47.50. Różne gatunki żelastwa martenowskiego wahały się w cenie od RM 33 do RM 42 — przy braku nabyciwców.

W okręgach środkowych i wschodni-niemieckich sytuacja przedstawiała się niewiele co lepiej, chociaż ceny nie spadły tak silnie. Zbyt na gorsze gatunki był trudniejszy niż na wyższe.

Żelastwa wielkopiecowego na rynku prawie nie było. Obecnie jednak, przy znacznej niżce cen na żelastwo mieszane, należy oczekiwać, że podaż żelastwa wielkopiecowego może się zwiększyć, muszą jednak ceny być odpowiednio niskie, ażeby mogły przewyciężyć konkurencję rudy, której huty mają pełne składy. Zapotrzebowanie na ten gatunek było minimalne.

Rynek družgu żeliwnego pozostawał bez wielkich zmian. Wysyłka z Berlina drogą wodną zagranicę znów się przerwała, przyniosła jednak znaczną ulgę Berlinowi i najbliższym okolicom. Zapotrzebowanie było niewielkie, gdyż odlewnie z braku pracy kupują jedynie drobne ilości doraźnie im potrzebne.

Oficjalnie notowane ceny — w RM za 1.000 kg loco huta reńsko-westfalska — przed tawiały się, jak następuje:

	5/V	10/V
Staliwo	49/50	47/49
Żelastwo I gatunku	46/47	44/46
Pakiety z blachy czarn.	44/45	42/44
Żelastwo wielkopiecowe	35/36	33/34
Otoczki	34/35	33/34
Żelastwo mieszane	34/35	30/32
Żeliwo maszynowe tłucz.	60/62	60/62
" kupne	50/52	50/52

Na rynku francuskim odbija się ogólne niekorzystne położenie rynków europejskich. Naogół zmian wielkich nie widać, gdyż zapotrzebowanie było dobre i dostawy nie przekraczały zbytnio potrzeb, jednakże ceny wykazywały tendencję zniżkową. Na rynku družgu żeliwnego zapotrzebowanie było znaczne, tak, że cały zaofiarowany materiał znajdo-

wał umieszczenie. Ceny pozostawały bez zmiany.

Oficjalnie notowane ceny — we fr. fr. za 1.000 kg loco Longwy — przedstawiały się, jak następuje:

	25/IV	2/V
Staliwo	250/260	240/250
Żelastwo I gatunku	230/240	220/230
Odpadki blachy niesort.	100/110	90/100
" " pakiet.	150/160	140/150
Otoczki	180/190	180/190
Żelastwo mieszane	190/200	180/190
Żeliwo maszyn. tłucz.	360/370	360/370

Rynek belgijski znajdował się w dalszym ciągu w nastroju mocno depresyjnym. Na zły stan interesów w bardzo znacznej części wywiera wpływ nadmierna ilość żelastwa, sprzedawana przez kolej. Umieszczenie jego wywołuje nadzwyczajne trudności, skutkiem czego ceny doznały takiego spadku, jaki już bardzo dawno nie był notowany. Dosyć powiedzieć, że cena stalowych szyn pociętych spadła z 480/490 fr. do 435 fr. Zatrudnienie hut ciągle jest niezadowalające, to też ich zdolność odbiorcza żelastwa jest mała. Niewielkie ilości zwalniane są do wywozu, lecz wpływu to na stan rynku nie wywiera.

Oficjalnie notowane ceny — we fr. belg. za 1.000 kg loco miejsce spożycia — przedstawiały się, jak następuje:

	30/IV	6/V
Staliwo	470/480	440/460
Żelastwo I gatunku	380/385	370/380
Żel. martenowskie	370	365
Odpadki blachy nowe	300/310	300
Otoczki	250	240/250
Żelastwo wielkopiec.	375	365
Żeliwo maszyn. tłucz.	575/580	575/580

Ceny starych metali doznały dalszej niżki pod wpływem ciągłego spadku cen nowych metali. Ceny te kształtowały się, jak następuje (w Niemczech loco Berlin, we Francji i Belgii — loco zakład spożywający, wzgl. loco granica — za 1.000 kg):

	Niemcy	Francja	Belgia
	5/V	2/V	2/V
	RM	Fr. fr	Fr. belg.
Miedź—odpadki grube	122	700/710	870
Bronz—odpadki grube	102	610/620	870
Mosiądz—odp.gr.	75	430/440	605
Cynk stary	23	140/150	215
Ołów mięk. stary	31	195/205	255

ANGLJA. — Położenie na angielskim rynku metali w tygodniu od 3 do 9 kwietnia r. b. było nierównomierne: podczas gdy w I połowie tygodnia spadek cen metali postępował w dalszym ciągu, w II połowie sytuacja się zmieniła i wszystkie metale zaczęły podnosić się w cenie, dając wrażenie, że punkt krytyczny został przekroczony. Czy jest tak rzeczywiście, to okaże dopiero najbliższa przyszłość. Cała uwaga rynku ześrodkowana jest obecnie na miedzi, to też spadek lub podnoszenie się jej ceny pociąga za sobą ceny wszystkich innych metali. Ze strony konsumentów zapotrzebowanie naogół było nieznaczne, jednakże, pod wpływem wypadków, rozgrywających się na rynku miedzi, w II połowie tygodnia zakupy się zwiększyły. Jak zwykle w takich razach wzmożła się działalność spekulacji, która wyraźnie dążyła do pokrycia się, przewidując widocznie możliwość okresu wzmocnienia cen.

Na rynku miedzi sytuacja ciągle jest niewyjaśniona. Oczekiwana niższa cen kartelowych nastąpiła, i to dwukrotnie (z 14'30 ct. do 13'30 ct., a następnie do 12'80 ct.). Linja wytyczna postępowania kartelu nie jest zupełnie jasna, gdyż przeskadza temu rozdzieleniu, panujące w łonie tegoż kartelu: podczas gdy rafinerje, mające składy wypełnione gotowym towarem, dążą do pozbycia się go i forsują niższe ceny, kopalnie, na których niższa ta najmocniej się odbija, sprzeciwiają się jej, bojąc się o swoją rentowność. Druga niższa wywołała pewne wrażenie, gdyż zapotrzebowania i zakupy od razu zwiększyły się. Ogólne mniemanie jest, iż cena ta zostanie jeszcze obniżona, gdyż obecna cena londyńska odpowiada mniej więcej kartelowej cenie 12'25 cif Europa. Pomimo to jednak i spekulacja również przystąpiła do zakupów, z drugiej zaś strony oferty outsiderów, niższe od kartelowych, znikły z rynku prawie zupełnie, co daje pewne oparcie do sądenia, że miedź przekroczyła już swoje minimum.

Rynek cyny przedstawiał się zupełnie analogicznie do miedzi. Na początku tygodnia była silna niższa, która w II połowie ustąpiła miejsca wyższe, zresztą znacznie mniejszej. Położenie statystyczne cyny jest bardzo niekorzystne, gdyż przyrost zapasów w kwietniu był niezwykle wielki, tak że stan ich wynosił 36.024 t.

Cynk wykazywał początkowo dalszy spadek ceny — do £ 16 (cena nienotowana już od 1902 r.). W II połowie tygodnia nastąpiło ożywienie, zakupy się zwiększyły, nie osiągając jednak wysokości zaoferowania; cena też cokolwiek się podniosła, kompensując stratę z początku tygodnia.

Analogiczne położenie było na rynku ołowiu; początkowo spadek, a następnie lekka poprawa. Wytwórczość światowa wykazuje w marcu wzrost w stosunku do poprzednich miesięcy, dowód metalu do Europy jest bardzo mocny, podczas gdy zapotrzebowanie jest niewspółmiernie małe. Wszystko to nie rokuje bliskiej poprawy.

Ruch cen poszczególnych metali w tygodniu sprawozdawczym przedstawiał się, jak następuje:

Miedź standard wykazała w rezultacie tygodniowym wzrost o £ $\frac{3}{16}$ przy operacjach gotówkowych i o £ $\frac{9}{16}$ przy transakcjach terminowych. Natomiast miedź elektrolityczna i rafinowana wykazały spadek ceny: pierwsza o £ 4 i druga o £ $3\frac{1}{2}$. Blacha miedziana spadła w cenie o £ 5.

Cyna wykazała w ciągu tygodnia stratę £ $5\frac{1}{8}$ przy sprzedaży natychmiastowej i £ $5\frac{3}{4}$ przy sprzedaży terminowej.

Ołów w rezultacie tygodniowym dał zysk £ $\frac{3}{4}$ przy operacjach kasowych i £ $1\frac{1}{16}$ przy terminowych.

Cynk wykazał w ciągu tygodnia zysk po £ $\frac{9}{16}$ dla obu rodzajów operacji.

Glin i nikiel pozostawały bez zmiany zarówno w sprzedaży krajowej, jak i zagranicznej.

Antymon, blacha biała i platyna pozostawały bez zmiany.

Rtęć straciła w ciągu tygodnia £ $\frac{1}{8}$ na butli.

Ruda wolframowa spadła w cenie o sh $\frac{1}{2}$ na 1% w tonnie.

Srebro wykazywało w ciągu tygodnia niewielkie wahania, jednak tydzień swój zamknęło na zero.

Złoto straciło w końcu tygodnia $\frac{3}{8}$ d na uncji.

W poniższym zestawieniu podane są ceny wymienionych metali (w £ za 1.016 kg z wyjątkiem: rtęci, która notowana jest w sh za butlę, rudy wolframowej — w sh za 1% w tonnie, platyny — w £ za uncję, srebra — w d za uncję, złota — w sh za uncję i blachy białej — w sh za skrzynkę o 112 arkuszach 24 gage):

Poprzed. Tydz. sprawozdawczy:

Metal	tydz. ultimo	maksymum	minimum	ultimo
M i e d ź:				
standard:				
kasa . . .	51- $\frac{1}{8}$	51 $\frac{3}{8}$	48 $\frac{3}{8}$	51 $\frac{1}{8}$ - $\frac{3}{8}$
term. . .	50 $\frac{5}{8}$ - $\frac{3}{4}$	51 $\frac{1}{4}$	48 $\frac{1}{8}$	51 $\frac{3}{16}$ - $\frac{1}{4}$
elektrol.	60-64	64	56	57-59
rafinow.	59 $\frac{1}{2}$ -60 $\frac{3}{4}$	60 $\frac{3}{4}$	56	56-57 $\frac{1}{4}$
blacha miedz.	92	92	87	87
C y n a:				
kasa . . .	150 $\frac{1}{2}$ - $\frac{3}{4}$	150 $\frac{1}{2}$	142 $\frac{3}{8}$	145 $\frac{1}{8}$ - $\frac{1}{4}$
term. . .	152 $\frac{3}{8}$ - $\frac{1}{2}$	152 $\frac{3}{8}$	144 $\frac{1}{4}$	146 $\frac{5}{8}$ - $\frac{3}{4}$
O ł ó w:				
kasa . . .	17 $\frac{1}{4}$	18	17	18
term. . .	17 $\frac{3}{8}$	18 $\frac{1}{16}$	17 $\frac{1}{8}$	18 $\frac{1}{16}$
C y n k:				
kasa . . .	16 $\frac{3}{8}$	16 $\frac{13}{16}$	16	16 $\frac{15}{16}$
term. . .	17 $\frac{1}{16}$	17 $\frac{5}{8}$	16 $\frac{3}{8}$	17 $\frac{3}{8}$
G l i n:				
dla kraju .	95	95	95	95
„ za gr. .	100	100	100	100
Antymon	48- $\frac{1}{2}$	48 $\frac{1}{2}$	48	48- $\frac{1}{2}$
B l a c h a				
biała .	18 $\frac{1}{2}$	18 $\frac{1}{2}$	18 $\frac{1}{2}$	18 $\frac{1}{2}$
Rtęć . . .	22 $\frac{3}{4}$ - $\frac{7}{8}$	22 $\frac{7}{8}$	22 $\frac{3}{8}$	22 $\frac{5}{8}$ - $\frac{3}{4}$
N i k i e l:				
dla kraju	175	175	175	175
„ za gr. .	175	175	175	175
R u d a				
wolfram.	24 $\frac{1}{2}$	24 $\frac{1}{2}$	24	24
P l a t y n a				
„Spong”	8 $\frac{3}{4}$	8 $\frac{3}{4}$	8 $\frac{3}{4}$	8 $\frac{3}{4}$
S r e b r o:				
kasa . . .	19 $\frac{3}{8}$	19 $\frac{9}{16}$	19 $\frac{3}{8}$	19 $\frac{3}{8}$
term. . .	19 $\frac{5}{16}$	19 $\frac{1}{2}$	19 $\frac{5}{16}$	19 $\frac{5}{16}$
Złoto .	84.11 $\frac{1}{2}$	84.11 $\frac{1}{2}$	84.11 $\frac{1}{8}$	84.11 $\frac{1}{8}$
— Wewnętrzne ceny żelaza — w £ za 1.016 kg loco huta wysyłająca — przedstawiały się w następujący sposób:				
		5/V	28/IV	
Surówka odl. Nr. III (2'5—3'0% Si) . . .	3.7.6—3.18.6		3.7.6—3.18.6	
Surówka marten. zasadowa . . .	3.5.0—3.12.6		3.5.0—3.12.6	
Kęsy . . .	6.0.0—6.10.0		6.0.0—6.10.0	
Szyby . . .	8.5.0—8.10.0		8.10.0	
Żelazo sztabowe . . .	8.0.0—8.10.0		8.0.0—8.10.0	
Żelazokształ. . .	8.10.0		8.10.0	
Blacha okrętowa, mostowa i t. p. . .	8.15.0—8.17.6		8.15.0—8.17.6	
Blacha czarna (24 gage) . . .	9.15.0		9.15.0	
Blacha ocynkowa. (24 g.) . . .	11.17.6—12.2.6		11.17.6—12.0.0	
Drut - walcówka . . .	8.0.0		8.0.0	
Bednarka . . .	9.5.0—9.15.0		9.5.0—9.15.0	
Koks wielkopiecowy . . .	0.15.6 i wyż.		0.16.6 i wyż.	

SUROWCE I PÓLPRODUKTY WŁÓKNISTE

ANGLJA. — W tygodniu od 5 do 10 maja sytuacja na rynku surowców i półproduktów włóknistych była następująca:

B a w e ł n a. — Ceny nieco spadły, jakkolwiek rynek nie ujawnia żadnych tendencji zdecydowanych czyto w kierunku zniżkowym, czyto zwyżkowym. Poziom jest w znacznej mierze sztuczny i spowodowany przez Farm Board, który stara się podtrzymać ceny dostaw majowych i lipcowych w N. York'u. W Manchesterze w związku z wypadkami w Indiach panuje zastój. Cena bawełny surowej amerykańskiej „middling” w dn. 10 maja wynosiła 8'49 d za funt; przędzy bawełnianej: amerykańskiej 12 $\frac{1}{2}$ d, egipskiej 22 d za funt.

W e ł n a. — Nastrój rynku wełnianego jest optymistyczny, a obroty w Australji w ostatnich czasach przyniosły wyższe o 1 d na funcie. W Anglii aukcja, mająca rozpocząć się w dn. 13 b. m., rokuje dobre nadzieje. Szkocka szewiotowa osiągała £ 0.0.11 za funt. Queensland merynosowa myta podniosła się do £ 0.2.8, śnieżno-biała z przylądka Dobrej Nadziei bez zmiany £ 0.2, Victoria tłusta średnia podniosła się do £ 0.1.3; krzyżówka: australazyjska przednia podniosła się do £ 0.1.6, średnia do £ 0.1, licha bez zmiany £ 0.0.9 za funt. Topsy typ „64” podniosły się do £ 0.2.4 za funt.

J u t a. — Obroty obejmowały jutę czerną SCC po £ 27. Daisee 2 po £ 23.15, Tossa 2 po £ 25.5, ale główne zainteresowanie handlu skoncentrowane jest na dostawach wrześnieiowych z nowych zbiorów, których cena wynosi £ 26.10 za tonnę za gatunki przednie. W Kalkucie cena juty przedniej wynosi 50 $\frac{1}{2}$ rupij za tonnę. Oficjalne notowania cen gatunków typowych wykazują spadek: przednia osłabła do £ 25.5, „lightnings” do £ 24, „hearst” do £ 22.10 za tonnę.

K o n o p i e. — Tendencja słaba dla wszystkich gatunków z wyjątkiem Cannabis. Oficjalne notowania cen wykazują spadek: sisal osłabł do £ 32, manilskie gatunku „J” do £ 27.10, tylko miękkie północno-włoskie Cannabis bez zmiany — £ 51 za tonnę.

L e n. — Tendencja jest mocna, ale rynek nie jest ożywiony. Dostawy aż do nowych zbiorów we wrześniu będą małe i ceny mogą się podnieść. Oficjalne notowania cen bez zmiany: len przedni £ 110, średni £ 85, lichy £ 60 za tonnę.

J e d w a b. — Chiński „extra C” osłabł do £ 0.16, co stanowi w stosunku do maja r. ub. spadek 20%. Oficjalne notowania cen bez zmiany: japoński £ 0.17.9, włoski £ 0.17.3, chiński £ 0.11.6 za funt.

FRACHTY MORSKIE

MORZE PÓLNOCCNE I BAŁTYK.

Mimo że podaż ładunków drzewa w ostatnich czasach wzmożła się, nie stwierdzono dotąd na rynku znaczniejszej poprawy w stawkach frachtowych za te ładunki. Szczególnie niepomyślna jest sytuacja większych parowców, jeśli chodzi o ładunki natychmiastowe. Natomiast, jak to było do przewidzenia, zarysowała się na rynku stosunkowo pomyślniejsza konjunktura dla statków mniejszych. Z Archangielska do różnych portów było w ostatnich dniach 10 zleceń, które zabrały przeważnie statki norweskie. Płacono ostatnio z

Archangielska następujące stawki frachtowe: 725 std Portsmouth sh 59/—; 757 std Great Yarmouth sh 57/—; 735 std La Rochelle sh 62/6; 700 std Caen sh 59/— do sh 60/—; 652 std Gandawa sh 57/6 do sh 58/6; 663 std Dunkierka sh 58/— do sh 59/—; 601 std Harlingen sh 57/— do sh 57/6; 600 std Kopenhaga sh 57/—; 535 std Plymouth sh 65/—. W Leningradzie popyt na tonnaż był mały. Zakontraktowano pewien parowiec grecki o ładowności 1.300 sążni pod przewóz papierówki z Leningradu do Genui i Neapolu po sh 57/6, dalej zakontraktowano tonnaż pod zboże z Leningradu do portów kontynentu lub angielskich z pełną opcją po sh 8/3 do sh 8/6. Poza tem najemcy rosyjscy poszukują tonnażu z zafrachtowaniem na czas, z terminem 15 czerwca i z opcją na morze Karskie. Poszukiwane są także statki na rejsy wyłącznie z morza Karskiego.

Na innych rynkach zawarto m. in. następujące transakcje: 850 std Skönvik-Londyn sh 37/6; 850 std Svaertvik-Londyn sh 40/—; 800 std term, 25 maja Sunsvall (z 3 miejsce ładowania)-Belfast sh 47/6; 660 std 19 maja Munksund-Londyn sh 42/—; 800 std Nyhamn i Skutskär-Cardiff sh 47/6, term, lipiec; 500 std, sierpień, Munksund i Ursviken-Portsmouth sh 43/6; 840 std Kuusiluoto-Londyn, term, koniec czerwca,

sh 43/6; 550 std Kotka-Southampton, lipiec, sh 44/—; 600 std Trangund-Avonmouth, czerwiec, sh 52/—; 300 std Munksund-Highbridge, lipiec, sh 60/—; 500 std Pitea-Poole, sierpień, sh 50/—; 1.000 — 1.200 std Kaskö i Wasklot-Londyn, koniec czerwca, sh 40/—; 650 std Trangund-Londyn, połowa maja, sh 36/—; 450 std Trangund-Sharpness, połowa maja, sh 44/6; 600 std Burea i Stugsund-Hull sh 41/6; 1.220 std Trangund-Londyn, 15 czerwca, sh 37/6; 600 std Mo i Domsjö-Hull sh 42/—; 1.150 sążni kopalniaków Południowa Finlandja-porty węglowe wschodniego wybrzeża Anglii, maj—czerwiec, sh 33/6.

Poza tem z Cardiff nadeszła wiadomość, że koszty przeladunku w porcie tamtejszym dla drzewa tartego zostały niższe z sh 6/10 do sh 6/6. Podjęto również starania o redukcję kosztów portowych w Cardiff.

Do portów kontynentu zawarto m. in. następujące transakcje na przewóz ładunków drzewa: 675 std Söderhamn i Sundsvall-Rouen, 5 czerwca, sh 41/6 wzgl. 42/6; 480 std Kramfors-kanal Brukselski albo Ostenda sh 38/—; 460 std Walkom i Trangund-Antwerpja sh 35/6; 300 std Trangund-Antwerpja sh 34/—; 500 sążni kopalniaków Björkö-Calais sh 32/—; 575 sążni kopalniaków Björkö-Calais sh 31/—; 1.300 sążni papierówki Fredrikshamn-

Calais sh 31/—; 1.600 sążni papierówki Wasa-Rotterdam, 20 maja, 18½ gld.; 1.500 sążni Kristinestad-Rotterdam, 25 maja, 18½ gld. Na czerwiec zakontraktowano pewien parowiec o ładowności 1.400 std z Hernösand, Sundsv ll i Hudiksvall do Barcelony po sh 73/6 wzgl. sh 71/—.

Ładunki węgla z portów angielskich były dość znaczne, a co najważniejsza — poprawiły się nieco stawki frachtowe na węgiel w pewnych kierunkach.

Z Tyne płacono: 3 200 tonn Helsingfors sh 4/6; 3.000 t Malmö sh 4/9; 2.100 t Mariager sh 4/9; 1.800 t Gefle sh 5/6; większą ilość ładunków do Północnej Norwegii została zabrana z rynku przez rosyjskie parowce, zafrachtowane na czas, tak, że niema prawie zupełnie ładunków w tym kierunku.

Z Forth płacono: 1.800 t Helsingfors sh 4/9; 3.300 t Björkö sh 4/4½; 2 500 t Kotka sh 4/4½; 2.000 t Kopenhaga sh 4/6; 3.200 t ujście Elby sh 4/—; 1.600 t Kopenhaga sh 4/9; 2.000 t Bandholm sh 5/1½; 1.600 t Stolpmünde sh 5/1½.

W tym samym czasie z Gdańska płacono: 2.000 t Le Havre sh 4/9; 2.400 t Bayonne sh 7/3; 3.200 t Gandawa sh 4/6; 3.000 t Rotterdam sh 5/—; 5.000 t Helsingfors sh 4/—; 2.000 t Helsingfors sh 4/6; 1.000 t Abo sh 5,3; 1.500 t Helsingfors sh 4/10½.

BIBLIOGRAFJA

PODZIAŁ DOCHODÓW CELNYCH MIĘDZY POLSKĄ A W. M. GDAŃSKIEM. ANTONI REPECKO.

W chwili zbliżania się upływu 10 lat od czasu włączenia Gdańska do polskiego obszaru celnego i, związanej z tem, rewizji niektórych postanowień umów polsko-gdańskich ukazała się praca P. Antoniego Repeckiego p. t. „Podział dochodów celnych między Polską a W. M. Gdańskiem”.

Na początku swej pracy Autor przedstawia zagadnienie podziału dochodów z ceł w świetle doktryny i ilustruje je przykładami istniejących wspólnot celnych (Szwajcaria-Lichtenstein, Włochy-San Marino, Francja-Monaco, Belgja-Luksemburg).

Dalej przedstawia Autor wyczerpująco stronę prawną sprawy podziału dochodów celnych pomiędzy Polską a Gdańskiem i podaje szczegółowy przebieg różnych jej faz w ciągu ostatnich lat.

W głównej części pracy znajdujemy szereg zestawień liczbowych, dokonanych na podstawie pomysłowo opracowanych danych statystycznych, ilustrujących wysokość konsumpcji szeregu artykułów w Polsce i w Gdańsku i przekonywających w sposób wymowny o tem, że przyjęty obecnie klucz podziału, przy którym konsumpcja na głowę ludności w Gdańsku jest brana w sześciokrotnej wysokości konsumpcji, przypadającej na głowę ludności w Polsce, nie odpowiada istotnemu stanowi rzeczy i jest nieuzasadnionem obciążeniem polskich finansów.

Jednocześnie Autor polemizuje z argumentami strony gdańskiej, starającej się uzasadnić obecną zasadę podziału, i wykazuje szereg błędów metodologicznych w ich wywodach.

Wreszcie końcowa część poświęcona jest projektowi bardziej słusznej repartycji dochodów z ceł między Polską a Gdańskiem.

Gruntowna znajomość przedmiotu przez Autora, oparcie pracy na źródłowych materiałach i obszernej literaturze, staranne i umiejętne opracowanie materiału statystycznego i, wreszcie, aktualny moment ukazania się tej pracy — czynią z niej interesującą i cenny wkład do literatury stosunków polsko-gdańskich i wyróżniają ją korzystnie od szeregu innych prac, przeważnie o charakterze broszur propagandowo-publicystycznych.

PRZEDRUK DOZWOLONY, LECZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:

ELEKTORALNA 2,
pokój 26 (parter);

tel.: 412-66 (Red.), 412-73 (Adm.) i 412-68 (Druk.)

Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu.

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701.

PRENUMERATA

wynosi w kraju:

kwartalnie—zł 15, półrocznie—zł 30, rocznie—zł 60;

z a g r a n i c ą:

kwartalnie—zł 25, półrocznie—zł 50, rocznie—zł 100.

CENY OGŁOSZEŃ

w zeszytach zwykłych:

IV str. okładki—zł 1.200; II i III str. okł.—zł 900;

½ str. — zł 500; strony zwyczajne — zł 600,

½ str. — zł 350, ¼ str. — zł 200, 1/8 str. — zł 110.

Przy ogłoszeniach kombinacyjnych, petitowych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

Redakcja Naczelna:

WŁADYSŁAW GIEYSZTOR I CZESŁAW PECHE

Sekretariat Redakcji:

Redaktor WACŁAW SZURIG

Redaktor działu finansowo-skarbowego:

PAWEŁ MICHALSKI

Redaktor działu rolniczego:

ADAM ROSE

Redaktor działu komunikacyjnego:

JÓZEF GIEYSZTOR

Redaktor działu zagranicznego:

S. SĄDOWSKI

Wydawca: **MINISTERSTWO PRZEMYSŁU I HANDLU**

WPISY DO REJESTRU HANDLOWEGO SĄDU OKRĘGOWEGO W WARSZAWIE

A. — FIRMY JEDNOOSOBOWE, SPÓŁKI FIRMOWE I KOMANDYTOWE

R. H. A XXVIII 34: „Polska Zbrojna“ Leon Puławski w Warszawie, Leszno 3. Wydawnictwo. Istnieje od 1930 r. Właściciel Leon Puławski z Warszawy.

R. H. A XXVIII 124: „Apteka Sukcesorów Henryka Kolutowskiego“ w Grodzisku Mazowieckim. Spadkobiercami Henryka Kolutowskiego są: Janina-Ludwika Kolutowska, Tadeusz Kolutowski, Jan-Henryk Kolutowski, wszyscy z Milanówka, Irena Grudzińska z Warszawy. Współwłasność niepodzielna z tytułu spadku po zmarłym Henryku Kolutowskim. Do prowadzenia przedsiębiorstwa i podpisywania firmy na wszelkich zobowiązaniach i dokumentach upoważniona jest Janina-Ludwika Kolutowska. Na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Bleszyńskim w Grodzisku-Mazowieckim dn. 4 maja 1929 r. za nr 2414, przedsiębiorstwo wydzierżawione zostało na czas do dnia 1 maja 1932 r. Stanisławowi Węgierskiemu.

R. H. A XXVIII 147: „P. Brykier“, Parowa Fabryka Wyrobów Drzewnych w Warszawie, ul. Brzeska 16. Istnieje od 1893 r. Właściciel Pejsach Brykier z Warszawy.

R. H. A XXVIII 149: „Pierwsza w Kraju Specjalna Fabryka Wózków Dziecięcych „Emil Herman“, Spółka firmowa w Warszawie, Młynarska 19. Fabryka wózków dziecięcych. Wspólnicy: Emil Herman, Bogusław Herman, Władysław Herman, wszyscy z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 20 grudnia 1929 r. Do reprezentowania spółki upoważnieni są: Bogusław Herman i Władysław Herman. Weksle, żyra, indosy, przekazy, umowy, pełnomocnictwa, akty notarialne i hipoteczne i wogóle wszelkie zobowiązania podpisują obaj wspólnicy łącznie lub jeden z nich łącznie z prokurentem. Prokury podpisują obaj wspólnicy łącznie. Czeki, korespondencję, niezawierającą zobowiązań, pokwitowania z odbioru sum pieniężnych, wszelkiej korespondencji, posyłek, towarów i ładunków podpisuje jeden ze wspólników upoważnionych do reprezentowania spółki, lub jeden z prokurentów. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy.

R. H. A XXVIII 153: „Sala Angielska“, wł. G. Rozenberg, W. J. Herszfeld i R. Szac w Warszawie, Nowiniarska 14. Prowadzenie sali weselnej. Wspólnicy: Gdala Rozenberg, Rywka Szac, Wolf-Icek Herszfeld, wszyscy z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 15 maja 1929 r. Do reprezentowania spółki upoważnieni są wszyscy wspólnicy. Weksle, żyra weksli i inne zobowiązania pieniężne, pełnomocnictwa do prowadzenia spółki i umowy podpisuje Gdala Rozenberg łącznie z jednym z pozostałych wspólników. Czeki, korespondencję, pokwitowania z odbioru wszelkiego rodzaju korespondencji, przesyłek, ładunków podpisuje jeden ze wspólników. Podpisy winny być kładzone pod stemplem firmy. Pomiędzy Gdala Rozenbergiem a małżonką jego Fajgą-Rywką, z domu Jedwab, nastąpił układ na mocy intercyzy z dnia 20 czerwca 1928 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXVIII 154: Zakład Mechaniczno-Slusarski „B-cja Miedzianowscy“ w Warszawie, Targowa 39. Zakład mechaniczno-slusarski. Wspólnicy: Franciszek-Zygmunt Miedzianowski, Aleksander Miedzianowski, obaj z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 19 grudnia 1929 r. Do reprezentowania spółki upoważnieni są obaj wspólnicy. Wszelkie zobowiązania, weksle, żyra na wekslach, czeki, przekazy, pełnomocnictwa, umowy, kontrakty i akty notarialne podpisują obaj wspólnicy łącznie lub Zygmunt Miedzianowski samodzielnie. Rachunki, korespondencję, pokwi-

towania z odbioru wszelkiego rodzaju korespondencji, pieniędzy, przesyłek, ładunków i towarów podpisuje jeden ze wspólników. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy.

R. H. A XXVIII 155: Sprzedaż Artykułów Koronkowych i Jedwabnych „Mordka Sandzer“, w Warszawie, Gęsia 19. Hurtowa i detaliczna sprzedaż artykułów koronkowych i jedwabnych. Istnieje od 1930 r. Właściciel Mordka Sandzer z Warszawy. Pomiędzy właścicielem firmy a małżonką jego Szajndlą, z domu Szajdholc, nastąpił układ na mocy intercyzy z dnia 10 marca 1922 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXVIII 156: „Asgum“ Menasze vel Maks Goldberg w Warszawie, Ogrodowa 63. Drobną sprzedaż towarów galanteryjnych. Istnieje od 1929 r. Właściciel Menasze vel Maks Goldberg z Warszawy. Pomiędzy właścicielem firmy a małżonką jego Franią, z domu Sendyk, nastąpił układ na mocy intercyzy z dnia 3 kwietnia 1913 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXVIII 158: „Virunit“ Szlama Chołman w Warszawie, Nalewki 2a. Wytwórnia artykułów trykotażowo-dziatnych oraz izolowanych. Istnieje od 1930 r. Właściciel Szlama Zelman Chołman z Warszawy. Izraelowi Żelazo z Warszawy udzielona została procura.

R. H. A XXVIII 159: „Arnold Hozenbal“ w Warszawie, Elektoralna 53. Drobną sprzedaż ubiorów męskich i okryć damskich. Istnieje od 1930 r. Właściciel Arnold Hozenbal z Warszawy. Pomiędzy właścicielem firmy a małżonką jego Miną, z domu Boćko, nastąpił układ na mocy intercyzy z dnia 30 stycznia 1930 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXVIII 160: „Baran“ Boruch Dawid Paskliński i S-ka w Chróścicach, pow. mińsko-mazowiecki. Garbowanie skór na kozuchy. Wspólnicy: Boruch Dawid Paskliński, Dawid Rabinowicz, obaj z Kałuszyna. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 18 lutego 1930 r. Do zastępowania spółki wobec władz i osób upoważnieni są obaj wspólnicy. Weksle podpisują obaj wspólnicy łącznie. Umowy, czeki, pełnomocnictwa i wszelkie inne zobowiązania podpisuje jeden ze wspólników. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy.

R. H. A XXVIII 161: Zakłady Przemysłowe „Dellin“ Inżyniera Feliksa Winawera w Warszawie, Wolska 169. Wytwórnia gaśnic i innych wyrobów żelaznych. Istnieje od 1930 r. Właściciel Feliks Winawer z Warszawy.

R. H. A XXVIII 162: Fabryka Wód Gazowych „Hygiena“ H. Chainson w Warszawie, Leszno 123. Istnieje od 1901 r. Właściciel Hersz-Lejb Chainson z Warszawy.

R. H. A XXVIII 163: „Pessa Berlewi“ w Warszawie, Nalewki 47. Handel artykułami spożywczymi. Istnieje od 1930 r. Właścicielka Pessa Berlewi z Warszawy. Pomiędzy Uszerem Tobją Berlewi a małżonką jego Pessą, z domu Grynszpan, nastąpił układ na mocy intercyzy z dnia 18 października 1922 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXVIII 164: „Szaja-Szumł Nisenholc“ w Warszawie, Ordynacka 18. Wyrób wody sodowej, oraz sprzedaż wody

sodowej i słodczy. Istnieje od 1930 r. Właściciel Szaja-Szumł Nisenholz z Warszawy. Pomiedzy właścicielem firmy a małżonką jego Blimą, z domu Kirszenberg, nastąpił układ na mocy interczy z dnia 16 stycznia 1930 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXVIII 166: „Moszek Lewensztejn” w Warszawie, Franciszkańska 24. Sprzedaż skór. Istnieje od 1919 r. Właściciel Moszek Lewensztejn z Warszawy.

R. H. A XXVIII 167: „Sz. Goldsztajn i R. Weller” w Warszawie, Nowolipie 49a. Sprzedaż towarów spożywczych i mącznych. Wspólnicy: Szlama Goldsztajn, Ruchla Weller, oboje z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 11 grudnia 1929 r. Do reprezentowania spółki upoważnieni są oboje wspólnicy. Wszelkie zobowiązania, weksle, żyra na wekslach i czekach, umowy i pełnomocnictwa podpisują oboje wspólnicy łącznie. Korespondencję, niezawierającą zobowiązań, pokwitowania z odbioru wszelkiej korespondencji, pieniędzy, przesyłek i towarów podpisuje jeden ze wspólników. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy.

R. H. A XXVIII 168: „Rywen Zyglar i S-ka” w Warszawie, Młyn 7. Pracownia sznurowadeł i wyrobów szmuklerskich. Wspólnicy: Rywen Zyglar, Mo'zesz-Aron Starowiejski, obaj z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 17 lipca 1929 r. Do zastępowania spółki wobec władz i osób upoważnieni są obaj wspólnicy. Wszelkie kontrakty, umowy, zobowiązania, weksle, indosy i innego rodzaju dokumenty podpisują pod stemplem firmy obaj wspólnicy łącznie. Korespondencję zwykłą, rachunki podpisuje jeden ze wspólników.

R. H. A XXVIII 169: „Władysław Motyliński” w Warszawie, Namieśnikowska 2. Komisowa sprzedaż bydła i świń oraz mięsa. Istnieje od 1925 r. Właściciel Władysław-Robert Motyliński z Warszawy. Pomiedzy właścicielem firmy a małżonką jego Anną, z domu Preiss, nastąpił układ na mocy interczy z dnia 14 maja 1912 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXVIII 170: „Michel Blumsztejn” w Warszawie, Niska 43. Skup zawodowy i sprzedaż żelaza starego. Istnieje od 1923 r. Właściciel Michel Blumsztejn z Warszawy. Pomiedzy właścicielem firmy a małżonką jego Łają, z domu Marik, nastąpił układ na mocy interczy z dnia 22 marca 1927 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXVIII 171: Kino-Teatr „Cristal” małżonkowie Goldman w Warszawie, Żelazna 64. Istnieje od 1927 r. Właściciele: Jankiel i Fajga małżonkowie Goldman z Warszawy.

R. H. A XXVIII 172: „Józef Wójcik” w Warszawie, Świdrzańska 11. Zakłady rękodzielnicze wyrobu siatek gazowych. Istnieje od 1928 r. Właściciel Józef Wójcik z Warszawy.

R. H. A XXVIII 174: „Hersz vel Herman Klein” w Warszawie, Ogrodowa 29. Biuro agenturowo-komisowe. Istnieje od 1930 r. Właściciel Hersz-Jure vel Herman Klein z Warszawy.

R. H. A XXVIII 175: „Kapsel” Józef Grosman i S-ka w Warszawie, Młocińska 6. Fabrykowanie wyrobów sztanconowanych. Wspólnicy: Józef Grosman, Jankiel-Mejer Knobel, obaj z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 1 marca 1930 r. Do reprezentowania spółki upoważnieni są obaj wspólnicy. Umowy, zobowiązania, weksle, czeki, akcepty, traty, cesje na takowych i pełnomocnictwa podpisują obaj wspólnicy łącznie. Korespondencję, niezawierającą zobowiązań, pokwitowania z odbioru sum pieniężnych, wszelkiej korespondencji i przesyłek podpisuje jeden ze wspólników. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Pomiedzy Józefem-Marcelim Grossmanem a małżonką jego Gitlą, z domu Ferszt, nastąpił układ na mocy interczy z dnia 17 marca 1926 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXVIII 176: „Michał Koczowski” w Warszawie. Elektoralna 35. Fabryka cukrów. Istnieje od 1925 r. Właściciel Michał-Teofil Koczowski z Warszawy.

R. H. A XXVIII 177: Salony Fryzjerskie „Renaissance” Bolesław Niemirowski i S-ka w Warszawie, Złota 28. Zakład fryzjerski damski i męski. Wspólnicy: Karol Pincel z Warszawy, Bolesław Niemirowski z Pruszkowa pod Warszawą, Czesław Rogiński z Brwinowa, pow. błońskiego. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 27 czerwca 1929 r. Do reprezentowania spółki upoważnieni są wszyscy wspólnicy. Weksle, czeki, żyra na wekslach i innych dowodach pieniężnych, obligi, umowy, pełnomocnictwa i wogóle wszelkie zobowiązania podpisują wszyscy trzej wspólnicy łącznie. Korespondencję, niezawierającą zobowiązań, pokwitowania z odbioru pieniędzy, przesyłek, przekazów, ładunków, towarów, korespondencji i wszelkich wartości podpisuje każdy ze wspólników samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy.

R. H. A XXVIII 178: „Old England” Sigismund A. Arnsion i S-ka w Warszawie, pl. Żelaznej Bramy 1. Wytwarzanie i zbywanie w detalu konfekcji, galanterji, materiałów jedwabnych, wełnianych, dzianych, białych, obuwia, artykułów sportowych i pokrewnych oraz wszelkich przedmiotów zbytku na rachunek własny i reprezentowanych firm. Wspólnicy: Sigismund Arthur Arnsion, Alfred Arnsion, obaj z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 31 grudnia 1929 r. Do reprezentowania spółki upoważnieni są obaj wspólnicy. Firmę spółki pod jej stemplem podpisuje każdy ze wspólników samodzielnie.

R. H. A XXVIII 179: „Bracia M. i H. Bursztyn” w Warszawie, Brzeska 20. Skup zawodowy drobiu, dalsza odprzedaż takowego i prowadzenie paszarni. Wspólnicy: Moszek Bursztyn, Hersz Bursztyn, obaj z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 22 marca 1930 r. Do reprezentowania spółki upoważnieni są obaj wspólnicy. Weksle, żyra na wekslach i czekach, umowy, pełnomocnictwa, prokury i wszelkie zobowiązania podpisują obaj wspólnicy łącznie. Korespondencję, niezawierającą zobowiązań, pokwitowania z odbioru wszelkiego rodzaju korespondencji, pieniędzy, przesyłek i towarów podpisuje każdy ze wspólników samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Pomiedzy Herszem vel Hermanem Bursztynem a małżonką jego Sabią vel Symą, z domu Cukierman, nastąpił układ na mocy interczy z dnia 24 maja 1917 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXVIII 180: Wielkopolskie Przedsiębiorstwo Budowlane „Feliks Laskowski” w Warszawie, Okólnik 11 m. 43. Budowa dróg i kolejek wąskotorowych. Istnieje od 1930 r. Właściciel Feliks Laskowski z Warszawy.

R. H. A XXVIII 181: „Daniel Datyner” w Warszawie, Głaniczna 6. Przedstawicielstwo i skład konsygnacyjny. Istnieje od 1930 r. Właściciel Daniel Datyner z Warszawy.

R. H. A XXVIII 182: „Sz. Fiszbini” w Warszawie, Nowolipki 39. Wytwórnia pudełek tekturowych. Istnieje od 1910 r. Właściciel Szumł Fiszbini w Warszawie. Pomiedzy właścicielem firmy a małżonką jego Esterą-Marją, z domu Fiszbini, nastąpił układ na mocy interczy z dnia 9 kwietnia 1927 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXVIII 183: „L. Judowicz i B. Krasnosielski” w Warszawie, Pańska 3. Handel mąką i otrębami. Wspólnicy: Lejb Judowicz, Boruch Krasnosielski, obaj z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 15 lutego 1930 r. Do reprezentowania spółki upoważnieni są obaj wspólnicy. Wszelkie zobowiązania, weksle, czeki, pełnomocnictwa, prokury, akty notarialne i hipoteczne podpisują obaj wspólnicy łącznie. Korespondencję, niezawierającą zobowiązań, pokwitowania z odbioru pieniędzy, wszelkiej korespondencji, prze-

syłek i towarów podpisuje jeden ze współników. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firm.

R. H. A XXVIII 184: „Instytut Piękności i Zdrowia dr. Julji Świtalskiej-Fularskiej” w Warszawie, Krucza 31 m. 3. Detaliczna sprzedaż kosmetyków. Istnienie od 1929 r. Właścicielka dr. Julja Fularska 1-voto Świtalska z Warszawy. Mieczysławowi Fularskiemu z Warszawy udzielono prokury.

R. H. A XXVII 49: „Herman Klein i S-ka” w Warszawie, Ogrodowa 29. Na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Dylewskim w Warszawie dn. 15 lutego 1930 r. za nr 248 spółka została rozwiązana, przedsiębiorstwo zaś przeszło na wyłączną własność Hersza vel Hermana Kleina, który prowadzi takowe nadal pod firmą „Hersz vel Herman Klein”.

R. H. A XXVI 173: „Ceratohurt” A. i Ch. Blumcwieś, H. Bloch, J. Lichtenfeld, A. i Z. Lis, N. Buchalter, J. Raonel i J. A. Swisłocki w Warszawie, Nowolipki 6. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 27 stycznia 1930 r. Zwułnowi vel Zygmuntowi Lisowi, handlującemu pod własną firmą, ogłoszona została upadłość. Sędzia komisarzem masy upadłości mianowany został Tadeusz Hevne, kuratorem zaś adwokat Eugenja Pięnkowska z Warszawy.

R. H. A XXVI 280: „Warszawska Olejarnia Parowa” w Warszawie Dworcza 14/16. Oskar Szeller zmarł. Spadkobiercami jego są: Jan-Hieronim Szeller, Halina-Władysława Bachulska, Klementyna-Joanna Szeller, wszyscy z Warszawy.

R. H. A XXV 169: „Jankiel Messyng” w Warszawie, Nowiniarska 9. Prokura Szmula-Pejsacha Lejbowicza ustafa.

R. H. A XXV 209: „Michael Bekerman” w Warszawie, Nalewki 23/25. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 12 grudnia 1929 r. Michaelowi Biumenowi Bekermanowi, handlującemu pod firmą „Michael Bekerman”, ogłoszona została upadłość. Sędzia komisarzem masy upadłości mianowany został sędzia handlowy Stanisław Hirszel, kuratorem zaś adwokat Izidor Herberg z Warszawy.

R. H. A XXIV 107: „Czytelnia Powszechna we Włochach Jadwiga Dąbrowska” w oiedlu Włochy pod Warszawą. Przedsiębiorstwo zostało zlikwidowane.

R. H. A XXIII 46: Skład Szyb „T. Degenszain” w Warszawie. Graniczna 1. Izraelowi vel Jerzemu Degenszajnowi z Warszawy udzielono samodzielnej prokury.

R. H. A XXII 209: Wytwórnia Pończoch „Ergo” Konstanty Retniewi i S-ka w Warszawie, ul. Pawia 42 m. 2. Przedsiębiorstwo zostało zlikwidowane.

R. H. A XXII 382: „Szyja Tworkow” w Warszawie, Nalewki 13. Szlama-Szyja Tworkow zmarł. Spadkobiercami jego są: Gitla-Cyna Lamsztein, Chana Tworkow, Icek-Majer Tworkow, wszyscy z Warszawy, nieletnia Cylka Tworkow. Współwłasność niepodzielna z tytułu spadku po zmarłym Szlamie-Szyji Tworkow. Do prowadzenia przedsiębiorstwa i podpisania firmy na wszelkich zobowiązaniach i dokumentach upoważnieni są: Chana Tworkow, Gitla-Cyna Lamsztein i Icek-Majer Tworkow, każdy samodzielnie.

R. H. A XXII 460: „Scatula” Abram Ostryński i S-ka w Mińsku-Mazowieckim, Karczewska 40. Przedsiębiorstwo zostało zlikwidowane.

R. H. A XIX 10: „Wiktor Kojrański” w Warszawie, Polna 66. Siedziba firmy mieści się obecnie przy ul. Siennej 30. Właściciel firmy Wiktor Kojrański mieszka przy ul. Siennej 30.

R. H. A XIX 184: „Inż. Aleksander Splawa-Neyman” w Warszawie, Krucza 47a. Przedsiębiorstwo zostało zlikwidowane.

R. H. A XVIII 134: Warszawskie Zakłady Przemysłu Chemicznego „Liberti” Marceli Galewski, Jan Galewski i Czesław Mazowiecki w Warszawie ul. Łucka 14. Firma obecnie brzmi: „Zakłady Chemiczne „Liberti” Marceli i Jan Galewscy”. Marceli Galewski mieszka obecnie przy ul. Łuckiej 14, Jan Galewski przy ul. Mazowieckiej 1, obaj w Warszawie.

R. H. A XVI 103: „Bracia Turkeltaub” w Warszawie, ul. Przejazd 5. Likwidatorami są wszyscy dotychczasowi współnicy, przy czem każdy z nich samodzielnie podpisuje firmę z dodatkiem „w likwidacji”.

R. H. A XIII 481: „Dom Handlowy Lubrzwska, Heller i S-ka” w Warszawie, Mokotowska 54 m. 6. Przedsiębiorstwo zostało zlikwidowane.

R. H. A VIII 5: „Chil Icek Mendzerzycki” w Warszawie. Chil-Icek Mendzerzycki zmarł. Spadkobiercami jego są: wdowa Estera-Brucha Mendzerzycka, nieletni Chana Mendzerzycka i Chaim-Mordka Mendzerzycki. Na mocy uchwały Rady Familijnej z dnia 6 listopada 1929 r., zatwierdzonej decyzją Sadu Okręgowego w Warszawie dnia 4 — 5 lutego 1930 r., do prowadzenia przedsiębiorstwa i dokonwania wszelkich aktów prawnych, związanych z dalszem prowadzeniem takowego upoważniona została Estera-Brucha Mendzerzycka z Warszawy.

R. H. A VIII 236: „Juljusz Warszawski”, Dom Ekspedycyjno-Agentyrowy w Warszawie, ul. Wielka 79. Karolowi Hopfengartowi z Warszawy udzielono prokury.

R. H. A G. 169: „Bracia Gercwolf” w Warszawie Nalewki 23. Na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Nowickim w Warszawie dnia 14 marca 1930 r. za nr. 383, spółka znajduje się w stanie likwidacji. Likwidatorem jest Grzegorz Gajto z Warszawy.

R. H. A XXVIII 199: Krajowy Przemysł Trykotażowy „Ka-Pe-Te” S. Girszman i J. Zygiel w Warszawie, Przejazd 13 m. 49. Pracownia trykotaży. Wspólnicy: Sura-Szendla Girszman Iszya Zygiel, oboje z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 1 lutego 1929 r. Do reprezentowania spółki upoważnieni są oboje współnicy. Weksle, żyra na wekslach, akty urzędowe, pełnomocnictwa i wszelkie zobowiązania podpisują oboje współnicy łącznie. Rachunki, korespondencję, pokwitowania z odbioru wszelkiej korespondencji, przekazów pieniężnych, przesyłek i towarów podpisuje każdy ze współników samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Pomiędzy Iszya Zygiel i małżonką jego Dorą z domu Brezler, nastąpił układ na mocy intercyzy z dnia 25 marca 1929 r., ustalający wyłączenie majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXVIII 218: „J. Braunstein i J. Ismach” w Warszawie, Złota 47 m. 22. Sprzedaż fornierów i dykt. Wspólnicy: Jakób Braunstein z Warszawy, Jakób Ismach z Radomia. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 1 stycznia 1930 r. Do reprezentowania spółki upoważnieni są obaj współnicy. Wszelkie umowy, zobowiązania, weksle, akcepty, traty, cesje, żyra na takowych i pełnomocnictwa podpisują obaj współnicy łącznie. Rachunki, korespondencję nawiązującą zobowiązań, pokwitowania z odbioru wszelkiego ro-

dzaju korespondencji, pieniądze za przekazami, przesyłek i towarów podpisuje jeden ze współników. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Pomiedzy Jakóblem Braunsteinem a małżonką jego Chawą, z domu Blimzak, nastąpił układ na mocy intercyzy z dnia 14 lipca 1916 r., ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXVI 280: „Warszawska Olejarnia Parowa“ w Warszawie, Dworska 14/16. Wspólnicy: Ryszard Szeller, Aniela Ambrożewiczowa, Wacław Szeller, Wanda Sochaczewska, Oskar Szeller, Stefan Szeller, Witold Szeller, Maria Szeller, Leon Szeller, Antonina-Rozalja Guzowska, Zofja Rondthalerowa, Zygmunt Szeller, Janina Bursche. Współwłasność niepodzielna z tytułu spadku po zmarłym Fryderyku-Wilhelmie Szeller. Na mocy aktu, zeznanego przed not. Śleszyńskim w Warszawie dn. 2 marca 1928 r. za nr. 331, przedsiębiorstwo znajdujące się w stanie likwidacji. Likwidatorami są: Ryszard Szeller, Dworska 14/16, Edmund Bursche, Brzozowa 12, Bolesław Ambrożewicz, Polna 32, wszyscy z Warszawy. Firmę podpisują dwaj likwidatorowie łącznie.

B. — SPÓŁKI AKCYJNE I Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ

WPISY GŁÓWNE.

R. H. B XLVI 6710: „Fabryka Skór i Obuwia „Pellis“, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Siedziba spółki we Lwowie. Oddział w Warszawie, Franciszkańska 24. Celem spółki jest wybudowanie, urządzenie i uruchomienie we Lwowie fabryki skóry i obuwia oraz innych zakładów przemysłowych. Kapitał zakładowy zł 785.111. Zarządcami są: Tadeusz hr. Tyszkiewicz, Tomasz Świeżawski, obaj ze Lwowa. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Firmę spółki pod jej stemplem podpisuje jeden z zarządców lub prokurent samodzielnie. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Sobolem we Lwowie dn. 11 maja 1920 r. za nr. 10007, na czas nieograniczoną. Spółka zarejestrowana we Lwowie dn. 15 lipca 1920 r. B. IV str. 16, 17, 18.

Wciągnięto w dn. 3 marca 1930 r.

R. H. B XLVII 6724: „General Motors Acceptance Corporation — Amerykańska Spółka Akcyjna General-Motors, Spółka Akcyjna“. Siedziba główna w New-Yorku. Oddział w Warszawie, Wolska 103. Celem spółki w Państwie Polskim jest popieranie i rozwój sprzedaży samochodów i dokonywanie wszelkich czynności, związanych pośrednio lub bezpośrednio ze sprzedażą samochodów, chłodzi Frigidaire oraz innych wyrobów General Motors, w szczególności General Motors w Polsce. Na działalność w Państwie Polskim przeznaczony jest kapitał w sumie zł 250.000. Przedstawicielem spółki w Państwie Polskim jest Peter Chvany z Warszawy, Przemysłowa 26, samodzielnie podpisujący firmę pod jej stemplem w granicach pełnomocnictwa, poświadczonego przez H. P. Reynolds'a, Notariusza w New-Yorku, dnia 19 lipca 1929 r. Amerykańska Spółka Akcyjna. Zezwolenie Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu na działalność w Państwie Polskim opublikowane zostało w Nr. 48 „Monitora Polskiego“ z dnia 27 lutego 1930 r.

Wciągnięto w dn. 11 marca 1930 r.

R. H. B XLVII 6729: „Guerlain Parfumeur, Spółka Akcyjna w Polsce“. Siedziba spółki w Warszawie, Złota 46. Celem spółki jest handel perfumami i kosmetykami. Kapitał zakładowy zł 250.000, podzielony na 50 akcji na okaziciela, całkowicie wpłacony. Zarząd stanowią: Yves Pierre Guerlain z Paryża, Wacław Gołębiowski, Ewaryst Zdziennicki, obaj z Warszawy. Zarząd zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy. Firmę spółki pod jej stemplem podpisuje każdy z członków zarządu samodzielnie. Spółka Akcyjna powstała na mocy statutu, zeznanego przed notariuszem Pliszczynskim w Warszawie dnia 13 grudnia

1929 r. za nr. 1710. Akt organizacyjny zeznany został przed tymże notariuszem dnia 13 grudnia 1929 r. za nr. 1712.

Wciągnięto w dn. 12 marca 1930 r.

R. H. B XLVII 6741: „Skład Budowlany na Bródnie „Piegiż“, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Siedziba spółki w Warszawie na Bródnie, Białolecka 23. Celem spółki jest sprzedaż drzewa budowlanego. Kapitał zakładowy zł 10.000, podzielony na 100 udziałów, całkowicie gotowizną wpłacony. Zarządcami są: Majloch Pietrzyński, Abram Gizower, obaj z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Wszelkie zobowiązania, weksle, żyra, czeki, przekazy, umowy prywatne i urzędowe i pełnomocnictwa podpisują obaj zarządcy łącznie. Korespondencję, niezawierającą zobowiązań, pokwitowania z odbioru pieniędzy, przesyłek i towarów podpisuje jeden z zarządców. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Małkowskim w Warszawie dnia 13 marca 1930 r. za nr. 591, na czas do dnia 1 marca 1934 r., z warunkiem automatycznego przedłużania na dalsze czteroletnie okresy, o ile na trzy miesiące przed upływem terminu jeden ze współników nie zawiadomi notarialnie pozostałych o chęci wystąpienia ze spółki.

Wciągnięto w dn. 18 marca 1930 r.

R. H. B XLVII 6742: „Polskie Zakłady Roentgenotechniczne Müller, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością“. Siedziba spółki w Warszawie, Mazowiecka 9. Celem spółki jest handel lampami roentgenowskimi, aparatami elektromedycznymi, jak również fabrykacja takich, oraz sprzedaż wszelkich artykułów w zakresie gałęzi wchodzących. Kapitał zakładowy zł 20.000, podzielony na 200 udziałów, całkowicie gotowizną wpłacony. Dr. Jakób Bujes z Warszawy jako jedyny zarządca zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy, podpisując firmę pod jej stemplem. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktów, zeznanych przed notariuszem Nowickim w Warszawie dnia 15 stycznia i 25 lutego 1930 r. za nr. 71 i 274, na czas do dnia 15 stycznia 1933 r., z warunkiem automatycznego przedłużania na dalsze trzyletnie okresy, o ile na trzy miesiące przed upływem terminu jeden ze współników nie zawiadomi pozostałych notarialnie o chęci wystąpienia ze spółki.

Wciągnięto w dn. 19 marca 1930 r.

R. H. B XLVII 6743: „Torbin“ Wytwórnia Wyrobów Papierowych, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością“. Siedziba spółki w Warszawie, Podwale 22 m. 33. Celem spółki jest: a) wytwarzanie wyrobów papierowych, b) zakładanie, dzierżawienie i prowadzenie zakładów przemysłowych potrzebnych do powyższej działalności, c) zakładanie i prowadzenie ubocznych i pomocniczych zakładów przemysłowych i interesów pozostających w związku z czynnościami pod punktami a i b. oraz d) przyjmowanie udziału w przedsiębiorstwach pokrewnych. Kapitał zakładowy zł 30.000, podzielony na 60 udziałów. Na poczet kapitału zakładowego wpłacono gotowizną zł 7.500, pozostałe zł 22.500 winny być wpłacone do dnia 15 maja 1930 r. Zarządcami są: Witold Piaskowski, Brunon Susicki, Karol Majle, wszyscy z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Weksle, żyra, czeki, umowy, przekazy, pełnomocnictwa, akty notarialne i hipoteczne i wszelkie zobowiązania podpisują dwaj zarządcy łącznie lub jeden z zarządców łącznie z prokurentem. Prokury podpisują wszyscy trzej zarządcy łącznie. Korespondencję, niezawierającą zobowiązań, pokwitowania z odbioru wszelkiej korespondencji, pieniędzy, przesyłek, towarów i ładunków podpisuje każdy z zarządców lub prokurent samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Hübnerem w Warszawie dnia 1 marca 1930 r. za nr. 342, na czas nieograniczoną.

Wciągnięto w dn. 21 marca 1930 r.

R. H. B XLVII 6744: „Biuro Projektów i Instalacji Elektrycznych, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością“. Sie-

dziba spółki w Warszawie, Opaczewska 34. Celem spółki jest prowadzenie przedsiębiorstwa elektrotechnicznego. Kapitał zakładowy zł 4.000, podzielony na 100 udziałów, całkowicie gotowizną wpłacony. Zarządcami są: Franciszek Ci-borowski, Leonid Jung, obaj z Warszawy. Zarządcy zastę-pują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Wszelkie zobowiązania, weksle, akcepty, indosy, umowy, akty urzędowe, pełnomocnictwa, prokury, czeki na odbiór funduszy z banków i innych instytucyj kredytowych pod-pisują obaj zarządcy łącznie. Korespondencję, niezawiera-jącą zobowiązań, pokwitowania z odbioru wszelkiego rodza-ju korespondencji, przesyłek, ładunków i wszelkich należno-ści podpisuje jeden z zarządców. Podpisy winny być kładzio-ne pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzial-nością zawarta na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Borkowskim w Warszawie dnia 8 marca 1930 r. za nr. 284, na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 21 marca 1930 r.

R. H. B XLVII 6745: „Wolska Fabryka Wstążek, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w War-szawie, Chłodna 43. Celem spółki jest prowadzenie fabryki wstążek. Kapitał zakładowy zł 5.000, podzielonych na 100 udziałów, całkowicie gotowizną wpłacony. Zarządcami są: Mirjam Dragun, Mordka Dragun, Rafał Rodkier, wszyscy z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Wszelkie zobowiązania, weksle, ak-cepty, indosy, umowy, akty urzędowe, prokury, pełnomocni-ctwa, czeki na odbiór funduszy spółki z banków podpisują dwaj zarządcy łącznie. Korespondencję, niezawierającą zo-bowiązań, pokwitowania z odbioru wszelkiego rodzaju ko-respondencji, pieniędzy przesyłek, ładunków i należności podpisuje jeden z zarządców. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzial-nością zawarta na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Borkowskim w Warszawie dnia 18 lutego 1930 r. za nr. 195, na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 22 marca 1930 r.

R. H. B XLVII 6746: „Towarzystwo Handlu Węgłem „Wę-głohurt”, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedzi-ba spółki w Warszawie, Leszno 51. Celem spółki jest handel węglem i innymi artykułami opałowymi. Kapitał zakładowy zł 12.000, podzielony na 120 udziałów, całkowicie gotowizną wpłacony. Zarządcami są: Józef Gołębiowski, Józef Koss, Stanisław Momentowicz. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Wszelkiego rodzaju zobowiązania, umowy, akty, weksle, żyra i czeki podpisują dwaj zarządcy łącznie. Wszelkie inne dokumenty podpisuje jeden z zarządców. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawar-ta na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Kosińskim w Warszawie dnia 14 lutego 1930 r. za nr. 434, na czas nie-określony.

Wciągnięto w dn. 22 marca 1930 r.

R. H. B XLVII 6747: „Polsko-Duńskie Towarzystwo Izola-torów Norden, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. W języku angielskim: „Polish Danish Isolators Company Norden With Limited Liability”. Siedziba spółki w Warsza-wie, Leszno 37. Celem spółki jest prowadzenie przedstawicielstw firm krajowych i zagranicznych, a w szczególności firmy: „Porzelaifabriken Norden A/S. Kobenhaven Valby”. Kapitał zakładowy zł 5.000, podzielony na 100 udziałów, cał-kowicie gotowizną wpłacony. Zarządcami są: Szulim-Froim Kleiman, Dawid Kleiman, Dyrektor Hersz-Mendel vel Mie-czysław Kleiman, wszyscy z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Weksle i indosy weksli podpisują dwaj zarządcy łącznie. Wszelkie umowy, czeki, pełnomocnictwa, akty notarialne i inne zo-bowiązania podpisuje jeden z zarządców. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpo-wiedzialnością zawarta na mocy aktu, zeznanego przed no-tariuszem Siennickim w Warszawie dnia 3 marca 1930 r. za nr. 1081, na czas posiadania przez spółkę przedstawiciel-stwa firmy: „Porzelaifabriken Norden A/S. Kobenhaven Valby”.

Wciągnięto w dn. 24 marca 1930 r.

R. H. B XLVII 6748: „Tobiasz Cukierman i S-ka, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w War-szawie, Leszno 77. Celem spółki jest prowadzenie składu aptecznego w Józefowie pod Warszawą. Kapitał zakładowy zł 2.000 podzielony na 20 udziałów, całkowicie gotowizną wpłacony. Tobiasz Cukierman z Warszawy jako jedyny zar-ządca zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy, podpisując samodzielnie firmę pod jej stemplem. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Różyckim w Piasecznie dnia 6 listopada 1929 r. za nr. 1923, na czas do dnia 1 stycz-nia 1931 r., z warunkiem automatycznego przedłużania na dalsze jednoroczne okresy, o ile na trzy miesiące przed upły-wem terminu jeden ze współników nie zawiadomi pozosta-łych o chęci wystąpienia ze spółki.

Wciągnięto w dn. 25 marca 1930 r.

R. H. B XLVII 6749: „Elektro-Auto”, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie, Marszał-kowska 6. Celem spółki jest handel artykułami technicznymi, elektrotechnicznymi radiowymi i samochodowymi. Kapi-tał zakładowy zł 20.000, podzielony na 100 udziałów, całko-wicie gotowizną wpłacony. Zarządcami są: Abram Teodor, Henryk Eppelbaum, Marek Kon, wszyscy z Warszawy. Zar-ządca zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy. Wszelkie zobowiązania pieniężne, weksle, żyra, weksli, czeki, rewersy, umowy i pełnomocnictwa podpisują dwaj zarządcy łącznie lub jeden z zarządców łącznie z pro-kurentem. Korespondencję, niezawierającą zobowiązań, po-kwitowania z odbioru należności, towarów, przekazów pie-niężnych i wszelkiego rodzaju korespondencji podpisuje je-den z zarządców lub prokurent. Podpisy winny być kładzio-ne pod stemplem firmy. Josiowi Karalinowi z Warszawy udzielono łącznej prokury. Spółka z ograniczoną odpowie-dzialnością zawarta na mocy aktu, zeznanego przed notariu-szem Siennickim w Warszawie dnia 31 grudnia 1928 r. za nr. 5561, na czas do dnia 1 stycznia 1931 r., z warunkiem automatycznego przedłużania na dalsze dwuletnie okresy, o ile na sześć miesięcy przed upływem terminu jeden ze współników nie zawiadomi pozostałych o chęci wystąpienia ze spółki.

Wciągnięto w dn. 25 marca 1930 r.

R. H. B XLVII 6751: „Perfumeria Mimoza, Spółka z ogra-niczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie, Muranowska 29. Celem spółki jest wtwórnia wody koloń-skiej i innych artykułów frzwerskich. Kapitał zakładowy zł 4.500, podzielony na 90 udziałów, całkowicie gotowizną wpłacony. Zarządcami są: Szlama Razbaum, Gustaw Weł-ni-szok, obaj z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Weksle i wszelkiego rodzaju zobowiązania podpisują obaj zarządcy łącznie pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Ko-steckim w Warszawie dnia 20 marca 1930 r. za nr. 1314, na czas do dnia 1 marca 1933 r. z warunkiem automatycznie przedłużania na dalsze jednoroczne okresy, o ile na sześć miesięcy przed upływem terminu jeden ze współników nie zawiadomi pozostałego o chęci wystąpienia ze spółki.

Wciągnięto w dn. 25 marca 1930 r.

R. H. B XLVII 6752: „Polsko-Rumuński Dom Handlowy, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie, Długa 3. Celem spółki jest handel win, owo-ców, warzyw i wszelkiego rodzaju ziemiopłodów krajowych i zagranicznych. Kapitał zakładowy zł 10.000, podzielony na 100 udziałów, całkowicie gotowizną wpłacony. Zygmunt Liedtke z Warszawy jako jedyny zarządca zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy. Spółka z ogra-niczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu, zezna-nego przed notariuszem Siennickim w Warszawie dnia 6 marca 1930 r. za nr. 1145, na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 25 mar a 1930 r.

R. H. B XLVII 6753: „Zjednoczone Fabryki Karoserji M. i Wł. Ostrowscy i S-ka, Spółka z ograniczoną odpowiedzial-

nością". Siedziba spółki w Warszawie, Łucka 11. Celem spółki jest fabrykacja karoserji samochodowych i produkowanie przedmiotów pokrewnego przemysłu. Kapitał zakładowy zł 120.000, podzielony na 240 udziałów. Zł 60.000 wpłacono gotowizną, pozostałe zł 60.000 wniesiono wkładem rzeczowym. Zarządcami są: Mieczysław Ostrowski, Władysław Ostrowski, Mieczysław Feilchenfeld, Mieczysław Konarski, wszyscy z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Wszelkie zobowiązania, weksle, czeki, indosy na wekslach i czekach, umowy, akty notarialne i hipoteczne, pełnomocnictwa podpisuje Mieczysław Ostrowski lub Władysław Ostrowski łącznie z jednym z pozostałych zarządców. Rachunki, korespondencje, niezawierająca zobowiązań, pokwitowania z odbioru wszelkiego rodzaju korespondencji, pieniędzy za przekazami, towarów i przesyłek podpisuje każdy z zarządców samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Hettlingerem w Warszawie dnia 19 grudnia 1929 r. za nr. 6803 na przeciąg lat trzech, z warunkiem automatycznego przedłużania na dalsze trzyletnie okresy, o ile na trzy miesiące przed upływem terminu jeden ze współzrządców nie zawiadomi notarialnie pozostałych pod adresem siedziby spółki o chęci wystąpienia ze spółki.

Wciągnięto w dn. 27 marca 1930 r.

R. H. B XLVII 6758: „Spiess-Rhone-Paulenc, Specyjalne Farmaceutyczne, Spółka Akcyjna". Siedziba spółki w Warszawie, Danłowiczowska 16. Celem spółki jest przygotowanie, wytwarzanie i przetwarzanie wszelkich produktów chemicznych prostych i złożonych celem ich zużytkowania w Polsce we wszystkich dziedzinach przemysłu i handlu, przygotowywanie, przetwarzanie, wytwarzanie i sprzedaż wszelkich swoich półproduktów i przetworów, przygotowywanie, wytwarzanie i sprzedaż wszelkich surowców, szczepionek i zmodyfikowanych toksyn, eksploatacja i nabywanie dla działalności w Polsce wszelkich znaków fabrycznych i handlowych, patentów na wynalazki, licencji, sposobów wyrobu i modeli dotyczących tychże obiektów, wogóle kupno, sprzedaż, fabrykacja i eksploatacja na terenie Polski wszelkich wytworów pokrewnych, mających bezpośredni lub pośredni związek z przemysłem chemicznym lub surowicami, szczepionkami i toksynami, jak również wszelki inny zakres działalności handlowej, przemysłowej, finansowej, któryby przyczyniał się do popierania i rozwijania działalności przemysłowej i handlowej w Polsce. Kapitał zakładowy zł 1.000.000, podzielonych na 1.000 akcji imiennych. Zł 500.000 wpłacono gotowizną, pozostałe zł 500.000 wniesiono wkładem rzeczowym. Zarząd stanowią: Ludwik Spiess, Mieczysław Hofman, Ludwik Antoni Kozłowski, wszyscy trzej z Warszawy, François Billon, Georges Roche, obaj z Paryża, Nicolas Grillet (nieobecny). Zarząd zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy. Wszelkie skrypty dłużne, akcepty, weksle, umowy, akty notarialne i inne zobowiązania podpisują dwaj członkowie zarządu lub jeden członek zarządu łącznie z prokurentem lub też jeden członek zarządu specjalnie uchwałą zarządu upoważniony. Korespondencje, czeki, zlecenia do instytucji kredytowych, pokwitowania z odbioru przekazów pocztowych i listów wartościowych podpisuje jeden członek zarządu lub osoba specjalnie w tym celu uchwałą zarządu upoważniona. Prokury podpisują dwaj członkowie zarządu. Spółka Akcyjna powstała na mocy statutu, zeznanego przed notariuszem Paszkowskim w Warszawie dnia 11 marca 1930 r. za nr. 500. Akt organizacyjny zeznany został w tymże dniu i przed tymże notariuszem za nr. 501.

Wciągnięto w dn. 29 marca 1930 r.

R. H. B XLVII 6759: „Ilmi". Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością". Siedziba spółki w Warszawie, Brzeska 3. Celem spółki jest prowadzenie zakładu mechanicznego. Kapitał zakładowy zł 3.000 podzielony na 30 udziałów, całkowicie gotowizną wpłacony. Zarządcami są: Kazimierz Pułaczewski, Teodor Bigoszewski, Kazimierz Wróblewski, wszyscy z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Weksle, czeki, zyra, akty i umowy prywatne i urzędowe, pełnomocnictwa i wszelkie zobowiązania podpisują dwaj zarządcy łącznie. Rachunki, korespondencje handlowe, pokwitowania z odbioru wszelkiej korespondencji, przesyłek pieniężnych i wartościowych

podpisuje jeden z zarządców. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Małkowskim w Warszawie dnia 13 czerwca 1928 r. za nr. 1167, na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 31 marca 1930 r.

R. H. B XLVII 6760: „Winkraj". Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością". Siedziba spółki w Warszawie, Franciszkańska 12. Celem spółki jest fabrykacja i sprzedaż win. Kapitał zakładowy zł 5.000, podzielony na 100 udziałów. Zł 2.250 wniesiono wkładem rzeczowym, pozostałe zł 2.750 wpłacono gotowizną. Zarządcami są: Moszek-Hersz Rozenblum, Izrael-Boruch Fichtenbaum, obaj z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Wszelkie dokumenty, zawierające zobowiązania, oraz czeki podpisują obaj zarządcy łącznie. Wszelkie inne dokumenty i pokwitowania z odbioru wszelkiego rodzaju korespondencji i towarów podpisuje każdy z zarządców samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Miszewskim w Warszawie dnia 11 lipca 1929 r., za nr. 4192, na czas do dnia 15 lipca 1930 r., z warunkiem automatycznego przedłużania na dalsze trzyletnie okresy, o ile na trzy miesiące przed upływem terminu wspólnicy, posiadający łącznie 45 udziałów, nie zawiadomią notarialnie zarządu o chęci zlikwidowania spółki.

Wciągnięto w dn. 31 marca 1930 r.

R. H. B XLVII 6762: „Filar". Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością". Siedziba spółki w Warszawie, ul. Wojska Polskiego 24. Celem spółki jest prowadzenie przedsiębiorstwa budowlanego. Kapitał zakładowy zł 2.000, podzielony na 100 udziałów, całkowicie gotowizną wpłacony. Zarządca Aleksander Lipka z Warszawy zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy, podpisując samodzielnie firmę pod jej stemplem. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Małkowskim w Warszawie dnia 18 marca 1930 r. za nr. 620, na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 31 marca 1930 r.

R. H. B XLVII 6763: „Sekwana". Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością". Siedziba spółki w Warszawie, Sienna 11. Celem spółki jest prowadzenie interesów komisowych handlowych i przemysłowych. Kapitał zakładowy zł 5.000, podzielony na 100 udziałów, całkowicie gotowizną wpłacony. Zarządcami są: Andrzej Teofilato, Piotr Calogeras Edward Teodorowicz, wszyscy z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Wszelkie zobowiązania, weksle, indosy, czeki, umowy i pełnomocnictwa podpisują dwaj zarządcy łącznie. Korespondencje, niezawierająca zobowiązań, pokwitowania z odbioru sum pieniężnych i towarów podpisuje jeden z zarządców. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Straszewiczem w Warszawie dnia 13 listopada 1929 r. za nr. 2134, na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 31 marca 1930 r.

R. H. B XLVII 6764: „Inż. Al. Spława-Nevman i J. Ściśkałski. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością". Siedziba spółki w Warszawie, Krucza 47-A. Celem spółki jest skup zawodowy dla dalszej obróbki produktów leśnictwa, górnictwa i rolnictwa. Kapitał zakładowy zł 40.000, podzielony na 4 udziały całkowicie gotowizną wpłacony. Zarządcami są: Aleksander Nevman, Jerzy Ściśkałski, obaj z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Każdy z zarządców podpisuje samodzielnie firmę pod jej stemplem na wszelkich zobowiązaniach i dokumentach. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Grymińskim w Warszawie dnia 6 marca 1930 r. za nr. 492, na czas do dnia 31 grudnia 1932 r., z warunkiem automatycznego przedłużania na dalsze trzyletnie okresy, o ile na sześć miesięcy

przed upływem terminu jeden ze współników nie zawiadomi pozostałych notarialnie o chęci rozwiązania spółki.

Wciągnięto w dn. 31 marca 1930 r.

R. H. B XLVII 6765: „**Szklarnia Warszawska, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością**”. Siedziba spółki jest prowadzenie przedsiębiorstwa robót szklarskich i handlu szkłem. Kapitał zakładowy zł 4.000, podzielony na 40 udziałów, całkowicie gotowizną wpłacony. Zarządczyniami są: Józefa Krokowska, Feliksa Gosińska, obie z Warszawy. Zarządczyni zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Weksle, żyra na nich, czeki, umowy, prokury, pełnomocnictwa z wyjątkiem sądowych, i wszelkie zobowiązania podpisują obie zarządczyni łącznie. Korespondencję, niezawierającą zobowiązań, pokwitowania z odbioru pieniędzy, wszelkiego rodzaju korespondencji, przesyłek, towarów i ładunków podpisuje jedna z zarządczyni. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Władysławowi Gaworowskiemu w Pyrach udzielono prokury. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Dobrowolskim w Warszawie dnia 7 lutego 1930 r. za nr. 374, na czas do dnia 1 stycznia 1931 r., z warunkiem automatycznego przedłużania na dalsze jednoroczne okresy, o ile na trzy miesiące przed upływem terminu jedna ze współniczek nie zawiadomi pozostałej o chęci rozwiązania spółki.

Wciągnięto w dn. 31 marca 1930 r.

R. H. B XLVII 6766: „**Dobra Okazja, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością**”. Siedziba spółki jest handel ubiorami i obuwiem. Kapitał zakładowy zł 2.100, podzielony na 30 udziałów. Zł 1.000 wniesiono wkładem rzeczowym, pozostałe zł 1.100 wpłacono gotowizną. Zarządcami są: Szmul Okoń, Majlech Witman, Wigdor Buksner, wszyscy z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Weksle, żyra, czeki, przekazy, umowy prywatne i urzędowe, pełnomocnictwa i wszelkiego rodzaju zobowiązania podpisuje Wigdor Buksner łącznie z jednym z pozostałych zarządców. Rachunki, pokwitowania i korespondencję, niezawierającą zobowiązań, podpisuje jeden z zarządców. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Małkowskim w Warszawie dnia 10 marca 1930 r. za nr. 569, na czas do dnia 10 marca 1932 r., z warunkiem automatycznego przedłużania na dalsze dwuletnie okresy, o ile na trzy miesiące przed upływem terminu jeden ze współników nie zawiadomi pozostałych notarialnie o chęci rozwiązania spółki.

Wciągnięto w dn. 31 marca 1930 r.

R. H. B XLVII 6767: „**Auto-Varsovie**“ Edward Manczyk i S-ka, **Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością**”. Siedziba spółki w Warszawie, Bonifraterska 15. Celem spółki jest kupno i sprzedaż samochodów, części samochodowych i akcesoriów, opon i artykułów pokrewnych, oraz prowadzenie warsztatu reperacyjnego. Kapitał zakładowy zł 10.000, podzielony na 100 udziałów, całkowicie gotowizną wpłacony. Zarządcami są: Edward Manczyk, Kazimierz Żółtowski, Jakób Kirszblum, wszyscy z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Weksle, żyra, czeki, umowy, prokury i wogóle wszelkie zobowiązania podpisuje Kazimierz Żółtowski łącznie z jednym z pozostałych zarządców. Korespondencję, niezawierającą zobowiązań, pokwitowania z odbioru wszelkiego rodzaju korespondencji, przesyłek i t. p. podpisuje każdy z zarządców samodzielnie. Pokwitowania z odbioru pieniędzy podpisuje Kazimierz Żółtowski. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Siennickim w Warszawie dnia 15 lutego 1930 r. za nr. 789, na czas do dnia 1 marca 1935 r., z warunkiem automatycznego przedłużania na dalsze dwuletnie okresy, o ile na trzy miesiące przed upływem terminu jeden ze współników nie zawiadomi pozostałych listami poleconymi o chęci rozwiązania spółki.

Wciągnięto w dn. 1 kwietnia 1930 r.

R. H. B XLVII 6772: „**Zjednoczone Zakłady Perfumeryjne, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością**”. Siedziba spółki w Warszawie, Marszałkowska 137. Celem spółki jest wyrób towarów perfumeryjnych i kosmetycznych. Kapitał zakładowy zł 5.000, podzielony na 100 udziałów, całkowicie gotowizną wpłacony. Zarządca Markus Rozenberg z Warszawy zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy, podpisując samodzielnie firmę pod jej stemplem. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Miszewskim w Warszawie dnia 5 marca 1930 r. za nr. 1638, na czas do dnia 5 marca 1932 r., z warunkiem automatycznego przedłużania na dalsze jednoroczne okresy, o ile na trzy miesiące przed upływem terminu jeden ze współników nie zawiadomi pozostałych notarialnie o chęci wystąpienia ze spółki.

Wciągnięto w dn. 7 kwietnia 1930 r.

R. H. B XLVI 6665: „**Skład Drzewa Materjałowego „Dobrodziej”, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością**”. Siedziba spółki w Warszawie, Okopowa 35. Celem spółki jest handel materiałami drzewnymi i artykułami pokrewnymi. Kapitał zakładowy zł 20.000, podzielony na 100 udziałów, całkowicie gotowizną wpłacony. Zarządcami są: Szmul Chaim Goldfarb, Gabrjel Getlicherman, obaj z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Firmę spółki pod jej stemplem podpisuje każdy z zarządców samodzielnie. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Siennickim w Warszawie dnia 2 września 1929 r. za nr. 4351, na czas do dnia 1 stycznia 1933 r., z warunkiem automatycznego przedłużania na dalsze dwuletnie okresy, o ile na trzy miesiące przed upływem terminu jeden ze współników nie zawiadomi pozostałych notarialnie o chęci rozwiązania spółki.

Wciągnięto w dn. 30 stycznia 1930 r.

WPISY DODATKOWE

R. H. B IV 522 (B XXIII 4065): „**Elektrownia Okręgowa w Pruszkowie, Spółka Akcyjna**”. Kapitał zakładowy obecnie wynosi zł 6.000.000, podzielonych na 60.000 akcji całkowicie wpłaconych. Marjan bar. Manteuffel z Rady Zarządzającej wystąpił. Do Rady Zarządzającej zostali kooptowani: Ludwik Darowski, Antoni Olszewski, obaj z Warszawy. Postanowienie Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu w przedmiocie zezwolenia na powiększenie kapitału zakładowego o zł 3.500.000, drogą II emisji 35.000 sztuk nowych akcji, opublikowane zostało w Nr. 180 „Monitora Polskiego” z dnia 7 sierpnia 1929 r.

R. H. B IV 595: „**Towarzystwo Akcyjne Zjednoczonych Fabryk Lamp, Palników i Wyrobów Metalowych „Metal-lamp” w Warszawie**. Siedziba Komisji Likwidacyjnej mieści się w Warszawie przy ul. Królewskiej 23. Komisję Likwidacyjną obecnie stanowią: Adwokat Stefan Oderfeld, Adolf Gurewicz i Maksymilian Brandt, wszyscy z Warszawy. Firmę z dodatkiem „w likwidacji” podpisuje likwidator adwokat Stefan Oderfeld łącznie z jednym z pozostałych członków Komisji Likwidacyjnej. Decyzją Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 24 czerwca 1929 r. dotychczasowi członkowie Komisji Likwidacyjnej, wyznaczeni przez Sąd, zostali odwołani, natomiast wpisany został skład Komisji Likwidacyjnej, wybrany na Walnem Zgromadzeniu Akcjonariuszów w dniu 6 czerwca 1929 r.

R. H. B V 745: „**Teatr Iluzjon „Naokoło Świata”, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością**” w Warszawie. Firma obecnie brzmi: „**Kino-Teatr „Naokoło Świata”, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością**”. Ludwik Lawendel z Warszawy jako jedyny zarządca zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy samodzielnie, podpisując firmę pod jej stemplem. Wpisano na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Pliszczyńskim w Warszawie dnia 12 lipca 1929 r. za nr. 958.

R. H. A V 789 (B XXVII 4515): „**Towarzystwo „Linoleum”, Spółka Akcyjna**” w Warszawie. Kapitał zakładowy obecnie

wynosi zł 1.000.000, podzielonych na 25.000 akcji, całkowicie wpłaconych. Postanowienie Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu w przedmiocie powiększenia kapitału zakładowego o zł 75.500, czyli do zł 1.000.000, drogą przelania do kapitału zakładowego zł 75.500 z kapitału zapasowego spółki, opublikowane zostało w Nr. 211 i 215 „Monitora Polskiego” z dnia 11 i 18 września 1929 r.

R. H. B VI 868 (B XXXVIII 5638): „Fabryka Chemiczna „E. G. E.” B. Soborski i S-ka, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Kapitał zakładowy obecnie wynosi zł 140.000, podzielonych na 140 udziałów. Weksle własne, akty notarialne i prokury podpisują dwaj członkowie zarządu. Czeka, żyrowanie weksli klientowskich, pełnomocnictwa, korespondencję, niezawierającą zobowiązań, pokwitowania z odbioru korespondencji, przesyłek towarowych i pieniężnych podpisuje jeden z członków Zarządu. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Według bilansu, przerechowanego brutto na dz. 1 lipca 1928 r. w wykonaniu Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 38/1928, poz. 352) i zatwierdzonego uchwałą Walnego Zgromadzenia wspólników z dnia 29 lipca 1929 r., kapitał zakładowy ustalony został na zł 140.000.

R. H. B VI 900 (B XXV 4318): „Tehate” Towarzystwo dla Handlu, Przemysłu i Rolnictwa, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Komisję Likwidacyjną stanowią: Izasław Sroczyński, Bolesław Dunin-Markiewicz, dr. Jan Tabeau, wszyscy z Warszawy. Firmę spółki pod jej stemplem z dodatkiem „w likwidacji” podpisuje dwóch członków Komisji Likwidacyjnej łącznie.

R. H. B VII 1103 (B XLIII 6328): „Fabryka Portland -Cementu „Rudniki”, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Kapitał zakładowy obecnie wynosi zł 600.000, podzielonych na 2.400 akcji, całkowicie wpłaconych. Postanowienie Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu w przedmiocie powiększenia kapitału zakładowego o zł. 350.000, czyli łącznie do sumy zł. 600.000 drogą II emisji 1.400 sztuk nowych akcji, opublikowane zostało w Nr. 278 „Monitora Polskiego” z dnia 3 grudnia 1929 r.

R. H. B VIII 1259: „Akcyjne Towarzystwo Zakładów Elektrotechnicznych Inżynier Kazimierz Patzer” w Warszawie. Kapitał zakładowy obecnie wynosi zł. 375.000, podzielony na 25.000 akcji. Na Walnym Zgromadzeniu akcjonariuszów w dniu 21 sierpnia 1929 r. zarząd ukonstytuował się w następującym składzie: członkowie: Kazimierz Patzer, Konstanty Werner, Julian Eberhardt, zastępcy: Tadeusz Lampe, Tadeusz Kopeć. Według bilansu, przerechowanego brutto na dzień 1 lipca 1928 r. w wykonaniu Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 38/1928, poz. 352) i zatwierdzonego uchwałą walnego zgromadzenia akcjonariuszów dnia 15 listopada 1928 r., kapitał zakładowy określony został na zł. 375.000.

R. H. B VIII 1494 (B XXIX 4715): „Polska Nafta”, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Członek Zarządu: dr. Alfred Kielski i dyrektor zarządzający dr. Stanisław Łęcki ustąpili z zajmowanych stanowisk. Dr. Alfred Kielski kooptowany został do Rady Nadzorczej.

R. H. B IX 1719 (B XXXIII 5133): „Belgijska Spółka Akcyjna Warszawskiej Fabryki Drotu, Sztynitów i Gwoździ” w Warszawie. Siedziba główna spółki przeniesiona została do Brukselli.

R. H. B X 2003 (B XXV 4277): „Związek Nadsluczańskich Przemysłowców Leśnych, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Prezesem jest Jakób Frumkin, zastępcą prezesa Leon Siniarski.

R. H. B XII 2507 (B XXXV 5291): „Wrzosowa” Fabryka Portland-Cementu, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Zastępcy członków Zarządu: Lubosław Wyszatycki, Eugeniusz Phull i Włodzimierz Kozubski z zajmowanych stanowisk ustąpili. Na zastępców członków Zarządu wybrani zostali: dr. Paweł Minkowski, Stefan Mazur, obaj z Warszawy, dr. Fedor Weinschenck z Bielska. Wpisano na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dnia 17 września 1929 r.

R. H. B XVII 3261: „Polska Spółka dla Sprzedaży Samochodów „Mathis”, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Borkowskim w Warszawie dnia 16 grudnia 1929 r. za Nr. 1635, spółka została rozwiązana, przedsiębiorstwo zaś z aktywami i pasywami sprzedane zostało firmie: „Auto-Service, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”.

R. H. B XVII 3313 (B XXXV 5343): „Towarzystwo Przemysłowo-Handlowe „Zawbor”, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Kapitał zakładowy obecnie wynosi zł. 450.000, podzielonych na 12.500 udziałów, całkowicie wpłaconych. Bertram Damborg przestał być zastępcą członka zarządu. Na zastępcę członka zarządu wybrany został Paweł Okęcki z majątku Nowy Dwór, pow. skierniewickiego. Wpisano na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Hübnerem w Warszawie dnia 13 grudnia 1928 r. za Nr. 1731.

R. H. B XVIII 3369 (B XXIX 4780): „Atra” Przemysł Chemiczny, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Według bilansu brutto, sporządzonego na dzień 1 lipca 1928 r. stosownie do Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 38 1928, poz. 352) i zatwierdzonego przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów w dniu 28 grudnia 1928 r., kapitał zakładowy nie uległ zmianie i wynosi zł. 250.000.

R. H. B XIX 3492 (B XLVI 6701): „Towarzystwo Kopalni i Zakładów Hutniczych Sosnowieckich, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Na Walnym Zgromadzeniu akcjonariuszów w dniu 16 lipca 1929 r. do Rady Zarządzającej zostali wybrani: na członków: Jacques de Neufelize, Massena Prince d'Essling, na zastępcę: Joseph de la Fourniere.

R. H. B XIX 3579: „Kino-Teatr „Cristal”, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Kosteckim w Warszawie dnia 15 września 1927 r. za nr. 4205, przedsiębiorstwo przeszło na własność Jakóba i Fajgi vel Felicji małżonków Goldman, którzy prowadzą takowe nadal pod firmą: „Kino-Teatr „Cristal” małżonkowie Goldman”.

R. H. B XIX 3586: „Pierwsza w Kraju Specjalna Fabryka Wózków Dziecięcych E. Herman, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Jurkiewiczem w Warszawie dnia 20 grudnia 1929 r. za nr. 1292, spółka została rozwiązana, w celu zaś dalszego prowadzenia przedsiębiorstwa zawarta została spółka pod firmą: „Pierwsza Specjalna Fabryka Wózków Dziecięcych Emil Herman, Spółka Firmowa”.

R. H. B XX 3679: „Fabryka Narzędzi do Obróbki Metali Józef Dziewulski i S-ka” w Warszawie. Członek Zarządu Józef Dziewulski zmarł. Na członka zarządu wybrany został Józef Chudoba z Warszawy. Wpisano na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dnia 21 września 1929 r.

R. H. B XXII 3967: „Towarzystwo Wydawnicze „Rój”, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Anna Wańkiewicz z zarządu wystąpiła. Wpisano na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Hettlingerem w Warszawie dnia 29 października 1929 r. za nr. 5853.

R. H. B XXII 3975: „Inżynier Kłobukowski i S-ka, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Wyganowskim w Warszawie, dnia 31 grudnia 1929 r. za nr. 2144, spółka została rozwiązana, w celu zaś dalszego prowadzenia przedsiębiorstwa zawarta została spółka firmowa pod firmą: „Inżynier Czesław Kłobukowski i S-ka”.

R. H. B XXIV 4234: „Warszawski Przemysł Drzewny, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Miszewskim w Warszawie dnia 26 lutego 1929 r. za nr. 1423, przedsiębiorstwo przeszło na własność Bernarda Gutszteina, który nadal takowe prowadzi pod firmą: „Bernard Gutsztein”.

R. H. B XXVI 4455: „Fabryka Przędzy i Tkanin Sztucznych „Chodaków”, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Kapitał zakładowy został całkowicie wpłacony.

R. H. B XXVII 4514: „Drukarnia Artystyczna K. Kopytowski i S-ka, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Stefan Wojtkowski z Warszawy jako jedyny zarządca zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy, podpisując firmę pod jej stemplem na wszelkich zobowiązaniach i dokumentach. Wpisano na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Jelnickim w Warszawie dnia 17 marca 1930 r. za nr. 542.

R. H. B XXXI 4959: „Francuska Spółka Akcyjna Société Anonyme Française „Peroune” — Francuskie Towarzystwo Akcyjne „Perun” w Paryżu”. Oddział w Warszawie. Siedziba spółki mieści się obecnie w Warszawie przy ulicy Mazowieckiej 7. Leonowi Ciechomskiemu z Warszawy udzielono prokury z prawem podpisywania łącznie z jednym z członków Rady Zarządzającej.

R. H. B XXXI 4968: „Centrala Zakupu Żelaza i Żelaznych, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Na zarządcę wybrany został dr. Jerzy Schyma z Katowic. Prokura Jerzego Schymy ustała. Wpisano na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia wspólników z dnia 6 listopada 1928 r.

R. H. B XXXIII 5175: „Handel i Przemysł Leśny „Oran”, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Siedziba spółki mieści się obecnie przy ulicy Wspólnej 25 m. 1. Kapitał zakładowy wynosi zł. 3.000, podzielonych na 150 udziałów, całkowicie wpłaconych. Trzecim zarządcą jest Ludwik Bekker z Warszawy. Weksle, żyra weksli, czeki, indosy, umowy, kontrakty, prokury, pełnomocnictwa i wogóle wszelkie zobowiązania podpisuje pod stemplem firmy Ludwik Bekker łącznie z jednym z pozostałych zarządców.

R. H. B XXXV 5282: „Wytwórnia Koszulek Gazo-żarowych J. Wójcik i A. Zgorzalewicz. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Wyganowskim w Warszawie dnia 23 czerwca 1928 r. za nr. 1510, spółka została rozwiązana, przedsiębiorstwo zaś przeszło na wyłączną własność Józefa Wójcika, który prowadzi takowe nadal pod firmą: „Józef Wójcik”.

R. H. B XXXVI 5378: „F. Dobrowolski, W. Donin i S. Radwański, Fabryka Pudełek Tekturowych, Gier Towarzyskich i Introligatorki, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Firma obecnie brzmi: „W. Donin i S. Radwański, Fabryka Pudełek Tekturowych, Gier Towarzyskich i Introligatorki, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Feliks Dobrowolski przestał być zarządcą. Wpisano na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Romanem w Warszawie dnia 13 grudnia 1929 r. za nr. 1866.

R. H. B XXXVI 5437: „Salony Fryzjerskie „Renaissance”, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Jasińskim w Warszawie dnia 27 czerwca 1929 r. za nr. 1355, spółka została rozwiązana, przedsiębiorstwo zlikwidowane.

R. H. B XXXVII 5480: „Wierbka-Sławniów”, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Siedziba Komisji Likwidacyjnej mieści się przy ul. Próznej 5 m. 1. Juljusz Turowski z Komisji Likwidacyjnej wystąpił. Do Komisji Likwidacyjnej kooptowany został Jan Szpakowicz z Warszawy. Wpisano na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia wspólników z dnia 10 października 1929 r. i protokołu Komisji Likwidacyjnej z dnia 14 stycznia 1930 r.

R. H. B XXXVII 5579: „Towarzystwo Handlowe „Barko”, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Kapitał zakładowy obecnie wynosi zł. 50.000, podzielony na 100 udziałów, całkowicie gotowizną wpłacony. Podwyższenie kapitału zakładowego nastąpiło na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Siennickim w Warszawie dnia 30 grudnia 1929 r. za nr. 6516.

R. H. B XXXVII 5580: „Zjednoczone Fabryki Portland-Cementu „Firley”, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Kapitał zakładowy obecnie wynosi zł. 20.000.000, podzielonych na 400.000 akcji, całkowicie wpłaconych. Na członka Rady Nadzorczej wybrany został Mieczysław Morawski. Postanowienie Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu w przedmiocie zezwolenia na podwyższenie kapitału zakładowego o zł. 5.000.000 drogą IV emisji 100.000 sztuk nowych akcji, opublikowane zostało w Nr. 181 „Monitora Polskiego” z dnia 8 sierpnia 1929 r. Na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Paszkowskim w Warszawie dnia 29 listopada 1927 r. za nr. 2938, Spółka Akcyjna „Zjednoczone Fabryki Portland-Cementu „Firley”, Spółka Akcyjna” przejęła w drodze fuzji cały majątek z aktywami i pasywami Spółki Akcyjnej „Górka” Towarzystwo Akcyjne Fabryki Cementu w Sierszy”.

R. H. B XXXVIII 5607: „Spółka Akcyjna dla Międzynarodowego Transportu Schenker i S-ka w Warszawie”. Kapitał zakładowy obecnie wynosi zł. 500.000, podzielonych na 1.000 akcji, całkowicie wpłaconych. Według bilansu, przerachowanego brutto na dzień 1 lipca 1928 r. w wykonaniu Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 38/1928, poz. 352) i zatwierdzonego uchwałą Walnego Zgromadzenia akcjonariuszów dnia 26 listopada 1928 r., kapitał zakładowy określony został na zł. 180.000. Podwyższenie kapitału zakładowego do zł. 500.000 nastąpiło na mocy zezwolenia Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu, opublikowanego w Nr. 17 „Monitora Polskiego” z dnia 22 stycznia 1930 roku.

R. H. B XXXIX 5808: „Old England, Dom Mód, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Siennickim w Warszawie dnia 31 grudnia 1929 r. za nr. 6551, całe przedsiębiorstwo z aktywami i pasywami wniesione zostało do nowopowstałej spółki pod firmą: „Old England, Sigismond A. Aronson i S-ka”.

R. H. B XXXIX 5816: „Zakład Tokarsko-Mechaniczny Bańbura, Brzozowski i S-ka, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Kosteckim w Warszawie dnia 3 lipca 1929 r. za nr. 2677, całe przedsiębiorstwo wniesione zostało do nowopowstałej spółki pod firmą: „Stanisław Bańbura, Czesław Brzozowski i S-ka”.

R. H. B XXXIX 5822: „Autocamion, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Likwidatorem jest Seweryn Regirer z Warszawy. Na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia wspólników z dnia 20 kwietnia 1929 r. spółka znajduje się w stanie likwidacji.

R. H. B XL 5975: „Polska Spółka Akcyjna „Dunlop Rubber Company S. A.“ w Warszawie. Angus Wallace Gillespie z Warszawy udzielono łącznej prokury.

R. H. B XLI 6007: „Guerlain Generalne Przedstawicielstwo na Polskę i Gdańsk. Société Guerlain, 68, Avenue des Champs-Elysees, Paris, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością“ w Warszawie. Likwidatorami są: Ewaryst Zdzienicki, Waclaw Gołębiowski, obaj z Warszawy. Likwidatorzy zastępują spółkę wobec władz i osób, podpisując firmę pod jej stemplem każdy samodzielnie. Na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Pliszczyńskim w Warszawie dnia 5 lutego 1930 r. za nr. 216, spółka znajduje się w stanie likwidacji.

R. H. B XLI 6011: „Bank Ziemiański“ w Warszawie. Członkowie Zarządu: Tadeusz Sułowski, Jan Stecki i Ludwik bryndza-Nacki, dyrektorowie: Michał Beniślawski i Marjan bar. Manteuffel, dyrektorowie Oddziałów w Kielcach: Szymon Konarski, we Włoszczowej, Stefan Długosz, ustąpili z zajmowanych stanowisk. Prokura Stefana Jasińskiego i Marjana Kosielskiego ustała. Dotychczasowemu wicedyrektorowi oddziału miejskiego Janowi Osińskiemu udzielono prokury z prawem łącznego podpisywania za Centralę i wszystkie oddziały.

R. H. B XLII 6244: „Trwałe Drogi, Spółka Akcyjna“ w Warszawie. Kapitał zakładowy został całkowicie wpłacony. Artemjuszowi Ignatiukowi z Warszawy udzielono łącznej prokury.

R. H. B XLII 6253: „Fabryka Wódek i Likierów „Reduta“, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością“ w Warszawie. Obecnie Waclaw Łacki z Warszawy jako jedyny zarządca zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy samodzielnie, podpisując firmę pod jej stemplem. Wpisano

na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Małkowskim w Warszawie dnia 7 września 1929 r. za nr. 1797.

R. H. B XLIII 6264: „Łaz-Ceram“, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością“. Likwidatorami są: Izaak Ingster, Maurycy Rawski, obaj z Warszawy. Każdy z likwidatorów samodzielnie podpisuje spółkę na wszelkich zobowiązaniach i dokumentach. Na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia wspólników z dnia 2 stycznia 1930 r. spółka znajduje się w stanie likwidacji.

R. H. B XLVI 6641: „Era, Polskie Zakłady Elektrotechniczne, Spółka Akcyjna we Włochach“. Brunonowi Millerowi z Żyrardowa udzielono prokury z prawem podpisywania łącznie z jednym z członków zarządu.

R. H. B XLVI 6643: „Zakłady Kauczukowe „Piastów“, Spółka Akcyjna“, w Warszawie. Zastępcami członka zarządu mianowani zostali: Henryk Müller, Edmund Braun, obaj z Warszawy. z prawem podpisywania we dwóch łącznie Konradowi Klimoschowi z Warszawy udzielono prokury z prawem podpisywania łącznie z jednym z zastępców członka zarządu. Wpisano na mocy aktu, zeznanego przed notariuszem Paszkowskim w Warszawie dnia 27 stycznia 1930 r. za nr. 159.

R. H. B XLVI 6660: „Biuro Sprzedaży Wyrobów Jutowych, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością“ w Warszawie. Siedziba spółki mieści się obecnie przy ulicy Królewskiej 10/11. Na poczet kapitału zakładowego wpłacono zł. 375.000. Zarządca dr. Edward Kerth mieszka w Warszawie przy ul. Nowogrodzkiej 41. Marjanowi T rkowi i Gabryelowi Wolmanowi, obydwoem z Warszawy, udzielono prokury z prawem podpisywania we dwóch łącznie lub każdego z nich łącznie z zarządcą.

THE POLISH ECONOMIST

MIESIĘCZNIK GOSPODARCZY O POLSCE

W JĘZYKU ANGIELSKIM

POD REDAKCJĄ TYGODNIKA

POLSKA GOSPODARCZA

ZESZYT V-ty (MAJ 1930) UKAZAŁ SIĘ JUŻ
I JEST DO NABYCIA WSZĘDZIE — CENA 3

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

Danziger Privat-Actien-Bank, Filiale Poznań.

Gdański Prywatny Bank Akcyjny, S. A. w Gdańsku, Oddział w Poznaniu wraz z filjami w Grudziądzu, Starogardzie i Tczewie.

Bilans roczny (netto) na dz. 31 grudnia 1929 r.

AKTYWA:	zł	zł	PASYWA:	zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, B-ku Gosp. Krajowego i P. K. O.		454.799'60	Kapitały własne:		
Waluty zagraniczne		127.290'46	a) zakładowy	1.500.000'00	
Papiery wartościowe własne:			b) zapasowy	23.661'59	
a) pożyczki państwowe	5.483'40		c) inne rezerwy	—	
b) papiery hipoteczne	1.302'56		d) fundusz amortyzacyjny	—	1.523.661'59
c) akcje	155 00	6.940'96	Wkłady:		
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych	—	—	a) terminowe	2.134.409'52	
Towary	—	—	b) à vista	999.689'67	3.134.099'19
Banki krajowe	147.972'70		Rachunki bieżące (saldo kredytowe)		2.873.190'37
Weksle zdyskontowane	3.520.292'24		Zobowiązania inkasowe		1.123.027'50
Banki zagraniczne	157.382'56		Redyskonto weksli		186.745'99
Weksle protestowane	—	—	Banki krajowe		1.425.405'90
Rachunki bieżące (saldo debet.):			Banki zagraniczne		—
a) zabezpieczone	3.911.914'39		Wierzyciele hipoteczni		26.064'85
b) niezabezpieczone	1.959.221'24	5.851.135'63	Różne rachunki		—
Pożyczki terminowe	—	—	Listy zastawne (obligacje)		—
Nieruchomości	177.000'00		Zysk:		
Różne rachunki	3.003'00		a) z lat ubiegłych	—	
Długoterminowe pożyczki hipoteczne	—	—	b) za 1929 r.	153.621'80	153.621'80
Oddziały	—	0'04			
		<u>10.445.817'19</u>			<u>10.445.817'19</u>
Gwarancje					
Inkaso					

Rachunek Strat i Zysków 1929 r.

WINIEN:	zł	MA:	zł
Procenty i prowizje wypłacone	744.987'53	Pozostałość zysków z lat ubiegłych	—
Koszty handlowe	534.385'17	Procenty i prowizje pobrane	1.497.846'76
Podatki	101.450'04	Różnice kursowe	130.557'97
Amortyzacja	23.263'21	Dochody z nieruchomości	1.071'72
Odpisy na dłużnikach	40.008'00	Zwrot sum dawniej odpisanych	—
Różne	8.099'11	Różne	—
Odpisy na fundusz rezerwowy	23.661'59		
Zysk	153.621'80		
	<u>1.629.476'45</u>		<u>1.629.476'45</u>

XXXi Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Golezowskiej Fabryki Portland-Cementu, S. A.

odbędzie się w piątek, dn. 30 maja 1930 r. o godz. 11 przed poł. w sali posiedzeń Sp. Akc. Fabryki Portland-Cementu „Szczakowa”, Bielsko, ul. Krasińskiego 32, z następującym porządkiem dziennym: 1) Przedłożenie sprawozdanie Rady Zawiadawczej i zamknięcia rachunkowego za rok sprawozdawczy 1929; 2) Sprawozdanie Rewizorów rachunkowych; 3) Powzięcie uchwały w sprawie zamknięcia rachunkowego, użycia zysku za 1929 r. i udzielenie Radzie Zawiadawczej absolutorjum; 4) Wybór członków Rady Zawiadawczej i Rewizorów rachunkowych; 5) Powzięcie uchwały w sprawie wynagrodzenia Komitetu Wykonawczego i Rewizorów rachunkowych.

Każde 10 akcji daje prawo jednego głosu. Akcjonariusze, posiadający mniej jak 10 akcji, mogą wybrać z pośród siebie wspólnego pełnomocnika. Uprawniające do głosowania akcje muszą być najpóźniej na 4 dni przed Walnym Zgromadzeniem złożone w kasie Spółki w Golezowie, w Śląskim Zakładzie Kredytowym w Bielsku, w Warszawskim Banku Dyskontowym w Warszawie, albo w Austrjackim Zakładzie Kredytowym dla Handlu i Przemysłu w Wiedniu.

Rada Zawiadawcza.

ZARZĄD

**TOWARZYSTWA ŁÓDZKICH WĄZKOTOROWYCH
ELEKTRYCZNYCH KOLEI DOJAZDOWYCH**

zawiadamia niniejszem PP. Akcjonariuszów, że w dn. 12 czerwca 1930 r. w pierwszym terminie, a w razie nie-
dojścia do skutku w dn. 26 czerwca 1930 r. w drugim
terminie, o godz. 5 po południu w lokalu biura Zarządu
w Łodzi, ul. Piotrkowska Nr. 96, odbędzie się

Doroczne Ogólne Zebranie Akcjonariuszów

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1929 r.;
- 3) Zatwierdzenie protokołu Komisji Rewizyjnej;
- 4) Określenie wynagrodzenia Członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wybór Członków Zarządu i ich zastępców;
- 6) Wybór Członków Komisji Rewizyjnej;
- 7) Zatwierdzenie budżetu wydatkowego na 1931 r.;
- 8) Zmiana statutu Towarzystwa Łódzkich Wązkotorowych Elektrycznych Kolei Dojazdowych w celu uzgodnienia jego treści z Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o prawie o spółkach akcyjnych („Dz. Ust. R. P.” Nr. 39, poz. 383 z 1928 r.);
- 9) Zaciągnięcie pożyczki obligacyjnej do wysokości \$ 1,000.000;
- 10) Wolne wnioski.

U w a g a: (Wyciąg z § 44 Statutu Towarzystwa):

Dla przyjęcia udziału w Ogólnym Zebraniu posiadacze akcji na okaziciela przedstawią do Zarządu osobiście lub przez zaopatrzonych w odpowiednie zaświadczenia pełnomocników, nie później jak na 14 dni przed dniem Ogólnego Zebrania, przynależne im akcje Towarzystwa lub też zaświadczenia albo kwity instytucji kredytowych, działających na zasadzie zatwierdzonych w ustanowionym porządku ustaw, z tem, że akcje znajdują się u nich na przechowaniu lub w zastawie i nie będą wydane do dnia następującego po Ogólnym Zebraniu. W zaświadczeniach i kwitach powinny być wyszczególnione numery akcji.

Przedstawione akcje i dokumenty przechowują się w Zarządzie i zwracają się okazicielowi, poczynając od następnego dnia po Ogólnym Zebraniu.

**„DOM HENRY BERTRAND, SPRZEDAŻ JEDWABI
SPÓŁKA AKCYJNA” w Warszawie**

Bilans w dn. 31 grudnia 1929 r.

STAN CZYNNY: Urządzenia Magazynu i Biura zł 74.960 97; Towary zł 253.292 10; Gotówka zł 666 48; Weksle w portfelu i w inkasie zł 400.806 35; Dłużnicy zł 153 398 18; Wydatki w 1929 r. za 1930 r. zł 855 00; Strata zł 27.492 07; **Ogółem zł 911.471 15.**

STAN BIERNY: Kapitał akcyjny zł 250.000 00; Kapitał amoryzacyjny zł 3.748 00; Maison Henry Bertrand za towary konsygnacyjne zł 148.756 00; Wierzyciele zł 507.605 38; Wydatki w 1930 r. za 1929 r. zł 1.361 77; **Ogółem zł 911.471 15.**

Rachunek Strat i Zysków.

WINIEN: Koszty organizacji zł 6.720 00; Koszty ogólne zł 109.912 93; Amortyzacja zł 3.748 00; **Ogółem zł 120.380 93.**

MA: Dochody Brutto zł 92.888 86; Strata zł 27.492 07; **Ogółem zł 120.380 93.**

RADA

**SKŁADÓW TOWAROWYCH
„WARRANT” S. A.**

W ŁODZI

niniejszem ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 maja 1930 r. o godz. 6 po południu odbędzie się w lokalu Spółki, ul. Piotrkowska Nr. 56, stosownie do § 21 Statutu Spółki.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań Rady i Komisji Rewizyjnej oraz bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1929;
- 3) Zatwierdzenie kooptowanych i wybór nowych członków Rady na miejsce ustępujących;
- 4) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 5) Określenie wynagrodzenia dla członków Rady na 1930 r. i Komisji Rewizyjnej za 1929 r.;
- 6) Zatwierdzenie budżetu na 1930 r.;
- 7) Wolne wnioski.

Każdy Akcjonariusz pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszów, winien złożyć posiadane akcje w myśl § 25 Statutu Spółki, nie później jak na 15 dni przed dniem Walnego Zgromadzenia w Dvrekcji Spółki, względnie w kasach Banku Handlowego w Łodzi lub Oddziałów jego w Warszawie, Lublinie, Kielcach i Radomiu.

ZGIERSKA FARBBIARNIA i APRETURA, S. A.

Bilans w dn. 31 grudnia 1929 r.

STAN CZYNNY:

Nieruchomości zł 515.892 06; Ruchomości zł 32.941 11; Maszyny, utensylja i tabor zł 465.779 73; Konie i zaprzęgi zł 4.979 00; Magazyn zł 77.162 25; Gotowizna w kasie i Banki zł 11.534 00; Różni dłużnicy zł 301.179 70; Weksle w portfelu zł 20.098 19; Weksle posłane do inkasa zł 2 145 00; Weksle protestowane zł 18.585 90; Sumy przechodnie zł 9.508 85; **Razem zł 1,459.805 79.**

STAN BIERNY:

Kapitał akcyjny zł 800.000 00; Kapitał zapasowy zł 23.404 64; Kapitał rezerwowy zł 105.055 70; Kapitał amoryzacyjny zł 324.785 67; Różni wierzyciele zł 193.189 93; Niepodniesiona dywidenda zł 5.561 08; Zysk za 1929 r. zł 7.808 77; **Razem zł 1,459.805 79.**

Rachunek Strat i Zysków

WINIEN:

Amortyzacja zł 63.221 63; Koszty handlowe zł 230.371 69; Podtki zł 96.299 41; Świadczenia socjalne zł 25.812 35; Różnica kursowa zł 754 91; Zysk za 1929 r. zł 7.808 77; **Razem zł 424.268 76.**

MA:

Zysk brutto z r-ku Fabrykacji zł 424.268 76; **Razem zł 424.268 76.**

Uwaga: Zgodnie z wnioskiem Zarządu Walne Zgromadzenie jednogłośnie postanowiło: zysk za rok operacyjny 1929 w sumie zł 7.808 77 przenieść na 1930 r. na rachunek strat i zysków.

Akcyjny Bank Hipoteczny

Bilans surowy na dzień 31 marca 1930 r.

STAN CZYNNY:		zł
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim i P. K. O. 1,307.647'38		
Waluty zagraniczne 1,834.989'15		
Papiery wartościowe własne:		
papiery państwowe	zł 93.028'29	
listy zastawne	zł 2,842.501'04	
obligacje	zł 10.658'13	
akcje	zł 12.561'56	2,958.749'02
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych 1,092.482'21		
Papiery wartościowe ustawowego kapitału zapasowego 299.945'31		
Banki krajowe 3,502.819'94		
Banki zagraniczne 1,478.598'26		
Weksle zdyskontowane 27,289.626'28		
Weksle protestowane 1,035.664'34		
Rachunki bieżące (saldo debetowe):		
zabezpieczone	zł 19,819.889'74	
niezabezpieczone	zł 2,013.477'90	21,833.367'64
Pożyczki terminowe 3,059.578'43		
Ruchomości 4.862'56		
Nieruchomości 4,544.651'08		
Koszta handlowe i administracja nieruchomości 852.732'93		
Rachunki Oddziałów 7,399.315'56		
Długoterminowe pożyczki hipoteczne 29,492.019'80		
Różne rachunki 339.823'00		
Aktywa Oddziału kredytu długotermin. 2,275.288'21		
<u>110,602.161'10</u>		
STAN BIERNY:		zł zł
Kapitały własne:		
zakładowy	5,000.000'00	
zapasowy	1,849.891'64	
inne rezerwy	900.802'90	
fundusz amortyzacyjny	275.645'01	8,026.339'55
Zyski z lat ubiegłych 270.345'54		
Wkłady:		
terminowe	9,303.496'86	
à vista	1,366.610'54	
na książeczki wkładowe	22,953.148'54	33,623.255'94
Rachunki bieżące (saldo kredytowe) 5,414.605'86		
Zobowiązania inkasowe 91.036'75		
Redyskonto weksli 7,075.925'45		
Banki krajowe 2,179.672'23		
Banki zagraniczne 12,096.204'31		
Fundusz emerytalny i fundusze wieczyste 85.751'23		
Procenty, prowizje i różne zyski 1,564.075'33		
Rachunki oddziałów 7,473.787'81		
Listy zastawne (obligacje) 29,492.019'80		
Różne rachunki 648.715'93		
Pasywa Oddziału kredytu długoterminowego 2,560.425'37		
<u>110,602.161'10</u>		
Gwarancje	2,285.962'27	
Inkaso	6,352.861'65	
<u>8,638.823'92</u>		

RADA ZAWIADOWCZA PŁASZOWSKIEJ FABRYKI DACHÓWEK I CEGIEŁ Spółki Akcyjnej w Krakowie

zawiadamia niniejszem, że
Zwyczajne Walne Zgromadzenie
Akcjonariuszów odbędzie się w Krakowie dn. 24 maja 1930 r. o godz. 18 w kancelarii adw. Dra Ludwika Merza, ul. Starowiślna Nr. 1, z następującym porządkiem dziennym:
1) Zatwierdzenie protokołu z poprzedniego Walnego Zgromadzenia; 2) Sprawozdanie Zarządu z czynności za 1929 r., przedłożenie zamknięcia rachunkowego, sprawozdanie Komisji Rewizyjnej i rozdział zysku; 3) Oznaczenie wysokości wynagrodzenia rewizorów i wybór rewizorów na 1930 r.; 4) Wnioski.
Uwaga: Upoważnieni do głosowania są Akcjonariusze, którzy w myśl § 15 statutu zdeponują swe akcje na 8 dni przed Walnym Zgromadzeniem w kancelarii adw. Merza (Kraków, ul. Starowiślna 1).

POLSKIE FABRYKI KABLI I WALCOWNIE MIEDZI, S. A. Warszawa

Bilans z dn. 31 grudnia 1929 r. (okres organizacyjny)

STAN CZYNNY:	
Kasa zł 334'82;	Banki zł 777.040'26; Nieruchomości w Ożarowie zł 198.590'47; Koszty organizacji zł 24.396'09;
Razem zł 1,000.361'64.	
STAN BIERNY:	
Wierzyciele zł 361'64; Kapitał akcyjny zł 1,000.000'00;	Razem zł 1,000.361'64.
Rachunek Strat i Zysków	
WINIEN:	Koszty organizacji zł 31.434'32; Razem zł 31.434'32
MA:	Procenty zł 7.038'23; Koszty organizacji zł 24.396'09;
Razem zł 31.434'32.	

Zarząd Tow. Akc.

Fabryki Garbarskiej TEMLER I SZWEDE

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że
52-gie OGÓLNE ZEBRANIE
odbędzie się w piątek, dn. 13 czerwca 1930 r., o godz. 4 po poł. w biurze Zarządu, ul. Okopowa Nr. 78.
Porządek dzienny Zebrania:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu za 1929 r. i udzielenie Zarządowi pokwitowania;
- 5) Zatwierdzenie budżetu i planu działań na 1930 r.;
- 6) Wybór jednego zastępcy członka Zarządu;
- 7) Wybór Komisji Rewizyjnej na 1930 r.;
- 8) Wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć na Ogólnym Zebraniu, winni złożyć w biurze Zarządu swoje akcje, lub dowody na nie na 7 dni przed terminem Zebrania.

W razie nieprzybycia przepisanej ustawą liczby Akcjonariuszów, Zebranie odbędzie się w drugim terminie w dn. 27 czerwca 1930 r., o godz. 4 po południu, w tym samym lokalu i, zgodnie z § 63 ustawy, będzie prawomocne bez względu na liczbę przybyłych Akcjonariuszów.

BILANS ROCZNY BANKU HANDLOWEGO w WARSZAWIE

S. A.

na dz. 31 grudnia 1929 r.

STAN CZYNNY:	zł	zł	STAN BIERNY:	zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i B-ku Gospod. Krajow.		17,755.754'69	Kapitały własne:		
Waluty zagraniczne		2,009.575 83	a) zakładowy	20,000.000'00	
Papiery wartość. własne:			b) zapasowy	1,200.139'49	
a) pożyczki państwowe	708.048'34		c) inne rezerwy	2.422.328'90	
b) papiery hipoteczne	2,028.096'65		d) fundusz amortyzacyjny	832.431'77	24,454.900'16
c) akcje	1,363.839'70	4,099.984'69	e) przedpłata na XV em.		11,000.000'00
Udziały i akcje w przedsię- biorstwach konsorcjaln.		3,671.217'08	Wkłady:		
Banki:			a) terminowe	21,395.466'72	
a) krajowe	2,441.174'17		b) à vista	59,650.732'00	81,046.198'72
b) zagraniczne	3,749.877'55	6,191.051'72	Rachunki bieżące (saldo kre- dytowe)		21,234.793'26
Weksle zdyskontowane		91,870.831'18	Zobowiązania inkasowe		1,178.283'77
Weksle protestowane		759.762'32	Redyskonto weksli		14,215.001'66
R-ki bieżące (saldo debet.):			Banki:		
a) zabezpieczone	70,622.246'59		a) krajowe	7.662.908'75	
b) niezabezpieczone	12,232.792'81	82,855.039'40	b) zagraniczne	55,661.150'60	63,324.059'35
Nieruchomości		12,770.462'44	Różne rachunki		4,135.794'85
Różne rachunki		1,395.380'78	Zysk:		
			a) roku ubiegłego	373.575'10	
Suma bilansowa		223,379.060'13	b) roku bieżącego	2,416.453'26	2,790.028'36
Udzielone gwarancje		9,217.205'13	Suma bilansowa		223,379.060'13
Rembursy		5,821.866'20	Zobow. z tytułu udziel. gwaran.		9,217.205'13
Inkaso		39,073.712'24	Rembursy		5,821.866'20
Razem		277,491.843'70	Różni za inkaso		39,073.712'24
			Razem		277,491.843'70

Rachunek Zysków i Strat za 1929 r.

WINIEN:	zł	MA	zł
Procenty i prowizje	11,693.206'27	Pozostałość zysków z lat ubiegłych	373.575'10
Koszty handlowe	9,668.991'76	Procenty i prowizje	24,787.445'99
Podatki	1,785.238'86	Różnice kursowe	612.117'22
Amortyzacja	91.751'54	Dochody z nieruchomości	61.502'06
Odpisy	661.911'31	Sprzedaż nieruchomości	531.748'68
Różne	—	Zwrot sum dawniej odpisanych	294.101'24
Czysty zysk	2,790.028'36	Różne	30.637'81
	<u>26 691.128'10</u>		<u>26,691.128'10</u>

Zarząd Towarzystwa Fabryki Motorów „PERKUN”, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że dn. 31 maja 1930 r., o godz. 5 po poł. w biurze fabrycznym, ul. Grochowska Nr. 46, odbędzie się

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie sprawozdania i zatwierdzenie bilansu za rok operacyjny 1929;

3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej i udzielenie Zarządowi absolutorjum za rok operacyjny 1929;

4) Podział zysków;
5) Rozpatrzenie i zatwierdzenie budżetu i planu działań na 1930 r.;

6) Zmiana Statutu Spółki w myśl Rozporządzenia P. Prezydenta Rzplitej z dn. 22 marca 1928 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 39, poz. 383);

- 7) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących;
- 8) Wybór pięciu członków Komisji Rewizyjnej;
- 9) Wnioski PP. Akcjonariuszów.

BILANS SUROWY BANKU HANDLOWEGO w WARSZAWIE

S. A.

na dzień 31 marca 1930 r.

STAN CZYNNY:	zł	zł	STAN BIERNY:	zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i B-ku Gosp. Krajow.		7,697.950'95	Kapitały własne:		
Waluty zagraniczne		1,347.948'91	a) zakładowy	30.000.000'00	
Papiery wartościowe własne:			b) zapasowy	2,072.199'34	
a) pożyczki państwowe	798.669'40		c) inne rezerwy	2,422.328'90	
b) papiery hipoteczne	1,752.681'15		d) fundusz amortyzacyjny	832.431'77	35.326.960'01
c) akcje	1,308.002'31	3,859.352'86	Wkłady:		
Udziały i akcje w przedsięb. konsorcjalnych		3,670.526'30	a) terminowe	46.663.294'22	
Banki „Loro”:			b) à vista	38.016.158'56	84,679.452'78
a) krajowe	2,261.329'49		Rachunki bieżące (saldo kredytowe)		29,451.065'76
b) zagraniczne	827.332'74	3,088.662'23	Zobowiązania inkasowe		1,682.582'78
Banki „Nostro”:			Redyskonto weksli		18,097.221'04
a) krajowe	744.819'42		Banki „Loro”:		
b) zagraniczne	10,118.209'15	10,863.028'57	a) krajowe	12,138.469'48	
Weksle zdyskontowane		103,823.953'46	b) zagraniczne	8,982.615'61	21,121.085'09
Weksle protestowane		962.050'88	Banki „Nostro”:		
Rachunki bieżące (saldo debet.):			a) krajowe	2,794.931'56	
a) zabezpieczone	86,478.391'18		b) zagraniczne	56,149.968'23	58,944.899'79
b) niezabezpieczone	18,058.572'78	104,536.963'96	Różne rachunki		4,760.357'79
Nieruchomości		12,770.462'44	Procenty, prowizje i różne zyski:		
Różne rachunki		1,340.944'75	a) roku ubiegłego		
Koszty handlowe i t. p.:			b) roku bieżącego	3,911.984'09	3,911.984'09
a) roku ubiegłego			Oddziały		36,369.227'45
b) roku bieżącego	2,498.189'59	2,498.189'59			
Oddziały		37,884.801'68			
		Suma bilansowa 294,344.836'58			Suma bilansowa 294,344.836'58
Udzielone gwarancje		7,175.269'79	Zobow. z tytułu udział. gwarancyj		7,175.269'79
Inkaso		48,202.468'06	Różni za inkaso		48,202.468'06
		<u>349,722.574'43</u>			<u>349,722.574'43</u>

Towarzystwo Elektryczne „BEZET”, Sp. Akc. w Warszawie, Marszałkowska 119.

Bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia 1929 r.

AKTYWA:

Nieruchomości i Ruchomości: Plac zł 44.378'00; Budynki zł 302.126'16; Urządzenia Fabryczne zł 394.731'92; Narzędzia Monterckie zł 9.118'85; Urządzenia biurowe zł 26.278'27; Koszty Organiz. Spółki Akcyjnej zł 80.661'42. Finansowe: Akcjonariusze zł 300.000'00; Banki zł 248.434'32; Kasa zł 9.385'65; Weksle zł 201.231'91; Dłużnicy — Odbiorcy zł 560.583'46; Dłużnicy — Różni zł 164.504'84; Papiery Wartościowe zł 13.513'09; Kaucje Złożone zł 4.136'00; Sumy Przechodnie zł 4.698'00.

Magazyny; Materiały Instalacyjne zł 92.505'64; Surowce zł 206.243'48; Półfabrykaty zł 95.426'71; Gotowe Wyroby zł 119.390'52.

Roboty Niewykończone: Dla Klientów Fabrycznych zł 46.286'85; Na Skład Fabryczny zł 70.542'50; Na Potrzeby Własne Fabryczne zł 8.226'69; Dla Klientów Oddziału Instalac. zł 23.136'95; Straty zł 170.083'00; **Razem zł 3,195.624'23.**

PASYWA:

Wierzyciele: Dostawcy zł 160.570'11; Finansowi zł 123.596'30; Banki zł 149.781'00; Różni zł 54.307'16; Akcepty; Dostawowe zł 463.246'58; Finansowe zł 67.835'00; Różne zł 7.214'32; Dyskonto zł 135.707'88;

Sumy Przechodnie zł 110.589'50; Rezerwa na Podatki Sporne zł 45.324'84.

Kapitał: Akcyjny zł 1,500.000'00; Zapasowy zł 201.744'45; Amortyzacyjny zł 175.707'09; **Razem zł 3,195.624'23.**

Straty i Zyski na dzień 31 grudnia 1929 r.

STAN BIERNY:

Koszty Handlowe Ogólne zł 84.051'98; Koszty Fabryczne zł 266.408'31; Pensje zł 287.903'32; Tantjemy i Gratyfikacje zł 33.782'77; Ubezpieczenia Ogniowe zł 5.570'27; Kasa Chorych zł 44.578'18; Fundusz Bezrobocia zł 7.029'54; Fundusz Emerytalny zł 19.217'00; Ubezpieczenia od Wypadków zł 20.348'12; Urlopy Robotnicze zł 15.732'00; Podatek Obrotowy zł 69.126'22; Opłaty Stemplowe zł 11.299'17; Podatek Do hodowy zł 8.394'48; Podatek Majątkowy zł 632'05; Podatek Rentowy zł 25.367'67; Świadczenia Przemysłowe zł 1.089'00; Podatek Mieszkaniowy zł 879'99; Sporne Podatki zł 50.324'84; Procenty zł 191.449'79; Prowizje zł 1.575'75; Różnice Kursowe zł 437'62; Amortyzacje zł 53.784'04; **Razem zł 1,198.982'11.**

STAN CZYNNY:

Instalacje zł 220.640'97; Dostawy zł 17.852'96; Produkcja Fabryczna zł 731.995'38; Dostawy Fabryczne zł 58.409'80; Straty zł 170.083'00; **Razem zł 1,198.982'11.**

FABRYKA PRZĘDY i TKANIN SZTUCZNYCH

CHODAKÓW, S. A.

Bilans na dzień 31 grudnia 1929 r.
zatwierdzony przez Walne Zgromadzenie w dn. 30
Kwietnia 1930 r.

STAN CZYNNY:	zł	zł
Nieruchomości:		
grunty	337.955 06	
budynki i bocznicie kolejowe	7.346.310 36	7.684.265 42
Maszyny i urządzenia techniczne		8.374.606 91
Ruchomości (tabor, narzędzia i przyrządy techn.)		803.404 30
Zapasy surowców, gotowych wyrobów i półwyrobów		4.409.307 87
Gotowizna w kasach i bankach		327.641 83
Weksle		315.987 81
Dłużnicy		2.095.930 62
Rozrachunki międzyokresowe		17.934 00
Gwarancje i depozyty		319.265 00
		<u>24.348 343 76</u>

STAN BIERNY:		
Kapitał zakładowy		1.000.000 00
Wierzyciele:		
banki	22.441.078 89	
różni	454.867 82	22.895.946 71
Wierzytelności różne		50.002 97
Robocizna niewypłacona		60.222 88
Prowizja agentom		22.906 20
Wierzyciele z tytułu gwarancji i depozyt.		319.265 00
		<u>24 348 343 76</u>

Rachunek Strat i Zysków

	zł
Procenty od wierzytelności	549.018 50
Podatki	93.182 38
Różnice kursowe	2.922 25
	<u>645.123 13</u>
Zysk brutto	645.123 13
	<u>645.123 13</u>

SPÓŁKA AKCYJNA FABRYKI PORTLAND-CEMENTU „SZCZAKOWA”

Niniejszem zawiadamia się PP. Akcjonariuszy Spółki Akcyjnej Fabryki Portland-Cementu „Szczakowa”, że

43 Zwyczajne Walne Zgromadzenie

odbędzie się w piątek, dn. 30 maja 1930 r., o godz. 11 min. 30 przed południem, w sali posiedzeń Spółki w Bielsku, ul. Krasieńskiego Nr. 32.

Porządek dzienny:

- 1) Sprawozdanie Rady Zawiadowczej i przedłożenie zamknięcia rachunkowego za rok 1929;
- 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 3) Powzięcie uchwały w sprawie rozdziału zysku z roku 1929;
- 4) Wybór członków Rady Zawiadowczej i zatwierdzenie dokonanych przez Radę kooptacji;
- 5) Podwyższenie kapitału akcyjnego drogą przydziału zł 1.000.000 ze specjalnego funduszu rezerwowego, podzielenie tak podwyższonego na zł 5.000.000 kapitału akcyjnego na 50.000 sztuk akcji po zł 100 00 wartość i nominalnej i upoważnienie do wykonania wymiany akcji;
- 6) Zmiana statutów;
 - a) stosownie do punktu 5 porządku dziennego (§ 5 statutów); b) celem uzgodnienia statutu Spółki z przepisami prawa o Spółkach akcyjnych (Rozp. Prez. Rzeczypospolitej Polskiej z 22/III 1928 r. „Dz. Ust. R. P.” Nr. 39, poz. 383);
- 7) Przedłużenie terminu działalności obecnej Rady Zawiadowczej i Komisji Rewizyjnej aż do wstąpienia w życie nowych statutów;
- 8) Wybory: a) pierwsze Rady Nadzorczej, i b) pierwszej Komisji Rewizyjnej, zgodnie z postanowieniami nowych statutów;
- 9) Uchwała w sprawie wynagrodzenia Komitetu Wykonawczego, względnie delegatów Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej za 1930 r.

Uprawnieni do głosowania Akcjonariusze, zamierzający wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, są w myśl § 13 statutów zobowiązani najpóźniej do 24 maja 1930 r. złożyć w następujących miejscach akcje wraz z kuponami za wydaniem poświadczenia, które służy równocześnie jako legitymacje dla Walnego Zgromadzenia:

w Bielsku: w Śląskim Zakładzie Kredytowym lub w kasie Spółki ul. Krasieńskiego Nr. 32;

w Warszawie: w Warszawskim Banku Dyskontowym;

w Wiedniu: w Austriackim Zakładzie Kredytowym dla Handlu i Przemysłu, I., Am Hof 6, lub w kasie Spółki, I., Singerstrasse Nr. 27.

Każde 10 akcji upoważnia do jednego głosu bez ograniczenia ilości głosów.

Ciężkowice, dn. 12 maja 1930 r.

Vereinigte Elektrizitäts-Aktiengesellschaft in Wien.

O G Ł O S Z E N I E.

W poniedziałek, dn. 19 maja 1930 r., o godz. 12 w południe odbędzie się w sali posiedzeń Dolno-Austriackiego Towarzystwa Eskontowego w Wiedniu, am Hof 2,

30-te Zwyczajne Generalne Zgromadzenie Akcjonariuszów

naszego Towarzystwa.

Porządek dzienny:

- 1) Sprawozdanie Zarządu oraz przedłożenie bilansu za rok operacyjny 1929;
- 2) Sprawozdanie rewizorów;
- 3) Powzięcie uchwały w sprawie zużycia zysku;
- 4) Zatwierdzenie bilansów za 1929 r. Polskiej Filii Spółki Vereinigte Elektrizitäts-Aktiengesellschaft, t. j. firmy „Austriacka Spółka Akcyjna Zjednoczona Elektryczna Spółka Akcyjna w Wiedniu z Polską Siedzibą Filjalną w Bielsku”;
- 5) Ustalenie terminu likwidacji wymienionej w punk. 4 polskiej filii spółki „Vereinigte Elektrizitäts-Aktiengesellschaft”;
- 6) Wniosek Rady Zawiadowczej co do fuzji

Wiedeń, dn. 3 maja 1930 r.

z Dolno - Austriackim Towarzystwem Eskontowym w Wiedniu z ważnością od 1 stycznia 1930 r., w myśl ustawy o ulgach w sprawach podatków i należności z 1922 r. („Dz. Ust. Republ. Austrj.” Nr. 308 z 1924 r., art. VII, wzgl. VIII), w drodze wymiany akcji z tem, że za każde 3 akcje spółki „Vereinigte Elektrizitäts-Aktiengesellschaft” ex coupon 1929 zostanie wydana jedna akcja Dolno - Austriackiego Towarzystwa Eskontowego z prawem poboru dywidendy od 1 stycznia 1930 r.

Akcjonariusze, pragnący na tem Generalnem Zgromadzeniu korzystać z prawa głosu, zechcą złożyć swe akcje (według § 36 statutu każde 25 akcji nadaje prawo głosu) w czasie od dn. 5 maja do włącznie 10 maja r. b. godz. 12 w południe w likwidaturze Dolno-Austriackiego Towarzystwa Eskontowego w Wiedniu I, am Hof 2, w Banku Pester Ungarische Komerzialbank w Budapeszcie, lub w Banku Böhmische Escomptebank u. Kredit-Anstalt w Pradze, gdzie będą wydane odnośne legitymacje.

Z a r z ą d

Polski Bank Przemysłowy, S. A.

W WARSZAWIE

BILANS ZA 1929 r.

STAN CZYNNY:		STAN BIERNY:	
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. Banku Gosp. Kraj. i Banku Gdańskim	3,751.230 10	Kapitały własne:	
Waluty zagraniczne	606.065 84	a) zakładowy	6,000.000 00
Papiery wartościowe własne:		b) zapasowy	372.354 95
a) pożyczki państwowe	45.208 33	c) inne rezerwy	3,000.000 00
b) papiery hipoteczne	235.397 54	Wkłady terminowe	9,372.354 95
c) akcje	226.563 92	Rachunki bieżące (saldo kredytowe)	22,025.601 83
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorscjalnych	3,537.198 22	Zobowiązania inkasowe	12,152.426 45
Banki krajowe	665.247 43	Redyskonto weksli	180.240 32
Banki zagraniczne	3,021.141 56	Banki krajowe	9,169.709 54
Weksle zdyskontowane	20,016.845 57	Banki zagraniczne	6,164.157 32
Weksle protestowane	1,280.741 80	Wierzyciele hipoteczni	3,889.242 43
Rachunki bieżące (saldo debetowe):		Różne rachunki	1,130.099 21
a) zabezpieczone	18,822.807 71	Rezerwa oblig. pożyczek hipot.	837.308 78
b) niezabezpieczone	5,372 066 07	Zysk:	23.283 54
Nieruchomości	7,220.505 17	a) z lat ubiegłych	72.146 55
Różne rachunki	543.909 73	b) za 1929 r.	351.641 62
Długoterminowe pożyczki hipoteczne	23.283 55	Zobowiązania z tyt. udzielonych gwarancji	423.788 17
	65,368.212 54		65,368.212 54
Dłużnicy za gwarancje inkaso	10,717.287 61		10,717.287 61
	6,639.455 02		6,639.455 02
	82,724.955 17		82,724.955 17

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW

WINIEN:		MA:	
Procenty i prowizje wypłacone	5,925.351 07	Pozostałość zysków z lat ubiegłych	72.146 55
Koszty handlowe	3,713.421 95	Procenty i prowizje pobrane	9,573.979 61
Podatki	516.889 92	Różnice kursowe	1,617.227 59
Amortyzacja ruchomości	24.360 76	Dochody z nieruchomości	252.694 25
Odpisy na dłużnikach	912.236 13		
Zysk:			
a) z lat ubiegłych	72.146 55		
b) za 1929 r.	351.641 62		
	423.788 17		
	11,516.048 00		11,516.048 00

R A D A

BANKU DLA SPÓŁDZIELNI, S. A. W WARSZAWIE

stosownie do §§ 28 i 29 Statutu zawiadamia PP. Akcjonariuszy, że w dn. 8 czerwca 1930 r. o godz. 12 rano w lokalu Spółki w Warszawie, ul. Senatorska 32, odbędzie się w drugim terminie

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie;
- 2) Wybór przewodniczącego;
- 3) Przedstawienie i zatwierdzenie bilansu oraz zysków i strat za 1929 r., łącznie ze sprawozdaniem Komisji Rewizyjnej;

- 4) Budżet na 1930 rok;
- 5) Zmiany Statutu;
- 6) Wybór członków Rady na miejsce ustępujących;
- 7) Wybór 5 członków Komisji Rewizyjnej;
- 8) Wnioski Akcjonariuszy.

Właściciele akcji, pragnący korzystać z prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu, winni stosownie do § 41 Statutu złożyć swe akcje Radzie przynajmniej na 7 dni przed Zgromadzeniem. Zgromadzenie będzie uważane za prawomocne, a uchwały jego za ostateczne bez względu na liczbę akcji, reprezentowanych przez obecnych na Zgromadzeniu akcjonariuszy.

Towarzystwo Cukrowni „KRASINIEC”, S. A.

Bilans w dn. 30 czerwca 1929 r.

AKTYWA:	zł	PASYWA:	zł
Grunta	43.114 66	Kapitał zakładowy	2.160.000 00
Budowle murowane i drewniane	1.342.584 60	„ zapasowy	114.428 24
Maszyny i aparaty	1.950.697 33	„ rezerwowy	136.231 87
Kolejki wążkotorowe	257.985 05	„ amortyzacyjny	1.326.648 28
Inwentarz żywy i martwy	78.544 53	Rachunki bieżące	173.554 48
Gotowizna	65.180 21	Akcepty	768.795 76
Remanenty	2.338 289 10	Weksle	448.500 00
Sumy ewidencyjne	2.807.355 56	Niewypłacona dywidenda	14.358 63
Papiery publiczne	137.384 96	Wierzyciele	259.805 19
Dłużnicy	1.130.115 19	Sumy ewidencyjne	2.807.355 56
Różni za złożone weksle in blanco	9 00	Sumy przechodnie	6.992 14
Spółka Handlowa Cukrowni — udział Cukrowni w S. H. C.	3.600 00	Banki i Kartel	2.216.958 40
Sumy przechodnie	76.022 97	Zyski: Pozostałość z lat ubiegł.	zł 19.696 93
Banki i Kartel	556 20 60	Zysk w roku sprawozdawczym 1928/29	zł 333.758 28
	<u>10.787.083 76</u>		<u>353.455 21</u>
			<u>10.787.083 76</u>

Rachunek Zysków i Strat

	zł		zł
Strata na różnicy kursu walut	927 49	Pozostałość z lat ubiegłych	19.696 93
Zyski	<u>353.455 21</u>	Zysk na fabrykacji 1928/29 r.	<u>334.685 77</u>
	<u>354.382 70</u>		<u>354.382 70</u>

BANK HANDLOWY W ŁODZI, S. A.

Bilans surowy na dz. 31 marca 1930 r.

STAN CZYNNY:	zł	zł	STAN BIERNY:	zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji w B-ku Polskim, P. K. O. i B-ku Gospod. Krajow.		628.591 87	Kapitały własne:		
Waluty zagraniczne		165.092 07	a) zakładowy	5.000.000 00	
Papiery wartościowe własne:			b) zapasowy	380.480 71	
a) papiery państwowe	81.780 70		c) inne rezerwy	1.207.785 22	
b) papiery hipoteczne	585.059 83		d) fundusz amortyzacyjny	324.694 04	6.912.959 97
c) akcje	542.660 92	1.209.501 45	Wkłady:		
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjaln.		3.250.111 06	a) terminowe	6.892.601 45	
Banki krajowe		159.941 47	b) à vista	2.659.076 83	9.551.678 28
Banki zagraniczne		3.926.093 92	Rachunki bieżące (saldy kredytowe)		6.375.683 59
Weksle zdyskontowane		16.092.426 53	Zobowiązania inkasowe		318.590 51
Weksle protestowane		386.163 96	Redyskonto weksli		5.068.447 63
R-ki bieżące (saldy debetowe):			Banki krajowe		391.964 79
a) zabezpieczone	10.870.351 50		Banki zagraniczne		16.073.216 76
b) niezabezpieczone	552.448 54	11.422.800 04	Różne rachunki		1.261.546 91
Nieruchomości		8.015.415 43	Procenty, prowizje i różne zyski:		
Różne rachunki		1.151.687 43	a) w roku bieżącym	705.124 34	
Koszty, różnice kursowe i t. p.:			b) w roku ubiegłym	2.752.269 26	3.457.393 60
a) roku ubiegłego	2.540.725 87		Oddziały		3.614.766 58
b) roku bieżącego	549.914 48	3.090.640 35			
Oddziały		<u>3.577.783 04</u>			
		<u>53.026.248 62</u>			<u>53.026.248 62</u>
Gwarancje			zł 826.647 25		
Inkaso			zł 6.124.161 45		

PRZEMYSŁ BAWELNIANY

„ADAM OSSER”, S. A. w Łodzi

Bilans na dzień 31 grudnia 1929 r.

STAN CZYNNY:	zł	zł	zł
Maszyny	4.539.432'76		
Nieruchomości	1.930.328'09		
Samochody	69.531'00	6.539.291'85	
Kasa	40.179'76		
Waluty	171.571'50		
Weksle	778.432'16		
Papiery wartościowe	713.916'94	1.704.100'36	
Bawełna	246.741'29		
Przędza	668.415'90		
Artykuły techniczne	19.950'00	935.107'19	
Debitorzy	35.200'88		
Banki	2.151.138'22	2.186.339'10	
Odbiorcy		1.125.773'63	12.490.612'13
			<u>12.490.612'13</u>

STAN BIERNY:	zł	zł	zł
Kapitał Akcyjny	4.800.000'00		
„ Amortyzacyjny	3.374.932'69		
„ Zapasowy	803.946'40		
Rezerwa specjalna na ewent. straty	1.509.877'85	10.488.756'94	
Jubileuszowy Fund. Zapom. dla Rob.	100.000'00		
Jubileuszowy Fund. dla Prac. Biur.	50.000'00	150.000'00	
Kredytorzy	40.816'85		
Banki za rambursy	809.022'95	849.839'80	11.488.596'74
Zysk			1.002.015'39
			<u>12.490.612'13</u>

Rachunek zysków i strat 1929 r.

WINIEN:	zł	zł	zł
Koszty Handlowe	379.596'67		
Świadczenia Społeczne	30.843'90	410.440'57	
Ubezpieczenia		40.195'91	
Świadc. Socjalne		123.047'79	
Podatki	543.585'27		
„ mniej zapł. z rezerwy	345.399'98	198.185'28	771.869'55
Zysk			1.002.015'39
			<u>1.773.884'94</u>

MA:	zł	zł
Dochód z przędzal.	1.686.441'66	
Procenty	81.886'25	
Różnica kursu	5.557'03	1.773.884'94
		<u>1.773.884'94</u>

Podział zysku

Kapitał Amortyzacyjny	523.043'00	
„ Zapasowy	23.950'00	
Wynagrodzenie Zarządu	242.000'00	
„ Komisji Rewizyjnej	5.000'00	
Rezerwa na podatek dochod.	71.927'35	
Rezerwa Specjalna na ewent. straty	136.095'04	1.002.015'39
		<u>1.002.015'39</u>
Zysk		1.002.015'39
		<u>1.002.015'39</u>

UNION TEXTILE, S. A.
w CZĘSTOCHOWIE

Bilans per 31 grudnia 1929 r.

AKTYWA:

Grunty zł 48.700'00; Kasa zł 240.182'97; Weksle w portfelu zł 6.103.794'44; Papiery Wartościowe zł 206.000'00; Materiał Pomocniczy zł 1.020.682'98; Banki zł 412.761'87; Klientela zł 12.458.195'82; Różni Dłużnicy zł 1.194.432'56; Towary zł 15.342.452'74; Rachunek Zysków i Strat: Straty netto za 1929 r. zł 1.205.065'02; **Razem zł 38.232.268'40.**

PASYWA:

Kapitał Zakładowy zł 1.728.000'00; Kapitał Zapasowy zł 76.987'37; Kapitał Rezerwowy zł 269.120'21; Pożyżki Długoterminowe zł 13.904.372'71; Banki zł 63.724'00; Dostawcy zł 21.183.249'91; Różni Wierzyciele zł 1.006.814'20; **Razem zł 38.232.268'40.**

Rachunek Zysków i Strat per grudnia 1929 r.

WINIEN:

Koszty Ogólne zł 3.758.315'78; Procenta i Różne zł 1.592.687'17; **Razem zł 5.351.002'95.**

MA:

Zysk Brutto na towarach zł 4.145.937'93; Saldo Strat zł 1.205.065'02; **Razem zł 5.351.002'95.**

AKC. TOW. KURLANDZKIEJ OLEJARNI
w WILNIE

Bilans na dz. 31 lipca 1929 r.

AKTYWA:

Kasa, weksle i wa'uty zł 712.801'47; Dłużnicy zł 360.416'44; Towary zł 587.025'67; Majątek nieruchomy zł 587.116'84; Majątek ruchomy zł 555.778'25; **Razem zł 2.803.138'67.**

PASYWA:

Kapitał zakładowy zł 1.000.000'00; Kapitał zapasowy zł 33.178'31; Kapitał amortyzacyjny zł 274.344'38; Wierzyciele zł 879.385'52; Redyskonto zł 545.021'52; Sumy przechodnie zł 22.630'24; Różnica kursowa zł 2.883'54; Zysk zł 45.695'16; **Razem zł 2.803.138'67.**

Rachunek Strat i Zysków
na dz. 31 lipca 1929 r.

WINIEN:

Nasiona roślinne zł 4.409.768'31; Koszta produkcji zł 320.259'61; Pensja, robocizna zł 205.846'61; Podatki i świadczenia zł 148.784'04; Procenty, prowizja i koszta handlowe zł 177.618'00; Zysk zł 45.695'16; **Razem zł 5.307.971'73.**

MA:

Sprzedano oleju i pokostu zł 3.375.430'46; Makuchów zł 1.928.042'85; Różnica kursowa zł 4.498'42; **Razem zł 5.307.971'73.**

ZJEDNOCZONE BROWARY WARSZAWSKIE p. f. HABERBUSCH i SCHIELE, S. A.

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1929 r.

STAN CZYNNY:		zł	STAN BIERNY:		zł
Nieruchomości		11,964.812 13	Kapitał zakładowy:		
Ruchomości		8,520.616 41	stanowi 120.000 akcji po zł 100 każda		12,000.000 00
Żywy inwentarz		56.575 00	Kapitał specjalnej rezerwy		1,021.320 54
Naczynia i butelki		1,296.668 60	Kapitał umorzenia		5,275.853 19
Remanenty		2,799.918 88	Kapitał zapasowy		1,418.726 78
Dłużnicy różni		4,386.346 09	Kapitał rezerwowy		413.951 03
Papiery procentowe		67.938 51	Kapitał inwestycyjny		600.000 00
Kasa		106.098 87	Banki		1,338.461 07
Banki		240.365 57	Wierzyciele		989.743 53
Inwestycje nieskończone		169.414 83	Akcepty własne		358.235 69
Weksle		890.952 61	Dywidenda nieodebrana		31.802 04
			Redyskonto wksli		432.505 29
			Zyski z roku ubiegłego		233.083 51
			Zysk netto za rok sprawozdawczy		6,386.024 83
		<u>30.499.707 50</u>			<u>30,499.707 50</u>

Rachunek Ogólny Zysków i Strat

WINIEN:		zł	MA:		zł
Utrzymanie adm. i personelu fabrycznego		3,190.921 27	Dochód brutto		12,180.910 39
Koszty handlowe i procenty		2,029.082 73	Dochody z nieruchomości		409.379 29
Utrzymanie środków przewozowych		484.650 28	Dochody różne		19,000 83
Wydatki na utrzymanie nieruchomości		373.659 44			
Różne straty		144.951 96			
Zysk roku sprawozdawczego		<u>6,386.024 83</u>			
		<u>12,609.290 51</u>			<u>12,609.290 51</u>

Główny Księgowy: *Tomasz Piętowski*

Komisja Rewizyjna: *Aleksander Cholewicki, Adam Galecki,*

Wiktor Lampe, Karol Szleinbok, Jan Urbanowski.

Prezes Zarządu: *Jan Patzer*; Dyrekt. Zarządu: *Brunon Mroźewski, Henryk Oppenheim*

FABRYKA APARATÓW OPTYCZNYCH i PRECYZYJNYCH

„H. KOLBERG I S-ka”, S. A. w WARSZAWIE

Bilans zamknięcia w dn. 31 grudnia 1929 r.

STAN CZYNNY:		zł	STAN BIERNY:		zł
Nieruchomości		616.269 83	Kapitał Zakładowy		800.000 00
Ruchomości		915.504 73	Kapitał Zapasowy		65.118 75
Kasa		7.144 46	Kapitał Amortyzacyjny		389.675 77
Bank Handlowy w Warszawie		195.966 00	T-wo Kredytowe m. st. Warszawy		8.035 43
Pocztowa Kasa Oszczędności		1.195 78	Akcepty wydane		562.864 99
Wyroby gotowe i półgotowe		1,651.673 86	Wierzyciele		1,963.712 04
Magazyn		105.302 91	Zysk pozostały z 1928 r.		23.434 86
Towary w drodze		775 20	Czysty zysk za 1929 r.		27.754 04
Dłużnicy		338.661 43			
Papiery państwowe wartościowe		775 00			
Kaucje		160 00			
Sumy przechodnie		7.166 68			
		<u>3,840.595 88</u>			<u>3,840.595 88</u>
Gwarancje otrzymane		873.200 00	Różni za wydane gwarancje		873.200 00
		<u>4.713.795 88</u>			<u>4,713.795 88</u>

Rachunek Zysków i Strat za 1929 r.

WINIEN:		zł	MA:		zł
Produkcja:			Pozostałość zysku z 1928 r.		23.434 86
a) dawne remanenty w dn. 31/XII 1928 r.		1,114.927 12	Sprzedaż		2,315.953 14
b) koszty nowej produkcji		2,824.945 84	Remanenty produkcji w dn. 31/XII 1929 r.		1,651.673 86
Pozostałość zysku z 1928 r.		23.434 86			
Czysty zysk za 1929 r.		<u>27.754 04</u>			
		<u>3,991.061 86</u>			<u>3,991.061 86</u>

„UNJA“, Spółka Akcyjna dla Przemysłu Jutowego w Bielsku

Rachunek bilansu z dn. 31 grudnia 1929 r.

WINIEN:	zł	MA:	zł
Grundy	124.887'94	Kapitał akcyjny	1.500.000'00
Budynki	1.500.524'72	Zwyczajny fundusz rezerwowy	186.122'86
Maszyny	2.645.334'62	Nadzwyczajny fundusz rezerwowy	666.797'16
Ruchomości	3.934'60	Amortyzacja	1.015.605'44
Papiery wartościowe	9.921'68	Dostawcy	3.634.586'19
Kasa	20.297'03	Rachunek Strat i Zysków:	
Waluty zagraniczne	1.543'93	przeniesienie z 1928 r.	zł 122.748'68
Weksle	340.155'30	zysk w 1929 r.	zł 4.482'62
Odbiorcy	896.554'71		127.231'30
Inwentura:			
juta surowa, towary, materiały pom.	1.587.188'42		
	<u>7.130.342'95</u>		<u>7.130.342'95</u>

Rachunek strat i zysków z dnia 31 grudnia 1929 r.

WINIEN:	zł	MA:	zł
Zakup juty, przerobionej w czasie od 1 stycznia do 31 grudnia	5.154.671'98	Przeniesienie zysku z 1928 r.	122.748'68
Koszty produkcji: robocizna, materiały pom., utrzymanie maszyn i budynków, odsetki, podatki i t. d.	3.641.446'65	Sprzedaż towarów i odpadków	9.058.254'09
Konto nieściągalnych wierzytelności	12.539'70		
Amortyzacja	245.113'14		
Zysk: przeniesienie z 1928 r.	zł 122.748'68		
" zysk w 1929 r.	zł 4.482'62		
	<u>9.181.002'77</u>		<u>9.181.002'77</u>

Bielsko, dn. 26 kwietnia 1930 r.

Rewizorowie:

Prof. Edward Feuerstein, m. p. Jan Bartelmus, m. p.
Księgowość:

„Unja“, Spółka Akcyjna dla Przemysłu Jutowego w Bielsku
Skuteczki, m. p. ppa Wanke, m. p.
Cudzy, m. p.

Spółka Akcyjna

Przemysłu Korkowego WICANDER i S-ka

War z wa, ul. Marszałka Focha Nr. 9.

Bilans za rok obrachunkowy 1929

	AKTYWA	PASYWA
	zł	zł
Kasa	3.922'21	
Dłużnicy	442.088'22	
Wierzyciele		32.760'23
Dostawcy		2.382.514'40
Weksle	261.721'66	
Korki	1.178.296'55	
Linoleum	677.382'82	
Inwentarz	152.968'96	
Nieruchomość	266.779'85	
Kapitał Zakładowy		350.000'00
„ Rezerwowy		54.159'05
„ Amortyzacyjny		90.794'95
Zysk za 1929 r.		72.931'64
	<u>2.983.160'27</u>	<u>2.983.160'27</u>

Rachunek Strat i Zysków

	STRATY	ZYSKI
	zł	zł
Koszty Handlowe	184.150'57	
Podatki i Świadczenia Społeczne	75.850'53	
Procenty i Prowizje	118.381'47	
Bonifikacje	51.969'12	
Zysk na Towarach		502.406'63
Sumy Przechodnie	1.558'77	
Straty poniesione przy sprzedaży ruchomości	5.460'41	
Zysk na Nieruchomości		7.895'88
Zysk za 1929 r.	<u>72.931'64</u>	
	<u>510.302'51</u>	<u>510.302'51</u>

PIERWSZE POLSKIE ZAKŁADY LINOLEUM

SPÓŁKA AKCYJNA (W ORGANIZACJI)

Warszawa, ul. Marszałka Focha Nr. 9

Bilans za rok obrachunkowy 1929

AKTYWA:
Reskonto zł 2.630.420'62; Rachunek Kasy zł 88'38; Rachunek Organizacji zł 71.823'96; Rachunek Terenów Fabrycznych zł 241.960'70; Rachunek Boczny Kolejowej zł 55.706'34;
Razem zł 3.000.000'00.

PASYWA:
Kapitał zakładowy zł 3.000.000'00; **Razem zł 3.000.000'00.**

Rachunek Strat i Zysków za 1929 r.

Straty:	Zyski:
Dbt.	Kdt.
—	—

Ze względu na to, że Spółka znajduje się jeszcze w stadium organizacji i żadnych obrotów towarowych za czas sprawozdawczy nie było, rachunek strat i zysków nie wykazuje żadnych pozycji.

THE ANGLO-EUROPEAN COMPANY, LIMITED

Bilans na dzień 30 czerwca 1929 r.

AKTYWA:
Gotówka i przek. £ 20.661.07.04; Remesy £ 21.546.16.09; Majętności, tartaki £ 493.744.11.05; Zapasy £ 163.872.10.01; Inwentarz £ 1.698.05.08; Dłużnicy £ 781.306.19.04; Udziały £ 87.679.18.09; **Ogółem £ 1,570.510.09.04.**

PASYWA:
Kapi ał akcyjny £ 50.000.00.00; Rezerwy £ 283.256.10.00; Wierzyciele £ 1.216.993.11.04; Akcepty £ 19.100.00.00; Saldo zysku £ 632.19.01; Zysk 1929 r. £ 527.08.11; **Razem £ 1.160.08.00; Ogółem £ 1,570.510.09.04.**

Warszawsko-Łódzkie Towarzystwo Handlowe, S. A.

Bilans na dz. 31 grudnia 1929 r.

STAN CZYNNY:

Kasa zł 6 690 34; Weksle zł 42.535 04; Papiery wartościowe zł 17.629 80; Towary zł 275.802 72; Odbiorcy zł 664.256 52; Banki i Wierzyciele zł 319.310 66; Oddział w Łodzi zł 344.146 07; Nieruchomość zł 595.800 00; Ruchomości zł 56.198 46; Ruchomości we Lwowie zł 45.768 20; Urządzenie nowego lokalu w Warszawie zł 29.434 54; Urządzenie lokalu we Lwowie zł 34.787 80; Depozyty członków Zarządu zł 144.000 00; Strata zł 98.442 51; **Razem zł 2.674.802 66.**

STAN BIERNY:

Kapitał zakładowy zł 600.000 00; Kapitał zapasowy zł 25.486 04; Specjalny fundusz rezerwy zł 126.281 51; Fundusz amortyzacyjny zł 88.038 32; Długi hipoteczne zł 57.948 74; Dostawcy zł 622.196 68; Akcepty zł 644.700 00; Centrala zł 344.146 07; Oddział we Lwowie zł 15.157 30; Zarząd za depozyty zł 144.000 00; Sumy przechodnie zł 6.848 00; **Razem zł 2.674.802 66.**

Rachunek Zysków i Strat na dzień 31 grudnia 1929 r.

WINIEN:

Koszty handlowe zł 629.984 15; Podatki zł 112.793 08; Procenty zł 38.009 34; Przewóz towarów zł 3.309 68; Straty na odbiorcach zł 210.101 71; **Razem zł 994.197 96.**

MA:

Zysk na towarach zł 14.002 77; Dochód z nieruchomości w Warszawie przy ul. Mokotowskiej 49 zł 16.400 96; Prowizja komisowa zł 865.351 72; Strata zł 98.442 51; **Razem zł 994.197 96.**

ZARZĄD SPÓŁKI AKCYJNEJ

FABRYKA WATY HYGROSKOPIJNEJ „ALBA“

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie dn. się 2 czerwca r. b. o 5 po poł. w biurze Zarządu, Warszawa, ul. Królewska 23. Przedmiotem obrad będą punkty:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania i bilansu za 1929 rok i udzielenie Zarządowi pokwitowania za tenże okres; 2) Zatwierdzenie budżetu i planu działań na 1930 rok; 3) Wybór 1 członka Zarządu, 1 Zastępcy oraz 5 członków Komisji Rewizyjnej; 4) Wnioski Zarządu i Akcjonariuszów.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni najpóźniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć w Kasie Spółki swe akcje lub kwity depozytowe banków.

ZARZĄD SPÓŁKI AKCYJNEJ

Zakłady Przemysłu Opatrunkowego „Wata“

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się dn. 2. czerwca r. b. o 6 po poł. w biurze Zarządu, Warszawa, ul. Królewska 23. Przedmiotem obrad będą punkty:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania i bilansu za 1929 rok i udzielenie Zarządowi pokwitowania za tenże okres; 2) Zatwierdzenie budżetu i planu działań na 1930 rok; 3) Akceptacja dokonanego obciążenia nieruchomości Spółki i upoważnienie Zarządu do obciążania nieruchomości Spółki na przyszłość; 4) Wybór 4 członków Zarządu oraz 5 członków Komisji Rewizyjnej; 5) Wnioski Zarządu i Akcjonariuszów.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni najpóźniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć w Kasie Spółki swe akcje lub kwity depozytowe banków.

R A D A

Przemysłowo-Handlowych Zakładów Chemicznych LUDWIK SPIESS i SYN, S. A.

W WARSZAWIE

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dniu 10 czerwca r. b. o godz. 5 po południu, odbędzie się w biurze Spółki w Warszawie, ul. Daniłowi zowska Nr. 16.

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Rady i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie bilansu za rok 1929, podział zysków i określenie dywidendy;
- 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie budżetu i planu działań na 1930 rok;
- 5) Uzgodnienie statutu z rozporządzeniem P. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o Spółkach Akcyjnych;
- 6) Wybór członków Rady i zastępcy;
- 7) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 8) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć najpóźniej do dnia 3 czerwca r. b. w biurze Spółki w Warszawie swe akcje albo dowody depozytowe odpowiednich banków krajowych lub Banku Francusko-Polskiego w Paryżu, 15 rue des Pyramides.

„MERCURIA“, WYROBY ŻELAZNE, S. A. W KATOWICACH

Bilans za rok operacyjny 1929

AKTYWA:	zł
Ruchomości	16.650 00
Kasa i weksle	13.595 88
Dłużnicy	931.457 53
Towary	57.386 14
	1.019.089 55
PASYWA:	
Kapitał akcyjny	100.000 00
Wierzyciele	855.693 16
Fundusz amortyzacyjny	3.582 50
Zysk	59.813 89
	1.019.089 55

Rachunek Strat i Zysków.

WINIEN:	
Koszty handlowe i bankowe	233.956 48
Długi nieściągalne	14 169 92
Amortyzacja	3.582 50
Zysk	59.813 89
	311.522 79
MA:	
Sprzedż towarów	123.896 09
Prowizja	150.784 81
Skonto kasowe i dyskont	36.787 26
Różnica k. rsu	54 63
	311.522 79

RADA ZARZĄDZAJĄCA

**ELEKTROWNI OKRĘGOWEJ W PRUSZKOWIE,
S. A.**

podaje w myśl § 21 statutu do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 5 czerwca 1930 r. (czwartek) o godz. 12 w południe odbędzie się w lokalu Sp. Akc. „Siła i Światło” w Warszawie, ul. Marszałkowska Nr. 94,

X Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów

z następującym porządkiem dziennym :

- 1) Wybór Przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie za ubiegły rok operacyjny;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu, rachunku strat i zysków za rok 1929 oraz sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 4) Budżet na 1930 rok;
- 5) Wybory do Rady Zarządzającej i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wyznaczenie wynagrodzenia dla członków Rady i Komisji Rewizyjnej;
- 7) Wolne wnioski.

W myśl § 26 statutu PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu z prawem głosu, winni złożyć w kasie Sp. Akc. „Siła i Światło”, Warszawa, Marszałkowska 94, lub też w Banku Angielsko - Polskim, Warszawa, Krakowskie-Przedmieście 47, przynajmniej na 7 dni przed Zgromadzeniem, t. j. najpóźniej do dn. 28 maja 1930 r., swoje akcje lub kwity depozytowe, wydane na dowód przyjęcia akcji na przechowanie lub zastaw przez instytucje kredytowe, działające na mocy statutów, zatwierdzonych przez Rząd.

Stosownie do § 32 statutu Zgromadzenie powyższe będzie prawomocne, o ile przybędą na nie Akcjonariusze lub ich pełnomocnicy, reprezentujący $\frac{1}{5}$ kapitału akcyjnego.

ZARZĄD SPÓŁKI AKCYJNEJ

„RECENIA POLSKA”, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

Zwyczajne Walne Zgromadzenie

odbędzie się dn. 31 maja r. b., t. j. w sobotę, o godz. 17 w biurze Zarządu w Warszawie, ul. Krakowskie - Przedmieście Nr. 16/18, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania oraz bilansu i rachunku zysków i strat za 1929 r. i udzielenie pokwitowania Zarządowi; 4) Zatwierdzenie budżetu na rok operacyjny 1930; 5) Wybór Członka Zarządu; 6) Wybór Członków Komisji Rewizyjnej.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w biurze Zarządu nie później jak na 7 dni przed terminem Zgromadzenia swoje akcje lub zaświadczenia instytucji kredytowych o złożeniu w nich akcji i stwierdzające, iż akcje nie będą wydane właścicielowi przed terminem Ogólnego Zgromadzenia.

Warszawa, dn. 12 maja 1930 r.

**PRZEMYSŁ BIELIŹNIANY „ASKO”,
A. STRASSMAN i S-ka, S. A.**

Bilans Zamknięcia na dz. 31 grudnia 1929 r.

AKTYWA: Środki płynne zł 179.761'68; Należności zł 92.201'34; Zapasy zł 9.705'81; Maszyny, urządzenia i tabor zł 188.408'29; Strata zł 178 97; **Razem zł 470.256 09.**

PASYWA: Zadłużenie zł 13.475'08; Kapitały własne zł 456.781'01; **Razem zł 470.256 09.**

Rachunek Strat i Zysków

WINIEN: Procenty i prowizje zł 20.718'84; Podatki i ubezpieczenia społeczne zł 88.403 56; Pensje zł 106.120'00; Koszty handlowe zł 57.695'00; Przepadłe długi zł 14.910 77; **Razem zł 287.848'17.**

MA: Nadwyżka na produkcji zł 285.859'64; Inne zyski zł 1.809'56; Strata zł 178 97; **Razem zł 287.848'17.**

BIAŁOSTOCKIE TOWARZYSTWO ELEKTRYCZNOŚCI, S. A. w Białymstoku

Bilans na 1 stycznia 1930 r.

AKTYWA:	zł	PASYWA:	zł
Nieruchomości i urządzenia w Białymstoku	14.223.974'78	Kapitał akcyjny	9.775.000'00
Urządzenia w Wasilkowie	222.928'13	Fundusz rezerwowy	288 285'03
Materiały w składzie	605.593'92	Fundusz umorzenia wartości inwentarza	5.679.822'25
Motory i instalacje w dzierżawie	460.729'93	Różni wierzyciele	531.081'75
Kasa, waluty obce i banki	98.464'27	Deponenci	68.000 00
Papiery wartościowe	9.737'00	Zysk za 1929 rok	553.517'05
Weksle	13.276'10		
Różni dłużnicy	1.193.001'95		
Depozyty	68.000'00		
	<u>16.895.706 08</u>		<u>16.895.706 08</u>

Rachunek Strat i Zysków

DEBET:	zł	KREDYT:	zł
Odpisy na:		Pozostałość zysku z 1928 roku	10.807 07
Podatek miejski koncesyjny	45.465'96	Nadwyżka eksploatacji za 1929 rok	1.515.531'85
Fundusz rezerwowy	76 541 22	Wpływy różne	60.758 63
Fundusz umorzenia wartości inwentarza	889.870'78		
Amortyzacja części podatku majątkowego	21.702'54		
Zysk	553.517'05		
	<u>1.587.097 55</u>		<u>1.587.097'55</u>

BANK M. STADTHAGEN, Sp. Akc. BYDGOSZCZ

Bilans Surowy na dz. 31 marca 1930 r.

STAN CZYNNY:

Kasa i sumy do dyspozycji w B-ku Polskim, P. K. O. i Banku Gospodarstwa Krajowego zł 285.021'68; Waluty zagraniczne zł 65.824'91; Papiery wartościowe własne: a) pożyczki państwowe zł 90.358'58; b) papiery hipoteczne zł 6.580'00; c) akcje zł 36.924'60; Udziały i akcje w przedś. konsorcjalnych zł 755.243'49; Banki krajowe zł 88.208'44; Banki zagraniczne zł 170.907'36; Weksle zdyskontowa e zł 3.147.421'52; Weksle protestowane zł 170.399'88; Rachunki bieżące (saldo debetowe): a) zabezpieczone zł 2.512.417'51; b) niezabezpieczone zł 412.452'10; Pożyczki terminowe zł 1.477'83; Nieruchomości zł 600.070'47; Różne rachunki zł 46.103'28; Koszty, różnice kursowe i t. d. zł 153.255'30; **Razem zł 8,542.666'95.**

STAN BIERNY:

Kapitały własne: a) zakładowy zł 1.000.000'00; b) zapasowy zł 496.287'95; c) inne rezerwy zł 72.509'46; Wkłady: a) terminowe zł 1,824.397'98; b) à vista zł 835.100'10; Rachunki bieżące (saldo kredytowe) zł 996.105'23; Redyskonto weksli zł 2.041.157'10; Zastaw walorów zł 386.943'59; Banki krajowe zł 592.699'51; Banki zagraniczne zł 79.755'51; Różne rachunki zł 96.642'29; Procenty, prowizje i różne zyski zł 121.068'23; **Razem zł 8,542.666'95.**

Gwarancje zł 1.644.301'77
Inkaso zł 1.281.415'89

ZARZĄD SP. AKC.

„ŚWIATŁO” PRZEMYSŁ GRAFICZNY W BIELSKU

zaprasza PP. Akcjonariuszów na

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbyć się mające 28 maja 1930 r. o godz. 17 w lokalu tej Spółki, ul. Piłsudskiego 25, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Odczytanie protokołu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dn. 27 czerwca 1929 r.;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i przedłożenie bilansu za 1929 r.;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej i uchwała o udzielenie absolutorjum Zarządowi;
- 4) Uchwała co do zużycia czystego zysku;
- 5) Wybór Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wolne wnioski.

Stosownie do § 16 statutu Spółki, Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć przy kasie Sp. Akc. „Światło” w Bielsku, ul. Piłsudskiego 25, nie później, jak na 8 dni przed terminem Zgromadzenia, swoje akcje.

Komisja Likwidacyjna

BANKU HANDLOWEJ WILHELM LANDAU, S. A. w likwidacji

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że dn. 10 czerwca r. b. o godz. 4 po poł. odbędzie się w lokalu własnym w Warszawie, ul. Czackiego Nr. 16.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie zebrania i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie komisji likwidacyjnej za okres od 1 stycznia do 31 maja r. b.;
- 3) Sprawa jednorazowego zrealizowania aktywów;
- 4) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni przedstawić swe akcje w biurze Banku w Warszawie, ul. Czackiego Nr. 16, najpóźniej do dnia 3 czerwca r. b.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów S. A. „POŁNOCNE TOWARZYSTWO TRANSPORTOWE I EKSPEDYCYJNE” w WARSZAWIE

odbędzie się w dn. 10 czerwca 1930 r. o godz. 12 w poł. w biurze Zarządu w Warszawie, ul. Widok Nr. 6, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie i bilans za 1929 r. i zatwierdzenie podziału zysków;
- 2) Budżet na 1930 r.;
- 3) Projekt zmiany statutu Spółki i upoważnienie Zarządu, na prawach Walnego Zgromadzenia, do przeprowadzenia zmian i uzupełnień statutu Spółki, stosownie do Rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie Spółek Akcyjnych z dn. 22 marca 1928 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 39, poz. 383);
- 4) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących;
- 5) Pełnomocnictwa dla Zarządu;
- 6) Wolne wnioski.

Zarząd S. A. p. f. „Zakłady Rolniczo-Przemysłowe Ziemi Grójeckiej”

zawiadamia PP. Akcjonariuszów Spółki, iż w dniu 12 czerwca 1930 r. o godzinie 14 w Grójcu w lokalu Domu Ludowego odbędzie się

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów

Spółki z następującym porządkiem dziennym: 1) Wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej oraz zatwierdzenie bilansu i r/ku strat i zysków za 1928/29 r., tudzież udzielenie absolutorjum Zarządowi; 4) Zmiany w kapitale zakładowym Spółki; 5) Zmiana statutu Spółki; 6) Zatwierdzenie kaucji hipotecznej; 7) Wybory władz Spółki; 8) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, zechcą złożyć swoje świadectwa tymczasowe lub kwity depozytowe, najpóźniej do dn. 5 czerwca 1930 r. włącznie, w biurze Zarządu Zakładów Rolniczo-Przemysłowych Ziemi Grójeckiej w Grójcu.

TOWARZYSTWO STARACHOWICKICH ZAKŁADÓW GÓRNICZYCH, S. A.

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, iż w dn. 17 maja 1930 r., o godz. 4 po południu, w Biurze Zarządu przy ul. Wareckiej Nr. 15, odbędzie się

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie posiedzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1929 r.;
- 3) Zatwierdzenie budżetu na 1930 r.;
- 4) Potwierdzenie pełnomocnictw dla Zarządu;
- 5) Wybór Członków Rady Nadzorczej i Zarządu;
- 6) Wnioski akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział z prawem głosu na tem Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszów, winni przedstawić Zarządowi przynajmniej na 7 dni przed Zgromadzeniem, a j. nie później, niż 10 maja 1930 r. włącznie, swoje akcje lub kwity depozytowe, z oznaczeniem numerów akcji, wydane przez instytucje rządowe lub też prywatne, działające na podstawie ustaw, zatwierdzonych przez Rząd.

„POLMIN”

PAŃSTWOWA FABRYKA OLEJÓW MINERALNYCH

SIEDZIBA DYREKCJI: LWÓW, ULICA SZPITALNA Nr. 1

TELEFONY: 2-48, 3-28, 39-20, 39-21

FABRYKA OLEJÓW MINERALNYCH
W DROHOBYCZU — TELEFON 105

REPREZENTACJA W WARSZAWIE
ul. Szkolna 2; telefony: 70-84, 114-75, 512-33 i 177-4

Reprezentacja w Gdańsku — Polish Petroleum Company — Krebsmarkt 7 — 8
Przedstawicielstwa zagraniczne we wszystkich stołecznych miastach Europy

POLECA ZNANE ZE SWEJ PIERWSZORZĘDNEJ JAKOŚCI

OLEJE I SMARY SAMOCHODOWE

Polmin AS, Polmin AL, Polmin AZ, Polmin AF, Polmin AP, Polmin AD i Polmin AT

OLEJE CYLINDROWE, ODPOWIEDNIE DO
WSZYSTKICH WARUNKÓW PRACY. WYSOKOGA-
TUNKOWE OLEJE ŁOŻYSKOWE. OLEJE DO
SILNIKÓW SPALINOWYCH, DO KOMPRESORÓW PO-
WIETRZNYCH I KOMPRESORÓW CHŁODNICZYCH.
OLEJE TURBINOWE i TRANSFORMATORO-
WE. OLEJE WIERTNICZE. TŁUSZCZE MA-
SZYNOWE. SMARY DO LIN I KÓŁ ZĘBATYCH.
SMARY DO WÓZKÓW KOPALNIANYCH I OLEJE
OSIOWE. — PARAFINĘ, ŚWIECE, WAZE-
LINĘ TECHNICZNĄ. — BENZYNY: EKSTRAKCYJ-
NĄ, LOTNICZĄ, SAMOCHODOWĄ I MOTOROWĄ. —
NAFTĘ: RAFINOWANĄ I SILNOPŁOMIENNĄ. OLE-
JE GAZOWE. ASFALTY BEZPARAFINOWE I PARA-
FINOWE. SULFOKWASY, KWASY NAFTENOWE.

ODDZIAŁY W KRAJU:

BIAŁYSTOK, ul. Warszawska 7, tel. 10-34

KRAKÓW, ul. Szczepańska 9, tel. 15-82

LUBLIN, ul. Krak. Przedm. 46, tel. 10-74

LWÓW, ul. Szpitalna 1, tel. 3-23

ŁÓDŹ, ul. Piotrkowska 152, tel. 6-27,

WARSZAWA, ul. Szkolna 2, tel. 114-75

POZNAŃ, ul. św. Marcina 18, tel. 35-36

SOSNOWIEC, ul. Naftowa 4, tel. 2-08

TORUŃ, ul. Mostowa 17, tel. 3-99

WILNO, ul. Jagiellońska 8, tel. 1-72

SKŁADY WŁASNE I KOMISOWE:

BIAŁYSTOK, BIELSK PODLASKI, BIŁGORAJ, BĘDZIN, BRODY, BYDGOSZCZ, CHELM, DOLINA, DRO-
HOBYCZ, GARWOLIN, GDYNIA, GRUDZIĄDZ, JAROSŁAW, KALISZ, KIELCE, KOŃSKIE, KOŁOMYJA,
KOWEL, KRAKÓW, KRASNYSTAW, LIDA, LUBLIN, LUBARTÓW, LWÓW, ŁĘCZYCA, ŁOMŻA, ŁÓDŹ,
MIĘDZYRZEC PODLASKI, NOWOGRÓDEK, OPOCZNO, OSTROWIEC, OSTRÓW, PABJANICE, RADOM,
RADZYŃ, RÓWNE, RYKI, SANDOMIERZ, SAMBOR, SIEMIATYCZE, SIEDLCE, SKIERNIEWICE, SOBOLEW,
SOSNOWIEC, STANISŁAWÓW, STRYJ, TOMASZÓW MAZ., TORUŃ, TARNOPOL, WARSZAWA, WILNO,
WIELUŃ, WIERZBNIK, WÓLKOWYSK, WŁOCŁAWEK, ZDUŃSKA WOLA, ZŁOZÓW, ŻYRARDÓW

WŁASNY PARK CYSTERNOWY

BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

CENTRALA W WARSZAWIE
UL. KRÓLEWSKA 5

DEPARTAMENT
BUDOWLANY
WARSZAWA,
ULICA SIENNA Nr. 17

ZAŁATWIA OPERACJE BANKOWE, W SZCZEGÓLNOŚCI:

- 1) SKUP I SPRZEDAŻ WEKSLI
- 2) NABYWANIE I SPRZEDAWANIE NA RACHUNEK WŁASNY WALUT OBCYCH ORAZ PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH PAŃSTWOWYCH, KOMUNALNYCH I INNYCH
- 3) INKASOWANIE WSZELKIEGO RODZAJU NALEŻNOŚCI
- 4) WYDAWANIE PRZEKAZÓW NA MIEJSCOWOŚCI W POLSCE ORAZ ZAGRANICĄ POŁOŻONE
- 5) PRZYJMOWANIE DO DEPOZYTU WSZELKICH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH, DOKUMENTÓW ORAZ KOSZTOWNOŚCI
- 6) UDZIELANIE KREDYTU DŁUGO-TERMINOWEGO PRZEZ EMISJĘ 7% LISTÓW ZASTAWNYCH, 7% OBLIGACYJ KOMUNALNYCH, A DLA POTRZEB PRZEMYSŁU 7½% OBLIGACYJ BANKOWYCH. PAPIERY TE WYSTAWIONE W PEŁNOWARTOŚCIOWEJ WALUCIE ZAOPATRZONE SĄ W GWARANCJĘ SKARBU PAŃSTWA ORAZ ZABEZPIECZONE HIPOTECZNIE.

KAPITAŁY WŁASNE BANKU WYNOSZĄ zł 200,000.000

20 ODDZIAŁÓW PROWINCJONALNYCH

KORESPONDENCI WE WSZYSTKICH
WIĘKSZYCH MIASTACH ŚWIATA